

วิทยานิพนธ์

นวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า: การศึกษาด้านกลวิธีการสร้างเรื่อง
และการนำเสนอเรื่อง

Kaew Kao's Fantasy Novels: A Study in Story Making Devices
and Narrative Techniques

นางสาวดุษฎี แซ่ตัน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๕๑

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย)

ปริญญา

วรรณคดีไทย

วรรณคดี

สาขา

ภาควิชา

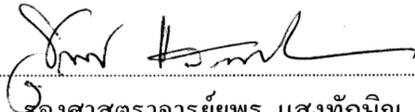
เรื่อง นวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า: การศึกษาด้านกลวิธีการสร้างเรื่องและการนำเสนอเรื่อง

Kaew Kao's Fantasy Novels: A Study in Story Making Devices and Narrative Techniques

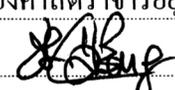
นามผู้วิจัย นางสาวศุภฎี แซ่ตัน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

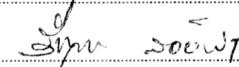
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ยุทธ แสงทักษิณ, อ.ม.)

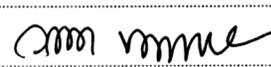
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนศ เวศร์ภาดา, อ.ค.)

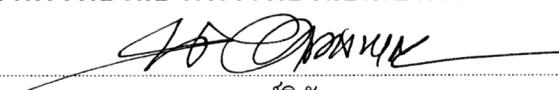
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รัตนฤทัย สัจจพันธุ์, อ.ค.)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์วรรณ นาวิกมูล, M.A.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 26 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2551

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

นวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า: การศึกษาด้านกลวิธีการสร้างเรื่อง
และการนำเสนอเรื่อง

Kaew Kao's Fantasy Novels: A Study in Story Making Devices
and Narrative Techniques

โดย

นางสาวศุภฎี แซ่ตัน

เสนอ

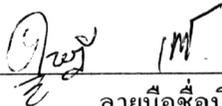
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย)

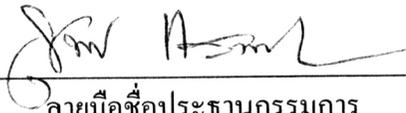
พ.ศ. 2551

คุณฐิติ แซ่ตัน 2551: นวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า: การศึกษาด้านกลวิธีการสร้างเรื่อง และการนำเสนอเรื่อง ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย) สาขาวรรณคดีไทย ภาควิชาวรรณคดี ภาควิชาการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ยุพร แสงทักษิณ, อ.ม. 175 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าใน 2 ประเด็น คือ กลวิธีการสร้างเรื่อง โดยศึกษาจากโครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร และของวิเศษและของอาถรรพ์ และกลวิธีการนำเสนอเรื่อง โดยศึกษาจากผู้เล่าเรื่องและวิธีการเล่าเรื่อง

จากการศึกษาพบว่านวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้ามีลักษณะเด่นที่การนำเรื่องเหนือธรรมชาติ อันเป็นความเชื่อดั้งเดิมของมนุษย์มาเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ โดยนำมาผสมผสานกับจินตนาการ กลวิธีในการสร้างเรื่องของแก้วเก้าประกอบด้วย การใช้โครงเรื่อง ฉากเหนือธรรมชาติ ตัวละครเหนือธรรมชาติ และของวิเศษและของอาถรรพ์ แม้จะสร้างเรื่องแนวจินตนิมิตแต่แก้วเก้าได้นำหลักวิชาการหลายแขนง เช่น ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และจิตวิทยา มาใช้สร้างความน่าเชื่อถือ ในประเด็นกลวิธีการเล่าเรื่อง ในส่วนผู้เล่าเรื่องพบว่าแก้วเก้าใช้ผู้เล่าเรื่อง 3 แบบ ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติ ผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งที่ตนเองประสบ และผู้เล่าเรื่องแบบผสม ส่วนวิธีการเล่าเรื่องมี 3 วิธี ได้แก่ การสรุปหรือเล่าย่อ การบรรยายและการพรรณนา และการถ่ายทอดคำพูดและความคิดของตัวละคร

ลายมือชื่อนิสิต

 26 / ๕๑ / 51.
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

Dutsadee Saetan 2008: Kaew Kao's Fantasy Novels: A Study in Story Making Devices and Narrative Techniques. Master of Arts (Thai Literature), Major Field: Thai Literature, Department of Literature. Thesis Advisor: Associate Professor Yuporn Sangtaksin, M.A. 175 pages.

This research aims at studying Kaew Kaw's fantasy novels in two aspects. The first is the author's devices in story-making as found in the plot, setting, character, and magical instrument; and the second, the narrative technique as found in the narrator and the narrative devices.

The research finds that Kaew Kaw's fantasy novels are outstanding in the integration between superstitions, which are human primitive beliefs, and the author's imagination. In making her stories, Kaew Kaw uses four devices with supernatural traits: plot structure, setting, character and magical instrument. Even though the novels are intended to be fantastical, The author makes them plausible, basing them on academic knowledge in various areas such as history, science, and psychology. In narrative techniques, three types of participating narrator are used: objective, selective omniscient and the mixed type. The stories are depicted in 3 manners: through summary, through description and through dialogues.

Dutsadee Saetan.

Student's signature

Yuporn Sangtaksin 26 Mar 08

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ของรองศาสตราจารย์ยุพร แสงทักษิณ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้โอกาส ความรู้ ความคิด และกำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างเต็มที่ ด้วยความเมตตาและความเต็มใจ ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชเนศ เวศร์ภาดา จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยที่กรุณาให้ความรู้ ความคิด และคำปรึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา รองศาสตราจารย์ ดร.รีนฤทัย สัจจพันธุ์ จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์เพิ่มเติม และ ดร.โกวิทย์ พิมพวง ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้ความรู้และความคิดในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณิต วิงวอน ประธานหลักสูตรปริญญาโท สาขาวรรณคดีไทยที่กรุณาให้ความรู้ ความคิด และคำแนะนำในการติดต่อประสานงาน ด้านต่างๆ รองศาสตราจารย์อรวดี ไตลังคะ สำหรับความรู้และความคิดที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์วรรณภา นาวิกมูล หัวหน้าภาควิชาวรรณคดีที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และคณะอาจารย์ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยอย่างเต็มที่

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ที่ให้ความรัก ความเข้าใจ และให้โอกาสแก่ผู้วิจัยได้ศึกษาปริญญาโทตามที่มุ่งหวัง อีกทั้งเป็นแรงผลักดันและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยสามารถผ่านพ้นอุปสรรคและประสบผลสำเร็จเรื่องการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้

ขอขอบคุณพี่ๆเพื่อนๆและน้องๆปริญญาโท สาขาวรรณคดีไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกท่าน สำหรับกำลังใจ ความห่วงใย และมีรูปภาพอันมีค่าควรแก่การจดจำและรักษา

ศุภฎี แซ่ตัน

มกราคม 2551

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ของการวิจัย	6
วิธีการวิจัย	7
เวลาที่ใช้ในการวิจัย	7
นิยามศัพท์	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายจินตนิมิตของแก้วแก้ว	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายแนวจินตนิมิต (fantasy)	12
เอกสารเกี่ยวกับแนวทางการศึกษา	13
เอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีองค์ประกอบวรรณกรรม	13
เอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีกลวิธีการเล่าเรื่อง	14
บทที่ 3 กลวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้ว	16
กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง	16
การสร้างปมปัญหา	16
การสลับลำดับเวลา	42
การใช้ฉากเหนือธรรมชาติ	49
การใช้ฉากต่างสมัย	49
การใช้ฉากต่างภูมิ	65
การใช้ฉากสมมติ	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติ	80
การสร้างให้ตัวละครมีอำนาจวิเศษหรือมีความสามารถพิเศษ	80
การสร้างให้ตัวละครมีลักษณะพิเศษ	91
การสร้างตัวละครต่างภูมิ	98
การใช้ของวิเศษและของอาถรรพ์	112
บทที่ 4 กลวิธีการนำเสนอเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้ว	124
ผู้เล่าเรื่อง	124
ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะ	125
ผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งที่ตนเองประสบมา	130
ผู้เล่าเรื่องแบบผสม	135
วิธีการเล่าเรื่อง	142
การสรุปหรือเล่าย่อ	142
การบรรยายและการพรรณนา	146
การถ่ายทอดคำพูดและความคิดของตัวละคร	149
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	157
สรุปผลการวิจัย	157
ข้อเสนอแนะ	161
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	163
ภาคผนวก	167
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	175

(3)

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1 การใช้ฉลากต่างสมัย

52

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนวนิยายไม่ได้เป็นเพียงเรื่องอ่านเล่นเพื่อความบันเทิงทางด้านอารมณ์เช่นในอดีต แต่มีบทบาทสำคัญที่ผู้อ่านสามารถใช้เป็นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ความรู้ทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ลำานวนภาษา เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้สนใจศึกษาและทำการวิจัยนวนิยายไทยกันอย่างกว้างขวางในแง่มุมที่หลากหลาย

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547: 143) ได้กล่าวถึงบทบาทของนวนิยายไว้ว่า

...นักอ่านและนักศึกษาวรรณกรรมมักมองนวนิยายว่าเป็นวรรณกรรมระดับต่ำ ไม่อาจเข้าขั้นเป็นวรรณคดีเมื่อเปรียบเทียบกับกวีนิพนธ์หรือมหากาพย์ ทั้งนี้เพราะนวนิยายมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิตธรรมดาสามัญของชาวบ้านชาวเมือง ใช้ภาษาอย่างที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน นวนิยายมุ่งให้ความบันเทิง (entertainment) และให้ภาพชีวิตอย่างที่ เป็นจริง ซึ่งมักจะเป็นโลกและชีวิตที่สกปรก น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ และเต็มไปด้วยคณหา ราคะ ต่างจากกวีนิพนธ์หรือมหากาพย์ที่มุ่งยกระดับผู้อ่านมากกว่านวนิยาย อาจกล่าวได้ ว่านักเขียนนวนิยายมุ่งให้ความพึงพอใจ ความสุขสบาย (pleasure) แก่ผู้อ่าน ในขณะที่กวี หรือนักแต่งบทละครมุ่งยกระดับจิตใจ (spiritual exultation) อย่างไรก็ตามรูปแบบ มหากาพย์ก็ไม่ใช่ว่าจะแบบแห่งยุคสมัย นวนิยายต่างหากที่เรียกได้ว่าเป็นวรรณกรรมของ ยุคสมัยนี้อย่างแท้จริง

บางคนเห็นว่านวนิยายอยู่เพียงชายขอบของวงวรรณคดี เพราะว่าภาษาร้อยแก้วและการ พรรณนาขยายความยืดยาวไม่ใช่ลักษณะของภาษาวรรณศิลป์ นวนิยายมีลักษณะภาษา เหมือนหนังสือพิมพ์หรือเอกสารบันทึกเหตุการณ์มากกว่าจะเป็นภาษาที่สามารถสร้าง อารมณ์สะเทือนใจ

อย่างไรก็ตามสำหรับนักแต่งนวนิยายเอง นวนิยายเป็นรูปแบบวรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่ D.H. Lawrence นักเขียนนวนิยายชั้นแนวหน้าให้ความหมายของนวนิยายไว้ว่าเป็น “หนังสือซึ่งเป็นแสงสว่างแห่งชีวิต” (the one bright book of life) นวนิยายสามารถขยาย ภาพชีวิต ชี้ให้เห็นความรู้สึกอันลึกซึ้งของมนุษย์ ทำให้เราเข้าถึงเอกภาพใหม่และการ

ดำรงอยู่ของมนุษย์ นวนิยายสามารถสั่นสะเทือนอารมณ์มนุษย์ให้ตื่นขึ้นได้อย่างมีชีวิตชีวา นวนิยายสามารถยิ่งใหญ่ได้พอๆกับวรรณกรรมชั้นเยี่ยมอื่นๆ...

จากข้อความข้างต้นทำให้เห็นว่านวนิยายมีบทบาทสำคัญและมีประโยชน์แก่ผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง ในปัจจุบันนวนิยายไทยได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเพราะมีเนื้อหาที่หลากหลาย ผู้อ่านสามารถเลือกเสพวรรณกรรมของเรื่องได้ตามความชอบส่วนตัว นวนิยายที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างมากประเภทหนึ่งคือนวนิยายประเภทเหนือธรรมชาติหรือนวนิยายแนวจินตนิมิต ซึ่งเอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย 4 : วรรณคดีไทยของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้กล่าวถึงข้อสังเกตเกี่ยวกับโครงเรื่องของนวนิยายแนวจินตนิมิต โดยสรุปว่า...นักเขียนทุกชาติทุกภาษานิยมที่จะใช้เรื่องเหนือธรรมชาติหรือเรื่องเร้นลับ ตลอดจนเรื่องราวทางไสยศาสตร์และเวทมนตร์คาถาเข้ามาเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องของนวนิยาย เพราะทำให้สามารถสร้างเนื้อเรื่องได้ตื่นเต้น เร้าใจ ชวนติดตามมากยิ่งขึ้น... (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526: 262)

ดังนั้นจึงมีนักเขียนแนวจินตนิมิตเป็นจำนวนมากที่สร้างผลงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน เกี่ยวกับเรื่องนี้วัลลภ สิงหระ (2528: 12) กล่าวไว้สรุปได้ว่า นวนิยายแนวจินตนิมิตในช่วงแรกมักมีเนื้อหาไปในทางภูตผีปิศาจเสียมากกว่าจะเป็นเรื่องลึกลับ เพราะผู้เขียนมุ่งที่จะเสนอภาพพจน์ที่น่าเกลียดน่ากลัวของภูตผีปิศาจ จนละเลยเหตุผลและหลักวิชาการอย่างไม่น่าเชื่อหรือไม่ก็เน้นเรื่องเพศจนไม่เกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องเลย แต่ในปัจจุบันนักเขียนแนวจินตนิมิตได้พยายามนำเสนอเรื่องอย่างมีคุณภาพ นอกจากจะมีเนื้อเรื่องน่าสนใจ มีลีลา ให้ความสนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจชวนติดตามแล้ว ผู้เขียนแต่ละคนยังได้พยายามที่จะสะท้อนความเชื่อดั้งเดิมที่มีมาแต่โบราณและผูกพันฝังอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมตั้งแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบัน โดยนำความเชื่อดั้งเดิมนี้อาสมกับจินตนาการส่วนตัวของผู้แต่งเอง แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามและประทับใจในเรื่องราวนั้นๆ จนยากที่จะแยกแยะได้ว่าเหตุการณ์ใดเป็นเรื่องเล่าขานและเหตุการณ์ใดเป็นจินตนาการของผู้แต่ง

นักเขียนนวนิยายแนวจินตนิมิตที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันมีหลายคน เช่น จินตวีร์ วิวัธน์, ทมยันตี, โรสลาเรน, โสภาค สุวรรณ และวินิตา ดิถียนต์ เป็นต้น นักเขียนที่ผลิตผลงานอย่างสม่ำเสมอคือ “วินิตา ดิถียนต์” ซึ่งมีนามปากกาทั้งหมด 6 นามปากกาคือ “วินิตา ดิถียนต์” “รักร้อย” ใช้ในงานเขียนที่เป็นนวนิยายชีวิต นามปากกา “ปารมิตร์” กับ “วัสสิกา” ใช้สำหรับเรื่องแปล นามปากกา “อักษรณีย์” ใช้สำหรับบทวิจารณ์ ส่วนนามปากกาที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางมี

2 นามปากกา คือ “ว.วินิจฉัยกุล” ใช้เขียนนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และ “แก้วแก้ว” เป็นนามปากกาที่ใช้เขียนนวนิยายที่มีเนื้อหาทำนองจินตนิมิต (fantasy)

งานเขียนนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วมีลักษณะเด่นที่ทำให้ผู้อ่านชื่นชอบตรงที่ผู้แต่งสามารถนำเรื่องเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นความเชื่อที่มีมาแต่ดั้งเดิมของมนุษย์มาเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์งานที่น่าสนใจ โดยนำความเชื่อมาผสมผสานกับจินตนาการส่วนตัว ทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน นอกจากนี้เหตุที่นวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วได้รับความนิยมชื่นชอบจากผู้อ่านเพราะเป็นงานประพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการหลายแขนง เช่น ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จิตวิทยา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสมจริงและน่าเชื่อถือของเรื่อง อีกทั้งแก้วแก้วยังมีกลวิธีต่างๆ ในการสร้างเรื่องให้นวนิยายน่าสนใจ จึงทำให้นวนิยายของแก้วแก้วเป็นที่นิยมและชื่นชอบในกลุ่มผู้อ่านนวนิยายแนวจินตนิมิต

งานเขียนนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วมีอยู่ทั้งสิ้น 26 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ แก้วราหู คนเหนือดวง จอมนาง จากฝัน...สู่นิรันดร ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง แต่ปางก่อน นาคราช นางทิพย์ มนตรา นิรมิต ปลายเทียน ผ้าทอง พญาปลา พิมมาลา เรือนนพเก้า เรือนมยุรา วสันต์ลีลา วิมานมะพร้าว หน้ากากดอกช่อนกลิ่น หนุมทิพย์ อธิษฐาน แดนดาว อมตะ บารมีพระแม่ป๊อง...ปกพื้นธรณิน ทางเทวดา และเทวาวาด นวนิยายแนวจินตนิมิตส่วนใหญ่ ลงพิมพ์ในนิตยสารสกุลไทย นิตยสารหญิงไทย และนิตยสารขวัญเรือนเป็นตอนๆ หลังจากทีเรื่องจบแล้ว สำนักพิมพ์ได้จัดพิมพ์ออกเป็นรูปเล่ม ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก จนต้องมีการพิมพ์เพิ่มหลายครั้งด้วยกัน

แก้วแก้วมีกลวิธีการสร้างเรื่องแนวจินตนิมิตที่หลากหลายน่าสนใจ ทำให้เรื่องสนุกและน่าติดตามอ่าน ในขณะที่เดียวกันเนื้อเรื่องในงานเขียนของแก้วแก้วก็ดูหนักแน่นจากการอ้างอิงถึงหลักวิชาการหลายแขนง ทำให้เรื่องมีความสมจริงและน่าเชื่อถือ เหล่านี้ล้วนเป็นเสน่ห์ในงานเขียนของแก้วแก้ว ทำให้แก้วแก้วได้รับรางวัลด้านผลงานประพันธ์จากภาครัฐและเอกชน ได้แก่

เรื่องผ้าทอง ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2537

เรื่องนิรมิต ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2539

เรื่องแคนดาว เป็นหนึ่งในหนังสือวิทยาศาสตร์จำนวน 88 เล่มที่ได้รับการคัดเลือกและยกย่องให้เป็นหนังสือดีวิทยาศาสตร์ แสดงภูมิปัญญาไทยเชิงวิทยาศาสตร์ที่คนไทยควรรู้จัก ดำเนินการโดยคณะวิจัยโครงการวิจัยหนังสือดีวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถมีพระราชดำริให้คนไทยและเยาวชนไทยมีความรู้และซาบซึ้งในคุณค่าของประวัติศาสตร์ชาติไทย โดยเฉพาะพระวีรกรรมของสมเด็จพระสุริโยทัย จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ “แก้วแก้ว” ประพันธ์เป็นนวนิยาย เมื่อประพันธ์เสร็จแล้ว “แก้วแก้ว” ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายลิขสิทธิ์หนังสือ “บารมีพระแม่ป้อม...ปกพื้นธรณิน” ตามอย่างโบราณราชประเพณี ต่อมาภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้พิจารณาหนังสือเรื่องนี้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาประกอบวิชาการใช้ภาษาไทย 1 (ท.161) ในปีการศึกษา 2547 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1

นวนิยายของแก้วแก้วได้รับความนิยมจากบรรดาผู้อ่าน จนทำให้มีผู้จัดละครโทรทัศน์ นำนวนิยายของแก้วแก้วไปสร้างเป็นบทละครโทรทัศน์หลายเรื่องด้วยกัน เช่น เรื่องแก้วราหู คนเหนือดวง จากฝัน...สู่นิรันดร ดอกแก้วกระบุญหนึ่ง แต่ปางก่อน นาคราช นางทิพย์ นิรมิตผ้าทอง เรือนนพเก้า วิมานมะพร้าว หม่อมทิพย์ และหน้ากากดอกซ่อนกลิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการนำเรื่อง “เรือนมยุรา” ไปสร้างเป็นภาพยนตร์อีกด้วย ในการนำนวนิยายมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์และภาพยนตร์นั้น ได้รับกระแสตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี บางเรื่องได้รับความนิยมนอย่างสูงและยังเป็นที่ตรงตาดจริงใจของผู้ชม รวมทั้งส่งผลให้นักแสดงชาย-หญิงของเรื่องในสมัยนั้นเป็นที่รู้จักและโด่งดังมาจนถึงปัจจุบัน

เนื่องจากมีผู้อ่านเป็นจำนวนมากสนใจและชื่นชอบงานเขียนของแก้วแก้ว ทำให้มีผู้ตั้ง website ของแก้วแก้วขึ้นมาคือ www.kaewkao.com ใน website จะมีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติเกียรติคุณ และรางวัลที่แก้วแก้วได้รับ รวมทั้งมีรายชื่อผลงานหนังสือและละคร นอกจากนี้ยังมีบทสัมภาษณ์ของแก้วแก้วในงานต่างๆอีกด้วย website ของแก้วแก้วตั้งขึ้นมาเพื่อให้ผู้ที่ชื่นชอบและสนใจงานเขียนของแก้วแก้วได้ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับแก้วแก้วและผลงาน นอกจากนี้ใน website ยัง

มีการตั้งกระทู้ถาม-ตอบเกี่ยวกับผลงานของแก้วเก้า เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้สนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอีกด้วย

ด้วยปัจจัยต่างๆดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษานวนิยายของแก้วเก้าที่มีลักษณะเป็นจินตนิมิต โดยนำทฤษฎีองค์ประกอบวรรณกรรมและทฤษฎีกลวิธีการเล่าเรื่องมาศึกษากลวิธีการสร้างเรื่องและกลวิธีการนำเสนอเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้า ซึ่งยังไม่มีผู้วิจัยคนใดศึกษางานของแก้วเก้าในประเด็นนี้อย่างละเอียดจริงจังมาก่อน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าใน 2 ประเด็น คือประเด็นแรกเป็นการศึกษากลวิธีการสร้างเรื่อง โดยศึกษาจากโครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร และของวิเศษและของอาถรรพ์ ส่วนประเด็นที่ 2 เป็นการศึกษากลวิธีการนำเสนอเรื่อง โดยศึกษาจากผู้เล่าเรื่องและวิธีการเล่าเรื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ คือผู้วิจัยศึกษานวนิยายของวินิตา ดิถียนต์ โดยเลือกศึกษาเฉพาะนามปากกา “แก้วเก้า” ซึ่งเป็นนามปากกาที่ใช้ในเรื่องแนวจินตนิมิต (fantasy) เท่านั้น โดยเรื่องที่เลือกศึกษาเป็นนวนิยายที่ผู้เขียนแต่งเอง ซึ่งมีทั้งสิ้น 26 เรื่อง ได้แก่

1. แก้วราหู
2. คนเหนือดวง
3. จอมนาง
4. จากฝัน...สู่นิรันดร
5. ดอกแก้วกระบูนึง
6. แต่ปางก่อน
7. นาคราช
8. นางทิพย์
9. มนตรา

10. นิรมิต
11. ปลายเทียน
12. ผ้าทอง
13. พญาปลา
14. พิมมาลา
15. เรือนนพเก้า
16. เรือนมยุรา
17. วสันต์ลีลา
18. วิมานมะพร้าว
19. หน้ากากดอกช่อนกลีน
20. หนุ่มทิพย์
21. อธิษฐาน
22. บารมีพระแม่ป๋อง...ปกพื้นธรณิน
23. แคนดาว
24. อมตะ
25. ทางเทวดา
26. เทวาวาด

ประโยชน์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงกลวิธีการสร้างเรื่องและกลวิธีการนำเสนอเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้า รวมทั้งการได้เห็นการประสานความคิดเกี่ยวกับเรื่องแนวจินตนิมิตด้วยศาสตร์แขนงต่างๆ เช่น ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จิตวิทยา เป็นต้น เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความสมจริงให้แก่เรื่อง

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาเนื้อหาของนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าทั้ง 26 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู คนเหนือดวง จอมนาง จากฝัน...สู่นิรันดร ดอกแก้วกระบุญหนึ่ง แต่ปางก่อน นาคราช นางทิพย์ มนตรา นิรมิต ปลายเทียน ผ้าทอง พญาปลา พิมมาลา เรือนนพเก้า เรือนมยุรา วสันต์ลีลา วิมานมะพร้าว หน้ากากดอกช่อนกลั่น หนุ่มทิพย์ อธิษฐาน แดนดาว อมตะ บารมีพระแม่ป้อ...ปกพื้นธรณิน ทางเทวดา และเทวาวาด
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์นวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า และนวนิยายจินตนิมิตของนักเขียนคนอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์
3. วิเคราะห์กลวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้า โดยพิจารณาจาก โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร และของวิเศษและของอาถรรพ์
4. วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้า โดยพิจารณา จากผู้เล่าเรื่องและวิธีการเล่าเรื่อง
5. สรุปผลการวิจัย

เวลาที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “นวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า: การศึกษาด้านกลวิธีการสร้างเรื่อง และการนำเสนอเรื่อง” ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
(มีนาคม-มิถุนายน 2550)	4	เดือน
2. ขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล
(กรกฎาคม-กันยายน 2550)	3	เดือน

3. ขั้นตอนการเรียบเรียงข้อมูลและสรุปผล
(ตุลาคม 2550-มกราคม 2551)	4	เดือน
4. ขั้นตอนการพิมพ์และนำเสนอเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์
(กุมภาพันธ์ 2551- มีนาคม 2551)	2	เดือน

รวมระยะเวลาในการศึกษาทั้งหมด 1 ปี

นิยามศัพท์

จินตนิมิต (fantasy) หมายถึง “งานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่ใช้โลกที่ไม่มีอยู่จริงหรือโลกที่ไม่จริงเป็นฉากในงานเขียน หรือการใช้ตัวละครที่เหลือเชื่อและไม่จริงในเรื่อง หรือการใช้หลักทางวิทยาศาสตร์ที่ยังไม่มีผู้ใดค้นพบหรือที่ตรงข้ามกับประสบการณ์ปัจจุบัน” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545: 177)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า: การศึกษาด้านกลวิธีการสร้างเรื่องและการนำเสนอเรื่อง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า
 - 1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายแนวจินตนิมิต (fantasy)
2. เอกสารเกี่ยวกับแนวทางการศึกษา
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีองค์ประกอบวรรณกรรม
 - 2.2 เอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีกลวิธีการเล่าเรื่อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า

บุรฉัตร บุญสนิท (2530: 75-85) ได้เขียนบทความเรื่อง “นวนิยายเหนือธรรมชาติของ “แก้วเก้า”” โดยศึกษาวิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วเก้า 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู ศึกษาในเรื่องเหนือธรรมชาติในบรรยากาศโรแมนติก เรื่องนางทิพย์ ศึกษาในเรื่องภูมิของจักรวาลในคัมภีร์พุทธศาสนา และเรื่องมนตราศึกษาในเรื่องเหนือธรรมชาติแนววิทยาศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

เรื่อง “แก้วราหู” มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด แก้วเก้า ผูกเรื่องเข้ากับเรื่องโรแมนติก คือความผูกพันของหนุ่มสาวที่มีต่อกัน นอกจากนี้ยังมีอำนาจวิเศษคือ “แก้วราหู” ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ไขเหตุการณ์ที่คับขันอันตราย และเป็นสื่อกลาง

เพื่อให้ตัวละครเข้าใจการกระทำของตนในชาติที่แล้วมา เรื่อง “นางทิพย์” ได้แนวคิดมาจากคัมภีร์พุทธศาสนาเรื่องไตรภูมิ เป็นการอธิบายเรื่องเหนือธรรมชาติด้วยวิธีทางไสยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ผสมกัน ผู้เขียนได้สร้างให้มีตัวละครที่พิสูจน์เรื่องเหนือธรรมชาติอยู่ 2 ฝ่าย คือฝ่ายไสยศาสตร์และฝ่ายวิทยาศาสตร์ ส่วนแก่นเรื่องสำคัญเป็นการแสดงให้เห็นถึงสิ่งเหนือธรรมชาติที่อยู่ในระดับสูงกว่ามนุษย์ แต่ขังวนเวียนอยู่ในวิถีสงสารเพราะยังมีอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครที่อยู่ในภูมินั้น เรื่องสุดท้ายคือเรื่อง “มนตรา” มีแก่นเรื่องที่สะท้อนข้อคิดอันเป็นสังขธรรมเกี่ยวกับสำนักปฏิบัติธรรมและผู้ครองสำนัก แก้วแก้วได้แทรกเรื่องปรจิตวิทยาไว้ในเรื่องด้วย โดยให้ตัวละครสามารถเคลื่อนย้ายวัตถุได้โดยไม่ต้องใช้มือช่วย

นอกจากนี้ผู้รจัดยังได้สรุปวรรณศิลป์ในงานของแก้วแก้วไว้ดังนี้ แก้วแก้วใช้วรรณศิลป์ในการลำดับเรื่องราวอย่างผู้ที่มีความรู้จริง มีวรรณศิลป์ในการสร้างบรรยากาศให้เหมาะแก่เนื้อหาในแนวไสยศาสตร์ อีกทั้งยังมีวรรณศิลป์ในการแก้ไขปมปัญหาด้วยการใช้สิ่งที่มีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น รวมทั้งวรรณศิลป์ในการสร้างตัวปัญหาด้วย และสุดท้ายเป็นวรรณศิลป์ที่สำคัญที่สุดคือวรรณศิลป์ในด้านการสร้างตัวละคร ซึ่งแก้วแก้วทำได้อย่างรู้จักและเข้าใจมนุษย์เป็นอย่างดี

สะอาด รอดคง (2533) ได้ศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “วิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้ว” 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู นางทิพย์ แต่ปางก่อน จอมนาง มนตรา หนุ่มทิพย์ และแดนดาวในประเด็นเรื่องกลวิธีการแต่งด้านแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศ รวมทั้งประเมินคุณค่าด้านต่างๆ นอกจากนี้ยังศึกษาความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 7 เรื่อง โดยศึกษาความเชื่อ 6 ประเภท ได้แก่ ความเชื่อเรื่องโชคชะตาของมนุษย์ ความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง ความเชื่อเรื่องล้างสังขันธ์และความฝัน ความเชื่อเรื่องอำนาจจิต ความเชื่อเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย

ผลการศึกษวิเคราะห์สรุปได้ว่า กลวิธีในการแต่งนวนิยายเหนือธรรมชาติทั้ง 7 เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศ มีลักษณะคล้ายคลึงกันในประเด็นใหญ่ๆ ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันออกไป ผู้แต่งใช้เทคนิคการประพันธ์เรื่องได้เป็นอย่างดี จึงทำให้เรื่องสมจริง สนุกสนาน ใฝ่ใจให้ติดตามอ่าน นวนิยายทั้ง 7 เรื่องมีคุณค่าทั้งในด้านอารมณ์และสติปัญญา ส่วนความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติที่ปรากฏ

ในนวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้วพบว่า นวนิยายเรื่องแก้วราหู นางทิพย์ จอมนาง มนตรา และแดนดาวมีความเชื่อครบทั้ง 6 ประเภท ส่วนเรื่องหนุ่มทิพย์มีความเชื่อเพียง 5 ประเภท คือไม่มีความเชื่อเรื่องलगสังหรณ์และความฝัน ส่วนเรื่องแต่ปางก่อนมีความเชื่อเพียง 4 ประเภท คือไม่มีความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาของมนุษย์และไม่มีความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง

กฤษณา วงษ์รักษ์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของ “แก้วแก้ว” ระหว่างปีพ.ศ. 2531-2536” ทั้งหมด 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องวิมานมะพร้าว คนเหนือดวง จากฝัน...สู่นิรันดร นาคราช หน้ากากดอกช่อนกลั่น ฟ้าทอง และนิรมิต

ผลการวิจัยสรุปได้ว่ามีความเชื่อปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้ง 7 เรื่อง โดยมีความเชื่อทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าด้านลักษณะของเทพเจ้าและอำนาจเหนือธรรมชาติของเทพเจ้า ความเชื่อเกี่ยวกับมิติเวลาด้านมิติเวลาของอดีต ความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์ด้านโชคชะตาของมนุษย์ อำนาจพรหมลิขิตและดวงดาว ความฝันและการทำนาย ลางสังหรณ์และการพยากรณ์ ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านลัทธิทางไสยศาสตร์ เวทมนตร์ คาถาอาคม พิธีกรรมทางไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลังและของปลุกเสก ภูติผีและวิญญาณ สุดท้ายคือความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิตด้านประสาทสัมผัสที่ 6 และพลังจิต ทั้งหมดนี้เป็นความเชื่อที่ฝังอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทยมาช้านานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยก็แต่เพียงวิธีการแสดงออกของความเชื่อบางประการเท่านั้น

อิงอร สุพันธุ์วิช (2547) ได้เขียนบทความเรื่อง “จินตนิยายของแก้วแก้ว : หลากรสหลายลีลา” โดยศึกษาวิเคราะห์นวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้ว 11 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู จอมนาง มนตรา จากฝัน...สู่นิรันดร แต่ปางก่อน นางทิพย์ เรือนมยุรา ปลายเทียน นาคราช อมตะ และนิรมิต สรุปได้ดังนี้

นวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วในยุคแรก ได้แก่ เรื่องแก้วราหู แต่ปางก่อน นางทิพย์ มนตรา จอมนาง จากฝัน...สู่นิรันดร และเรือนมยุราจะใช้กลวิธีสร้างความลึกลับเหนือจริงด้วยการใช้สิ่งต่างๆที่ยังไม่ซับซ้อน 3 วิธี ได้แก่ วิธีแรกคือการใช้ของวิเศษที่มีอำนาจบันดาลความเหนือ

จริงใจที่เกิดขึ้น ปรากฏในเรื่องแก้วราหูและเรือนมยุรา วิธีที่สองคือการใช้สื่อที่ทำให้ตัวละครระลึกถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต ปรากฏในเรื่องแต่ปางก่อนและจากฝัน...สู่นิรันดร วิธีสุดท้ายคือการใช้พลังจิตที่ใช้หลักวิทยาศาสตร์อธิบาย ปรากฏในเรื่องนางทิพย์ มนตรา และจากฝัน...สู่นิรันดร

ส่วนนวนิยายเรื่องต่างๆ ได้แก่ เรื่องปลายเทียน นาคราช อมตะ และนิรมิต แก้วแก้วจะสร้างความสับสนและสับสนจากโลกของความเป็นจริงไปสู่โลกแห่งจินตนาการให้เป็นจินตนิยายที่สนุกสนาน ไร่ใจ ตื่นเต้น น่าติดตามด้วยกลวิธีที่ซับซ้อนขึ้นกว่าเดิม คือมีทั้งการสร้างตัวละคร การสร้างลักษณะพิเศษให้ตัวละคร การสร้างเงื่อนไขหรือปมปัญหา การใช้เวทมนตร์คาถาอาคม เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายแนวจินตนิรมิต (fantasy)

วลีรัตน์ สิงหราช (2528) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เหนือธรรมชาติในนวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์” โดยศึกษาจากนวนิยายที่พิมพ์รวมเล่มระหว่างพ.ศ. 2519 – พ.ศ. 2526 จำนวน 17 เรื่อง ได้แก่ อมฤตาลัย ขุมทรัพย์ใสมรกษณะ สางสยอง มาแต่หิมพานต์ ฤทธาสน์ดำ บ้านศิลาทราย ภูตพระจันทร์ ดาวนรสิงห์ แทบหัดถ์เทวี สางสีทอง มายาพิศวาส ใต้เงาปริมาตร สุสานภูตเศวต อารรพณ์เทวี คัมภีร์ภูต วังไวภูณท์ และพรายพระกาฬ ในการศึกษาได้วิเคราะห์จากองค์ประกอบวรรณกรรม ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบรรยากาศ รวมทั้งศึกษาที่มาของเรื่องและโลกทัศน์ที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง ผลการศึกษาพบว่านวนิยายเหนือธรรมชาติของจินตวีร์ วิวัธน์เป็นจินตนิยายอย่างแท้จริง โครงเรื่องเป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ ความขัดแย้งระหว่างสิ่งเหนือธรรมชาติกับสิ่งเหนือธรรมชาติ และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ตัวละครที่มีลักษณะเด่นคือตัวละครเหนือธรรมชาติ ได้แก่ ตัวละครที่มีพฤติกรรมเหนือธรรมชาติและตัวละครมนุษย์ ฉากมีทั้งที่เป็นฉากธรรมชาติและฉากเหนือธรรมชาติ นวนิยายเหล่านี้มีที่มาจากตำนานประวัติศาสตร์และโบราณคดี วรรณกรรมไทยและวรรณกรรมต่างประเทศ คติความเชื่อทางศาสนาและความเชื่อในสิ่งเร้นลับ ส่วนโลกทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องเป็นความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย โชคชะตาของมนุษย์ เวทมนต์คาถาและเครื่องรางของขลัง ลางสังหรณ์และอำนาจจิต

จินตนา ปรีชาศิลป์ (2530) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “วิเคราะห์จินตนิยายของพนมเทียน” โดยศึกษาจินตนิยายของพนมเทียนทั้งหมด 3 เรื่อง ได้แก่ จุฬาทรีคุณ ศิวราตรี และปฐมเพลิง

ในการศึกษาได้วิเคราะห์จากองค์ประกอบวรรณกรรม ได้แก่ กลวิธีในการแต่งด้านโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และศึกษาท่วงทำนองการแต่งด้านการใช้คำและการใช้สำนวน ผลการวิจัยสรุปได้ว่ากลวิธีในการแต่งจินตนิยายทั้ง 3 เรื่องของพนมเทียนเหมือนกัน คือใช้กลวิธีในการแต่งเพื่อเสนอเรื่องหลายวิธี ทำให้จินตนิยายทั้ง 3 เรื่องมีความสนุกสนานและสมจริง เป็นที่ประทับใจแก่ผู้อ่าน ส่วนท่วงทำนองการแต่งมีความประณีตในการใช้ภาษาและสำนวนโวหารเป็นอย่างยิ่ง เพราะพนมเทียนเป็นนักประพันธ์ที่มีความรู้ จึงทำให้จินตนิยายทั้ง 3 เรื่องมีภาษาที่ไพเราะ สละสลวย นับเป็นคุณค่าที่สำคัญของเรื่อง

พิชากร กรัตนุดตะ (2546) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “วิเคราะห์นวนิยายประเภทเหนือธรรมชาติของวิมล ศิริไพบุลย์” จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่ เรื่องเงา รักที่ต้องมนตรา พิษสวาท รัศมีจันทร์ ทิพย์เทพบุตรสุดแสน ทวิภพ กฤตยา ไอ้คุณผี ฌาน จิตา มายา ไฉฉวี อติตา และราชาวดี โดยศึกษาจากองค์ประกอบวรรณกรรมเพื่อหากลวิธีการสร้างเรื่องเหนือธรรมชาติและความคิดเกี่ยวกับเรื่องเหนือธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่าวิมล ศิริไพบุลย์สร้างโครงเรื่องให้มีความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติและความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ การเปิดเรื่องนิยมเปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉากและบรรยายกาศ การดำเนินเรื่องนิยมใช้กลวิธีการเล่าเรื่องตามลำดับปฏิทินและสร้างความสนใจด้วยการใช้ลางบอกเหตุเป็นสำคัญ การปิดเรื่องนิยมปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม ด้านการสร้างตัวละครเน้นการสร้างตัวละครที่มีความสามารถเหนือธรรมชาติ ส่วนการสร้างฉากและบรรยายกาศใช้วิธีการสร้างฉากและบรรยายกาศให้มีลักษณะเหนือธรรมชาติ เพื่อให้รู้สึกว่าตัวละครมีพฤติกรรมลึกลับสอดคล้องกับความมหัศจรรย์ของเรื่อง ส่วนด้านความคิดเกี่ยวกับเรื่องเหนือธรรมชาติ ผู้เขียนสะท้อนออกมาในรูปแบบของความเชื่อ 5 ประเภท คือความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายและชาติภพ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องอำนาจจิต ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ และความเชื่อเรื่องลางสังหรณ์

เอกสารเกี่ยวกับแนวทางการศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีองค์ประกอบวรรณกรรม

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2517: 181-183) กล่าวถึงวิธีการพิจารณางานบันเทิงคดีไว้ใน “วรรณกรรมไทย” ว่า ในการพิจารณางานที่เป็นประเภทบันเทิงคดีต้องพิจารณาจาก เหตุการณ์ (events) โครงเรื่อง (plot) ตัวบุคคล (characters) บทสนทนา (dialogue) การ

กล่าวถึงลักษณะหรือสถานภาพธรรมดาของชีวิต (theme) และสถานที่และเวลา (setting) นอกจากนี้ยังสามารถพิจารณาสไตล์ (style) และเทคนิค (techniques) ในการแต่งของผู้แต่งแต่ละคนด้วย

ลีทชา ฟินิจูวอล (2545: 231) กล่าวถึงองค์ประกอบของนวนิยายไว้ใน “การวิจารณ์หนังสือ” ว่า องค์ประกอบของนวนิยาย ได้แก่ จุดมุ่งหมายของเรื่อง ฉาก การลำดับเหตุการณ์ ตามโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างบทสนทนา การผูกเรื่อง การใช้ท่วงทำนองแต่ง การใช้ถ้อยคำสำนวน ภาษา การเสนอข้อคิดปรัชญา การแสดงความคิดสร้างสรรค์ริเริ่ม ตลอดจนการใช้ศิลปะต่างๆในการแต่งเรื่อง

นอกจากนี้ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2539: 70-74) ได้กล่าวถึงวิธีการพิจารณานวนิยายไว้ใน “แนววรรณกรรม” สรุปได้ว่า ในการพิจารณานวนิยายควรจะพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีของ นวนิยายเรื่องนั้นๆ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาออกเป็นส่วนๆ คือด้านเนื้อหา สามารถพิจารณาจาก แนวคิด โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละครในเรื่อง อุปนิสัย ลักษณะนิสัย ทรศนะหรือปรัชญา ชีวิตของผู้แต่งหรือความคิดเห็นของผู้แต่ง และจาก ส่วนด้านกลวิธี สามารถพิจารณาได้จาก แนวคิด โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร ทรศนะหรือปรัชญาของผู้ประพันธ์ ฉาก และสำนวน ภาษา ในการพิจารณากลวิธีเกี่ยวกับเนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น 2 กลวิธี คือกลวิธีแรกเป็นกลวิธี เกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง ได้แก่ การดำเนินเรื่องตามปฏิทินธรรมชาติเป็นการดำเนินเรื่องโดยเริ่ม กล่าวถึงปัจฉิมวัยของตัวละครแล้วย้อนกลับไปเล่าถึงปฐมวัย แล้วดำเนินตามลำดับเหตุการณ์มา เรื่อยจนถึงมัชฌิมวัย ปัจฉิมวัย การดำเนินเรื่องสลับเหตุการณ์ไปมา และการดำเนินเรื่อง โดยกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดต่างสถานที่ กลวิธีที่ 2 เป็นกลวิธีเกี่ยวกับการบรรยายเรื่อง ได้แก่ ผู้แต่งบรรยายเรื่องเอง ผู้แต่งให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งบรรยายให้ฟัง และผู้แต่งให้ตัวละครตัวหนึ่ง เขียนจดหมายถึงตัวละครอีกตัวหนึ่ง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีกลวิธีในการเล่าเรื่อง

จากการศึกษาพบว่ามีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีกลวิธีในการเล่าเรื่อง คือ

อิราวดี ไตลังคะ (2546: 28-44) ได้กล่าวถึงกลวิธีในการเล่าเรื่องไว้ใน “ศาสตร์และศิลป์แห่ง การเล่าเรื่อง” สรุปได้ว่า ในการศึกษาการเล่าเรื่องจะศึกษาวิเคราะห์ตามองค์ประกอบต่างๆอันเป็น

ลักษณะร่วมของเรื่องเล่า ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก แนวคิด และกลวิธีการเล่าเรื่อง ซึ่งได้แก่ ผู้เล่าเรื่องและการนำเสนอเรื่อง

ผู้เขียนแบ่งกลวิธีการเล่าเรื่องเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรกคือผู้เล่าเรื่อง เป็นวิธีการนำเสนออย่างหนึ่งของผู้เขียนว่าใครจะเป็นคนเล่าเรื่อง ผู้เล่าเรื่องมี 2 ประเภท คือผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่อง (internal narrator) กับผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง (external narrator) ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องที่เรียกกันว่าผู้เล่าเรื่องแบบใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 มี 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทแรกคือผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งที่ตนเองประสบมาเรียกว่าผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลัก (character narrator) ส่วนประเภทที่สองคือผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยาน (witness-narrator) เป็นผู้เล่าเรื่องที่ไม่ได้เป็นตัวละครหลัก แต่เป็นตัวละครรองในเรื่องที่เป็น “พยาน” รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวละครหลักและนำเรื่องนั้นๆ มาเล่า ผู้เล่าเรื่องประเภทที่ 2 คือผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่องแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์ (authorial- narrator) เป็นผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครแต่เรียกตัวเองว่า “ข้าพเจ้าผู้เขียน” หรือ “ผู้เขียน” ผู้เล่าเรื่องแบบเสมือนมีตัวตน (personal narrator) และผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนคติของตน (impersonal narrator) ซึ่งเรื่องที่มีผู้เล่าแบบนี้คล้ายกับว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นเองโดยไม่มีผู้เล่า

ในประเด็นที่ 2 ของการศึกษากลวิธีการเล่าเรื่อง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอเรื่อง ซึ่งมักเป็นการผสมผสานกันระหว่างการสรุปหรือเล่าย่อ (ประวัติครอบครัวของตัวละครหรือประวัติความเป็นมาของตัวละคร) การพรรณนา (สภาพบ้านเมืองภูมิประเทศ สถานที่) การถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของตัวละคร และการเสนอบทสนทนาของตัวละคร

บทที่ 3

กลวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้ว

ในการศึกษากลวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วทั้ง 26 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู จอมนาง คนเหนือดวง จากฝัน...สู่นิรันดร ดอกแก้วการะบุหนิง แต่ปางก่อน นาคราช นางทิพย์ มนตรา นิรมิต ปลายเทียน ผ้าทอง พญาปลา พิมมาลา เรือนนพเก้า เรือนมยุรา วสันต์ลีลา วิมานมะพร้าว แคนดาว อมตะ หน้ากากดอกช่อนกลิ่น หนุ่มทิพย์ อธิษฐาน บารมีพระแม่ป๋อง...ปกพื้นธรณิน ทางเทวดา และเทวवादสรุปได้ว่า แก้วแก้วมีกลวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิต 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง การใช้ฉากเหนือธรรมชาติ การสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติ และการใช้ของวิเศษและของอาถรรพ์ ดังนี้

กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง

ในบรรดางค์ประกอบต่างๆของนวนิยาย โครงเรื่องนับได้ว่ามีความสำคัญไม่น้อยกว่าองค์ประกอบอื่นๆ โครงเรื่องที่ดีสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้มาก โดยเฉพาะนวนิยายแนวจินตนิมิตที่ต้องเน้นความตื่นเต้น เร้าใจ เพื่อชวนให้ผู้อ่านใคร่ติดตามเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ จากการศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วทั้ง 26 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู จอมนาง คนเหนือดวง จากฝัน...สู่นิรันดร ดอกแก้วการะบุหนิง แต่ปางก่อน นาคราช นางทิพย์ มนตรา นิรมิต ปลายเทียน ผ้าทอง พญาปลา พิมมาลา เรือนนพเก้า เรือนมยุรา วสันต์ลีลา วิมานมะพร้าว แคนดาว อมตะ หน้ากากดอกช่อนกลิ่น หนุ่มทิพย์ อธิษฐาน บารมีพระแม่ป๋อง...ปกพื้นธรณิน ทางเทวดา และเทวवादพบว่า แก้วแก้วมีกลวิธีในการสร้างโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน คือการสร้างปมปัญหาและการสลบลำดับเวลา

1. การสร้างปมปัญหา

สิ่งสำคัญยิ่งในการสร้างโครงเรื่องคือการสร้างปมปัญหา เพราะจะทำให้เรื่องมีความน่าสนใจ ตื่นเต้น และชวนให้ติดตามอ่าน โดยปมปัญหาเกิดจากการที่ตัวละครมีปัญหาและพยายามแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงคลี่คลาย เพื่อนำไปสู่จุดสุดยอดของเรื่องกระทั่งเรื่องดำเนินไปถึง

ตอนจบ แก้วแก้วมีกลวิธีในการสร้างปมปัญหาในนวนิยายแนวจินตนิมิต 2 กลวิธี ได้แก่ การสร้างความขัดแย้งและการสร้างเงื่อนใจ ดังต่อไปนี้

1.1 การสร้างความขัดแย้ง

ความขัดแย้งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่อยู่ในโครงเรื่อง โครงเรื่องที่จำเป็นต้องประกอบด้วยความขัดแย้งหลายๆชนิดต่อเนื่องหรืออยู่ในเหตุการณ์เดียว ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินเรื่องและวิถีชีวิตของตัวละคร อีกทั้งช่วยให้เนื้อเรื่องสนุกสนาน ไร้ใจ ชวนให้ติดตามอ่าน จากการศึกษากลวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วทั้ง 26 เรื่องพบว่า การสร้างความขัดแย้งในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วมี 2 ประเภท ได้แก่ การสร้างความขัดแย้งภายนอกและการสร้างความขัดแย้งภายใน การสร้างความขัดแย้งภายนอกแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับตัวละคร ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคมหรือสภาพแวดล้อม ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจเหนือธรรมชาติ และความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับชะตากรรม ส่วนความขัดแย้งภายในเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวละครเอง

1.1.1 ความขัดแย้งภายนอก

ก ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับตัวละคร

ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับตัวละครเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากตัวละครที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างพ่อเลี้ยงกับลูกเลี้ยง ความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตร ความขัดแย้งระหว่างสามีกับภรรยา ความขัดแย้งระหว่างภรรยาเก่ากับภรรยาใหม่ และความขัดแย้งระหว่างเพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น ความขัดแย้งประเภทนี้เกิดจากการที่ตัวละครมีความแตกต่างทางด้านต่างๆ เช่น ความคิด ความรู้สึก บุคลิกลักษณะ ค่านิยม ฯลฯ จากการศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วทั้ง 26 เรื่องพบว่า นวนิยายทุกเรื่องของแก้วแก้วจะมีโครงเรื่องที่มีความขัดแย้งประเภทนี้อยู่ เช่น

ในเรื่อง “แต่ปางก่อน” มีความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับตัวละครอยู่หลายคู่ เมื่อเรียงตามลำดับเหตุการณ์แล้ว สามารถสรุปได้ดังนี้

รัชกาลที่ 6

หม่อมพเยาว์กับเจ้าม่านแก้ว (เจ้านายไทยกับเจ้านายลาว)

หม่อมพเยาว์กับเสด็จในกรมฯ (ภรรยาภิบาล)

หม่อมพเยาว์กับท่านชายใหญ่ (มารดาภิบาลบุตรชาย)

ท่านหญิงวิไลเลขาภิบาลท่านชายใหญ่ (คู่หมั้น)

ท่านหญิงวิไลเลขาภิบาลเจ้าม่านแก้ว (ผู้หญิงกับผู้หญิง)

พ.ศ. 2490

ม.ร.ว.หญิงสวรรยาภิบาลม.ร.ว.จิรายุส (คู่หมั้น)

ม.ร.ว.หญิงสวรรยาภิบาลราชวดี (ผู้หญิงกับผู้หญิง)

ท่านหญิงวิไลเลขาภิบาลราชวดี (ผู้หญิงกับผู้หญิง)

พ.ศ. 2520

ม.ร.ว.หญิงสวรรยาภิบาลสุดฉวี (ผู้ดีเก่ากับเศรษฐีใหม่)

ม.ร.ว.หญิงสวรรยาภิบาลอันตรา (ผู้หญิงกับผู้หญิง)

ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับตัวละครในเรื่องแต่ปางก่อนเป็นความขัดแย้งหลักที่ส่งผลต่อการดำเนินเรื่อง จะเห็นได้ว่าปมปัญหาหลักของเรื่องเกิดจากความขัดแย้งของตัวละครตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยเริ่มจากหม่อมพเยาว์รังเกียจเจ้าม่านแก้ว เพราะคิดว่าเป็น “พวกลาวพวกกว” ถือเป็นต่างชาติต่างภาษาไม่ควรมาปะปนในวัง” และไม่ควรได้รับการยกย่องเหมือนเจ้านายคนไทยด้วยกัน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกับเสด็จในกรมฯ ที่ให้ความเอ็นดู

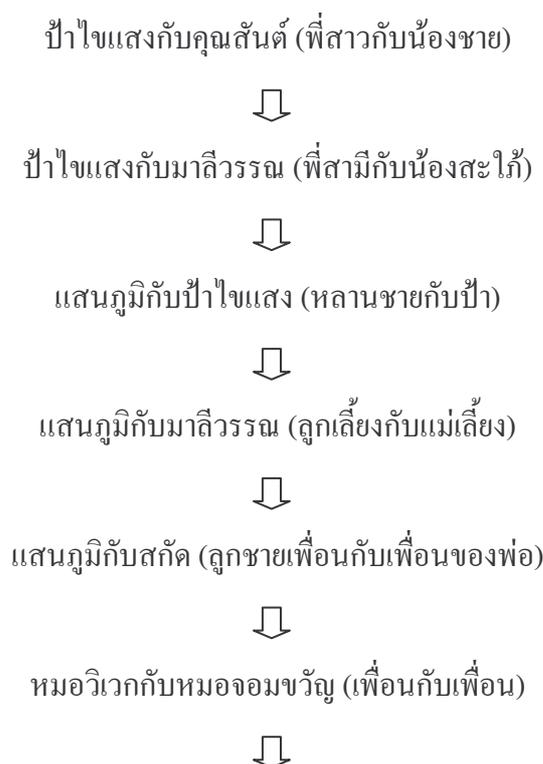
เจ้าม่านแก้ว ทำให้หม่อมพวยรังเกียจเธอมากยิ่งขึ้น และเมื่อท่านชายใหญ่ซึ่งเป็นบุตรชายของตน กลับมาจากต่างประเทศได้แสดงความสนใจเจ้าม่านแก้ว ยิ่งทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่าง หม่อมพวยกับบุตรชายมากขึ้น เนื่องจากหม่อมพวยต้องการให้ท่านชายใหญ่อภิเษกสมรสกับ ท่านหญิงวิไลเลขาหญิงสาวที่มีความเหมาะสมคู่ควร เมื่อท่านชายใหญ่ต้องการถอนหมั้นกับ ท่านหญิงวิไลเลขาเพื่อแต่งงานกับเจ้าม่านแก้ว ทำให้ท่านหญิงวิไลเลขาารู้สึกอับอายผู้คนและ เกียดเคັนท่านชายใหญ่กับเจ้าม่านแก้ว ความขัดแย้งนี้นำไปสู่จุดสุดขั้วของเรื่องคือท่านหญิง วิไลเลขาตัดสินใจวางยาพิษเจ้าม่านแก้วในวันอภิเษกสมรสจนเสียชีวิต

จนเวลาล่วงผ่านพ.ศ.2490 วิญญาณของท่านชายใหญ่ยังคงอยู่ที่ตำหนักกริมน้ำ ซึ่งเป็นเรือนหอของตน ส่วนเจ้าม่านแก้วได้มาเกิดเป็นราชาวดี ในสมัยนี้แก้วแก้วได้สร้างความ ขัดแย้งระหว่างตัวละครเพิ่มขึ้นไปอีกหลายคู่ เพื่อทำให้เรื่องมีความเข้มข้นทางอารมณ์มากยิ่งขึ้น นั่นก็คือความขัดแย้งระหว่างม.ร.ว.หญิงสุวรรณากับม.ร.ว.จิรายุสซึ่งเป็นคู่หมั้นกัน ทั้งคู่เกิดความ ขัดแย้งทางความคิดในเรื่องต่างๆ จนกระทั่งม.ร.ว.จิรายุสได้พบกับราชาวดีและเกิดต้องตาต้องใจ ในความงดงาม จึงตัดสินใจถอนหมั้นม.ร.ว.หญิงสุวรรณ ทำให้ม.ร.ว.หญิงสุวรรณเกลียดชัง ราชาวดีเป็นอย่างมากและต้องการเอาชนะด้วยการให้ท่านพ่อบังคับให้ม.ร.ว.จิรายุสแต่งงานกับตน ในสมัยนี้ความขัดแย้งที่สำคัญคือความขัดแย้งระหว่างท่านหญิงวิไลเลขากับราชาวดี โดยเกิดขึ้น เมื่อท่านหญิงวิไลเลขาเห็นราชาวดีเป็นครั้งแรก แล้วตกใจที่ราชาวดีมีรูปร่างหน้าตาตลอดจนกิริยา ที่คล้ายคลึงกับเจ้าม่านแก้วอย่างยิ่ง ท่านหญิงจึงรู้สึกเกลียดชังราชาวดีและจึงวางแผนให้ราชาวดีมา อยู่รับใช้ตนเองที่ในวัง เพื่อจะได้แอบใส่ยาพิษในน้ำให้ราชาวดีดื่มทุกวัน แต่ราชาวดีได้รับความ ช่วยเหลือจากทิวเพื่อนสาวของเธอเสียก่อน สุดท้ายราชาวดีก็ต้องเสียชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยวในวัด ต่างจังหวัด

จนกระทั่งในสมัยที่ 3 พ.ศ. 2520 ราชาวดีได้มาเกิดเป็นอันตรา ส่วน ท่านชายใหญ่มาเกิดเป็นจิราคม ความรักของทั้งคู่มีอุปสรรคเพราะม.ร.ว.หญิงสุวรรณซึ่งเป็นแม่ ของจิราคมไม่พอใจสุดทิวซึ่งเป็นแม่ของอันตรา เนื่องจากอิจฉาที่ สุดทิวร่ำรวยและมีชื่อเสียงอยู่ในแวดวงสังคม และเมื่อรู้ว่าลูกชายของตนกำลังจะแต่งงานกับอันตราก็ยิ่งทำให้ ม.ร.ว.หญิงสุวรรณเกลียดชังอันตรามากยิ่งขึ้น เนื่องจากอันตราทั้งสาว สวย และร่ำรวย แต่ความ รักของทั้งคู่ก็ผ่านพ้นอุปสรรคคลุ้มไปด้วยดีโดยความช่วยเหลือของม.ร.ว.จิรายุสซึ่งเป็นพ่อของ จิราคม

จะเห็นได้ว่าในเรื่องแต่ปางก่อน มีโครงเรื่องที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งของตัวละครซึ่งส่งผลต่อการดำเนินเรื่อง กล่าวคือความขัดแย้งก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆตามมา เพราะถ้าไม่มีความขัดแย้งระหว่างหม่อมพเยาว์กับเจ้านางม่านแก้ว ก็คงไม่เกิดเรื่องวุ่นวายตามมาในภายหลัง เรื่องก็คงจบลงด้วยดีที่ท่านชายใหญ่ได้อภิเษกกับเจ้านางม่านแก้วหญิงสาวที่ตนเองรัก นอกจากนี้ความขัดแย้งในเรื่องยังส่งผลต่อวิถีชีวิตของตัวละครต่างๆในเรื่อง เช่น หม่อมพเยาว์มีความขัดแย้งกับสามีและบุตรชายของตนเรื่องเจ้านางม่านแก้ว ในตอนท้ายหม่อมพเยาว์ก็ต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพังผู้เดียว เนื่องจากสามีและบุตรชายทนรับความจริงไม่ได้ที่รู้ว่าหม่อมพเยาว์มีส่วนรู้เห็นในการลอบวางยาพิษเพื่อฆ่าเจ้านางม่านแก้ว เสด็จในกรมฯจึงเสด็จไปประทับที่ต่างประเทศ ส่วนท่านชายใหญ่ก็อยู่อย่างเศร้าหมองและตรอมใจตายในเวลาต่อมา หรือท่านหญิงวิไลเลขาที่หลังจากวางยาพิษฆ่าเจ้านางม่านแก้วแล้ว แม้ว่าจะไม่มีผู้ใดพุดความจริงในเรื่องนี้ออกมา เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นที่เสื่อมเสียถึงวงศ์ตระกูล แต่ท่านหญิงวิไลเลขาก็ต้องชดใช้กรรมซึ่งเกิดจากความทุกข์ทางจิตใจ กลายเป็นคนเก็บตัวอยู่แต่ในวัง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้คนภายนอก และต้องตายอย่างทุกข์ทรมานและโดดเดี่ยวในที่สุด

ในเรื่อง “หน้ากากรักช่อนกลั่น” มีความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับตัวละคร ดังนี้

แสนภูมิกับมือปืนรับจ้าง

สก๊ตกับมาลีวรรณ

ความขัดแย้งในเรื่องหน้ากาดดอกช่อนกลืนเกิดขึ้นระหว่างป้าไผ่แสงกับคุณสันต์ผู้เป็นน้องชาย เนื่องจากป้าไผ่แสงไม่พอใจที่คุณสันต์แต่งงานใหม่กับมาลีวรรณหญิงสาวที่ป้าไผ่แสงรู้ว่าแต่งงานกับน้องชายของตนเองเพื่อหวังทรัพย์สมบัติ ความขัดแย้งนี้ส่งผลทำให้แสนภูมิลูกชายของคุณสันต์ไม่พอใจที่ป้าของเขามีอคติกับมาลีวรรณที่เป็นแม่เลี้ยงใหม่ของตน เพราะต่อหน้าแสนภูมิตัวมาลีวรรณจะทำตัวเป็นคนดี ทำให้แสนภูมิตัวไม่เชื่อคำตักเตือนของป้าไผ่แสงที่ให้ระวังมาลีวรรณกับสก๊ตเพื่อนของพ่อที่ร่วมมือกันโกงสมบัติ จนเมื่อแสนภูมิประสบอุบัติเหตุมอเตอร์ไซค์คว่ำต้องผ่าตัดสมอง ผลจากการผ่าตัดทำให้แสนภูมิสามารถรู้ความในใจของผู้อื่นได้ เขาจึงรู้ว่าแท้ที่จริงแล้วแม่เลี้ยงและเพื่อนของพ่อไม่ใช่คนดีอย่างที่คิด นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งทางความคิดระหว่างหมอวิเวกที่ทำการผ่าตัดสมองของแสนภูมิตัวกับหมोजอมขวัญซึ่งเป็นหมอที่ดูแลแสนภูมิหลังการผ่าตัด โดยหมอวิเวกเชื่อว่าอาการที่แสนภูมิสามารถล่วงรู้จิตใจของบุคคลอื่นได้นี้เป็นผลมาจากอาการผิดปกติทางสมอง ส่วนหมोजอมขวัญคิดว่านี่เป็นอาการผิดปกติทางจิตใจ ทำให้หมอวิเวกต้องหาวิธีที่จะพิสูจน์ความคิดของตนให้หมोजอมขวัญและคนอื่นๆ เข้าใจ ต่อมา มาลีวรรณได้ส่งมือปืนมาฆ่าแสนภูมิ แต่แสนภูมิตัวก็ต่อสู้อาชนะได้ในที่สุด ในตอนท้าย มาลีวรรณกับสก๊ตได้เกิดความขัดแย้งกันเอง เนื่องจากสก๊ตไม่พอใจที่มาลีวรรณใจร้อน ชอบใช้วิธีขจัดปัญหาด้วยการใช้กำลัง ในตอนจบเมื่อปัญหาทุกอย่างคลี่คลาย สก๊ตกับมาลีวรรณก็ได้รับผลกระทบที่ทั้งคู่ได้ก่อไว้คือถูกจับเข้าคุก

จะเห็นได้ว่าการสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับตัวละครเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินเรื่อง กล่าวคือเมื่อเรื่องมีความขัดแย้งซึ่งกลายเป็นปัญหาเกิดขึ้น ก็จะทำให้มีเหตุการณ์อื่นๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นผลของความขัดแย้งหรือการพยายามแก้ไขปัญหามาของตัวละคร เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้เรื่องดำเนินต่อไป ทั้งยังสร้างความเข้มข้นทางอารมณ์ให้แก่ผู้อ่านในการเอาใจช่วยให้ตัวละครสามารถเอาชนะปัญหาต่างๆ ได้

ข ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคมหรือสภาพแวดล้อม

การสร้าง ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับสังคมหรือสภาพแวดล้อม คือการที่ผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครพยายามต่อสู้หรือแสดงพฤติกรรมที่ขัดต่อสังคม เช่น พฤติกรรมที่ขัดต่อจารีตประเพณี บรรทัดฐาน และค่านิยมของคนในสังคม เป็นต้น แก้วแก้วได้สร้างความขัดแย้งประเภทนี้ในนวนิยายแนวจินตนิมิตบางเรื่อง เช่น เรื่องจากฝัน...สู่นิรันดร เรือนนพเก้า ปลายเทียน ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง และแต่ปางก่อน เป็นต้น

ในเรื่อง “จากฝัน...สู่นิรันดร” แก้วแก้วได้สร้างให้ตัวละครมีความขัดแย้งกับสภาพสังคมที่ตนเองอยู่ นั่นก็คือเมื่อตรัยได้เห็นภาพกระแสดหญิงสาวในรัชกาลที่ 6 ก็รู้สึกต้องตาต้องใจในความงดงาม จึงสะกดจิตตนเองเพื่อย้อนกลับไปในสมัยรัชกาลที่ 6 เพื่อที่จะได้พบกับการกระแสด แต่เนื่องจากระยะห่างของสมัยรัชกาลที่ 6 กับสมัยปัจจุบันมีมากพอสมควร จึงทำให้เกิดความแตกต่างในด้านต่างๆ เช่น การแต่งกาย ภาษา ค่านิยม สภาพบ้านเมือง วิถีชีวิต ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้ตรัยเกิดความขัดแย้งกับสภาพสังคมในสมัยรัชกาลที่ 6 อย่างเห็นได้ชัด และเมื่อตรัยตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ในรัชกาลที่ 6 โดยการพากระแสดหนีการแต่งงานกับคุณเชื้อเพื่อไปอยู่กับตนเองที่กระท่อมท้ายสวน ก็เกิดเป็นความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างตรัยกับการดำรงชีวิตในสมัยรัชกาลที่ 6 เนื่องจากตอนที่ตรัยอยู่ในยุคปัจจุบัน เขาเป็นนักธุรกิจหนุ่มที่มีความเป็นอยู่ที่ดี มีเครื่องอำนวยความสะดวกสบายทุกอย่าง เมื่อต้องพากระแสดหนีไปครองคู่อยู่ด้วยกัน เขามีอาชีพรับจ้างเป็นช่างทำทองซึ่งมีรายได้พอกินพอใช้ไปวันๆ ข้าวปลาอาหารก็เป็นของง่ายๆ ที่ทำได้ตามบ้าน ต้องอาศัยอยู่ที่กระท่อมเล็กๆ ท้ายสวน ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกใดๆ ทำให้เขาเริ่มคิดถึงความสะดวกสบายของชีวิตในสมัยปัจจุบัน ดังตอนที่ว่า

“เดี๋ยวก่อนก็ได้ครับ” ตรัยกินอะไรไม่ค่อยลง อาหารประเภทน้ำพริกแบบนี้ ใครจะกินเข้าไปได้ทุกวัน แต่ก็ช่างเถอะ เขาจะเอาอาหารฝรั่งเสสหรืออาหารเหลมาจากไหน

(แก้วแก้ว, 2549ก: 494)

และเมื่อต้องเผชิญกับความแตกต่างทางสังคมนานๆ เข้า ทำให้ตรัยเริ่มคิดว่าตนเองไม่เหมาะที่จะอยู่ในยุครัชกาลที่ 6 จนผลอดตัวพูดกับกระแสดอยู่หลายครั้ง ซึ่งทำให้กระแสดรู้สึกไม่สบายใจ ดังในตอนที่ว่า

“เราต้องหลบซ่อนตัวกันอีกนาน ถ้าผมพาคุณออกไปหัวเมืองจะยิ่งซ้ำร้าย อยู่ในเมืองก็อยู่ไม่ได้ ผมอาจจะไม่เหมาะกับคุณนี่...”

(แก้วเก้า, 2549ก: 512)

ในตอนท้ายศรียได้กลับมาใช้ชีวิตอยู่ในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการทะเลาะเสียชีวิตเพราะร่างกายทนต่อความยากลำบากไม่ไหวเช่นกัน เนื่องจากเธอเป็นลูกคนใหญ่คนโตในสมัยนั้น จึงไม่เคยได้รับความลำบากมาก่อน

ในเรื่อง “เรือนนพเก้า” แก้วเก้าได้สร้างให้ตัวละครมีความขัดแย้งกับสังคมอย่างรุนแรง คือให้ผอบแก้วมีพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อเจ้าคุณรัชดาปวีรรตซึ่งเป็นสามี โดยการให้เธอหนีตามเขมซึ่งเคยเป็นคู่หมั้นกันมาก่อนไปอยู่ที่ต่างจังหวัด แต่เจ้าคุณรัชดาปวีรรตก็ไปตามตัวผอบแก้วกลับมาได้ และขังเธอไว้ที่เรือนนพเก้า ส่วนเขมได้แต่งงานใหม่กับผู้หญิงที่พ่อแม่ของเขาแนะนำ ทำให้ผอบแก้วรู้สึกท้อแท้ยิ่ง จึงมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับนล ซึ่งเป็นเด็กในบ้านที่เจ้าคุณปวีรรตชบเลี้ยงไว้และส่งให้มาคอยดูแลผอบแก้วระหว่างที่อยู่เรือนนพเก้า จะเห็นได้ว่าแก้วเก้าได้สร้างให้ตัวละครมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับค่านิยมของคนในสังคมอย่างรุนแรง นั่นคือการที่ผอบแก้วนอกใจสามี โดยการกระทำตามใจตนเอง เนื่องจากเธอต้องแต่งงานกับเจ้าคุณรัชดาปวีรรตด้วยความเหมาะสม แต่ยังคงมีความรักอย่างเต็มเปี่ยมให้กับเขมคู่หมั้นเก่า จึงตัดสินใจหนีตามเขมไปอยู่ที่ต่างจังหวัดเมื่อเขาชวน ครั้นเมื่อถูกขังอย่างเดียวดายอยู่ที่เรือนนพเก้า เธอได้พบกับนลชายหนุ่มที่คอยห่วงใยและให้ความหวังว่าจะพาเธอหนีออกจากความทุกข์ทรมานนี้ ผอบแก้วจึงปล่อยกายใจไปกับนล ซึ่งเป็นการทำผิดเป็นครั้งที่สอง

ความขัดแย้งระหว่างผอบแก้วกับค่านิยมของคนในสังคม นอกจากจะส่งผลต่อการดำเนินเรื่องแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตัวละครอีกด้วย กล่าวคือทำให้ผอบแก้วต้องทนทุกข์ทรมานอยู่กับการกระทำที่ผิดพลาดของตน ต้องถูกสังคมและคนรอบข้างพิพากษาว่าเป็นหญิงไม่ดีที่นอกใจสามีไปมีความสัมพันธ์กับผู้ชายอื่น ผอบแก้วต้องทนทุกข์อยู่กับความผิดที่ก่อขึ้น แม้กระทั่งเสียชีวิตไปแล้ว ดวงวิญญาณของเธอก็ยังคงวนเวียนอยู่ที่เรือนนพเก้าเพื่อรอการปลดปล่อยไปสู่ภพภูมิที่ดีกว่า

ในเรื่อง “ปลายเทียน” แก้วเก้าได้สร้างให้ตัวละครมีความขัดแย้งกับสภาพสังคม คือการให้ตัวละครในวรรณคดีสมัยอยุธยา ได้แก่ เจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า ขุนแผน

เถรวาท นางหล้า และนางฉุนเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสมัยปัจจุบัน แต่เนื่องจากระยะของทั้งสองสมัยห่างกันมาก ทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านต่างๆอย่างเด่นชัด เช่น ภาษา การแต่งกาย ค่านิยม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ตัวละครในสมัยอยุธยาเกิดความขัดแย้งกับสภาพสังคมในสมัยปัจจุบัน เช่น ตอนที่เกาลัดกับเรวิทย์ซึ่งเป็นตัวละครในสมัยปัจจุบันพาเจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า นางหล้า และนางฉุนนั่งรถไปโรงพยาบาลเพื่อพบกับลุงวงศ์เมืองผู้ที่ได้ช่วยพาตัวละครในวรรณคดีทั้งหมดออกมาจากสมุคข่อย เกาลัดกับเพชรกล้าได้มีปากเสียงทะเลาะกันบนรถ เนื่องจากเพชรกล้าเข้าใจผิดคิดว่าเกาลัดกับเรวิทย์เป็นสามีภรรยากัน เพราะเห็นว่าทั้งสองคนใกล้ชิดสนิทสนมกันเป็นอย่างมาก ดังนั้นเมื่อเกาลัดหวังดีจะคาดเข็มคัตนิรภัยให้กับเพชรกล้าตอนที่นั่งอยู่ในรถ เพชรกล้าจึงไม่พอใจ เพราะคิดว่าเกาลัดมีสามีอยู่แล้วยังไม่รักนวลสงวนตัว กล้าถูกเนื้อต้องตัวตน เพชรกล้าจึงว่ากล่าวตักเตือนเกาลัดออกมา สร้างความไม่พอใจให้แก่เกาลัดเป็นอย่างมาก ดังตอนที่ว่า

“อ้อเฮอ! นั่งยังกะ...กะตราเทวดาอะไรซักอย่างนี้แหละ เรียกไม่ถูก นั่งพับขาข้างังไม่เมื่อยหรือ นั่งนานตั้งสองชั่วโมงเชียวจะบอกให้ อ้อ! เตี๋ยว นั่งรถทางไกลควรคาดเข็มคัตด้วย ไม่งั้นรถเบรกแรงจะหล่นลงไปกลิ้งอยู่ข้างล่าง เอ! สงสัยจะไม่รู้จักว่าคาดยังไง...ไม่สงสัยละ นายไม่รู้จักรจริงๆ...ขยับหน่อย ฉันจะคาดให้”

พูดไม่พูดเปล่า ด้วยความใจร้อน เกาลัดก็ผลักรอกชายหนุ่มให้เอนพิงพนักเพื่อหล่อนจะได้ชะโงกตัวไปดิ่งสายเข็มคัตนิรภัยจากที่ติดตรงข้างประตูรถให้เขา

แต่ว่าเพชรกล้าเอี้ยวไหล่หลบทันควัน ซ้ายยังปิดมือหญิงสาวออกห่างไม่ให้โดนตัวเขา คุณว่า

“เป็นสตรีมีศักดิ์ควรรักนวล
เป็นฝ่ายเข้าลามลวนหาควรไม่...”

พอนึกได้ว่าควรจะเปลี่ยนคำพูด เขาก็รีบขยายความ

“เป็นสตรี อย่าถูกต้องตัวชายก่อน มีผิวแล้วก็ถูกต้องได้แต่ผิวคนเดียว”

เกาลัดฟังออกแล้วตอนนี้ ทั้งแปลกใจ ทั้งขัน และโมโห เลยแหงออกมา

“หนอย! พูด้จี้เตี๋ยวสวย ใครอยากถูกต้องนาย...ไม่ใช่คาราซักหน่อยฉันจะได้อยากเซ็กแซนด์ด้วย”

(แก้วแก้ว, 2545ก: 103)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นถึงความแตกต่างทางความคิดของคนในสองยุคสมัยที่นำมาซึ่งความขัดแย้ง เพราะความเป็นจริงแล้วเกาลัดกับเรวิทย์เป็นเพียงเพื่อนสนิทกัน แต่เนื่องจากสภาพสังคมในสมัยปัจจุบันเปิดกว้างในการคบหาเพื่อนต่างเพศ ดังนั้นการถูกเนื้อต้องตัวเพศตรงข้ามจึงไม่ใช่เรื่องรุนแรงอย่างเช่นในอดีต ในขณะที่เพชรกล้าเป็นคนในสมัยอยุธยาจึงยึดถือค่านิยมที่ผู้หญิงจะต้องรักษานวลสงวนตัว ไม่ควรถูกเนื้อต้องตัวผู้ชายอื่นที่ไม่ใช่สามีของตน

นอกจากนี้จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้ตัวละครในอดีตเกิดความขัดแย้งกับสภาพสังคมในปัจจุบันก็คือภาษา เนื่องจากคนในสมัยอยุธยาจะพูดเป็นกลอนด้วยคำที่คล้องจองกัน แต่คนในสมัยปัจจุบันใช้เป็นภาษาพูด ซึ่งบางคำก็ได้รับอิทธิพลภาษามาจากชาติอื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ที่ทำให้เกิดคำทับศัพท์ จึงทำให้ในบางครั้งคนในสองสมัยสื่อสารกันไม่เข้าใจ ดังนั้นความแตกต่างของสังคมหรือสภาพแวดล้อม จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ตัวละครเกิดความขัดแย้ง

ในตอนท้ายตัวละครในวรรณคดีได้ตัดสินใจที่จะทำลายตนเอง โดยการเผาสมุคข่อยทิ้ง เนื่องจากรู้ว่าไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสมัยปัจจุบันเพราะมีความแตกต่างจากสมัยอยุธยาอย่างสิ้นเชิง อีกทั้งไม่ต้องการเป็นภาระให้กับลุงวงศ์เมือง เรวิทย์ และเกาลัดที่ต้องคอยให้ความช่วยเหลือพวกตนให้พ้นจากการตามล่าของขุนแผน

ค ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจเหนือธรรมชาติ

ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจเหนือธรรมชาติเป็นการต่อสู้ระหว่างตัวละครกับอำนาจที่อยู่เหนือธรรมชาติ เช่น พลังจิต เวทมนตร์คาถาต่างๆ เป็นต้น ในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าบางเรื่องปรากฏความขัดแย้งประเภทนี้อยู่ เช่น เรื่องปลายเทียน จอมนางมนตรา แก้วราหู และนางทิพย์ เป็นต้น

ในเรื่อง “ปลายเทียน” มีความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจเหนือธรรมชาติปรากฏอยู่เกือบตลอดทั้งเรื่อง ตัวละครในเรื่อง คือเพชรกล้า ขุนแผน และเถรवाद เป็นตัวละครที่มาจากวรรณคดีและได้เข้ามามีบทบาทอยู่ในยุคปัจจุบัน ทั้งสามมีคาถาเวทมนตร์ต่างๆ ซึ่งเป็นวิชาที่ผู้ชายไทยโบราณต้องร่ำเรียน พวกเขาได้ใช้วิชาคาถาเหล่านั้นต่อสู้กันเอง

รวมทั้งใช้ต่อสู้กับคนในยุคปัจจุบันอีกด้วย เช่น ตอนที่เพชรกล้าใช้คาถาवादอำนาจรุทและซัดกรวดหินให้เป็นเม็ดฝนต่อสู้กับพวกของแม่็กเพื่อนชายของเกาลัดที่ลวนลามเกาลัด ดังตอนที่ว่า

เพชรกล้าवादลั่นออกมา

ไม่มีใครรู้ว่าคำที่ชายหนุ่มเปล่งออกมาคืออะไร...และแม้แต่เป็นภาษาใดแน่ แต่มันก่อให้เกิดผลประหลาดแก่สี่คนผู้อยู่รอบกาย...คือชนลูกชู้ กายแข็งที่อกระดิกกระเดี้ยไม่ได้ รวากับชายหนุ่มทั้งสี่แข็งแกร่ง กลายเป็นก้อนหินไปในพริบตาเดียว...

รวดเร็วจนหล่อนแทบมองไม่เห็น เพชรกล้าก็ม้วนตัวลงหีบกรวดบนทางเดินขึ้นมาเต็มกำมือ แล้วขว้างซัดกระจายไปรอบตัว

จะว่าไป ก้อนกรวดเล็กๆเหล่านั้นย่อมไม่ทำให้ระคายผิวได้มากไปกว่าการสะกิดสะเกา แต่ในสายตาตื่นงของหญิงสาว หล่อนมองเห็นพรรคพวกของแม่็ก รวมทั้งตัวเขาด้วย ร้องลั่นอย่างเจ็บปวดราวกับถูกสาดด้วยกระสุนลูกปราย

แต่ทุกคนล้มกลิ้งกันลงไปต่อหน้าต่อตาหล่อน แล้วเมื่อตะเกียกตะกายลุกขึ้นก็ลุกไม่ขึ้น คืนพราดกระเสือกกระสน เหมือนถูกสาดกระสุนที่มองไม่เห็นซำเข้าไปให้อย่างไม่นับ

(แก้วแก้ว, 2545ก: 175)

ในเรื่อง “จอมนาง” มีความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจเหนือธรรมชาติปรากฏอยู่เช่นเดียวกัน โดยสโรบลหรือเจ้าหญิงเวสาลีซึ่งเป็นทายาทโดยชอบธรรมของประเทศหงสาเป็นผู้มีพลังจิตที่สามารถบังคับวัตถุให้เคลื่อนย้ายได้ สโรบลได้ใช้ความสามารถพิเศษที่เป็นอำนาจเหนือธรรมชาติต่อสู้กับฤๅษีปุระพาผู้ต้องการครอบครองเมืองหงสา ในตอนท้ายสโรบลก็เป็นผู้ชนะในที่สุด ดังตอนที่ว่า

โลงแก้วยับ สันสะท้อนราวกับจะพลิกคว่ำ เมื่อร่างคำกล้าผุดขึ้นมาอย่างที่สโรบลไม่คาดฝันว่าจะได้เห็น หล่อนยืนตัวแข็ง รู้สึกเหมือนหัวใจจะหยุดเต้นเมื่อเห็นสิ่งที่หล่อนเรียกได้เต็มปากว่าศพผุดขึ้นเต็มตัว อวัยวะหลายส่วนตั้งแต่ศีรษะจนท่อนแขนขารุ่งเรืองคงจะเป็นผลจากอาวุธปืนหลายสิบนัดของนายทหารผู้ไว้วิญญูณทั้งสิ้น จึงอาบด้วยโลหิตสีดำคล้ำ ส่งกลิ่นเหม็นตลบอบอวลจนหญิงสาวแทบจะพะงะหนี...

เจ้าราชบุตรหงสาเคลื่อนองค์ซำๆ แข็งทื่อ เกะกะแก้งก้างราวกับหุ่นยนต์ อากาเรเคลื่อนไหว่นั้นทำให้สโรบลได้สติขึ้นมาทันที...หล่อนรู้ว่าไม่ใช่การเคลื่อนไหว่เองของศพเดินได้ หากแต่เป็นการส่งพลังจิตมาบังคับให้ร่างกายซึ่งตายโดยสิ้นเชิงแล้ว ต้องยับ

เคลื่อนไหวก่อนหน้านี้ ฤๅษีปุรุषะคงจะใช้ยาอะไรสักอย่างอาบศพไว้มิให้น่าเบื่อ แล้วใช้พลังจิตบังคับให้พระศพขยับเขยื้อนเป็นครั้งคราว หลอกหลวงเจ้าฟ้าหงสามาโดยตลอด หญิงสาวตำรวมจิตใจเต็มที่ บังคับจิตใจให้เกิดความแน่นแฟ้นอย่างไม่เคยเป็นเท่านี้มาก่อน หล่อนไม่ยอมขยับเขยื้อนแม้แต่เจ้าราชบุตรจะดำเนินเข้ามาใกล้ทุกที จนเกือบจะถึงตัวในที่สุด

และแล้ว เจ้าราชบุตรก็ทรงหันกลับอย่างช้าๆ ยืนแข็งอยู่อึดใจก่อนจะล้มคว่ำลงราวกับต้นไม้โค่น โดยปราศจากเสียงใดๆ ทั้งสิ้นท่ามกลางความตกตะลึงของฤๅษีปุรุषะและเจ้าชายภาณุมณฑล

(แก้วเก้า, 2546ก: 512 - 513)

ในเรื่อง “มนตรา” มีความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจเหนือธรรมชาติปรากฏอยู่หลายตอน เนื่องจากตัวละครหลายตัวในเรื่องเป็นผู้มีพลังจิตและใช้พลังจิตที่มีนั้นต่อสู้กับตัวละครอื่นๆ เช่น สีตลาในตอนแรกเป็นเด็กสาวขี้อาย เก็บตัว เนื่องจากคุณหญิงสุภาพผู้เป็นย่าเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดและห่วงใยมาก จนเป็นสาเหตุที่ทำให้สีตลาไม่มีความมั่นใจในตนเอง ต่อมาเมื่อสีตลาได้มีโอกาสฝึกพลังจิตกับเจ้าชายอินทราวุธที่สำนักปฏิบัติธรรมแห่งหนึ่ง ทำให้เธอเป็นผู้ที่มีพลังจิตเข้มแข็งจนสามารถสะกดจิตให้คนหรือสิ่งต่างๆ ทำตามที่ต้องการได้ สีตลามีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นจากอำนาจเหนือธรรมชาติที่ตนเองมี จนกลายเป็นคนก้าวร้าวในที่สุด สีตลาได้สะกดจิตเรียกภูตผีปีศาจมาทำร้ายคร.อารยันกับแซมผู้ที่ต้องการขัดขวางการฝึกพลังจิตของสำนักปฏิบัติธรรมแห่งนี้ เนื่องจากรู้ว่าเจ้าชายอินทราวุธกับสีตลาคือนำอำนาจพิเศษไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง แต่คนที่มารับเคราะห์แทนกลายเป็นดร.ภคร.ผู้ทีสีตลาหลงรักอยู่ ดร.ภคร.ได้พยายามรวบรวมพลังจิตที่ตนเองได้ฝึกฝนต่อสู้กับปีศาจเหล่านั้น แต่ก็ไม่อาจเอาชนะได้ เมื่อสีตลาเห็นว่าเป็นดร.ภคร.จึงปรากฏตัวออกมาช่วยได้ทัน ดังตอนที่ว่า

หลุมฝังศพ!

เขายืนอยู่ในป่าช้าแห่งใดแห่งหนึ่งนั่นเอง...

อาการสะเทือนนั้นไม่ได้เกิดจากฟ้าเบื่อบนอย่างแต่แรก หากมีเสียงครี๊ด...ครี๊ด หนักๆ ดังมาจากพื้นดินรอบตัว เหมือนกับแผ่นดินกำลังปริเป็นรอยแยก... พร้อมกับเงาร่างอะไรหลายร่างที่พิกลพิการผิดสัตว์โลกทั่วไป ผุดขึ้นช้าๆ จากหลุมเหล่านั้นด้วยอาการงุ่มง่าม เหมือนการเคลื่อนไหวของสัตว์ขนาดยักษ์...

อสุรกายตัวหนึ่งทะลึ่งพรวดขึ้นสูงจนหัวมันเกือบจะชนก้อนเมฆ ปากแหลมเล็กส่งเสียงกริรร้องโหยหวน ฟังสะท้อนใจระคนกับเสียงฝนที่ค่อยซาลงบ้างแล้ว มันเยือกเย็นจนแทบจะทำให้เลือดในตัวชายหนุ่มจับแข็งได้ที่เดียว เขาเพิ่งจะตระหนักถึงความสยดสยองอันเกิดจากเสียงผีเปรตในนรกได้ในบัดนี้เอง ว่ามันสั่นสะท้านเข้าไปถึงจิตใจส่วนลึกสุดของผู้ที่เผชิญประสบพบเห็นได้อย่างไร...

ชายหนุ่มพยายามสำรวจจิตใจให้สงบ...จัดความหวุ่นไหวอันเป็นจุดอ่อนของมนุษย์นี้ให้แผ่เมตตาให้สัตว์นรกที่ประสบความทุกข์ทรมานเหล่านั้น...

เขาตระหนักว่าวิญญาณนับหมื่นนับแสนที่ชุมนุมอยู่ที่นี่ อาจจะผูกพันอยู่กับสถานที่ตรงนี้โดยไม่อาจถอนตัวไปสู่ชาติภพใหม่ที่ดีกว่านี้ได้ หรือพวกมันอาจจะถูกเรียกมาด้วยฝีมือใครสักคน...

อย่างไรก็ตาม อย่างหนึ่งที่ได้ผลคือภรรยาก็ยังยืนแคว้งคว้างอยู่ไม่อาจจะหนีไปทางไหนได้ จากบรรดาปีศาจอสุรกายนับหมื่นนับแสนที่หลอกหลอนอยู่ ถ้าเขาเลิกสำรวจจิตใจให้เข้มแข็งเมื่อใด อำนาจเหนือธรรมชาติที่พวกมันมีอยู่ ก็คงเข้าครอบงำจนประสาทเขาปั่นป่วน คุ่มกันไม่คิด และคงสูญเสียดิถีไปในที่สุด...

ตอนนั้นเอง ชายหนุ่มรู้สึกเหมือนรู้สึกหน้ามืดไปวูบหนึ่ง และเกือบจะพร้อมกันนั้นเองเขาได้ยินเสียงเรียกดังมาแว่วๆ...ดังกระหึ่มก้องคล้ายเสียงฟ้าคำราม จนไม่แน่ใจว่าหูแว่วไปเองหรือเปล่า

เสียงนั้นกึกก้อง...แว่วมาจากที่ไกล ฟังดูก็รู้สึกถึงอำนาจที่แผ่กว้างไพศาลจนเหมือนปราศจากที่สิ้นสุด กลับคล้ายคลึงคลาว่าเขาเคยได้ยินมาแล้วจากที่ใดที่หนึ่ง เพียงแต่ไม่อาจจะจำได้ในขณะนั้นว่าเคยได้ยินมาจากที่ใด

ภูตพรายทั้งปวงที่ห้อมล้อมอยู่นั้นจึงไปทันที่อย่างลนลาน ฟ้าแลบแวววาบอีกครั้งหนึ่ง และแล้วก็เลือนหายไปตรงสุดขอบฟ้าพร้อมกับฝนเบาบางลง...

“คุณสีตลา” เขาพึมพำเมื่อจำเสียงเหล่านั้นได้ “คุณมาจากไหนนะ ออกมาได้ยังไงกัน...”

(แก้วแก้ว, 2548จ: 204-207)

ในตอนท้ายสีตลามีอารมณ์รุนแรงมากขึ้นจนไม่สามารถควบคุมพลังจิตที่ตนฝึกฝนขึ้นมาได้ เธอจึงถูกอำนาจเหนือธรรมชาตินั้นขังให้เธอติดอยู่ในห้องที่เต็มไปด้วยสิ่งที่น่าขยะแขยงกับคุณย่าที่เธอใช้พลังจิตฆ่าตาย โดยทั้งหมดเป็นภาพลวงตาที่เกิดจากใจที่ผิดปกติของสีตลาเอง

ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจเหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง “ปลายเทียน” เป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับเวทมนตร์คาถา ส่วนเรื่อง “จอมนาง” กับ “มนตรา” เป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจจิต ซึ่งความขัดแย้งประเภทนี้เป็นความขัดแย้งที่ซ่อนอยู่ในความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับตัวละคร โดยเกิดเมื่อมีเหตุการณ์ต่อสู้อันระหว่างตัวละครกับตัวละคร ทั้งนี้ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับอำนาจเหนือธรรมชาติแสดงให้เห็นบทบาทความสามารถของตัวละคร อีกทั้งยังทำให้เรื่องมีความสนุกสนาน ตื่นเต้น และเร้าใจมากยิ่งขึ้น

ง ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับชะตากรรม

ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับชะตากรรมเป็นการต่อสู้หรือฝ่าฝืนชะตากรรมของตัวละครในเรื่อง แก้วแก้วได้สร้างความขัดแย้งประเภทนี้ในนวนิยายแนวจินตนิมิตหลายเรื่อง เช่น เรื่องคนเหนือดวง ปลายเทียน นาคราช และบารมีพระแม่ป้อน...ปกพื้นธรณิน เป็นต้น ความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับชะตากรรมเป็นความขัดแย้งที่แทรกอยู่ในเหตุการณ์ก่อนที่ตัวละครจะออกรบหรือต่อสู้อัน ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินเรื่องและวิถีชีวิตของตัวละคร ดังเช่น

เรื่อง “คนเหนือดวง” มีความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับชะตากรรมปรากฏอยู่ในตอนที่โพนผู้ซึ่งมีความสามารถพิเศษทางด้านโหราศาสตร์สามารถทำนายโชคชะตาได้อย่างแม่นยำ เขาได้ดูดวงของนายซัดที่เป็นรุ่นพี่ในที่ทำงานและพบว่านายซัดกำลังดวงตกอาจถึงขั้นเสียชีวิต ถ้ายังประพฤติดิถีของผู้อื่นอยู่ แต่นายซัดไม่เชื่อคำเตือนของโพน เนื่องจากกำลังลุ่มหลง ในที่สุดนายซัดจึงถูกสามีของผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์ด้วยแทงตาย ดังในตอนที่ว่า

โพนควักดวงออกมาดูอีกครั้งหนึ่ง ก็ขมวดย่นอย่างใช้ความคิดหนัก
 “นี่แหละ พี่เวก ผมพูดกับพี่ซัดลำบาก ดวงพี่ซัดตอนนี้เคราะห์ร้าย...ระวังเลือดตกยางออก ถึงขั้นตายโหงได้ง่ายๆ ไปเอาเมียใครเขามาก็คืนเขาไปเถอะ จะได้ไม่มีเรื่อง”

(แก้วแก้ว, 2547ก: 113)

นายเวกชำเลื่องมอเมียงของซัดอย่างไม่ชอบหน้า พุดหัวนๆว่า

“ผิวเก่ามันมาตามเมียงมันนะซี ไอ้ซัดไม่ยอมมันก็เลยแทงเอา อ้าว! ยืนตะลึงอยู่ทำไม โปน มาช่วยกันหน่อยซีโว้ย”

นั่นแหละ โปนจึงได้สติ ภาวะวิภาวะเข้ามาช่วยหามนายซัดซึ่งขณะนั้นหมดสติไปแล้ว น้ำสดมมาช่วยห้ามเลือดตามมีตามเกิด ส่วนชาวบ้านอื่นที่มามุงคูดอยู่พลางพุดกันให้แซด ก็เลยชวนกันเดินตามมาด้วยเป็นพรวนเพื่อเรียกรถสามล้อเครื่องมาพานายซัดไปโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด

(แก้วเก้า, 2547ก: 127)

จะเห็นได้ว่าแม้ว่านายซัดจะรู้ถึงชะตากรรมของตนเองจากโปนว่าอาจจะต้องตายถ้าไม่เลิกกับผู้หญิงที่มีสามีแล้ว แต่ด้วยตัณหาราคะที่ทำให้เขามัวเมาอยู่ในกามารมณ์จนพยายามต่อสู้กับดวงชะตา แต่ในที่สุดเขาก็ไม่อาจฝืนดวงได้ จึงถูกสามีของผู้หญิงแทงจนเสียชีวิตตามที่โปนทำนาย

ในเรื่อง “ปลายเทียน” แก้วเก้าได้สร้างให้ตัวละครในเรื่องมีความขัดแย้งกับชะตากรรมเช่นกัน โดยปรากฏอยู่ในตอนที่เถรवादทำพิธีเสี่ยงทายจากการดูน้ำให้แก่เพชรกล้า หลังจากทีรู้ว่าตนกับเพชรกล้าต้องเตรียมต่อสู้กับขุนแผนที่มาตามจับเจ้าสร้อยสุมาลิกกลับไปถวายให้แด่พระพันวษา ผลจากการเสี่ยงทายปรากฏว่าน้ำกลายเป็นสีแดงราวกับสีโลหิต ซึ่งหมายความว่าถ้าเพชรกล้าต่อสู้กับขุนแผนก็จะได้รับความพ่ายแพ้จนถึงแก่ชีวิต ดังตอนที่ว่า

เวลาผ่านไปอีดีใจใหญ่ เสียงพิมพ์ภาวนาของเถรवादยังคงสม่ำเสมอ สิ่งเดียวที่เคลื่อนไหวคือน้ำในขันทองเหลือง มันเดือดพล่านผุดพรายฟองขึ้นมาราวกับมีไฟลนอยู่ข้างใต้ เถรवादจึงลืมหายใจ รอยยิ้มสักพักจนน้ำค่อยๆสงบลงกลายเป็นน้ำนิ่งตามเดิม

แกะชะงอกหน้าลงมองน้ำ แล้วชะงักคล้ายไม่เชื่อตา

น้ำใสแจ๋วในตอนแรก บัดนี้เป็นสีแดงคล้ำราวกับใครเพิ่งกวานพู่กันเปื้อนสีลงไป ยิ่งเวลาผ่านไปความแดงคล้ำก็ยิ่งส่งสีเห็นชัด เหมือนปะปนด้วยโลหิต!

หากว่าจะมีชัยในเรื่องรณรงค์ น้ำนั้นก็จะใสเลื่อมพรายราวกับแก้วผลึก ถ้าไม่แพ้ไม่ชนะ เสมอกันทั้งสองฝ่ายถึงขั้นเลิกรบกันไปเอง น้ำจะเป็นสีเหลืองเหมือนจริง แต่ถ้าพ่าย

แพ้ย่อยยับจนชีวิตตัวเองก็รักษาไว้ไม่ได้ น้ำจะแดงคั่งข้อมค้วยฝาง เกรซวาคูรู้จักกลาง
เหล่านี้ดี

แสนตรีเพชรกล้าพ่อของเพชรกล้าเมื่อออกศึกครั้งสุดท้าย อาบน้ำว่านให้ยู่ยงคงกระพัน
ก็พบว่าน้ำแดงเป็นแสงฝางเช่นนี้มาแล้ว แต่ด้วยวิสัยชายชาตินักรบ รู้ทั้งรู้ว่าตายก็ไม่
ท้อถอย ขอฝากฝีมือไว้ให้รู้ว่าเป็นยอดขุนพลลานนา

ในเมื่อพ่อกล้าหาญขนาดนี้ ลูกชายมีหรือจะพลาดกลัวหนีเอาตัวรอด เขาย่อมถือว่ากล้า
อยู่อย่างอัปยศ ผู้ยอมตายเสียดีกว่า

(แก้วเก้า, 2545ก: 359)

การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับชะตากรรมมีผลต่อการดำเนินเรื่อง
โดยจะเห็นได้ว่าแม่เพชรกล้าจะทราบชะตากรรมของตนจากกลางร้ายบอกเหตุ แต่เขาก็ยอมขัดกับ
ชะตากรรม เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบในหน้าที่และความจงรักภักดีต่อเจ้าสร้อยสุมาลี ในที่สุด
ความขัดแย้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเพชรกล้าคือต้องพ่ายแพ้ต่อชะตากรรม จะเห็นว่าการที่
ตัวละครต่อสู้กับชะตากรรมส่งผลให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อไป หากตัวละครกลัวกลางบอกเหตุร้ายและ
ไม่กล้าออกต่อสู้กับศัตรู การสู้รบก็จะไม่เกิดขึ้น เรื่องก็จะดำเนินต่อไปไม่ได้

ในเรื่อง “บารมีพระแม่ป້อง...ปกพื้นธรณิน” มีความขัดแย้งระหว่างตัวละคร
กับชะตากรรมปรากฏอยู่ ในตอนที่ปวินท์กับพัตราซึ่งเป็นตัวละครในสมัยปัจจุบันได้ย้อนเวลา
กลับไปในสมัยอยุธยาก่อนที่จะเสียชีวิตให้แก่พม่าในครั้งแรก และเนื่องจากปวินท์กับพัตราทราบ
เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ตอนที่สมเด็จพระสุริโยทัยเสด็จออกศึกพร้อมกับพระสวามีคือ
พระเทียรราชาว่าพระนางจะเสด็จสวรรคตบนเสี้ยรช้าง เนื่องจากทรงถูกฟันด้วยพระแสงของ้าว
ของพระเจ้าแปร ดังนั้นปวินท์กับพัตราจึงกราบขอร้องให้พระมหานาคซึ่งเป็นพระภิกษุที่
ชาวอยุธยาให้ความเลื่อมใสศรัทธาช่วยกราบทูลเรื่องนี้ให้สมเด็จพระสุริโยทัยทรงทราบ เพื่อที่
พระองค์จะได้ไม่เสด็จออกศึกในครั้งนี้ พระมหานาคจึงนำเรื่องราวทั้งหมดขึ้นทูลถวาย
สมเด็จพระศรีสุริโยทัย ดังตอนที่ว่า

“ในกาลเบื้องหน้า สมเด็จพระเจ้าหงสาวดียกทัพข้ามกาญจนบุรีถึงพระนครศรีอยุธยา
มีพระเจ้าแปรเป็นทัพหน้า ทัพหลวงตั้งค่าย ณ ตำบลกุ่มดอง ทัพพระเจ้าแปรตั้งค่ายตำบล
บ้านใหม่มะขามย่อง ทางฝ่ายศรีอยุธยา พระบรมมพิตรพระราชสมภารเจ้าเสด็จยก
พยุหโยธาทวยหาญออกไปคู่อ้างข้าศึก ณ ทุ่งภูเขาทอง มหาบพิตรทรงเครื่องสำหรับ

ราชณรงค์ตั้งพระยามหาอุปราช โดยเสด็จพร้อมพระราชโอรสทั้งสอง แล้วทัพศรี
 อูรุษาก็ตั้งกระบวนอยู่โคกพระยา เมื่อนั้น ทัพทั้งสองเข้าปะทะประจันตีแย่งยุทธกันเป็น
 โกลาหล พระบรมบพิตรราชสมภารเจ้าทรงขับพระคชาธารเข้าชนข้างกองหน้าพระเจ้า
 หงสาวดี พระคชาธารเสียที แล่นหนีเข้าศึก พระเจ้าแปรได้ที่ขับพระคชาธารแล่นได้
 ตามมาประชิดจนถึงพระองค์ มหาบพิตรทรงเห็นว่าจักเพลิงพล้ำไม่พินมือเข้าศึก ก็ขับ
 พระคชาธารสะอึกออกขวางรับไว้ พระเจ้าแปรได้ที่จ้วงฟันด้วยพระแสงของ้าว ถูก
 ถนัดนี้ชบลงบนคอช้าง พระราชโอรสทั้งสองขับพระคชาธารถลันเข้าจะแก้พระราช
 มารดาไม่ทันท่วงที หากสามารถกันพระคชาธารแลพระศพกลับเข้าเมืองได้”

(แก้วเก้า, 2547ง: 126)

เมื่อสมเด็จพระสุริโยทัยทรงทราบเรื่องที่จะเกิดขึ้นกับพระองค์ในอนาคตก็หา
 ได้ทรงเกรงกลัวไม่ พระองค์ทรงพร้อมที่จะสละพระชนม์ชีพในสงครามครั้งนี้ เพราะทรงเล็งเห็น
 ว่านอกจากจะเป็นการป้องกันสมเด็จพระมหาจักรพรรดิผู้เป็นพระสวามีและเป็นเจ้าแผ่นดินแล้ว
 ยังเป็นการปกป้องกรุงศรีอยุธยาไว้ให้รอดจากพม่าได้อีกด้วย เพราะประวัติศาสตร์ของไทยคง
 เปลี่ยนไปถ้าพระเจ้าแปรไล่ช้างแล่นไล่ถึงพระคชาธารของสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิและฟันด้วย
 พระแสงของ้าวถูกพระมหากษัตริย์ของไทยเสด็จสวรรคตในกลางศึก กรุงศรีอยุธยาจะต้องตกอยู่
 ในอำนาจของพม่าภายในวันนั้นเอง เมื่อนั้นพม่าก็จะครอบครองกรุงศรีอยุธยาได้โดยที่รู้ผลฝ่าย
 พม่ายังศึกคักเข้มแข็งอยู่เต็มที และเมื่อพระมหาธรรมราชาเสด็จยกทัพจากเมืองเหนือมาช่วยใน
 เวลาต่อมาจะต้องเผชิญกับข้าศึกที่ยึดเมืองหลวงไว้ได้แล้ว อีกทั้งยังพร้อมด้วยกำลังพล
 มากกว่าหลายเท่าตัว ซึ่งเป็นการได้เปรียบชนิดที่มองไม่เห็นเลยว่าพระมหาธรรมราชาจะทรง
 เอาชนะได้โดยวิธีใด ต่อจากนั้นหัวเมืองทางเหนือของอยุธยาจะตกอยู่ในอำนาจของพม่า
 เช่นกัน เพราะพระเจ้าตะเบ็งชะเวตี้ทรงมีพระราโชบายจะขยายอำนาจของหงสาวดีให้กว้างไกล
 ที่สุดเท่าที่จะทำได้ตั้งแต่แรก และตามธรรมเนียมของโบราณ ฝ่ายชนะจะกวาดต้อนราษฎรของ
 ฝ่ายแพ้กลับไปเป็นเชลย โดยให้ทำมาหากินในบ้านเมืองของตนเพื่อเป็นการเพิ่มกำลังคน ส่วน
 เจ้านายก็จะถูกนำกลับไปยังเมืองหลวงของฝ่ายชนะในฐานะตัวประกัน สมเด็จพระสุริโยทัย
 ทรงมองการณ์ไกลว่าถ้าทัพของสมเด็จพระจักรพรรดิพ่ายแพ้แก่พม่า พระบรมวงศานุวงศ์ทางฝ่าย
 สมเด็จพระจักรพรรดิ ทั้งบุรุษและสตรีจะถูกนำไปพม่า รวมทั้งพระมหาธรรมราชาด้วย ซึ่งใน
 ขณะนั้นพระมหาธรรมราชาเพิ่งเสด็จไปครองพิษณุโลกได้เพียง 6 เดือน พระราชธิดาพระองค์แรก
 ยังไม่ทรงถือกำเนิด และพระราชโอรสอีกสองพระองค์คือสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระ
 พระเอกาทศรถก็ยังมีได้ประสูติจนหลังเวลานี้อีกหลายปีต่อมา ถ้าพระมหาธรรมราชาทรงถูกจับไป

เป็นเวลาที่พม่า มหาราชผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในยุคกรุงศรีอยุธยาก็มีได้มีโอกาสจะประสูติ การกอบกู้ อิศรภาพก็ไม่มีวันบังเกิดขึ้นได้ ดังนั้นแม้ว่าสมเด็จพระสุริโยทัยจะทรงล่วงรู้ถึงชะตากรรมที่จะ เกิดขึ้นแก่พระองค์ แต่พระองค์ก็ทรงตัดสินใจที่จะฝืนชะตากรรม โดยทรงยอมที่จะเสียดวง พระชนม์ชีพของพระองค์เองเพื่อเป็นการปกป้องแผ่นดินอันเป็นที่รัก อีกทั้งยังเป็นการแสดงถึง ขัตติยะกษัตริย์อีกด้วย

1.1.2 ความขัดแย้งภายใน

ความขัดแย้งภายในเป็นการต่อสู้ภายในจิตใจของตัวละคร เมื่อตัวละครพบ ทางเลือกสองทางในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดภาวะคับข้องใจ จึงต้องพยายามดิ้นรน ต่อสู้ หาทาง ออกด้วยวิธีการต่างๆเพื่อคลี่คลายความขัดแย้งให้สิ้นไป ความขัดแย้งภายในใจตัวละครช่วยให้การ ดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างเข้มข้นรุนแรง ทั้งผู้อ่านเอาใจช่วยกับการตัดสินใจของตัวละคร จนกระทั่งความขัดแย้งคลี่คลายไปสู่จุดจบของเรื่องอย่างบริบูรณ์ในที่สุด

แก้วเก้าใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้งภายในใจของตัวละครในนวนิยายแนว จินตนิมิตให้เป็นความขัดแย้งย่อยๆสอดแทรกอยู่ในเหตุการณ์บางตอน ทำให้ตัวละครเกิดปัญหา ในการตัดสินใจ และผลของการตัดสินใจเลือกของตัวละครทำให้เกิดผลต่อเรื่องตามมา เช่น

ในเรื่อง “จากฝัน...สู่นิรันดร” ปรากฏความขัดแย้งภายในใจของตัวละครตอนที่ การะเกดต้องตัดสินใจเลือกระหว่าง “ตรีัยผู้เป็นคนรัก” กับ “พระยาอดิทูตผู้เป็นพ่อ” โดยหลังจาก ที่ตรีัยได้สะกดจิตตนเองและย้อนเวลากลับมาในสมัยรัชกาลที่ 6 เขาได้พบกับการะเกดและทั้งคู่ ได้รักกัน ต่อมาดร.กฤษณะรามได้ย้อนเวลามาพาตรีัยกลับไปในสมัยปัจจุบัน แต่ตรีัยได้แอบหนี กลับมาหาการะเกด โดยการสะกดจิตตนเองและย้อนเวลากลับมาที่บ้านของการะเกด ตรีัยได้พบกับ พระยาอดิทูตผู้เป็นพ่อของการะเกด เขาจึงประกาศตนว่าเป็นคนรักของการะเกด สร้างความไม่ พอใจให้แก่พระยาอดิทูตเป็นอย่างยิ่งเพราะว่าการะเกดมีคู่หมั้นอยู่แล้ว พระยาอดิทูตได้ไล่ตรีัยออก จากบ้าน ตรีัยจึงขอให้การะเกดเป็นผู้พาเขาออกไป เพราะวาตรีัยไม่สามารถจะออกจากสถานที่ที่ เขาย้อนเวลากลับมาได้ถ้าไม่มีคนในยุคนั้นเป็นผู้พาออกไป ความขัดแย้งนี้สร้างความกดดันภายใน ใจของการะเกดเป็นอย่างมาก เพราะถ้าเธอเลือกคนรัก ผู้เป็นพ่อก็จะตัดขาดจากเธอ เนื่องจาก เห็นว่าเธอไม่รักดี ไม่รักเกียรติ ไม่รักตระกูล แต่ถ้าเธอเลือกผู้เป็นพ่อ เธอก็จะไม่ได้พบกับคนรัก อีกต่อไป ดังตอนที่ว่า

“ลูก! นี้อะไรกัน”

ไม่ใช่คำถาม หากเป็นคำอุทานด้วยโทมนัส พ่อคนไหนจะดูไม่ออกเมื่อเห็นท่าทีลูกสาวต่อผู้ชายหนุ่ม

“คุณพ่อขา อย่าทำร้ายเขา...ลูกกราบขอร้องคุณพ่อ”...

สีหน้าของเจ้าคุณเพื่อคดลึงทุกขณะ ความโกรธระคนเศร้าเสียใจเหมือนเห็นของมีค่าจิ้งจามหล่นแตกละเอียดอยู่ตรงหน้า ทำให้ตรัยอครู้สึกวาบขึ้นมาด้วยความสะเทือนใจไม่ได้

“ลูกมีคู่หมั้น มีเกียรติ มีตระกูลที่ต้องรักษา” ท่านเอ่ยขึ้นด้วยเสียงข่มใจอย่างหนัก

“พ่อเคยสั่งสอนลูกมาอย่างไร จำได้ไหม คนเป็นผู้ที่ต้องข่มใจ ข่มกาย ดำรวมกิริยา และรักเกียรติ ยิ่งเป็นผู้หญิงแล้วอย่าให้ง่าย...ลูกทำเช่นนี้ก็เหมือนฆ่าพ่อให้ตายด้วยความอัปยศ”...

“ให้มันออกไปจากบ้านพ่อก่อน”...

“คุณกระแจะ คุณต้องไปกับผม” ตรัยบอกหญิงสาวด้วยเสียงหนักแน่น “ถ้าคุณไม่ตัดสินใจเสียตอนนี้ เราจะไม่มีโอกาสพบกันอีก”

“ถ้าไป” เจ้าคุณเอ่ยขึ้นเมื่อลูกสาวขยับตัว “พ่อจะถือว่าไม่มีลูกอีกต่อไป”...

“ตรัย” หญิงสาวเอ่ยขึ้นด้วยเสียงวิงวอน “เรอกลับไปก่อน ฉันไปกับเธอไม่ได้”...

“ฟังผมดีๆนะ ถ้าคุณไม่ไปกับผมวันนี้เราจะไม่ได้พบกันอีก เจ้าคุณไม่มีวันยอมให้ผมมาพบคุณ แล้วท่านก็ต้องไม่ให้คุณออกไปไหนอีกคนเดียว...ไปเถอะ ผมขอร้อง คุณไปกับผม...ตัดตัวเองให้เด็ดขาดจากโลกของคุณ เหมือนผมตัดใจเด็ดขาดจากโลกของผม คุณจะอยู่ได้หรือโดยไม่มีผม”

การกระด้างตัวสันตะทาน มือกระชับผ้าคลุมไหล่แน่นเข้าเหมือนเธอเกิดหนาวขึ้นมาอย่างกะทันหัน

“เธออย่าเร่งรัดฉัน...ฉัน...ฉันทำไม่ได้”

(แก้วแก้ว, 2549ก: 446-448)

ในที่สุดการกระด้างก็ตัดสินใจที่จะเลือกคนรัก โดยเธอได้พาตรัยฝ่ากำแพงแก้วที่กั้นมิติเวลาลงเรือไปหาคุณเม่งซังผู้เป็นกึ่งของเขาที่ห้องแถว ดังตอนที่ว่า

เหลียวมองรั้วหลังบ้านอย่างลังเล มองเห็นหลังคาตึกสูงขึ้นไปดงกล้วยตานีแน่นที่บหลังบ้าน แล้วหันกลับมามองชายหนุ่ม

จะหันหลังกลับ...เดินกลับไปสู่คุกตระวางที่เธออดส่ำห์ทลายลูกทรงหนีมาด้วยตนเองก็ไม่
อยากไป

จะเดินทางไปเบื้องหน้า...ก็มีคมนเหลือแสน...

การะเกดตัดสินใจก้าวลงเรือพร้อมกับชายหนุ่มแล้วประคองเขาเอาไว้พียงอยู่ในวงแขน
ของเธอ...

(แก้วเก้า, 2549ก: 450)

ในตอนท้ายของเรื่อง “นาคราช” แก้วเก้าได้สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในใจ
ของแพงเมืองหญิงสาวที่มีสามีเป็นพญานาค โดยให้แพงเมืองต้องเลือกระหว่าง “สามีที่เป็น
พญานาค” กับ “ญาติพี่น้องที่เป็นมนุษย์ปกติ” ความขัดแย้งนี้ทำให้เกิดความกดดันภายในใจของ
เธอเป็นอย่างมาก เพราะทั้งสองฝ่ายเป็นผู้ที่เธอรัก ในที่สุดแพงเมืองตัดสินใจเลือกที่จะอยู่กับ
ลำฟ้าผู้เป็นสามี โดยการยอมตายในกองเพลิงพร้อมกัน ซึ่งเป็นการคลี่คลายปัญหาที่นำไปสู่จุดจบ
ของเรื่อง ดังตอนที่ว่า

“แล้วแต่เธอจะเลือก การตัดสินใจข้อนี้พี่ยกให้เธอเป็นคนตัดสินใจเอง เลือกเอา...
ระหว่างความเจ็บเหงาในดินแดนใหม่ที่จะมีเพียงเราสองคน กับการที่จะได้กลับไปอยู่
พร้อมหน้าญาติพี่น้องเพื่อนฝูง...จะขาดก็แต่พี่คนเดียว ถ้าเลือกอย่างหลัง เธอจะตื่นขึ้นมา
ในตอนเช้า แล้วพบว่าเรื่องระหว่างเราสองคนเป็นแค่เพียงฝันร้ายไปชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น”
แพงเมืองอ้าอึ้ง ลังเล มือที่กุมมือชายหนุ่มร่วงผล็อยลงข้างกายอย่างหมดแรง...
แพงเมืองหลับตาลง สะกดคลื่นความรู้สึกเต็มที่ เมื่อลืมตาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง หล่อน
มองเห็นแต่ความว่างเปล่าตรงหน้า

“เจ้าพี่...”

“รอข้าเจ้าด้วย...”

หล่อนหันกลับ...ตามเข้าไป เปลวเพลิงลุกวาบขึ้นอีกครั้งหนึ่งเหมือนสิ่งมีชีวิต ลำฟ้า
หันกลับมาหยุดยืนรออยู่ด้วยดวงหน้ายิ้มละไม...เมื่อหล่อนวิ่งเข้าไปถึงตัว เขาก็สวมกอด
หล่อนเอาไว้...

ควันกลุ่มใหญ่ม้วนตลบ บดบังร่างทั้งสองเอาไว้จนกลืนหายไปเป็นส่วนหนึ่งของมัน
และกัน

(แก้วเก้า, 2547ก:479-480)

ส่วนในเรื่อง “ฟ้าทอง” แก้วเก้าได้สร้างให้ตัวละครรู้สึกขัดแย้งในใจอย่างรุนแรง โดยปรากฏอยู่ในช่วงท้ายของเรื่อง ตอนที่คีรีให้อูมาผู้เป็นภรรยาตัดสินใจเลือกระหว่าง “ตัวเขา” กับ “ฟ้าทอง” ซึ่งการยื่นข้อเสนอของคีรีทำให้อูมาเกิดความกดดันและความคับข้องใจในการพยายามหาทางออกเป็นอย่างมาก เพราะเธอต้องตัดสินใจเลือกระหว่างคีรีสามีผู้เป็นที่รักและรักเธอมากจนยอมให้อภัยกับสิ่งผิดพลาดทุกอย่างที่เธอทำ กับการทำที่เธอจะต้องทำลายและเลิกยุ่งเกี่ยวกับฟ้าทอง ซึ่งเป็นงานที่เธอรักและภาคภูมิใจที่สุดในชีวิต เนื่องจากคีรีเชื่อว่าฟ้าทองเป็นสิ่งที่นำความหายนะมาสู่ผู้ที่ได้ครอบครอง ดังตอนที่ว่า

“อูมา ถ้าหากว่าเราจะเริ่มต้นกันอีกครั้ง ผมขออะไรสักอย่างได้ไหม?”

อูมาเงยหน้าขึ้นจากทรวงอกของสามี ถามเสียงแผ่วเบา

“อะไรคะ?”

“ผมขอเพียงอย่างเดียว แล้วเราจะเลิกพูดเรื่องทั้งหมดในอดีต ไม่ว่าเรื่องพี่คาร์ณ หรือ มาลตี หรือซุ่น...”

ร่างสูงโปร่งในอ้อมอกของคีรีอาการแข็งขึ้นขึ้นมาติดหนึ่ง หล่อนคงสัมผัสบางอย่างได้ด้วยความไวในสัญชาตญาณละเอียดอ่อน ดวงตาคำสนิทเหลือบมองเบิกกว้างอย่างหวาดหวั่น...

“ผมหมายถึงฟ้าทอง”

อูมานิ่งงัน แข็งไปทั้งตัวเหมือนถูกสาป

“ผมไม่ต้องการให้มันเข้ามาเป็นกลางร้ายในชีวิตเรานะอีก คุณไม่เห็นหรือว่าฟ้าแต่ละคืนนำมาแต่ความวิบัติฉิบหาย ไม่ว่าคุณจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ตาม ผมเชื่อ ไม่ต้องการให้คุณเกี่ยวข้องกับมันอีก คุณทำลายมันเสียให้หมด หรือไม่ก็ทิ้งไป จะให้ใครไปก็ตามใจ แต่ในชีวิตเราจะต้องไม่มีฟ้าทองเข้ามาอีก คุณจะเสียสละฟ้าของคุณได้ไหม มันเป็นฝันร้ายของคุณมาตลอด คุณไม่เห็นหรือ”...

อูมาหลับตาลง มือกำแน่น...

หล่อนจะต้องสละฟ้าทอง หลุดลอยออกไปจากชีวิต เพื่อไถ่บาปให้กับความผิดของหล่อน...เพื่อจะแลกเอาความรักของคีรีกลับคืนมา

(แก้วเก้า, 2546ข:542-543)

อูมารู้สึกขัดแย้งในใจอย่างรุนแรง เพราะต้องตัดสินใจเลือกสิ่งที่รักเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง แต่ในท้ายที่สุดแล้ว แม้ว่าแก้วเก้าจะไม่ได้บอกผลการตัดสินใจอย่างชัดเจน แต่ผู้อ่าน

สามารถรับรู้ได้ว่าสิ่งที่อูมาเลือกก็คือผ้าทอง โดยเธอใช้ผ้าทองลายพวงหรีดที่ปักเป็นผืนสุดท้าย
คลุมตัวก่อนที่จะนอนหลับอย่างไม่มีวันตื่น ซึ่งผลการตัดสินใจของอูมาได้นำไปสู่จุดสุดยอดและ
การปิดเรื่องด้วย ดังในตอนที่ว่า

ใครเล่าจะคาดคิดว่าท้ายสุด อูมาก็ยังไม่ “พร้อม” อย่างที่นึกอยู่นั่นเอง
ได้อย่างหนึ่งมา ก็ต้องเสียของรักอีกอย่างหนึ่งไปเป็นการตอบแทน
แต่...ในโลก ใครบ้างจะได้โดยไม่สูญเสียอะไรเป็นการแลกเปลี่ยน...
อูมาหยุดยืนอยู่ใต้ต้นอโศก หยาดน้ำค้างเกาะดอกเป็นแวววาววามในรัศมีสีทองของอรุณ
ใจนึกแวนไปว่า
‘ลายอโศก...น่าจะทำได้สวย ปักให้เหมือนอโศกของจริงที่กามนิเวศวิญญูยืนชมอยู่
ด้วยกัน’
แต่พอรู้ตัวในอีกใจต่อมา ความห่อเหี่ยวก็เข้ามาแทนที่...เศร้าหมองจนแสงทองรองเรื่อง
รอบตัวหม่นมัวลงในพริบตา
ทำไมได้อีกแล้ว...
อูมารู้แล้วว่าปลายทางอยู่ที่ใด...
สายตาของอูมากวาดมองผ้าทองแต่ละผืน...แต่ละผืน ด้วยความจับตาจับใจอย่างลึกซึ้ง
ผ้าสีเนื้อยกทองซึ่งเคยทำถวายในวัง แต่ไม่ได้ทรงใช้...
ผ้าทองที่เสด็จทรงเป็นครั้งสุดท้ายก่อนสิ้นพระชนม์...
ฉากผ้าทองในงานเปิดศโมสรของคุณพ่อ ที่มัลดีแกลิ่งเอาเหล่าสาจดนเสียชีวิต...
ชุดปักทองเก็บไว้ในหีบ เตรียมไว้ในงานแห่งความสุข...สมหวังกับศิวานถ วันนั้นไม่
เคยมาถึง
ชุดวิวาห์ที่เตรียมไว้สวมในงานสมรสกับศิริ แต่ก็เกิดเหตุร้ายจนไม่มีโอกาสได้สวม
สไบสีทับทิมปักทอง...ผ้ามรณะในคืนที่คำรณถูกลอบสังหารอย่างอุกอาจ ความงามของ
ผ้านามาพร้อมกับความตาย...
และท้ายสุด...ผ้าทองผืนสุดท้าย ซึ่งเข็มขาวคร่ำครวญหนักหนาไม่ยอมให้ ‘คุณผู้หญิง’
ลงมือทำ...
อูมาเอนกายลงนอนบนตั่ง ช่างกว้างยาวพอดีกับร่างกายสบายดีเหลือเกินที่ได้เอนนอน
ลงอีกครั้ง วางภาระ...วางความยุ่งยากใจลงเสียชั่วคราว
หล่อนคลี่ผ้าทองผืนสุดท้ายออกคลุมร่าง แล้วหลับตาลง

ขอนอนพักชั่วคราว ก่อนจะลืมตาตื่นในวันใหม่ พ้นจากปัญหา...พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ
...จากความหวังกังวลและความอาลัยอาวรณ์ทั้งปวง

ผ้าทองคลุมร่างพอเหมาะพอเจาะ ลายพวงหรือโคดลอยในลำแสงระยิบระยับ สดสวย
สดเป็นลำจากหน้าต่างกระทรงที่นอนสงบคล้ายเจ้าหญิงนิทรา

นัยน์ตาลับพริ้ม ริมฝีปากหุบสนิท สีหน้าอ่อนโยนเหมือนอยู่ในฝันดี

(แก้วแก้ว, 2546ข: 544 - 548)

1.2 การสร้างเงื่อนไข

การสร้างเงื่อนไขเป็นการกำหนดเงื่อนไขให้แก่ตัวละคร เพื่อให้ตัวละครมี
ทางเลือกที่จำกัดมากขึ้น โดยตัวละครจะพยายามหาทางออกด้วยวิธีต่างๆที่อาจจะเป็นไปตาม
เงื่อนไขหรือเป็นทางออกใหม่ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและเอาใจช่วยให้ตัวละครสามารถ
คลี่คลายปมปัญหาได้ ส่วนการคลี่คลายปมปัญหามักจะจบเรื่องแบบให้เป็นที่ไปตามเงื่อนไข
การสร้างปมปัญหาด้วยวิธีการสร้างเงื่อนไขช่วยให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจ และผู้อ่านยังรู้สึก
สนุกสนานและเอาใจช่วยตัวละครให้แก่ปัญหาได้คล่อง แก้วแก้วได้ใช้กลวิธีนี้ในนวนิยายแนว
จินตนิมิตหลายเรื่อง เช่น เรื่องพิมมาลา นาคราช นิรมิต ปลายเทียน เรือนนพเก้า อมตะ และ
อริษฐาน เป็นต้น

ในเรื่อง “พิมมาลา” แก้วแก้วกำหนดให้เพรียว ชายหนุ่มผู้มีความสมบูรณ์พร้อมในทุก
ด้าน ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างหน้าตา การศึกษา ความสามารถ และการทำงานที่มั่นคง อีกทั้งมีอุปนิสัย
ส่วนตัวที่เป็นคนชอบเอาใจผู้อื่น ทำให้เขาเป็นผู้ชายในฝันของผู้หญิงหลายคน ซึ่งทำให้เพรียวมี
ความมั่นใจในตนเองสูง เพรียวใช้ความเพียบพร้อมของตนสานสัมพันธ์กับบรรดาผู้หญิงที่เขา
สนใจ แต่เมื่อมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับผู้หญิงคนใดแล้ว เขาก็จะตีตัวออกห่างทันที หากผู้หญิง
คนนั้นแสดงความเป็นเจ้าของในตัวเขา ด้วยนิสัยเจ้าชู้และเห็นแก่ตัวเรื่องผู้หญิงนี้เอง ทำให้เพรียว
ถูกนางฟ้ารัมภาซึ่งเป็นแม่ทูนหัวของน้าवलหญิงสาวที่แอบหลงรักเพรียวแต่เพรียวไม่สนใจเพราะ
น้าवलไม่สวยสาปให้เขากลายเป็นผู้หญิง เพื่อต้องการที่จะให้เพรียวได้รู้ว่าการเป็นผู้หญิงยากยิ่ง
เพียงใด เพรียวถูกสาปให้กลายเป็นหญิงสาวสวยอย่างหาตัวจับได้ยาก และเพราะความสวยนี้เอง
ทำให้เขาต้องพยายามช่วยเหลือตัวเองให้พ้นจากบรรดาผู้ชายที่เข้ามาหวังมีความสัมพันธ์ด้วย อีกทั้ง
ทั้งยังต้องคอยสู้รบประจบประมือกับบรรดาผู้หญิงที่อิจฉาตน

นางฟ้าร่มภาได้กำหนดเงื่อนไข 3 ข้อให้เพรียวทำตาม คือให้ช่วยเหลือผู้หญิง 3 คนที่เคยเป็นแฟนของเพรียว ซึ่งยังเจ็บช้ำจากความเจ้าชู้ของเขาให้กลับมามีชีวิตที่มีความสุข และถ้าเพรียวสามารถทำตามเงื่อนไขได้สำเร็จ เขาก็จะได้กลับมาเป็นผู้ชายดังเดิม ดังตอนที่ว่า

“งานที่คุณจะต้องทำ เพื่อเป็นบันไดไปสู่การกลับเป็นชายอย่างเดิมนะซี ฉันไม่ได้บอกคุณรวดเดียวแต่แรก เพราะคงตั้งตัวไม่ทัน เอาทีละขั้น ให้คุณปรับตัวเป็นผู้หญิงให้ได้ก่อน ตอนนี้คุณก็เริ่มชินแล้ว ก็เข้าเรื่องกันเสียที”...

เพรียวนึกถึงที่หลวงลุงบอกไว้ ตรงอย่างที่ท่านคาดไว้เฝงทีเดียว แล้วบอกตัวเองว่า... ไม่มีอะไรดีไปกว่ารีบๆทำตามทีละขั้นตอนการ ให้จบๆกันไป เขาก็จะได้กลับไปสู่อารมณ์เดิมได้เสียที ผันร้ายครั้งนี้ยึดถือไปนานเท่าไรเขาก็เสียสุขภาพกายและจิตมากขึ้นเท่านั้น

(แก้วแก้ว, 2547จ: 198-199)

ผู้หญิงคนแรกที่เพรียวต้องช่วยเหลือคือคารณี หญิงสาวที่ทำงานอยู่ที่เดียวกับเพรียวและเคยเป็นคู่รักกันมาก่อน แต่พอคารณีเริ่มเรียกร้องสิ่งของจากเพรียวมากขึ้น เขาจึงตัดสินใจเลิกกับคารณี ทำให้เธอจะกระโดดตึกฆ่าตัวตาย แต่ทศกรซึ่งเป็นรุ่นพี่ที่ทำงานอยู่ที่เดียวกันและแอบรักคารณีอยู่ ได้ช่วยเหลือกล่อมไม่ให้เธอฆ่าตัวตายได้สำเร็จ คารณีซาบซึ้งในน้ำใจของทศกรที่คอยดูแลตนและครอบครัว จึงตัดสินใจมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งด้วย และเริ่มเรียกร้องเรื่องต่างๆจากทศกร ทำให้ทศกรเริ่มเบื่อหน่าย นางฟ้าร่มภาจึงต้องการให้เพรียวในร่างผู้หญิงช่วยเหลือคารณีให้รู้ว่า การเป็นผู้หญิงที่ดีไม่ควรใจง่ายเพราะผู้ชายจะไม่เห็นค่าของตน ดังตอนที่ว่า

“ฉันอยากให้คุณช่วยคารณี ให้เขาพบแสงสว่างเสียที”...

“ทำให้คารณีเข้าใจ” ร่มภากลากเสียงซ่าๆซัดๆ เน้นคำ “ว่านายทศกรเป็นคนยังไง คิดอะไรแบบไหน แล้วคารณีควรจะทำอย่างไร...”

(แก้วแก้ว, 2547จ: 199-201)

ผู้หญิงคนที่สองที่เพรียวต้องช่วยเหลือเพื่อเป็นการไถ่โทษคือชายแก้ว เพื่อนที่เรียนมหาวิทยาลัยเดียวกับเพรียวที่ต่างจังหวัด ชายแก้วถูกเพรียวหลอกให้ช่วยทำงานส่งอาจารย์เพราะว่าชายแก้วเป็นคนเรียนเก่ง จนกระทั่งเพรียวและชายแก้วสำเร็จการศึกษา เพรียวได้มาทำงานที่กรุงเทพฯ โดยที่ชายแก้วให้ทำงานอยู่ที่ต่างจังหวัด สร้างความเสียใจให้กับเธอเป็นอย่างมาก จนกระทั่งทุกวันนี้ชายแก้วก็ยังไม่อาจลืมเพรียวได้ นางฟ้าร่มภาจึงต้องการให้เพรียวช่วยให้

ชายแก้วหายออกหักและลืมความเจ็บช้ำในอดีต ดังในตอนที่ว่า

“คิดเนียบขาดดีนี่ จันช่วยคนที่เคราะห์ร้ายสักคนได้มั๊ย?”

“เรื่องอะไร”

“ใครคนหนึ่งท้อหักไม่ยอมเลิก จนเศร้าโศกไม่จบ พุดให้เขาเลิกฝังใจกับความหวัง
ลมๆแล้งๆเสียที เปล่าเปลืองชีวิตไปมากแล้ว”...

“ผู้หญิงอีกคนที่คุณรู้จักดี ภายในสัปดาห์นี้จะได้พบ ขอให้โชคดีนะ”

(แก้วแก้ว, 2547จ: 266-267)

ผู้หญิงคนสุดท้ายที่เพรียจะต้องช่วยเหลือคืออินทิพร หญิงสาวที่เคยอยู่คอนโด
เดียวกับเขา ในตอนแรกเพรียเห็นว่าเธอเป็นคนน่ารักจึงตามผูกสัมพันธ์จนได้เป็นคู่รักกัน แต่
เนื่องจากอินทิพรเป็นผู้หญิงจี๋หึง ทำให้เพรียต้องบอกเลิกในที่สุด นางฟ้าร่มภาจึงต้องการให้
เพรียช่วยให้อินทิพรหายเจ็บแค้น โดยต้องให้เธอพูดออกมาว่าหายโกรธเขาแล้ว ซึ่งถ้าเพรียทำ
ตามเงื่อนไขทั้งหมดได้สำเร็จ เขาจึงจะได้กลับมาเป็นผู้ชายดังเดิม ดังในตอนที่ว่า

“จันจะไปละ” หล่อนสะบัดมือ กรีดนิ้วขึ้นไปบนอากาศ แทนคำบอกถึงเส้นทางที่
จะไป “แวะมาส่งข่าว จีบต่อไปของคุณมาแล้วนะจ๊ะ”

“อะไร?” ชายหนุ่มถามทันที แทบไม่หายใจ เพราะเริ่มสังหรณ์ขึ้นมาว่าไร
รมภายิมที่มุมปาก

“ทำยังไงให้แม่สาวจี๋โมโหคนนั้นเลิกเจ็บแค้นคุณ ให้หล่อนออกปากมาด้วยว่าเลิกโกรธ
แค้นอาฆาตพยาบาทเหม็นหน้าคุณแล้ว...”

(แก้วแก้ว, 2547จ: 301-302)

จะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้กำหนดเงื่อนไขขึ้นเพื่อให้ตัวละครมีทางเลือกที่จำกัด เพราะ
ถ้าเพรียอยากกลับไปเป็นผู้ชายอย่างเดิม เขาก็ต้องทำตามเงื่อนไขที่นางฟ้าร่มภากำหนดให้
ดังนั้นการสร้างเงื่อนไขช่วยทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน ในตอนท้ายเมื่อเพรียสามารถ
ทำตามเงื่อนไขทั้ง 3 ข้อได้สำเร็จ เขาก็ได้กลับเป็นผู้ชายดังเดิม

ในเรื่อง “อมตะ” แก้วแก้วได้สร้างให้ตัวละครสำคัญคือเจ้าชายศรุตหรือญามินคัมมน้ำ
อมฤตของนางจันทริกาผู้เป็นมเหสี เพราะนางโกรธที่เจ้าชายศรุตนอกใจนางไปมีผู้หญิงคนใหม่

ผลจากการดื่มน้ำอมฤตทำให้เจ้าชายศรุตกลายเป็นอมตะ มีชีวิตผ่านกาลเวลามาหลายยุคหลายสมัย เจ้าชายศรุตต้องอยู่อย่างทุกข์ทรมาน เนื่องจากต้องเห็นคนที่รักจากไปครั้งแล้วครั้งเล่า ในขณะที่ตัวเขายังมีชีวิตอยู่ แก้วแก้วได้สร้างเงื่อนไขให้เจ้าชายศรุตสามารถกลับมามีชีวิตเป็นมนุษย์ปกติได้อีกครั้ง ถ้าเขาได้พบกับจันทรिकाที่กลับมาเกิดใหม่และได้รับคำให้อภัยจากปากนาง โดยสิ่งที่ทำให้เจ้าชายศรุตรู้ว่าเขากำลังอยู่ใกล้กับเจ้าหญิงจันทรिकाแล้ว คือเรือที่เขาใช้เดินทางไปทั่วโลกจะพาเขาเข้าหาฝั่งทุกครั้งที่จันทรिकाมาเกิด แต่เจ้าชายศรุตก็ไม่อาจจะรู้ได้ว่าในชาตินั้นๆจันทรिकाจะมาเกิดเป็นใคร ดังนั้นเขาจึงต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ต่อไป ดังตอนที่ว่า

“ศรุตรู้แต่เพียงว่า เมื่อใดทะเลเกิดมรสุมหนัก พัดพาเรือของเขาเข้าสู่ฝั่งโดยไม่อาจต้านทานได้ เมื่อนั้นกระแสน้ำแห่งกรรมได้พัดพาเขามาสู่จันทรिकाในชาติภพใหม่ เป็นโอกาสจะได้ติดตามเพื่อขออภัยให้นางยกโทษให้เขา แต่...จนแล้วจนรอด...”..

“...ไม่มีอะไรมาบังคับว่าเมื่อจันทรिकाถือกำเนิดใหม่ นางจะต้องเหมือนเดิม ด้วยเหตุนี้จันทรिकाอาจเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็ได้ทั้งนั้น สภาพของนางเมื่อศรุตมาพบ อาจเป็นได้ทั้งเด็กทารก ผู้ใหญ่ คนแก่เฒ่า นอกจากนี้นางไม่มีความทรงจำแต่หนหลังมาเป็นข้อเตือนใจให้จำศรุต หรือทำให้ศรุตเกาะรอยตามนางได้พบ มองเห็นความยากหรือยังว่าแม้ศรุตพบจันทรिका ก็ไม่มีโอกาสจะทำให้นางเข้าใจได้เลย”..

“ต่อให้ศรุตนั่งอยู่กับจันทรिकाในตอนี้ เขาก็ไม่มีทางรู้ และจันทรिकाก็ไม่อาจรู้ได้เช่นกัน แล้วในเมื่อเป็นเช่นนั้น การให้อภัยก็จะไม่มีวันเป็นไปได้”

(แก้วแก้ว, 2547ฉ: 357-358)

เจ้าชายศรุตได้มาพบกับหนูนาคชิตาซึ่งเขาได้ช่วยชีวิตไว้จากการฆ่าตัวตาย เขากับหนูนาคชิตามีความรู้สึกหวั่นไหวซึ่งกันและกัน จนในที่สุดเจ้าชายศรุตได้เล่าความจริงเกี่ยวกับตนเองให้เธอฟัง หนูนาคชิตาจะช่วยตามหาเจ้าหญิงจันทรिकाที่กลับมาเกิดในชาตินี้ จนในที่สุดเขาก็ได้พบกับจันทรिकाที่กลับมาเกิดเป็นภริยาและได้รับการอภัยจากเธอ เจ้าชายศรุตจึงกลับมาเป็นคนปกติและครองคู่อยู่กับหนูนาคชิตาอย่างมีความสุข ดังตอนหนึ่งว่า

ภริยาของตนยืนอยู่ข้างเตียง ความประหม่า...ว่าอุ่นใจ...สับสนเล่นฟุ้งประสาณกัน
ไปมาในความรู้สึก เธอพยายามยืมให้...แต่ก็รู้สึกว่าริมฝีปากแห้งผาก
“ฉันจำเธอไม่ได้...”

เธอไม่ตั้งใจจะพูดประโยคนี้ออกมา น่าแปลก มันไหลเลื่อนออกจากลำคอโดยอัตโนมัติ ราวกับมันรอจังหวะที่จะออกมาเป็นอิสระอยู่นานแล้ว

“จนบัดนี้...ฉันก็ยังจำไม่ได้ แต่นั่นคงจะจำความรักที่เคยมีต่อเธอได้ ฉันถึงรู้สึกต่อเธอ...อย่างไม่เคยรู้สึกต่อผู้ชายคนไหนมาก่อน”

นัยน์ตาสีดำที่เพ่งมองปรากฏแสงสว่างขึ้นในส่วนลึกเหมือนแสงทองเริ่มรำไรขึ้นหลังพายุฝนอันมืดมิด

“จันทร์จิก...” เสียงนั้นเปล่งออกมาคล้ายเสียงคราง บอกความรู้สึกหลายอย่าง ทั้งเจ็บปวดรวดร้าว และโล่งใจระคนกัน “เธอให้อภัยฉันแล้ว...”...

“ฉันไม่รู้ตัวหรือว่าฉันให้อภัยเธอ...”

(แก้วแก้ว, 2547ฉ: 561)

ในเรื่องนี้มีการคลายปมปัญหาให้ขึ้นไปตามเงื่อนไข คือเจ้าชายศรุตสามารถตามหาเจ้าหญิงจันทร์จิกที่กลับชาติมาเกิดจนพบและได้รับคำอภัยจากนาง เขาจึงได้กลับไปมีชีวิตอย่างคนธรรมดาอีกครั้ง นอกจากการสร้างเงื่อนไขจะเป็นการบีบคั้นตัวละครให้มีทางเลือกที่จำกัดแล้ว ผู้อ่านก็ยังคอยเอาใจช่วยไปกับการพยายามแก้ปัญหของตัวละคร เช่นในเรื่องนี้ผู้อ่านก็เอาใจช่วยให้เจ้าชายศรุตตามหาเจ้าหญิงจันทร์จิกให้พบ ซึ่งผู้อ่านก็ไม่ทราบว่าเป็นตัวละครตัวใดในเรื่อง จึงทำให้เรื่องตื่นเต้นเร้าใจ ทั้งช่วยกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของผู้อ่านอีกด้วย

2. การสลับลำดับเวลา

การสลับลำดับเวลาคือการที่ผู้เขียนเปลี่ยนลำดับของเรื่องใหม่ อาจเล่าย้อนไปย้อนมา โดยไม่ได้เรียงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง การสลับลำดับเวลาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเกริ่น (flashforward) และการให้ภาพย้อนหลัง (flashback) ในโครงเรื่องของนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วมีการใช้กลวิธีการสลับลำดับเวลาปรากฏอยู่หลายเรื่อง ทั้งการเกริ่นและการให้ภาพย้อนหลัง ซึ่งช่วยให้เรื่องมีความซับซ้อนและน่าตื่นเต้นยิ่งขึ้น

2.1 การเกริ่น

การเกริ่นเป็นการบอกโดยนัยถึงเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นกลวิธีที่ผู้แต่งใช้เพื่อให้ผู้อ่านทราบล่วงหน้าว่าจะเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้นต่อไป แก้วแก้วใช้กลวิธีนี้ในนวนิยายแนวจินตนิมิตหลายเรื่อง เช่น

ในเรื่อง “แก้วราหู” ปรากฏการใช้การเกริ่นอยู่ในตอนที่พ่อเลี้ยงบุญมาพูดกับลูกสาวถึงเรื่องพิณยกรรมที่ตนได้ทำขึ้นเพื่อแบ่งทรัพย์สินให้กับลูกๆ ไว้เป็นที่เรียบร้อย เนื่องจากพ่อเลี้ยงบุญมามีภรรยาและบุตรหลายคน จึงเกรงว่าจะเกิดปัญหาในภายหลัง การที่พ่อเลี้ยงบุญมาพูดถึงพิณยกรรมเป็นการเกริ่นให้ผู้อ่านทราบเป็นนัยว่า อาจจะเกิดเหตุร้ายขึ้นกับพ่อเลี้ยงบุญมา เพราะว่าคนส่วนใหญ่มักจะทำพิณยกรรมเมื่อรู้สึกถึงความไม่แน่นอนของชีวิต ซึ่งในช่วงท้ายของเรื่อง พ่อเลี้ยงบุญมาก็ได้เสียชีวิตจากการถูกไฟคลอก ดังตอนที่พ่อเลี้ยงบุญมาพูดถึงพิณกรรมว่า

“ทำไมพ่อถึงถามเรื่องเงินขึ้นมาคะ พ่อจะไปไหนหรือ” อโนดาตถาม

“พ่อเป็นพ่อค้ำนี้ลูก ต้องไปโน่นไปนี่อยู่เสมอ...พ่อไม่เคยประมาณ ถ้าพ่อเป็นอะไรไปกะทันหัน ลูกก็ไม่ต้องตกใจ ทรัพย์สินของลูก พ่อก็ทำไว้ให้เรียบร้อยแล้ว แบ่งกันสามคนพี่น้อง...คนอื่นไม่เกี่ยว”

อโนดาตหน้าเสียว

“หนูไม่อยากให้พ่อพูดแบบนี้เลยคะ”...

อโนดาตเคลื่อนไหวเข้าไปกอดบิดาไว้ ชบหน้าลงบนไหล่ของเขา

“พ่อแข็งแรงออกคะ ยังไม่เป็นอะไรหรอก พ่อต้องอยู่กับหนูไปอีกหลายสิบปี”

(แก้วแก้ว, 2548ก: 416-417)

เรื่อง “หนุ่มทิพย์” มีการเกริ่นปรากฏอยู่ในตอนที่เด่นชาติถูกรถชนตายในวันแต่งงานแล้วได้ขึ้นสวรรค์ แต่เนื่องจากบนสวรรค์มีแต่เรื่องน่าเบื่อหน่าย เขาจึงหนีลงมาที่นรกและได้พบกับยมบาล ดังที่ว่า

ผมเงยหน้าขึ้นดูก็รู้ได้โดยไม่ต้องมีใครบอกว่าผมประจันหน้าอยู่กับยมบาลเข้าให้แล้ว
 หนึ่งคน...เป็นยมบาลตัวแรกที่ผมรู้จัก...และเป็นสาเหตุความยุ่งยากทั้งหลายเหล่าที่ติดตาม
 ผมต่อมา

(แก้วเก้า, 2549ง: 33)

การที่เด่นชาติพูดถึงยมบาลตอนนี้ว่า “เป็นสาเหตุความยุ่งยากทั้งหลายเหล่าที่ติดตามผม
 ต่อมา” เป็นการเกริ่นเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าจะมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นต่อไป ซึ่งเหตุการณ์สำคัญ
 ที่ว่านี้ คือการที่เด่นชาติหนียมบาลโหมกลับขึ้นไปในโลกมนุษย์และฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีกครั้ง แต่สิ่ง
 ที่ไม่ปกติคือการที่เขาสามารถมองเห็นผู้ที่อยู่ต่างภูมิได้ ความผิดปกตินี้ทำให้เขาต้องเข้าไปยุ่ง
 เกี่ยวกับอมมนุษย์เหล่านั้นจนเกิดเป็นเหตุการณ์วุ่นวายตามมา

จะเห็นได้ว่าการเกริ่นในนวนิยายเรื่อง “แก้วราหู” กับ เรื่อง “หนุ่มทิพย์” เป็นการเกริ่น
 โดยใช้บทสนทนาและความคิดของตัวละคร นอกจากนี้ยังมีการเกริ่นโดยใช้ความฝันอีกด้วย
 ดังในเรื่อง “นาคราช” แก้วเก้าได้ใช้การเกริ่นในตอนที่พักเมืองซึ่งเป็นเจ้าของเมืองมายทาง
 ภาคเหนือนอนหลับฝันถึงพญานาคราช ดังตอนที่ว่า

นิทรารมณ์ไม่ได้ผาสุกอย่างที่ต้องการ แต่ก็ไม่ใช่ว่าอึดอัดกระสับกระส่ายสับสน
 อลหม่านแต่อย่างใด หากแต่ว่าแพงเมืองรู้สึกเหมือนว่า ตัวหล่อนประสบเหตุการณ์นั้น
 อย่างชัดเจน ชัดเกินกว่าจะเป็นความฝันเสียอีก

หล่อนกลับไปยืนอยู่ริมทะเลสาบจำลอง “เซอเพนไทน์” ในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์คของ
 ลอนดอนอีกครั้งหนึ่ง แผ่นน้ำเรียบนิ่งสนิทราวกับแผ่นกระดาษสีเทาอยู่ใต้ท้องฟ้าสลัวมัว
 ด้วยหมอกของอังกฤษ แต่ขณะที่ยืนมอง...แผ่นน้ำก็ใสขึ้นทีละน้อย เหมือนมีใครลอกแผ่น
 สีเทาที่นั่นออกไปเผยให้เห็นประกายสีเขียวมรกตเคลื่อนไหวอย่างช้าๆทว่านิ่งมวลออยู่ใต้
 แผ่นน้ำ

สถานที่เปลี่ยนไปแล้ว เมื่อเหลียวมองโดยรอบอีกครั้ง แพงเมืองเพิ่งสังเกตว่าหล่อน
 ไม่ได้ยืนอยู่ในสวนสาธารณะอีก หากแต่เป็นบริเวณเมืองมายริสอร์ทนั่นเอง ทะเลสาบ
 สะท้อนเงาหุบเขาที่โอบล้อมลงมาไว้อย่างแจ่มชัดจนเหมือนกับเป็นดินแดนอีกแห่งหนึ่ง...
 จะแปลกไปก็แต่ว่าประกายสีเขียวมรกตยังคงเคลื่อนไหวปริ่มน้ำก่อนจะชูหัวขึ้นทีละน้อย
 มองเห็นหงอนและดวงหน้าที่หล่อนเคยเห็นมาแล้วครั้งหนึ่ง ตลอดจนดวงตาสว่างจ้าลุก
 วาวเหมือนแสงไฟ

พญานาคไม่ได้เอ่ยออกมาเป็นภาษามนุษย์ แต่จากดวงตาที่มอง แพงเมืองสามารถรับ ‘เสียง’ จากฝ่ายนั้นได้อีก

“จงจำไว้ ข้าจะมาสู่เจ้า...เป็นลำดับต่อไป”...

“อยากเห็นหรือ แล้วจะได้เห็น แต่เจ้าไม่รู้หรือกว่าข้าคือใคร”

(แก้วแก้ว, 2547ค: 33-34)

ได้มีตำนานเล่าต่อกันมาว่าพญานาคเป็นผู้สร้างเมืองมายขึ้น ดังนั้นเจ้านางผู้หญิงของเมืองมายจึงมีหน้าที่สำคัญ คือต้องรักษาพรหมจารีย์ไว้เพื่อถวายตัวแก่พญานาค การที่แพงเมืองฝืนและได้ยินเสียงจากพญานาคราช เป็นการเกริ่นให้ผู้อ่านทราบว่าจะมีเหตุการณ์ที่สำคัญเกิดขึ้นตามมา ซึ่งก็คือการที่แพงเมืองจะต้องถวายตัวให้แก่พญานาคนั่นเอง

2.2 การให้ภาพย้อนหลัง

การให้ภาพย้อนหลังเป็นการเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต ซึ่งเป็นอีกกลวิธีหนึ่งของการสลับลำดับเวลา การให้ภาพย้อนหลังสามารถนำเสนอได้หลายวิธี เช่น ตัวละครเล่าเหตุการณ์ในอดีตให้ตัวละครอื่นฟัง ตัวละครฝันถึงเหตุการณ์ในอดีต หรือตัวละครนึกรำลึกถึงเหตุการณ์ในอดีต เป็นต้น การให้ภาพย้อนหลังทำให้เรื่องซับซ้อนและน่าติดตามยิ่งขึ้น เพราะผู้อ่านต้องใช้จินตนาการเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ ให้ต่อเนื่องกัน โครงเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วมีการให้ภาพย้อนหลังปรากฏอยู่หลายเรื่อง เช่น

ในเรื่อง “นิรมิต” มีการให้ภาพย้อนหลังปรากฏอยู่หลายตอน เช่น ตอนที่โกสักรังหญิงสาวสวยอาชีพพิธีกรโทรทัศน์ย้อนถึงอดีตของตนเอง ตอนที่ครูประจำชั้นพูดถึงเรื่องที่เธอมีประสาทสัมผัสพิเศษในการรู้เห็นเหตุการณ์ล่วงหน้า ซึ่งในเวลานั้นโกสักรังยังเป็นเด็กอยู่ จนกระทั่งเธอเข้ามหาวิทยาลัยและได้เข้าฟังสัมมนาเรื่องประสาทสัมผัสพิเศษนี้ เธอจึงเข้ารับการทดสอบและได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยตุ๊ก รัฐแคลิฟอร์เนียว่าเธอเป็นผู้ที่มีประสาทสัมผัสพิเศษในการเห็นเหตุการณ์ล่วงหน้าจริง ดังตอนที่ว่า

ก็คืออยู่หอ ทำตัวกลับไปเป็นเด็กสาวผู้ยังไม่มีการะการงานเป็นห่วงผูกคอตอย่างทุกวันนี้...

ตอนนั้น เรื่องที่ซุบซิบกัน หัวเราะก๊ากกักกันหรือตื้นตื้นหวาดเสียวกัน มีอยู่สารพัดชนิด...

ยกเว้นเรื่องเดียว ซึ่งจนบัดนี้หล่อนก็ยังไม่อาจบอกได้เต็มปากว่าเป็นเรื่องเหลวไหล เพื่อฝันของเด็กน้อย

เรื่องที่หล่อน ‘เห็น’ อย่างแปลกๆ แล้วมันก็มีบางเหตุตรงกับความเป็นจริงที่น่าอัศจรรย์ในตอนหลังนั้นแหละ...

ครูแก่ๆบางคนที่เชื่อเรื่องโหราโหราอย่างฝังใจ เคยออกปากโดยไม่ได้ตั้งใจจะให้หล่อนได้ยิน แต่เด็กหญิงไกล่รุ่งก็แอบไปได้ยินเข้าจนได้

“เด็กคนนี่แกมีอะไรของแกนะ จะเรียกว่าลางสังหรณ์ก็ไม่ใช่ แต่จะว่าโกหกก็ไม่ใช่แน่”

(แก้วแก้ว, 2540ก: 28)

ไกล่รุ่งยังจำคำตอบของศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยคึกหลังจากที่เธอทำการทดสอบแล้วได้ว่า

“คุณเป็นคนมีสัมผัสที่หกอย่างแน่นอน”

“หมายความว่าดิฉันไม่ได้คิดไปเองอย่างนั้นหรือคะ?” หญิงสาวยิ้มเพื่อความแน่ใจ ทั้งที่ใจก็รู้คำตอบอยู่แล้ว

(แก้วแก้ว, 2540ก: 32)

นอกจากนี้แก้วแก้วได้ให้ภาพย้อนหลัง ในตอนที่มธุรีซึ่งเป็นเพื่อนของไกล่รุ่งเล่าย้อนถึงอดีตสมัยที่ยังเป็นนักศึกษาและได้พบรักกับเจ้าภูวง ซึ่งในเวลานั้นลี้ภัยทางการเมืองจากประเทศสละมาศึกษาที่ประเทศไทย ดังตอนที่ว่า

“ถ้าอยากฟังเรื่องเจ้าภูวงกับเรา ก็จะเล่า เอาไหม?...”

“เรื่องของเจ้าภูวงกับเรานั้นนานมาแล้วละ...ตั้งแต่สมัยยังเรียนอยู่ ถ้าหากว่าไม่มีใครพูดเรื่องนี้ขึ้นมาก็คงลืมไปแล้ว...ไม่อยากจะคิดถึงมัน”

หญิงสาวลุกขึ้นจากม้านั่งหน้ากระຈก ทรวดตัวลงนั่งบนเตียงข้างกายเพื่อน เอื้อมมือไปจับมือเย็นเฉียบของอีกฝ่ายไว้ รู้สึกเหมือนกับว่าหล่อนพลอยมองเห็นภาพในอดีตนั้นด้วยมากกว่าจะเป็นการฟังเรื่องเล่าผ่านเข้าทางโศดประสาทเพียงอย่างเดียว

สนามกีฬาของมหาวิทยาลัยในตอนเย็นวันนี้ นับว่าคึกคักกว่าปกติ เนื่องจากการแข่งขันฟุตบอลรอบสุดท้าย เพื่อกำหนดทีมชนะเลิศที่จะเข้าไปแข่งขันในกีฬาของทุกมหาวิทยาลัยต่อไป

(แก้วแก้ว, 2540ก: 77)

เจ้าแสงหล้าซึ่งเป็นคู่หมั้นของเจ้ากวางได้ยื้อนระลึกถึงความขัดแย้งระหว่างตนเองกับเจ้ากวางตั้งแต่สมัยยังเป็นเด็ก เพราะเจ้ากวางมีลักษณะนิสัยอ่อนโยน ร่าเริง และไม่ชอบเรื่องวุ่นวายทางการเมืองการปกครอง ในขณะที่เจ้าแสงหล้ามีอุปนิสัยเข้มแข็ง กล้าได้กล้าเสียดุผู้ชาย ทำให้ทั้งคู่ไม่ลงรอยกันนักเนื่องจากมีความเห็นไม่ตรงกัน ดังตอนที่ทั้งคู่มีความเห็นขัดแย้งกันเรื่องการศึกษา เนื่องจากเจ้าแสงหล้าต้องการให้เจ้ากวางไปศึกษาที่ประเทศฝรั่งเศสเพราะเป็นประเทศที่เจริญรุ่งเรือง และได้เทียบหน้าเทียบตากับเจ้าพี่เครือรัฐซึ่งเป็นพี่ชายของเจ้ากวางซึ่งเคยไปศึกษาที่นั่น ในขณะที่เจ้ากวางต้องการที่จะศึกษาต่อที่ประเทศไทยเพราะใกล้ประเทศสาระ

หญิงสาวยังจำได้ว่า กวางปฏิเสธไม่ยอมไปเรียนต่อที่ฝรั่งเศส...

‘กวาง มีเหตุผลน้อยซี เจ้าพี่เครือรัฐก็เคยเรียนที่นั่น กวางจะเข้าไปเรียนในโรงเรียนเดียวกันก็ทำได้’

(แก้วแก้ว, 2540ก: 265)

หลังจากที่โกสรวงได้คุยกับไต้หวันซึ่งหล่อนเข้าใจว่าเป็นเจ้ากวาง เพราะทั้งคู่มีรูปร่างหน้าตาเหมือนกัน ไต้หวันได้บอกความจริงว่า ตนคือไต้หวันซึ่งเจ้ากวางได้เนรมิตขึ้นจากการวาดรูป นอกจากนี้ไต้หวันยังได้เล่าย้อนถึงแคว้นสาระสมัยพ.ศ. 2520 โดยเล่าถึงเจ้ากวางในวัยเด็ก ดังตอนที่ว่า

“คุณเป็นใครกันแน่”

ภาคย่อน

แคว้นสาระ พ.ศ. 2520

เด็กชายวัยประมาณสิบขวบนั่งแกว่งขาอย่างไม่เป็นสุขนั่งอยู่บนเก้าอี้เบาะกำมะหยี่สีเลือดหมู ขาโค้งสีขาวยลิบด้วยสีทอง

“Entrez, sesame” เด็กชายเปลอพุดออกมาดังๆ

ชายผู้ใหญ่ซึ่งยืนประสานมืออยู่อย่างอดทนเบื้องหลังเด็กชายน้อมตัวลงมาพูดเบาๆ

“เจ้าน้อยทวง ประสงค์อะไรหรือ”

(แก้วเก้า, 2540ก: 326-328)

ในเรื่อง “หน้ากาคอกช่อนกลืน” ตอนที่แสนภูมิแอบปีนเข้ามาในบ้านของตนเองและซ่อนตัวอยู่ในห้องนอนของมาลีวรรณซึ่งเป็นแม่เลี้ยง เขาได้เห็นมาลีวรรณพาผู้ชายที่พบในบาร์เหล่าเดินเข้ามาในห้องนอน แสนภูมิเห็นผู้ชายคนนั้นมอมเหล่าแม่เลี้ยงของเขาจนมาได้สติ หลังจากนั้นจึงลงมือรูดทรัพย์สินที่ตัวของเธอและค้นหาค่าในห้อง แสนภูมิจึงแอบออกจากห้องนอนของแม่เลี้ยงและลี้คประตูจากค่านอก จากนั้นเขาได้โทรแจ้งตำรวจและนักข่าว ในเหตุการณ์ช่วงนี้แก้วเก้าได้เล่าเรื่องโดยสลับลำดับเวลาใหม่ด้วยการให้ภาพย้อนหลัง ดังนี้

มาลีวรรณพาผู้ชายกลับมาที่บ้าน

ผู้ชายมอมเหล่ามาลีวรรณและรูดทรัพย์

แสนภูมิแอบปีนเข้าบ้านและซ่อนตัวอยู่ในห้องนอนของมาลีวรรณ

แสนภูมิเห็นมาลีวรรณพาผู้ชายเข้ามาในห้องและเห็นเหตุการณ์หลังจากนั้นทั้งหมด

แสนภูมิแอบออกจากห้องนอนและลี้คห้องจากประตูค่านอก

แสนภูมิโทรแจ้งตำรวจและนักข่าว

การที่แก้วเก้าใช้กลวิธีการให้ภาพย้อนหลังทำให้เรื่องมีความซับซ้อนและน่าตื่นเต้นมากยิ่งขึ้น เพราะถ้าผู้แต่งเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ก็อาจจะทำให้orroรสหรือความสนุกสนานของเรื่องลดน้อยลง ซึ่งกลวิธีการสลับลำดับเวลาหรือเหตุการณ์ใหม่ ทั้งการเกริ่นและการให้ภาพย้อนหลังเหมาะสมแก่นวนิยายแนวจินตนิมิตอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เรื่องมีรสชาติและน่าสนใจ

การใช้ฉากเหนือธรรมชาติ

การใช้ฉากเหนือธรรมชาติเป็นกลวิธีที่แก้วเก้าใช้มากที่สุด ปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสิ้น 16 เรื่อง ได้แก่ เรื่องหนุ่มทิพย์ นางทิพย์ ทางเทวดา เทวवाद จากฝัน...สู่นิรันดร นิรมิต บารมีพระแม่ป๊อง...ปกพื้นธรณิน แต่ปางก่อน เรือนมยุรา อมตะ แก้วราหู ปลายเทียน แคนดาว จอมนาง นาคราช และดอกแก้วการะบุหนิง การใช้ฉากเหนือธรรมชาติในนวนิยายทั้ง 16 เรื่องนี้ แก้วเก้ามีกลวิธีการสร้างฉากเหนือธรรมชาติที่หลากหลาย ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้เป็น 3 แบบ ได้แก่ การใช้ฉากต่างสมัย การใช้ฉากต่างภูมิ และการใช้ฉากสมมติ ดังนี้

1. การใช้ฉากต่างสมัย

การใช้ฉากต่างสมัยเป็นการใช้ฉากที่ต่างยุคต่างสมัยในเรื่องเดียวกัน แก้วเก้าใช้ฉากต่างสมัยในนวนิยายทั้งสิ้น 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องบารมีพระแม่ป๊อง...ปกพื้นธรณิน แต่ปางก่อน จากฝัน...สู่นิรันดร เรือนมยุรา แก้วราหู และอมตะ ดังนี้

เรื่อง “บารมีพระแม่ป๊อง...ปกพื้นธรณิน” เป็นเรื่องที่ตัวละครสองตัวคือปวินท์และพัตรา นักศึกษาที่สนใจทางประวัติศาสตร์ได้ไปสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัยที่ทุ่งมะขามหย่อง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขณะทั้งสองคนขับรถกลับกรุงเทพฯ ได้เกิดฝนตกหนัก และเมื่อฝนซาปรากฏว่าทั้งคู่มาอยู่ที่ข้างกำแพงพระบรมมหาราชวังในอยุธยารัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ทั้งสองคนจึงพยายามหาวิธีที่จะทูลเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้สมเด็จพระสุริโยทัยทรงทราบ โดยการให้พระมหานาคช่วยนำตัวเข้าเฝ้าสมเด็จพระสุริโยทัย แม้พระนางทรงทราบความจริงว่าต้องประสบเหตุการณ์ที่เลวร้ายถ้าตามเสด็จพระราชสวามีคือสมเด็จพระมหาจักรพรรดิออกศึกกับทัพพม่า พระนางก็ทรงได้หาเกรงกลัวไม่ ทรงตั้งพระทัยแน่วแน่ที่จะออกรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับพระราชสวามี ทั้งปวินท์และพัตราจึงได้แต่ตื่นตันทันในน้ำพระทัยที่เสียดสละพระองค์เองเพื่อบ้านเมือง จากนั้นทั้งสองคนได้เดินทางกลับมาสู่ยุคปัจจุบันด้วยรถยนต์คันเดิม โดยมีพระมหานาคตามมาส่ง

“จากฝัน...สู่นิรันดร” เป็นเรื่องเกี่ยวกับรักแรกของตรัย ตัวละครที่มีชีวิตอยู่ในรัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีต่อกระแสด หึงสาวในรูปวาดสมัยรัชกาลที่ 6 ตรัยเกิดความรู้สึกผูกพันกับรูปวาดนั้น จึงได้พยายามที่จะย้อนกลับไปในอดีตด้วยวิธีการนั่งกรรมฐานและสะกดจิต

ตนเอง โดยมีดร.โพยมและดร.กฤษณะรามผู้ที่สนใจและเชี่ยวชาญในศาสตร์ลิ้นคอยให้ความช่วยเหลือและดูแลอย่างใกล้ชิด เรื่องนี้แก้วแก้วใช้รูปวาดของกระแสดและปมปัญหาเรื่องกระแสดหนีตามผู้ชายไปก่อนวันแต่งงานเป็นสื่อที่กระตุ้นให้ตรัยสนใจและต้องการย้อนกลับไปค้นหาความจริง และเมื่อตรัยได้ย้อนกลับไปในอดีตได้แล้ว เขาได้พบกับกระแสดและคนอีกคนหนึ่งที่เขาไม่เคยคาดคิด นั่นคือก๊องของเขาสมัยยังเป็นหนุ่มที่เพิ่งมาปักหลักทำมาหากินอยู่เมืองไทยนั่นเอง

ในเรื่องตรัยได้ย้อนกลับไปมาระหว่างปัจจุบันกับรัชกาลที่ 6 อยู่หลายครั้ง แต่สุดท้ายหลังจากที่เขาพยายามใช้ชีวิตอยู่ในรัชกาลที่ 6 เขาต้องยอมรับความจริงว่าเขาไม่สามารถอยู่ในอดีตได้ เนื่องจากการดำเนินชีวิตของคนในยุคนี้กับในยุคปัจจุบันมีความแตกต่างกันมาก ตรัยจึงกลับมาสู่ปัจจุบันและเก็บเรื่องราวในอดีตไว้เป็นเพียงความทรงจำ

“แต่ปางก่อน” เป็นเรื่องรักสามเส้าที่เป็นอุปสรรคทำให้ตัวละครเอกของเรื่องไม่สามารถครองรักกันได้ 2 สมัยแรก แต่จบลงด้วยดีในสมัยสุดท้าย แก้วแก้วได้แบ่งเนื้อเรื่องออกเป็น 3 สมัย ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องและทับซ้อนกันอยู่ สมัยแรกเป็นเรื่องราวความรักระหว่างท่านชายใหญ่กับเจ้านางม่านแก้วในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยมีอุปสรรคของความรักคือท่านหญิงวิไลเลขา ผู้ที่หม่อมพโยย หม่อมแม่ของท่านชายใหญ่ได้หมั้นหมายไว้ให้ ส่วนสมัยที่ 2 เป็นเรื่องราวความรักระหว่างท่านชายใหญ่กับราชวดีในสมัยหลังสงครามมหาเอเชียบูรพา พ.ศ.2490 ที่ไม่สามารถครองรักกันได้เนื่องจากทั้งสองอยู่กันคนละภพ และสมัยที่ 3 เป็นเรื่องราวความรักระหว่างอันตรา กับม.ล.จิราคม ในพ.ศ. 2520 ซึ่งจบลงอย่างมีความสุข

เรื่องแต่ปางก่อนแสดงให้เห็นถึงความมั่นคงในความรักและความผูกพันที่ตัวละครคือท่านชายใหญ่กับเจ้านางม่านแก้วมิให้แก่กัน ถึงแม้ว่าในภพแรกทั้งคู่จะไม่ได้ครองรักกัน เนื่องจากเจ้านางม่านแก้วถูกวางยาพิษทำให้สิ้นชีวิตกะทันหันในวันอภิเษกสมรส แต่ด้วยความผูกพันทำให้ในภพที่ 2 ทั้งคู่ได้มาพบกันอีกครั้ง โดยเจ้านางม่านแก้วหรือในภพนี้คือราชวดีได้มาเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนกุลนารีวิทยา ซึ่งอยู่ติดกับวังและตำหนักกริมน้ำของท่านชายใหญ่ เมื่อราชวดีได้เห็นตำหนักกริมน้ำก็เกิดความรู้สึกผูกพันและคุ้นเคย เนื่องจากเคยเป็นเรือนหอระหว่างท่านชายใหญ่กับเจ้านางม่านแก้วมาก่อน และเมื่อราชวดีได้พบกับท่านชายใหญ่ เรื่องราวในอดีตจึงค่อยๆเปิดเผยขึ้น แต่ในสมัยนี้ทั้งคู่ก็ยังไม่สามารถครองรักกันได้เนื่องจากอยู่กันคนละภพ จนสมัยสุดท้ายทั้งคู่ได้กลับชาติมาเกิดเป็นม.ล.จิราคมกับอันตรา และได้ครองรักที่ตำหนักกริมน้ำในที่สุด

“เรือนมยุรา” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความกล้าของนกยูงสำริด ซึ่งเป็นของวิเศษที่พระยาเทพสงครามขุนศึกในสมัยพระเจ้าเอกทัศนำใช้ปลุกเสกทำกฤตยามนตร์ เพื่อกำบังเรือนที่นกยูงผู้เป็นธิดาได้หลบอยู่กับว่าไพร่ให้พ้นจากสายตาของข้าศึก คือพม่าที่เข้ามาทำสงครามกับอยุธยาครั้งก่อนเสียกรุง เมื่อมนตราที่พระยาเทพสงครามปลุกเสกเริ่มเสื่อมลง นกยูงพบว่าตนเองได้ก้าวเข้ามาสู่อีกยุคสมัยหนึ่งซึ่งแตกต่างจากสมัยอยุธยาอย่างสิ้นเชิง นั่นคือสมัยรัตนโกสินทร์พ.ศ.2538 ในสมัยปัจจุบันนี้นกยูงได้พบกับพระนาย ผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือและปกป้องนกยูงจากคนที่ตกเป็นทาสของวัตถุและเงินตราและต้องการมาแสวงหาผลประโยชน์จากนกยูง ทั้งคู่ได้พยายามฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆจนได้ครองรักอย่างมีความสุขในท้ายที่สุด

“แก้วราหู” เป็นเรื่องราวความรักและความผูกพันของดวงวิญญาณนางหิรัญญูประเทวีที่มีต่อพระสวามีคือขุนลุ่มฟ้า ผู้ครอบครองอาณาจักรภูแสนที่ยิ่งใหญ่เมื่อเจ็ดร้อยกว่าปีก่อน ทั้งคู่ได้ตายจากกันตามอายุขัย จนเวลาผ่านไปผู้ยุคปัจจุบัน ขุนลุ่มฟ้าได้กลับมาเกิดเป็นวสวี หลานชายของนายพินิต ผู้สนใจโบราณคดีและเป็นผู้ค้นพบซากอาณาจักรเมืองภูแสน ส่วนดวงวิญญาณของนางหิรัญญูประเทวียังคงมีหน้าที่ในการเฝ้าดูแลปกป้องซากโบราณสถานของอาณาจักรเมืองภูแสน ทั้งคู่ได้มาพบกันตามความผูกพันที่มีมาแต่อดีต โดยนางหิรัญญูประเทวีพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้วสวีระลึกถึงความทรงจำในอดีตชาติสมัยที่เคยเป็นขุนลุ่มฟ้าได้ เพื่อที่เขาจะได้จำถึงความรักที่เคยมีต่อเธอและไพร่ฟ้าเมืองภูแสนได้ โดยมีของวิเศษคือแก้วราหูที่ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างภพทั้งสอง ในตอนท้ายแม้ทั้งคู่จะไม่ได้ครองรักกันเนื่องจากอยู่กันคนละภพ แต่ก็ได้ให้สัญญาที่จะครองรักกันในชาติใดชาติหนึ่ง

“อมตะ” เป็นเรื่องราวของเจ้าชายศรุตแห่งแคว้นอชิตวันที่ถูกนางจันทริกาพระชายาของตนให้ดื่มน้ำอมฤตเพื่อเป็นการลงโทษที่นอกใจนาง ทำให้เจ้าชายศรุตมีชีวิตเป็นอมตะ เดินทางผ่านข้ามกาลเวลามหาหลายยุคหลายสมัย ซึ่งสร้างความเจ็บปวดและทรมานแก่เขาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเจ้าชายศรุตต้องพลัดพรากจากคนที่รักครั้งแล้วครั้งเล่า จนเขาได้มาพบกับฉดา หึงสาวที่กำลังจะฆ่าตัวตาย และศรุตช่วยไว้ทัน เมื่อฉดารู้เรื่องราวทั้งหมดจึงได้พยายามช่วยเขาตามหาจันทริกาที่กลับชาติมาเกิดจนได้พบในที่สุด ภายหลังเมื่อเจ้าชายศรุตได้รับการให้อภัยจากจันทริกาที่กลับชาติมาเกิดแล้ว เขาก็หลุดจากคำสาปและกลับมาใช้ชีวิตอย่างมนุษย์สามัญกับฉดาอย่างมีความสุข

จากเนื้อเรื่องข้างต้น สรุปเป็นตารางการใช้ฉากต่างสมัยในแต่ละเรื่องได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การใช้ฉากต่างสมัย

เรื่อง	การใช้ฉากต่างสมัย
บารมีพระแม่ป๊อง...ปกพื้นธรณิน	รัตน โกสินทร์ยุคปัจจุบัน – ยุทธยาก่อนเสียกรุงครั้งที่ 1
จากฝัน...สู่นิรันดร	รัชกาลที่ 9 – รัชกาลที่ 6
แต่ปางก่อน	รัชกาลที่ 6 – สมัยหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาพ.ศ.2490 – พ.ศ.2520
เรือนมยุรา	รัตน โกสินทร์พ.ศ.2538 – ยุทธยาก่อนเสียกรุงครั้งที่ 2
แก้วราหู	รัตน โกสินทร์ยุคปัจจุบัน – อาณาจักรภูแสน อาณาจักรที่รุ่งเรืองเมื่อ 700 กว่าปีที่แล้ว
อมตะ	รัตน โกสินทร์ยุคปัจจุบัน – แก้วนอชิตวัน แก้วนที่เคยรุ่งเรืองในอดีต

การใช้ฉากต่างสมัยในนวนิยายแนวจินตนิมิตเป็นกลวิธีหนึ่งในการสร้างเรื่องให้มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ และน่าตื่นตื้นตันกับการที่ตัวละครในเรื่องสามารถย้อนกลับไปในอดีตหรือข้ามเวลาเข้าสู่ยุคปัจจุบันได้ กลวิธีนี้เป็นการชวนให้ผู้อ่านติดตามอ่านเรื่องอย่างสนุกสนานและเพลิดเพลินไปกับจินตนาการของผู้แต่ง อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงความแตกต่างของยุคสมัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพสังคม สภาพบ้านเมือง วัฒนธรรมต่างๆ เช่น การแต่งกาย อาหาร และภาษา เป็นต้น ที่สำคัญนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้แต่งในการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับยุคสมัยต่างๆที่นำมาเสนอเพื่อให้เรื่องมีความสมจริงมากที่สุด

1.1 กลวิธีการเชื่อมโยงฉากต่างสมัย

การศึกษานวนิยายที่ใช้ฉากต่างสมัยทั้ง 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแต่ปางก่อน บารมีพระแม่ป๊อง...ปกพื้นธรณิน จากฝัน...สู่นิรันดร เรือนมยุรา แก้วราหู และอมตะ พบว่าแก้วเก้ามีกลวิธีการเชื่อมโยงฉากต่างสมัย 2 กลวิธี ได้แก่ การใช้ตัวละครและการใช้ธรรมชาติ ดังนี้

1.1.1 การใช้ตัวละคร

การใช้ตัวละครในการเชื่อมโยงจากต่างสมัยเป็นกลวิธีที่ผู้แต่งใช้มากที่สุด ปรากฏอยู่ในนวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องจากฝัน...สู่นิรันดร แต่ปางก่อน เรือนมยุรา แก้วราหู และอมตะ การใช้ตัวละครในการเชื่อมโยงจากเป็นการที่ผู้แต่งสร้างให้ตัวละครมีพฤติกรรมหรือกระทำการที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ ตัวละครสะกดจิตตนเองหรือสะกดจิตตัวละครอื่น ตัวละครนั่งกรรมฐานเพ่งมองดวงเทียน ตัวละครหมดสติ ตัวละครฝัน และตัวละครมีอิทธิวิธิดังนี้

ก ตัวละครสะกดจิตตนเองหรือสะกดจิตตัวละครอื่น

การใช้ตัวละครสะกดจิตตนเองหรือสะกดจิตตัวละครอื่นแล้วสามารถย้อนกลับไปในอดีตได้เป็นวิธีที่ผู้แต่งใช้มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนไทยหรือคนตะวันออกคุ้นเคยกับเรื่องการสะกดจิตและการระลึกชาติหรือย้อนอดีตได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องที่คนไทยได้ยินได้ฟังมาช้านาน แม้ว่าเรื่องการสะกดจิตหรือการระลึกชาติจะไม่ได้ได้รับการยอมรับในแวดวงวิทยาศาสตร์อย่างเป็นทางการ เนื่องจากต้องมีการพิสูจน์หลักฐานเป็นเครื่องยืนยัน แต่คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องลึกลับเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว แก้วเก้าจึงนำศาสตร์เรื่องการสะกดจิตมาเป็นวิธีการช่วยให้ตัวละครสามารถย้อนกลับไปในอดีตได้ ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถยอมรับและรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับเรื่อง

ในเรื่อง “จากฝัน...สู่นิรันดร” ผู้แต่งกำหนดให้ตรียศเคยบวชเรียนอยู่หนึ่งพรรษา ทำให้เขาเป็นผู้ที่มีความพร้อมและเหมาะสมที่ได้รับเลือก เมื่อคร.กฤษณะรามต้องการอาสาสมัครที่สามารถฝึกจิตใจให้มั่นคงสำหรับทำการทดลองย้อนกลับไปสู่อดีต ตรียศได้สะกดจิตตนเองเพื่อย้อนกลับไปหาการระเกด หญิงสาวที่ตนเห็นในภาพวาดในสมัยรัชกาลที่ 6 ดังตอนที่ว่า

เสียงขวยยานจากถนนหน้าบ้านค่อยเบาบางลงทุกทีตามเวลาล่วงผ่านไปจนถึงตีหนึ่ง...
เสียงนาฬิกาเรือนใหญ่ในห้องโถงชั้นล่างตีบอกเวลาด้วยเสียงแผ่วเครือเหมือนเสียงคนชรา
แล้วก็สองนาฬิกาของวันใหม่
ตรียศนอนนิ่งอยู่คนเดียว มีมือสองข้างประสานกันอยู่บนทรวงอก ลมหายใจอ่อนแทบไม่รู้สึกรู้สึกรู้สึก สีน้หน้าสงบ บอกให้รู้ว่าตกอยู่ในภวังค์ลึก

ห้องเก่าแก่ทรุดโทรมเลือนหายไปจากความรับรู้ สีสันเย็นตาใหม่เอี่ยมผุดขึ้นมาแทนที่ ลวดลายฉลุตรงช่องลมอยู่ในสภาพสมบูรณ์สะอาดสะอาดอัน แทนมุ้งผ้าเก่าคร่ำคร่า ก็กลับ เป็นมุ้งตาพริกไทยอย่างดีชาวสะอวดรวชายไว้ด้วยโบสะบัดไหวตามแรงลมพัดโชยเข้ามา ทางหน้าต่าง ภายนอกมองออกไปเห็นต้นไม้ใหญ่เป็นเงาครีမ်ตัดกับแสงสีเงินของ ดวงจันทร์

การเค้นงัดแปร่งผมอยู่หน้าโต๊ะเครื่องแป้ง เชอมองเงาในกรอบกระจกสลักลายด้วย ท่าทางใจลอย ดวงหน้าขริบซ่อนความคิดหลายอย่างเอาไว้ในดวงตา

(แก้วแก้ว, 2549ก: 137-138)

หลังจากที่ตรัยสะกดจิตตนเองจนสามารถย้อนกลับไปเห็นการเกิดในสมัย รัชกาลที่ 6 ได้เป็นครั้งแรกแล้ว เขาได้พยายามสะกดจิตตนเองเพื่อย้อนกลับไปในอดีตอีกหลายครั้ง โดยการกำหนดจิตให้นิ่งสงบ ไม่วอกแวก พยายามนึกถึงสถานที่ที่ต้องการไป ดังตอนที่ว่า

ห้องนั้นเก่าแก่สกปรกก็จริงแต่บรรยากาศกลับอบอุ่น ตรัยรู้สึกเหมือนได้กลับมาสู่ถิ่น เดิมที่จากไปนาน แม้ว่าไม่มีใครอยู่นอกจากเขา...ความรู้สึกสนิทชิดเชื้อยังปะปนอยู่ในลม หายใจและอากาศอับๆในห้องนั้น

ความรู้สึกนั้นแรงกล้าขึ้นตามชั่วโมงที่ผ่านไป จะด้วยอุปาทานหรือไม่ ชายหนุ่มไม่ แน่ใจนัก แต่ห้องเก่าๆนี้ให้ความผูกพันมากกว่าบ้านของคุณเชื้อหรือบ้านของคุณสายสนม อาจจะเป็นเพราะหลายสิบปีมาแล้ว ผู้เคยครอบครองผู้มีสายเลือดเดียวกับเขา

เสียงขยาดยานพาหนะเบาบางลงตามชั่วโมงที่คล้อยเคลื่อน จนกระทั่งเลยเที่ยงคืน ล่วง เข้าสู่นั่งนาฬิกาและสองนาฬิกาตามลำดับ เสียงต่างๆจากห้องใกล้เคียงเงียบกันไป หมดแล้ว รถราก็น้อยลงมากจนกระทั่งเมื่อเปิดหน้าต่างแล้ว ตรัยเท่ากับตกอยู่ในโลก ส่วนตัวอย่างแท้จริง

การกำหนดจิตให้นิ่งสงบทำได้โดยไม่ยาก ตามวิธีการสะกดจิตที่ตร.ภฤษณะเป็นผู้สอน คล้ายความฝัน...ตรัยก็กลับมองเห็นห้องนั้นในสภาพที่แตกต่างไปผุดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ห้องนี้เอง แต่ว่าโล่งกว่าปัจจุบัน สภาพยังค่อนข้างใหม่ เครื่องเรือนสองสามชิ้นบอก ให้รู้ว่าเจ้าของห้องเป็นคนจีนและเป็นคนรักความสะอาดมีระเบียบ...

เมื่อดวงหน้านั้นเป็นขึ้นมา ภาพชายหนุ่มในกรอบเข็มกลัดฝังเพชรของมารดาที่ประจักษ์ แก่ใจชายหนุ่ม

คุณเม้งซ่ง...อย่างที่คุณเชื่อเรียกและดร.โพนมก็เรียก กังของเขาเมื่อยังเป็นหนุ่มน้อยลุก
ขึ้นพร้อมกับภาพร่างคร่าวๆในมือ เดินมาวางภาพนั้นลงบนหิ้งมุมห้อง แล้วกลับไปง่วน
อยู่กับงานที่โต๊ะอีกครั้ง

(แก้วแก้ว, 2549ก: 162-163)

ศรัยต้องการจะกลับไปหาการะเกดซึ่งตอนนั้นอยู่ที่บ้านของคุณสายหยุด เขา
จึงได้สะกดจิตตนเองที่บ้านของคุณสายหยุดในสมัยปัจจุบันเพื่อที่จะได้ย้อนกลับไปที่บ้าน
คุณสายหยุดในรัชกาลที่ 6 ดังตอนที่ว่า

ศรัยนั่งขัดสมาธิอยู่กลางห้อง แสงสว่างต่างๆจากถนนภายนอกส่องเข้ามาทางหน้าต่าง
กระจก ห้องนี้อยู่ทางด้านหลังของอาคาร เสียงจากถนนใหญ่จึงลอดเข้ามาไม่มากนัก
ความขมุกขมัวยามโพล้เพล้เข้าครอบงำอยู่ทั่วไป...

แล้วศรัยก็เห็นบ้านของคุณสายหยุด...

ศรัยแฝงตัวอยู่หลังพุ่มไม้ เขาไม่ได้สนใจด้วยซ้ำว่าเป็นพุ่มอะไร ใจเต้นแรงจนแทบโผลด
ออกมา เมื่อเห็นหญิงสาวผู้ก้มหน้าอ่านหนังสือภาษาอังกฤษเล่มโตให้หญิงสาวอีกคนหนึ่ง
ฟัง ทั้งสองไม่ได้สนใจเลยว่ามิใคร่มีใครเฝ้ามองอยู่ใกล้ๆ

(แก้วแก้ว, 2549ก: 206-207)

ในการสะกดจิตตนเองผู้ปฏิบัติต้องมีความรู้และได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอ
มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดภาพมายาหรือภาพหลอนแก่ผู้ปฏิบัติได้ เหมือนที่ศรัยได้พยายามสะกดจิต
ตนเองเพื่อกลับไปหาการะเกดตามสัญญา แต่เนื่องจากใจของเขาไม่นิ่งสงบเพราะกระวนกระวาย
อยากกลับไปหาการะเกดเร็วๆ อีกทั้งศรัยยังไม่มีความรู้ด้านนี้อย่างเพียงพอ ทำให้เขาเห็นภาพ
หลอนเป็นสัตว์ร้ายน่าเกลียดน่ากลัวจะเข้ามาทำร้ายและมองเห็นการะเกดกำลังร้องไห้ สิ่งเหล่านี้
เป็นผลมาจากการที่จิตใจของศรัยไม่นิ่งสงบ ทำให้เขาเกิดความสับสนจนมองเห็นเป็นภาพมายา
ต่างๆ ดังตอนที่ว่า

ใจของศรัยไม่สงบ...ยิ่งอยากกลับไปมากเท่าไร ใจก็ยิ่งกระวนกระวาย เขาต้องพยายาม
เพ่งกระแสดิจให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวเหมือนที่เคยทำ...

นานหลายชั่วโมงกว่าจิตจะเริ่มดิ่งลงสู่ภวังค์ แต่คราวนี้เป็นเพียงภาพหลอน...เหมือนกับ
เขานอนฝันไปเพราะหลับไม่สนิท

ภาพมายานี้แหละร้าย... ตรียมองเห็นสัตว์ร้ายน่าเกลียดน่ากลัวราวอสุรกายผงาดเงื่อมอยู่ตรงหน้า โคมเข้าตะครุบเพื่อฉีกร่างกินเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย...

มันยากเย็นยิ่งนัก การกำหนดจิตเป็นครั้งที่สอง มองเห็นจุดขาวสว่างอยู่ลิบๆ สดสายตายังไล่ตามไปจุดขาวนั้นก็ยิ่งเลื่อนห่างไกลออกไปทุกที ตรียมองเห็นดวงหน้าสลดหมอง น้ำตาเต็มตาผ่านเข้ามาในความมืดแล้ววูบหายไปเหมือนควาตก

“การะเกด... การะเกด”

ผวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ตรียได้แต่เปลี่ยนอิริยาบถด้วยความกั๊กกั๊ก อย่างนี้ละมัง คร. โปยมถึงห้ามเขาสะกดจิตตัวเองเพราะยังไม่มีความรู้เพียงพอ อาจจะสับสนขึ้นมาได้ พอคิดได้อย่างนี้ ใจก็ค่อยสงบเยือกเย็นลงบ้าง ตรียบอกตัวเองว่าเขาจะต้องพยายามต่อไป... ร่างกายเขายังไม่แข็งแรงคืนคงจะทำให้กลับไปยากกว่าครั้งก่อน แต่ถึงอย่างไรก็ต้องพยายามดู

จนล่วงเข้ารุ่งสาง ตรียจึงเพิ่งไล่ตามจุดสีขาวลิบๆ นั้นทัน

(แก้วแก้ว, 2549ก: 431-432)

นอกจากแก้วแก้วได้สร้างให้ตัวละครสามารถสะกดจิตตนเองได้แล้ว ยังสร้างให้ตัวละครสามารถสะกดจิตตัวละครอื่นได้อีกด้วย ดังที่ปรากฏในเรื่อง “แก้วราหู” สี่มาได้สะกดจิตวสวให้ระลึกถึงอดีตชาติสมัยที่วสวเคยเป็นแสนภูไท ซึ่งในการสะกดจิตทำให้วสวรู้สึกงุนงงมีอาการครึ่งหลับครึ่งตื่นเหมือนตกอยู่ในความฝัน และเมื่อวสวรู้สึกตัวขึ้นอีกครั้งก็อยู่ในสถานที่แห่งหนึ่งที่รู้สึกคุ้นเคยมาก่อน เพราะเขาได้ย้อนอดีตกลับไปเป็นขุนลุ่มฟ้าและกำลังคุยกับสี่มาถึงวิธีที่จะขึ้นเป็นแสนภูไทอย่างไม่ให้เกิดการนองเลือด เนื่องจากเจ้าหอหน้าหรือขุนคำหาวก็ต้องการขึ้นเป็นแสนภูไทเช่นกัน ดังในตอนที่ว่า

“แสนภูไท อภัยให้ข้าเจ้าด้วยเถิด ถ้าไม่ทำเช่นนี้ แสนภูไทจะไม่เห็นอดีตชาติ คำอธิษฐานนั้นแรงนัก จนข้าเจ้าเองไม่อาจฝ่าเข้าไปได้ ขอให้แสนภูไทได้เห็นอดีตชาติดังที่ข้าเจ้าได้เห็นมาแล้วด้วยเถิด”

หลังจากนั้น สี่มาก็กราบลงแล้วลุกขึ้น คุกเข่ากับถอยหายออกไปจากสวนนั้นเสียเฉยๆ โดยที่วสวยังคงนั่งนิ่งอยู่กับที่ ไม่อาจเรียกหรือแม้แต่ขยับตัวได้เพียงเล็กน้อย ความรู้สึกในขณะนั้นงุนงงเลื่อนลอยราวกับครึ่งหลับครึ่งตื่นอย่างที่ตัวเองอธิบายไม่ถูกว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร

ภาพโดยรอบพราเลือนไปชั่วขณะ วสวัตถุบังค้ำให้จมดิ่งลงในภวังค์อันหาที่สิ้นสุดไม่ได้ ผ่านจากความมืดอันสลบซับซ้อนราวกับอุโมงค์ลับคืบเข้าสู่ห้วงเวหาอันไพศาล ลอยละลือไปสู่ความกว้างอันไร้ขอบเขต...ผ่านไป...ผ่านไป

แล้วเขาก็รู้สึกตัว...ในห้องห้องหนึ่งที่มีลักษณะแปลกตา เรือนไทยนั้นแน่นละ แต่ก็ เป็นเรือนไทยที่ใหญ่โตกว้างขวางอย่างยิ่ง...

(แก้วแก้ว, 2548ก: 176-177)

ในเรื่องนี้ขัตติยานีหรือดวงวิญญาณของนางหิรัญญูประเทวีได้สะกดจิตให้พ่อเลี้ยงบุญมา ซึ่งอดีตชาติเคยเป็นขุนคำหาได้ย้อนกลับไปในอดีต ตอนที่ลมฟ้ากลับมาทางเมืองคืนจากขุนคำหาซึ่งตอนนั้นขึ้นครองเมืองเป็นแสนภูไท เนื่องจากขุนคำหาไม่สามารถปกครองดูแลบ้านเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุขได้ ขุนคำหาจึงตัดสินใจปลงพระชนม์ตนเองเพราะไม่ต้องการให้ใครถอดตนลงเป็นไพร่ ดังตอนที่ว่า

พ่อเลี้ยงบุญมาหูื้อ นัยน์ตาพราพรายจนประมวลภาพที่ได้รับเอาไว้ไม่ได้...เขาพยายามยึดสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุดเอาไว้เป็นลักษณะที่รู้สึกว่ามีแผ่นดินใต้เท้ากำลังโคลงเคลง แสงสีเขียวแกมแดงพุ่งปราดพาดผ่านไปมาอย่างสับสน จนสติเจียนจะแตกดับเสียให้ได้ มีแต่เสียงไพเราะกังวานแว่วอยู่ไกลๆ

“เชิญเสด็จกลับสู่ภูแสน เป็นวาระสุดท้าย”

(แก้วแก้ว, 2548ก: 515)

นอกจากนี้ขัตติยานียังได้สะกดจิตคนที่มาในงานลอยกระทงให้ย้อนกลับไปเห็นภาพบ้านเมืองสุโขทัยสมัยเจริญรุ่งเรือง มีสถาปัตยกรรมที่งดงาม ไม่ว่าจะเป็นโบสถ์ วิหาร ตลอดจนวัดวาอารามต่างๆ รวมทั้งปูชนียวัตถุที่บรรดาช่างต่างทุ่มเทฝีมือและหัวใจในการสร้าง ออกเป็นพุทธบูชา นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในงานยังเห็นพระราชพิธีจองเปรียง เผาเทียนเล่นไฟที่จัดขึ้นอย่างงดงามและสนุกสนานในสมัยสุโขทัยอีกด้วย ในการสะกดจิตหมู่หรือที่เรียกว่า “แมส อีปโนซิส” นี้ แม้ว่าจะไม่เป็นที่คุ้นเคยเหมือนการสะกดจิตตัวต่อตัว แต่แก้วแก้วได้อธิบายสอดแทรกไว้ในบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ไม่ยากนัก การสะกดจิตหมู่เป็นการสะกดจิตหลายๆคนพร้อมกัน ต้องอาศัยเวลาที่ทุกคนจิตว่าง ในเรื่องนี้ขัตติยานีได้อาศัยช่วงที่มีหมอกสีฟ้าสะกดจิตให้ทุกคนเห็นสภาพบ้านเมืองในสมัยสุโขทัย ดังตอนที่ว่า

ประกายสีน้ำเงินอ่อนแกมเงินนั้นสลัวลงทุกที และเป็นเงาหนาขึ้นคล้ายหมอกบางๆคลบไปทั่วห้องอย่างประหลาด...

เวทีเลื่อนหายไป ผนังห้อง...เพดาน...เครื่องประดับเวทีทุกชนิดถูกกลืนหายไปในกลุ่มหมอกสีน้ำเงิน ภาพที่ค่อยชัดเจขึ้นทุกทีนั้นเป็นประจักษ์จรรยาพจนตรัมหีมาในระบบสามมิติ มีส่วนกว้างและลึกอย่างชัดเจนไม่ผิดอะไรกับการชะลอภาพของจริงเข้ามาไว้ในห้อง ประจักษ์ว่าสถานที่นั้นได้หลุดพ้นจากสภาพห้องจัดงานในโรงแรมชั้นหนึ่งของกรุงเทพฯ ไปสู่สภาพอีกอย่างหนึ่ง...เวียงกว้างขวางขวาง แวดล้อมด้วยทิวเขาและไพรอันเป็นพุ่มพฤษย์ซับซ้อน เป็นเงาตะคุ่มอยู่ท่ามกลางแสงเดือนเยือกเย็นนวลตาของวันเพ็ญ...

แสงสว่างแจ่มกระจ่างนั้นส่องจับวิหารใหญ่กลางเมืองและพระพุทธรูปทองหลายองค์ในสภาพบริบูรณ์ เปล่งปลั่งงามสล้างด้วยพุทธลักษณะและมีมือข้างสุโขทัยอย่างหาที่เปรียบมิได้

โดยเฉพาะพระอัฐารสองค์ใหญ่ในสภาพสมบูรณ์พร้อม

มิใช่พระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่ประทับอยู่เดี่ยวดายท่ามกลางความเป็นอนิจจังแห่งสรรพสิ่งทั้งปวง

หากแต่เป็นภาพของโบสถ์วิหารตลอดจนปูชนียวัตถุในสภาพเคยเป็นอยู่หลายร้อยปีก่อนที่ช่างหุ้มเทพีฝีมือและหัวใจออกเป็นพุทธรูชา สร้างขึ้นอย่างสุดฝีมือจนเหมือนการเนรมิตจากเทพเจ้า มิใช่มนุษย์สามัญ...

ภาพนั้นเคลื่อนภาพไปอีก ผู้สถานก่อสร้างงามตระการแห่งหนึ่งตระหง่านงามอยู่บนเนินกว้าง แวดล้อมด้วยกำแพงสีเหลี่ยมยาวติดกับอาณาเขตวัด ภายในรั้วกำแพงนั้น ลักษณะสวนที่อุดมด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิดปลูกไว้เป็นระเบียบหมวดหมู่อย่างวิจิตรบรรจงแลเห็นชัดอยู่ในแสงเดือน รวมทั้งสระน้ำสองสระ ขอบเขื่อนหินสลักเป็นรูปพิศดารเต็มเปี่ยมด้วยน้ำใสฉิวนิ่งสงบสะท้อนเงาดวงจันทร์ลงราวกับกระจกเงาเนื้อดี

(แก้วแก้ว, 2548ก: 373-378)

ข ตัวละครนั่งกรรมฐานและเพ่งมองสิ่งของ

การให้ตัวละครนั่งกรรมฐานและเพ่งมองสิ่งของเป็นกลวิธีอีกประการหนึ่งที่แก้วแก้วใช้ในการเชื่อมโยงฉากที่ต่างสมัยหรือต่างมิติ โดยให้ตัวละครนั่งกรรมฐาน กำหนดจิตให้สงบนิ่งเป็นหนึ่งเดียว จากนั้นให้เพ่งมองสิ่งของ ซึ่งเป็นการกำหนดจิตให้จดจำภาพนั้นไว้แล้วหลับตานึกไปจนเกิดสมาธิ เมื่อจิตไม่ออกแวกและเกิดสมาธิเป็นหนึ่งเดียวแล้ว ตัวละครก็จะ

สามารถย้อนกลับไปในอดีตได้ การนั่งกรรมฐานเป็นสิ่งที่ผู้อ่านคุ้นเคยเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นวิธีปฏิบัติทางพุทธศาสนาเพื่อให้จิตใจสงบ หลุดพ้นจากกองกิเลส ทำให้ดวงจิตกระจ่าง เกิดพุทธิปัญญาจนสามารถเจริญสมาบัติได้ แก้วแก้วได้นำวิธีปฏิบัตินี้มาใช้เชื่อมโยงจาก เพราะนอกจากคนอ่านจะรู้สึกคุ้นเคยแล้ว ยังทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริงและสมเหตุสมผลอีกด้วย

ในเรื่อง “จากฝัน...สู่นิรันดร” หลังจากที่ตรัยอาสาจะทำการทดลองย้อนกลับไปอดีตกับดร.กฤษณะแล้ว ดร.กฤษณะได้ให้ตรัยนั่งกรรมฐานและเพ่งมองดวงเทียน เพื่อที่สายตาและจิตจะได้มีสมาธิกับดวงเทียนที่อยู่ตรงหน้า เมื่อจิตใจของตรัยสงบนิ่งแล้ว เขาได้ผ่านภพมายาต่างๆที่เข้ามาในความคิด จนสามารถย้อนกลับไปเห็นบ้านของดร.โพยมในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ ดังตอนที่ว่า

สีหน้าดร.กฤษณะเป็นปกติ แม้ว่าดร.โพยมนั้นออกจะวิตกกังวลอยู่บ้าง ไม่ได้ปริปากอะไรออกมาเมื่อตรัยทรุดตัวลงนั่งขัดสมาธิบนพรมผืนเล็ก มีอวางซ้อนกันบนตัก หลังตาลงเตรียมพร้อมจะนั่งกรรมฐาน แล้วลืมขึ้นอีกครั้งเมื่อได้รับคำสั่งให้เพ่งมองดวงเทียน

“เพ่งมองแสงเทียนแล้วจดจำภาพนั้นไว้ในนิมิต” ดร.กฤษณะออกคำสั่ง...

หากว่ามีความกระสับกระส่ายอยู่บ้างในตอนแรก เสียงของดร.กฤษณะก็เหมือนกับอุ้งมือแข็งแรงที่ช่วยจูงชายหนุ่มไปตามอุโมงค์อันมืดมนและขาลึกหาที่สิ้นสุดมิได้ จิตของตรัยค่อยสงบลงทีละน้อย...

แสงสีพร่าพร่างเหมือนสายฟ้าวิ่งผ่านไปวาบเข้ามาในจิตแต่ตรัยก็สลัดออกไปอย่างไม่สนใจ ติดตามมาด้วยเสียงคำรนเหมือนฟ้าร้องแล้วสลายไปอีก ภาพทั้งหมดนี้จะหมายถึงอะไรก็ตามเขาไม่รู้ รู้แต่ว่าเขากำลังมุ่งหน้าไปยังที่ใดที่หนึ่งซึ่งอยู่นอกเหนือความเข้าใจของมนุษย์ทั่วไป...

แล้วตรัยก็เห็น...

เขามองเห็นบ้านหลังนี้เอง...แต่ก็มีอะไรบางอย่างผิดปกติไป รายละเอียดบางอย่างไม่เหมือนกัน...

(แก้วแก้ว, 2549ก: 100-101)

ค ตัวละครหมดสติ

กลวิธีที่แก้วแก้วใช้ในการเชื่อมโยงฉากที่ต่างสมัยหรือต่างมิติอีกกลวิธีหนึ่งคือการให้ตัวละครหมดสติ และเมื่อตัวละครฟื้นขึ้นมาจะพบว่าตนเองได้ย้อนกลับไปในอดีต การที่แก้วแก้วใช้กลวิธีนี้อาจเนื่องมาจากเวลาที่คนเป็นลมเป็นช่วงที่สติไม่อยู่กับตัว ไม่สามารถควบคุมความคิดหรือความรู้สึกได้ แก้วแก้วจึงใช้ช่วงเวลาที่ตัวละครหมดสติสร้างให้ตัวละครฟื้นขึ้นมาแล้วย้อนกลับไปสู่อดีตได้

ในเรื่อง “แต่ปางก่อน” หลังจากที่ราชาวดีจ้องมองรูปหญิงสาวที่มีหน้าตาคล้ายตนเองแล้ว หล่อนเริ่มรู้สึกผิดปกติและหมดสติล้มพับไป จนกระทั่งมารู้สึกตัวอีกครั้ง เมื่อมีคนเรียกหล่อนว่า “เจ้านางน้อย” ราชาวดีจึงรู้ว่าตนได้ย้อนกลับมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ดังตอนที่ว่า

ราชาวดียังคงมองภาพนั้น...จนกระทั่งรู้สึกว่ามีสติเกิดขึ้นกับตัวหล่อนอย่างกะทันหัน

ศีรษะหล่อนเริ่มหมุนคว้าง...วิงเวียนเหมือนจะเป็นลม แสงสว่างโดยรอบมืดลงราวกับใครดับเทียน มีแต่กลิ่นหอมกึ่งที่บวมเข้ามาล้อมตัวหล่อน โดยหล่อนไม่รู้เลยว่าเกิดอะไรขึ้น

หญิงสาวพยายามขยับตัวไว้เต็มที่ ก่อนที่เงาจะอ่อนยวบลงและสติดับวูบออกจากตัว ไม่มีความเจ็บปวดอะไรทั้งสิ้น แต่ก็ไม่นานด้วย...เพียงไม่ถึงอึดใจหล่อนก็ได้ยินเสียงคนพูดใกล้ๆตัว...เรียกกระชั้นราวกับจะเรียกให้หล่อนได้ยิน

“เจ้านางน้อย...เจ้านางน้อย ใจลอยไปไหนคะ ทูนหัว หม่อมที่ดำหนักใหญ่ท่านให้หาแน่ะค่ะ”

(แก้วแก้ว, 2548ค: 62)

ในเรื่อง “เรือนมยุรา” หลังจากที่อาจารย์สิงห์เสนห์และดาชั้นเชิงวางแผนที่จะล่อลวงนงกุงไปให้นายฟ้าฟื้นเพื่อหวังเงินทองตอบแทน นงกุงจึงทำพิธีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยปรากฏกายขึ้นต่อหน้าอาจารย์สิงห์เสนห์และดาชั้นเชิงที่กำลังดื่มเหล้ากันอยู่ ทำให้ทั้งคู่ตกใจและเป็นลมหมดสติไป เมื่อทั้งสองคนรู้สึกตัวขึ้นมาอีกครั้ง จึงรู้ว่าตนได้ย้อนกลับมาในอดีตสมัยอยุธยาตอนที่พม่ากำลังเข้ามาโจมตีเมือง โดยพม่าได้เข้ามาปล้นทรัพย์สินเงินทองของบ้านพวกคนฆ่าบ่าวไพร่และมดลูกสาวของตนไปข่มจีน ดังในตอนที่ว่า

ทั้งอาจารย์สิงห์เสนห์และตาชั้นเชิงตาเหลือกลาน เมื่อดาบในมือยกขึ้น ปลายซู่พุ่งตรง
มา ประกายเขียววาวขึ้นในเนื้อเหล็กละม้ายสายฟ้าพุ่งจากเมฆสู่พื้นดิน มันแปลบปลาบ
เข้าตา...เสียวปลาบวาบลึกเข้าในทรวงอก ยิ่งกว่าถูกคมธนู...

คนทั้งสองสิ้นสติสมประดีไปในตอนนั้น
เมื่ออาจารย์สิงห์เสนห์รู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่ง แยกกำลังลุกขึ้นจากท่านอน เหมือนงีบหลับ
ไปโดยไม่รู้ตัว

สถานที่ที่แกนั่งอยู่นั้นไม่ใช่บ้านของแก แต่ก็แปลก...แกรู้สึกคุ้นเคย รับรู้ได้โดยสนิท
ใจว่านี่คือบ้านที่แกอยู่อาศัยมาหลายสิบปี

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 586-587)

ง ตัวละครฝัน

การให้ตัวละครนอนหลับแล้วฝันว่าได้ย้อนกลับไปสู่อุดมคติเป็นกลวิธีอีก
ประการหนึ่งที่แก้วแก้วใช้ในการเชื่อมโยงฉากที่ต่างสมัยหรือต่างมิติ เพราะเวลาที่คนนอนหลับ
มักฝันเห็นเรื่องราวต่างๆที่ได้ประสบมาหรือเป็นเรื่องที่กังวลอยู่ในจิตใจสำนึก แก้วแก้วจึงใช้
ช่วงเวลาที่ตัวละครนอนหลับเป็นวิธีเชื่อมโยงให้ตัวละครฝันว่าได้กลับไปสู่อุดมคติ ดังนี้

ในเรื่อง “แก้วราหู” วสวีนอนหลับ แล้วฝันว่าตนเองตื่นขึ้นมาเป็นแสนภูไท
ดังตอนที่ว่า

วสวี่พลิกตัวไปมาในความรู้สึกงุนงงครึ่งหลับครึ่งตื่น เพียงชั่วครู่จิตก็ดิ่งลงสู่ภวังค์
ความกระสับกระส่ายทั้งหลายหายไปกลายเป็นความเงียบสงบอย่างผาสุกลึกล้ำ เขือกเย็น
เหมือนดิ่งลงสู่พื้นน้ำอันมีดมน ลงสู่ห้วงนทีอันหาที่สิ้นสุดมิได้...

ในยามนั้นเอง วสวี่ค่อยทรงกายลุกขึ้น ก้าวซำๆตรงไปที่หน้าต่าง ซึ่งบัดนี้เป็นบัญชา
รูปทรงแคบ บานไม้สลักลายนูนขึ้นเป็นลายกระหนกเปิดกว้างทั้งสองบาน มองออกไป
เห็นลานกว้างโรยทรายทองสะอาดตาสลักด้วยเนินหญ้าเขียวขจีชุ่มชื้นเพราะอากาศเย็นใน
หุบเขา...

(แก้วแก้ว, 2548ก: 148-150)

จ ตัวละครมีอิทธิวิธิ

กลวิธีสุดท้ายที่แก้วแก้วใช้ในการเชื่อมโยงจากที่มีลักษณะต่างมิติหรือต่างสมัย คือการสร้างให้ตัวละครมีอิทธิวิธิ กลวิธีนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง “อมตะ” แก้วแก้วได้ให้ตัวละครในเรื่องคือญามินเป็นผู้ที่มีอิทธิวิธิ ญามินได้อธิบายให้ณดาหญิงสาวที่เขาช่วยจากการฆ่าตัวตายฟังว่า อิทธิวิธิเป็นศัพท์ทางพระพุทธศาสนาหมายถึงชื่อเรียกของวิชาหนึ่งในสมัยหลายพันปีมาแล้วที่มีบางคนฝึกหัดแล้วสามารถทำได้ เช่น การเหาะเหินเดินอากาศ การหลบเร้นกายไม่ให้ผู้อื่นสามารถมองเห็น การย้อนกลับไปในอดีตเวลาที่ผ่านไปมาแล้ว เป็นต้น

ในเรื่องนี้ญามินได้ใช้อิทธิวิธิที่เคยฝึกเรียนมาแต่โบราณกาลพาณดาย้อนกลับไปในอดีต สมัยที่แคว้นอชิตวันเจริญรุ่งเรืองอยู่ริมแม่น้ำคงคา โดยทั้งคู่ได้ย้อนกลับไปในช่วงเวลาที่ญามินหรือเจ้าชายศรุตได้พบกับนางจันทริกาและอภิเษกสมรสกัน จนเจ้าชายศรุตนอกใจนางไปรักกับจิตราคนีหญิงงามที่เป็นไส้ศึกปลอมตัวมา จนทำให้แคว้นอชิตวันต้องล่มสลาย ส่วนเจ้าชายศรุตต้องกลายเป็นอมตะ ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เพราะคัมภีร์น้ำอมฤตที่จันทริกาให้ไป เขาต้องดำรงชีวิตอยู่เพียงลำพังอย่างทรมาณ เพื่อรอรับคำให้อภัยจากนางจันทริกาที่กลับมาเกิดในชาติต่างๆ ดังตอนที่ว่า

ร่างของณดาเบาหวิวเหมือนขนนก...ปลิวคว้างคว้างตามสายแรงลมแรง...หมุนไป...ลอย
ละล่องไป...สู่ความไม่มีที่สิ้นสุดของกาลเวลา...

ร่างของคนทั้งคู่เริ่มเคลื่อนไปเหนือพื้นหญ้า ราวกับปลิวไปกับสายลม สิ่งต่อมาที่ณดา
รู้สึกก็คือปราสาทราชวังที่เห็น ไกลลิบๆอยู่เมื่อครู่บัดนี้ขยายใหญ่ปรากฏอยู่ตรงหน้าตัวเอง
ลักษณะภายนอกของพระราชวัง โอบล้อมด้วยป้อมปราการและเชิงเทิน ก่อให้เกิด
สถาปัตยกรรมรูปสี่เหลี่ยมกลายเป็นกรอบล้อมอยู่ ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้คือตัวอาคาร
ใหญ่ๆน้อยหลายแห่งรูปเหลี่ยมเช่นกัน โอบล้อมลานกว้าง ซึ่งดูเหมือนจะเป็นทางเข้าไปสู่
ตัวห้องโถงใหญ่ภายในอาคารหลังใหญ่สุด ทหารยามยืนระวังอยู่ทุกมุมเชิงเทิน

(แก้วแก้ว, 2547ฉ: 319-330)

1.1.2 การใช้ธรรมชาติ

การใช้ธรรมชาติในการเชื่อมโยงจากต่างสมัยเป็นกลวิธีอีกประการหนึ่งของ แก้วแก้ว มีปรากฏอยู่ในนวนิยาย 2 เรื่อง คือ เรื่อง “แต่ปางก่อน” และ “บารมีพระแม่ป๊อง... ปกพื้นธรณิน”

ในเรื่อง “แต่ปางก่อน” ปรากฏอยู่ในตอนที่ราชวดีเดินตามบุรุษผู้หนึ่งไปใน บริเวณวัง โดยเดินผ่าน “หมอกบางๆที่โรยตัวลงมาเพราะความเย็นของค่าคืน” เมื่อเดินผ่านหมอก แล้ว ราชวดีได้ย้อนกลับไปสู่ออดีต โดยหล่อนได้เดินไปเรื่อยๆจนถึงเรือนไม้ขนาดใหญ่ ซึ่งคือ ตำหนักของเจ้าม่านแก้วในสมัยรัชกาลที่ 6 การที่ผู้แต่งใช้ “หมอก” ในการเชื่อมโยงจากที่ต่างสมัย กันนี้ อาจจะเนื่องจากหมอกเป็นภาวะทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากความเย็นของอากาศ มีลักษณะ เป็นกลุ่มละอองสีขาวขุ่น ทำให้ไม่สามารถมองเห็นภาพตรงหน้าได้ชัด หมอกจึงเป็นสัญลักษณ์ที่ ใช้สื่อให้เห็นถึงความลึกลับลึกลับของภาพหรือเรื่องราวที่อยู่ข้างหลังได้ ดังตอนที่ว่า

บริเวณวังคูศิดาไป หรือจะเป็นเพราะความมืดก็ได้ ทำให้หล่อนรู้สึกว้าวุ่นนั้นมีที่พัก อยู่อีกหลายหลัง มองดูตะคุ่มอยู่ในแมกไม้ ราชวดีเดินตามบุรุษผู้หนึ่งไปอย่างว่าง่าย ผ่านหมอกบางๆที่โรยตัวลงมาเพราะความเย็นของค่าคืน ไปจนถึงทางเดินที่ปูด้วยหินแผ่น ใหญ่ๆแบบของโบราณ

แล้วหล่อนก็ก้าวขึ้นบันไดเรือนไม้ขนาดใหญ่ ผ่านเฉลียงกว้างเข้าไปในห้องๆหนึ่งใน เรือนนั้น ไฟฟ้าในห้องเปิดไว้สลัวๆพอไม่ให้เคืองตา พอจะเห็นได้ว่าเป็นห้องนอนของ สตรี ซึ่งตกแต่งไว้เรียบร้อยสะอาดสะอ้าน...

ประตูห้องค่อยๆแง้มออก สตรีสาวอีกผู้หนึ่งพร้อมกับเด็กหญิงตัวเล็กไว้ผมจุกน่าเอ็นดู คลานเข้ามาในห้องอย่างเร่งรีบ

“เจ้านางน้อย ทำไมยังอยู่ในห้องอีกล่ะเจ้าคะ” เด็กหญิงถามเสียงใส...

(แก้วแก้ว, 2548ค: 138)

ส่วนเรื่อง “บารมีพระแม่ป๊อง...ปกพื้นธรณิน” มีการใช้ธรรมชาติเชื่อมโยงจาก ต่างสมัย ในตอนที่ปวินท์และพัทธากำลังขับรถกลับกรุงเทพฯ หลังจากที่ได้ไปไหว้สักการะ พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัยที่ทุ่งมะขามหย่อง ผู้แต่งสร้างให้เกิดฝนตกหนักจน

“พัตรามองไม่เห็นอะไรเลย” เพราะ “รถทั้งคันเหมือนถูกหุ้มด้วยผ้าดิบสีขาว” แล้วเมื่อฝนเริ่มซา ทั้งคู่จึงรู้สึกว่ามีอยู่ในท้องถื่นที่แปลกตา เพราะว่าได้ย้อนกลับมาอยู่ในสมัยอยุธยายุคพระมหาจักรพรรดิ การที่ผู้แต่งใช้ “ฝน” ในการเชื่อมโยงจากต่างสมัยเข้าด้วยกันนี้ เนื่องจากฝนที่ตกหนัก รวากับพายุ ทำให้ตัวละครไม่สามารถมองเห็นทัศนียภาพภายนอกได้ ดังนั้นฝนจึงเป็นวิธีเชื่อมโยงจากที่มีความสมเหตุสมผลในเรื่อง ดังตอนที่ว่า

หล่อนไม่เคยเห็นเมฆที่โหนคำสนิทยิ่งกว่าถ่านหินแบบนี้มาก่อน มันหยุกฮ้อยราวกับผ้าม่านหน้าเวทีละคร พายุพัดต้นไม้ข้างทางสะบัดโยนกิ่งก้านอย่างน่ากลัว เหมือนจะหักโค่นลงมาบนถนน เพียงพริบตาเดียว สายน้ำก็เทกระหน่ำลงมาจากฟากฟ้า ดูราวกับน้ำตกมากกว่าสายฝน บดบังภาพข้างทางจนหมดสิ้น มีแต่ความพร่ามัวรางๆมองเห็นจากกระจกหน้า ที่ปัดน้ำฝนทำหน้าที่ของมันอยู่อย่างเต็มจิต กวาดน้ำออกไม่หยุดไม่ยั้ง

(แก้วเก้า, 2547ง: 26)

ในการศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงจากที่มีลักษณะต่างสมัยในนวนิยายทั้ง 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องจากฝัน...สู่นิรันดร แต่ปางก่อน เรือนมยุรา แก้วราหู อมตะ และบารมีพระแม่ป๊อง... ปกพื้นธรณินพบว่า แก้วเก้ามีวิธีการเชื่อมโยงจากที่หลากหลาย คือใช้ตัวละครในการเชื่อมโยงจาก ไม่ว่าจะเป็นการให้ตัวละครสะกดจิตตนเองหรือสะกดจิตตัวละครอื่น ตัวละครนั่งกรรมฐาน และเพ่งมองสิ่งของ ตัวละครหมดสติ ตัวละครฝัน และตัวละครมีอิทธิฤทธิ์ นอกจากนี้ยังใช้ธรรมชาติคือหมอกและฝนในการเชื่อมโยงจากอีกด้วย ซึ่งกลวิธีเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นวิธีคิดของผู้แต่ง กล่าวได้ว่าแม้ลักษณะของเนื้อเรื่องเป็นแฟนตาซีหรือจินตนิมิตในแง่การนำเสนอจากที่ต่างสมัยในเรื่องเดียวกัน แต่ผู้แต่งมีวิธีการเชื่อมโยงจากที่มีความเป็นไปได้และสมเหตุสมผล ทำให้งานเขียนน่าเชื่อถือ

2. การใช้ฉากต่างภูมิ

การใช้ฉากต่างภูมิเป็นการใช้ฉากต่างภูมิต่างภพ ได้แก่ สวรรค์ มนุษย์ และนรกอยู่ในเรื่องเดียวกัน เป็นกลวิธีที่สะท้อนให้เห็นจินตนาการของผู้แต่งเกี่ยวกับเรื่องนรก-สวรรค์หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นความเชื่อของคนไทยที่มีมาแต่โบราณกาล วรรณคดีโบราณของไทยที่เล่าเกี่ยวกับเรื่องนรก-สวรรค์ได้อย่างชัดเจนและเห็นภาพมากที่สุดคือ “ไตรภูมิพระร่วง” ซึ่ง

พระยาสิทธิทรงนิพนธ์ขึ้นเพื่อเทศน์โปรดพระมารดาและเพื่อเป็นการควบคุมพฤติกรรมของคนในสมัยนั้น คนในสมัยโบราณจึงเชื่อและเกรงกลัวเกี่ยวกับเรื่องเหนือธรรมชาติหรือเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

แก้วแก้วได้นำความเชื่อในเรื่องภูมิต่างๆมาเป็นฉากในนวนิยายแนวจินตนิมิต 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง หนุมทิพย์ นางทิพย์ มนตรา ทางเทวดา และเทวवाद ดังนี้

“หนุมทิพย์” เป็นเรื่องราวของเด่นชาติ ตัวละครที่เกิดมาบนโลกมนุษย์เพราะความผิดพลาดในการคำนวณของคอมพิวเตอร์ เขาจึงต้องตายเพื่อความถูกต้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในนรกภูมิ แต่เนื่องจากเด่นชาติไม่ต้องการตาย เขาจึงหนีจากนรกขึ้นมาบนโลกมนุษย์ ทำให้เกิดความวุ่นวายทั้งบนสวรรค์และในนรก สิ่งสำคัญที่เด่นชาติได้จากการทำงานที่มีชีวิตขึ้นมาอีกครั้งคือการที่เขาสามารถมองเห็นสิ่งที่คนธรรมดาไม่เห็น นั่นคือเขาสามารถมองเห็นผู้ที่อยู่เหนือธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นลุงเทวดาบนสวรรค์ หมูโคมเพื่อนยมบาลในนรก เจ้าพ่อกำลังม้าที่เป็นสัมภเวสี น้าสุขวิญญานที่อยู่ข้างวัด และสาวสวยลูกสาวพญานาค

ในเรื่องหนุมทิพย์มีการใช้ฉากต่างภูมิอยู่หลายตอนด้วยกัน เนื่องจากตอนที่เด่นชาติตาย เขาได้ขึ้นสวรรค์ ทั้งๆที่ในความเป็นจริงเขาจะต้องไปรายงานตัวที่ยมโลก เด่นชาติจึงลงมาที่นรกก่อนที่จะหนีกลับไปอยู่บนโลกมนุษย์อีกครั้ง การกระทำของเขาได้สร้างความวุ่นวายให้แก่เทวดาและยมบาลที่ต้องตามมาเอาตัวเด่นชาติกลับไปเพื่อความถูกต้อง นอกจากนี้ในเรื่องยังมีฉากเมืองบาดาล ในตอนที่ลูกสาวพญานาคลุดตัวเด่นชาติลงไปอยู่ในเมืองบาดาลด้วยกันอีกด้วย

แก้วแก้วสร้างฉากต่างภูมิในเรื่องหนุมทิพย์ให้มีความแตกต่างไปจากฉากต่างภูมิในนวนิยายจินตนิมิตสมัยก่อน โดยให้นรก-สวรรค์และเมืองบาดาลเจริญไปด้วยเทคโนโลยีและความทันสมัยเช่นเดียวกับโลกมนุษย์ รวมทั้งสร้างให้มีระบบการบริหารปกครองเพื่อล้อเลียนสังคมไทยในยุคปัจจุบัน เช่น ตอนเด่นชาติถูกรถชนตายและขึ้นไปพบกับลุงเทวดาที่เป็น “เทวดาซีเจ็ด” อยู่บนสวรรค์ เขาต้องไป “กรอกแบบฟอร์ม” ขึ้นสวรรค์ เพื่อ “คอมพิวเตอร์สวรรค์” จะได้จัดสรรวิมานและงานที่ต้องทำได้อย่างถูกต้อง ลุงเทวดาพาเด่นชาติไปกรอกแบบฟอร์ม โดยการขึ้น “ลิฟท์แก้ว” ไปที่ “ออฟฟิศ” ผลการตรวจสอบปรากฏว่าเกิดความผิดพลาด เพราะเด่นชาติต้องไปรายงานตัวที่ยมโลก แต่ทางพนักงานสาวสวยที่ “เคาเตอร์ยมโลก” ไม่ให้การต้อนรับเท่าที่ควร เพราะเด่นชาติต้องมี “หลักฐานรับรอง” จากเทวดาประจำศูนย์คอมพิวเตอร์สวรรค์ และหล่อนยังสนใจกับการ

“เป็ยแซร์” ที่กำลังจะมาถึงมากกว่าผู้ที่เข้ามาติดต่อเรื่องงาน ทำให้เด่นชาติตัดสินใจขึ้นรถเมล์ไป นรก เป็นต้น

เรื่อง “นางทิพย์” เป็นเรื่องราวของปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติและสิ่งประหลาดเหลือเชื่อ ต่างๆที่เกิดขึ้น จากกรณีที่ดร.ภاطر นักประจิตวิทยาหนุ่มได้พบกับรวิปริยา เทพนารีแห่งยามาที่แบ่ง ร้างลงมาเกิดเป็นปรีดา หลานสาวของดร.ภاطرในโลกมนุษย์ เพราะต้องการรู้ถึงความแตกต่าง ระหว่างสวรรค์กับมนุษย์ว่าเป็นอย่างไร ดร.ภاطرกับรวิปริยาต้องคอยช่วยเหลือปรีดาผู้ตกเป็นเหยื่อของวิญญาณพยาบาท ทำให้ทั้งสองเกิดความใกล้ชิดและผูกพันกันจนกลายเป็นความรักในที่สุด แต่เนื่องจากความแตกต่างกันทั้งเรื่องของสถานะและภูมิที่อาศัยจนเกินกว่าจะครองคู่กันได้ ทำให้ทั้งคู่จำต้องอดทนรอวันที่จะสามารถพบและครองรักกันได้สมดังปรารถนา

ในเรื่องนี้ผู้แต่งใช้ฉากต่างภูมิอยู่เกือบตลอดทั้งเรื่อง เนื่องจากดร.ภاطرกับรวิปริยาต้องคอยช่วยเหลือปรีดา เด็กสาวผู้ตกเป็นเหยื่ออาฆาตแค้นของวิญญาณเจ้าฟ้าทิพฉาย ผู้ที่ยังมีความผูกพันอยู่กับออกญาพิชิตแสนพลชายคนรักที่กลับมาเกิดเป็นดร.ภاطرในชาติปัจจุบัน ในการติดต่อกันระหว่างดร.ภاطرกับรวิปริยาเริ่มยุ่งยากขึ้น หลังจากที่เทวดาแห่งยามาทราบเรื่องที่รวิปริยาก่อเรื่องยุ่งยากไว้ในโลกมนุษย์ จึงสั่งกักบริเวณรวิปริยาให้อยู่แต่บนสวรรค์ ดร.ภاطرจึงพยายามติดต่อและไปพบรวิปริยาโดยการนั่งสมาธิ สวรรค์จิต พงแก้วสุริยกานต์ และถอดกายหยาบของตน ผู้อ่านจึงได้เห็นโลกแห่งเทพที่สวยงาม สงบสงัดพร้อมกับดร.ภاطر ในขณะเดียวกันผู้อ่านจะได้เห็นโลกแห่งวิญญาณที่เต็มไปด้วยความน่าสะพรึงกลัว เป็นโลกของความชั่วร้าย ในตอนที่ดร.ภاطرต้องไปที่หมู่บ้านหนองพราย ซึ่งเป็นสถานที่ที่สมัยเขาเป็นออกญาพิชิตแสนพลได้นำผู้คนหลบหนีมาซ่อนตัวจากทหารพม่าที่เข้ามาโจมตีอยุธยาในสมัยพระเจ้าเอกทัศ

จากภูมิสวรรค์ซึ่งเป็นโลกของเทพที่อุดมไปด้วยสิ่งสวยงามและสงบเงียบมีปรากฏอยู่หลายตอนในเรื่องนี้ เช่น

ความแปลกประหลาดอย่างแรกที่ภاطرเห็น คือทางสายนั้นดูเหมือนจะโรยด้วยกรวด ลักษณะพิเศษที่สุดเท่าที่เขาเคยพบมา เพราะคล้ายกับว่ามันเป็นแก้วผลึกเนื้อโปร่งใส กระทบแสงเป็นประกายระยิบระยับอยู่ในเนื้อสีแดงเข้มของมัน จนละลานตา ประหนึ่ง

แถบทับทิมวาวัวบอดผ่านไปตรงหน้า จนกลืนหายไปกับหมอกจางๆที่ทอดตัวอยู่สุดขอบฟ้า

(แก้วเก้า, 2548ง: 219)

คืนนี้ก็เช่นกันชายหนุ่มสำรวมจิตอยู่เป็นเวลานานกว่าจะพบตัวเองยืนอยู่เดี่ยวดายบนท้องทุ่ง ที่เขามายืนอยู่หลายครั้งแล้วจนเจตา บริเวณโดยรอบเงียบสงัด ได้ยินเพียงเสียงลมพัดแผ่วๆเสียดสียอดหญ้าที่ไหวพลิ้วเป็นระลอกไปจนจรดขอบฟ้า

แทนที่จะเป็นสีเขียวสดอย่างหญ้าทั่วไป ทุ่งหญ้านี้กลับเป็นสีเขียวจางจนเกือบขาว เหลือบสีชมพูอ่อนตรงปลาย คล้ายกับสีสันอ่อนละไมของรุ่งกินน้ำ เมื่อลมพัดพลิ้วจะเกิดแสงสีระยับ จนคล้ายกับเป็นวัตถุมีชีวิตจิตใจ เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเองได้ในตัว

นกเล็กๆบินถลาร่อนอยู่เหนือศีรษะ ปีกสีขาวตัดกับสีอ่อนของท้องฟ้าที่แจ่มกระจ่าง คล้ายอยู่ใต้รัศมีจันทร์เพ็ญสักสิบดวงพร้อมๆกัน แสงสว่างสาดลงมาเท่าเทียมกันทุกซอกทุกมุม จึงปราศจากเงาไม่ว่าตรงไหนทั้งสิ้น

(แก้วเก้า, 2548ง: 599-600)

“มนตรา” เป็นนวนิยายที่มีเนื้อเรื่องต่อจากเรื่อง “นางทิพย์” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการที่ ดร.ภรรตต้องเดินทางกลับจากสหรัฐอเมริกาเพื่อมาทำงานสำคัญให้แก่รัฐบาลไทย คือรัฐบาลต้องการให้ดร.ภรรตนำความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิชาปรจิตวิทยามาใช้ตรวจสอบสถานที่ปฏิบัติกรรมของเจ้าชายอินทราชูที่ลี้ภัยทางการเมืองมาอยู่ในประเทศไทย เพราะสถานที่ปฏิบัติกรรมแห่งนี้มีการแสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ทำให้ผู้คนเชื่อถือเลื่อมใสจนมียอดเงินบริจาคเป็นจำนวนมาก รัฐบาลไทยจึงต้องการให้ดร.ภรรตตรวจสอบว่าเป็นการแสดงของเจ้าชายเพื่อต้องการหลอกลวงให้คนหลงเชื่อหรือเป็นอิทธิฤทธิ์ที่มีจริง ผลการค้นหาคความจริงทำให้ดร.ภรรตรู้ว่าเจ้าชายอินทราชูไม่ใช่มนุษย์ และมีจุดประสงค์ในการเปิดสำนักปฏิบัติกรรมเพื่อคัดเลือกมนุษย์ที่มีความสามารถพิเศษในเรื่องต่างๆไว้ด้วยกันเพื่อสร้างโลกใหม่ ดร.ภรรตสืบหาความจริงโดยมีรวปรีชา ธิดาแห่งยามะในร่างครุรินชลคอยให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังมีดร.อารยันและเขม บุคคลลึกลับที่อ้างว่ารู้จักกับเจ้าชายอินทราชูเข้ามาช่วยดร.ภรรตในการสืบหาความจริงด้วย

ในเรื่องนี้มีการใช้ฉากต่างภูมิที่เป็นโลกของวิญญาณชั่วร้ายเป็นส่วนมาก เช่น ตอนที่ ดร.ภรรตเดินออกจากบ้านพักในสถานที่ปฏิบัติกรรมเพื่อตามหาดร.อารยันกับเขม เขาได้หลุดเข้าไปสู่โลกของมนุษย์ที่เต็มไปด้วยความน่าเกลียดน่ากลัว ดังที่ว่า

บางตัวก็มีสภาพเหมือนศพที่กำลังอืด เน่าเฟะ น้ำเหลืองน้ำหนองไหลเยิ้มไปทั้งตัว...บางตัวก็เป็นศพตายซากที่แห้งเกรียมไปหมด มีแต่เนยน้ำตาลเป็นเบ้าลึกลับโหลจ้องมองอย่างประหลาดร้าย บางตัวก็เหมือนสัตว์จันทรูรัง และบางตัวนั้น เขาไม่อาจอธิบายได้โดยว่ามันเป็นส่วนผสมของสัตว์หรือภูตผีประเภทไหน รวากับว่ามันก้าวออกมาจากจินตนาการ ฟุ้งซ่านที่สุดของมนุษย์เพียงประการเดียว

เขาคคนเดียว...ยืนตตะลึงจั้งงอยู่ท่ามกลางมนุษย์ที่ผุดขึ้นมาสุดลูกหูลูกตา สำนักบอกรว่าเขาได้ล่องพ้นจากโลกมนุษย์เข้ามาสู่อีกโลกหนึ่งตั้งแต่นั้นมา เขาก็ไม่สามารถจะบอกได้เหมือนกัน

(แก้วเก้า, 2548จ: 205)

“ทางเทวดา” เป็นเรื่องราวของชาวสวรรค์รูปงามหรือเทวดาที่ถึงเวลาจุติลงไปปฏิสนธิใหม่เนื่องจากบุญกุศลที่ได้สะสมทำมาในชาติก่อนๆ นั้นมีมาก ท่านเทวดาจึงต้องการให้เทวดาผู้ประสานงานฝ่ายจุติจากสวรรค์แบ่งแต้มสะสมการกุศลมาไว้ที่สติปัญญาให้มากที่สุด เพื่อตนจะได้มีสติปัญญาปราดเปรื่องและสามารถนำปัญญาความรู้ที่ตนมีอยู่นั้น ไว้คอยช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เดือดร้อนได้ ที่มากรองลงมาท่านเทวดาขอให้เป็นแต่มีความสุขเพื่อจะได้มีความสุขพอดี เพราะถ้ามีความสุขพอดีก็จะสามารถใช้สติปัญญาให้เป็นประโยชน์ และเนื่องจากชาติที่แล้วท่านเทวดาเคยเป็นกวีสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จึงยังติดนิสัยชอบของสวยของงามอยู่ ดังนั้นจึงขอแบ่งแต้มสะสมการกุศลมาไว้ที่เนื้อคู่ให้มีความสุขเป็นเลิศ การที่ท่านเทวดาได้แบ่งแต้มกุศลมาที่สติปัญญา สุขภาพ และเนื้อคู่เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เหลือแต้มในส่วนที่เป็นรูปร่างหน้าตาและฐานะความเป็นอยู่ของตนน้อยมาก ท่านเทวดาจึงลงมาเกิดเป็นสาแคน โลกกระโดน เด็กชายชาวอีสาน ฐานะยากจนและมีหน้าตาซีริวซีเห่ สาแคนต้องพยายามต่อสู้กับความคิดของคนในสังคมที่มักตัดสินคนอื่นจากรูปลักษณ์ภายนอก แต่เนื่องจากความตั้งใจและอดทนในการที่จะทำความดีเพื่อผู้อื่น สาแคนจึงสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ด้วยความตั้งใจ และใช้สติปัญญาของตนที่เรียนมาทางการแพทย์คอยช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ได้รับความทุกข์จากโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวมานี้จะอยู่ในสายตาของชาวสวรรค์ตลอดเวลา จากผลของการทำความดี ทำให้สาแคนได้รับพรจากเทวดาบนสวรรค์ว่าจะได้เป็นชายงามเลิศดังเทพบุตร ต่อเมื่อไรแสงตะวันและแสงเดือนเพ็ญเป็นการตอบแทน

ฉากต่างภูมิที่ปรากฏในเรื่องทางเทวดาเป็นภูมิสวรรค์ปรากฏอยู่ตั้งแต่ต้นเรื่องก่อนที่สาแคนจะลงมาเกิดเป็นมนุษย์ และหลังจากที่สาแคนลงมาเกิดแล้ว เหล่าทวยเทพบนสวรรค์ไม่ว่า

จะเป็นพระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระอาทิตย์ และราหู
ได้คอยติดตามดูพฤติกรรมของสาแค้นตลอดทั้งเรื่อง

ตัวอย่างจากสวรรค์ ตอนก่อนที่สาแค้นจะลงไปเกิดเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ผู้แต่งบรรยายไว้
ว่า

ผมรำพึงเรื่องนี้อยู่ตามลำพังเมื่อเหาะไปหาชาวสวรรค์รายล่าสุดที่กำลังจะจุติลงไป ผ่าน
ริสอร์ตสุขาวดีอันสวยงามด้วยป่าโปร่งร่มรื่นสลับลานหญ้ากำมะหยี่สีมรกตเหลือบเงา มี
ลำธารกว้างสีเงินขวงทอดตัวคดเคี้ยวผ่านตลิ่งหญ้าอ่อนนุ่มสองฟากฝั่ง ดอกไม้สีสวยสด
สองข้างทางบานสล้างงามราวกับระบายสีเลื่อมลายรุ้งเรื่อยไปจนจดทะเลสาบใหญ่ น้ำใส
แจ้วดูจแผ่นแก้วมองเห็นกรวดแก้วผลึกสีล้วนไม่ผิดเพี้ยนจากพลอยแก้วมุกดาหาลากสีดาษดา
อยู่บนพื้นล่าง

ทะเลสาบน้ำใสนี้เอง ดอกบัวขาว ชมพู เหลืองและน้ำเงินบานอยู่ทั่วไป แต่ละดอกมี
ชาวสวรรค์นั่งกินลมชมวิวยู้อย่างสุขสำราญ ไม่นานทร้อนใจ ผมก็ค่อยๆ ลอยต่ำลง
ตรงหน้าผู้ที่ใกล้จะจุติ

ชายหนุ่มชาวสวรรค์รูปงามนั่งเอกเขนก ถือพัดขนนก กระทบโบกลมให้ตัวเองอยู่บน
ดอกบัวสีน้ำเงินดอกใหญ่ ปลายกลีบบัวเริ่มโรยราแสดงว่าใกล้ถึงวาระที่เจ้าของจะต้อง
อำลาสวรรค์แล้ว รัศมีเรืองรองส่องใสรอบกายมัวซัวลง พวงมาลาที่ประดับกายเจ้าตัวก็
ถูกถอดวางอยู่ใกล้ๆ เหี่ยวเหลืองลงไปเช่นกัน

(แก้วแก้ว, 2549: 3)

สวรรค์ในเรื่องทางเทวดาเป็นภพภูมิที่งามเลิศพิริ้ว เหล่าเทวดานางฟ้าอยู่กันอย่างสุข
สำราญ เมื่อผู้ใดจะจุติลงไปเกิดเป็นมนุษย์ก็จะมีสัญญาณเตือนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น “ปลายกลีบบัว
เริ่มโรยรา” “รัศมีเรืองรองส่องใสรอบกายมัวซัวลง” และ “พวงมาลาที่ประดับกายเหี่ยวเหลืองลง
ไป” เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้อ่านเคยได้ยินได้ฟังมาก่อนแล้ว แต่สิ่งที่แก้วแก้วเพิ่มเติมให้จากสวรรค์ใน
เรื่องแตกต่างไปจากเดิมคือความทันสมัยในเรื่องเทคโนโลยี ดังนั้นผู้อ่านจึงได้เห็นเทวดาผู้
ประสานงาน “เข้าโปรแกรมอบรมเงื่อนไขการจุติ” และ “เปิดจอโน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์” ฯลฯ
ปรากฏอยู่ในเรื่อง

“เทวवाद” เป็นเรื่องราวการต่อสู้ชีวิตของเขตรัฐ เด็กกำพร้าที่หลงตามาเลี้ยงไว้ โดยเหตุการณ์เริ่มจากการที่หลวงตาเป็นผู้ทรงศีลครบ 227 ข้อ จึงได้รับนิมนต์จากเทพเลขาให้ขึ้นไปเทศน์ให้เหล่าเทวดาและชาวสวรรค์ฟังบนสวรรค์ในวันพระ หลวงตาเห็นคอมพิวเตอร์ที่เก็บข้อมูลมนุษย์ จึงขอลูข้อมูลลูกศิษย์ที่ตนเองเป็นห่วง เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ให้พิชชะตาสวรรค์ วันหนึ่งเขตรัฐทำความสะอาดกุฏิของหลวงตา จึงเห็นกระดาษบันทึกเขียนวันชาติ-มรณะชื่อตนเอง และเห็นสิ่งที่หลวงตาเขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับตนในช่วงอายุต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องที่ไม่ดี แต่เขตรัฐก็ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตาพยายามประพฤติตัวอย่างดีที่สุด แม้ว่าจะต้องพยายามฝ่าฟันกับอุปสรรคที่มีเข้ามาตลอดชีวิต ในที่สุดข้อความในกระดาษก็เปลี่ยนไปตามโชคชะตาที่เขตรัฐได้กำหนดขึ้นมาเอง ด้วยการตั้งมั่นในการทำความดี

ฉากสวรรค์ที่ปรากฏในเรื่อง “เทวवाद” มีความคล้ายคลึงกับเรื่อง “หนุมทิพย์” และ “ทางเทวดา” คือเป็นสวรรค์ที่ทันสมัยและเจริญไปด้วยเทคโนโลยีต่างๆ ดังตอนหนึ่งว่า

ส่วนสวรรค์ล้ำหน้าไปกว่าโลกมนุษย์ไกลลิบจนไม่เห็นฝุ่น มีทั้งเครื่องใหญ่เครื่องเล็ก โดยเฉพาะสวรรค์ชั้นพรหมนี้มีคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์สำคัญเขียวเหลือง หน้าวิมานพระพรหมมีคอมพิวเตอร์จอแบน ขนาดมโหฬารกว่าจอหนั่งกลางแปลงตั้งอยู่เด่นเป็นสง่า เอาไว้ให้พระพรหมแต่ละองค์ได้สำรวจพรหมลิขิตของมนุษย์ที่ท้าวรับพิชชอบอยู่

(แก้วแก้ว, 2549ค: 4)

การใช้ฉากต่างภูมิในนวนิยายทั้ง 5 เรื่องนี้เป็นการนำความเชื่อในเรื่องภูมิทั้ง 3 อันได้แก่ สวรรค์ มนุษย์ และนรก ซึ่งเป็นเรื่องที่คนไทยคุ้นเคยเป็นอย่างดี มาทำให้เรื่องสนุกสนาน น่าตื่นเต้น ผู้อ่านตื่นตาตื่นใจไปกับฉากนรก-สวรรค์ที่เต็มไปด้วยจินตนาการของผู้แต่ง โดยฉากนรก-สวรรค์ที่ปรากฏในเรื่อง “นางทิพย์” กับ “มนตรา” เป็นการสร้างฉากที่ผู้อ่านเคยรับรู้มาจากหนังสือหรือคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ คือฉากภูมิสวรรค์เป็นที่อยู่ของเหล่าบรรดาเทพเทวดาที่เต็มไปด้วยสิ่งสวยงาม รื่นรมย์ เหล่าเทวดานางฟ้ามีหน้าตาที่สวยงาม ส่วนฉากภูมินรกจะเต็มไปด้วยสัตว์นรกที่น่าเกลียดน่ากลัว ต้องอยู่อย่างทุกข์ทรมาน นอกจากแก้วแก้วได้สร้างฉากนรก-สวรรค์ตามแบบอย่างที่มีมาแต่เดิมในนวนิยาย 2 เรื่องนี้แล้ว ยังได้อธิบายนรก-สวรรค์ด้วยหลักวิชาการของนักประจักษวิทยาไว้ด้วย ดังตอนที่ว่า

...ตามความเห็นของนักปรัจิตวิทยาชื่อ จอห์น เอ.คิล เชื่อว่ามีมิติอีกมิติหนึ่งอยู่สูงไปกว่ามิติที่เราอยู่ เป็นสภาวะทางพลังงานไม่ใช่โลกของสสารอย่างมิติของเรา เขาตั้งชื่อว่า เอกซตราไดเมนชันเวิลด์ ผมกำลังคิดอยู่ว่าจะคงเป็นมิติหรือโลกที่คนไทยเรียกกันว่าสวรรค์นรกนั่นเอง เพราะวิธีที่จะเข้าถึงได้ก็ต้องปรับคลื่นสมองของเราให้ตรงกับความถี่ของพลังงานคลื่นในเอกซตราไดเมนชันเวิลด์ พู่อีกอย่างคือการเข้าสมาธินั่นเอง

(แก้วแก้ว, 2548ง: 444)

จะเห็นว่า การอ้างอิงถึงหลักวิชาการในเรื่องปรัจิตวิทยา ทำให้เรื่องมีความสมจริงและมีเหตุมีผลมากยิ่งขึ้น

ฉากต่างภูมิในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” “ทางเทวดา” และ “เทวาวาด” จะมีความแตกต่างไปจากเรื่องนางทิพย์กับมนตรา ตรงที่แก้วแก้วได้สร้างฉากนรก-สวรรค์ของทั้ง 3 เรื่องนี้ให้เจริญไปด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ ลิฟท์ ไรส์อร์ท ฯลฯ ผู้อ่านจะพบว่าสิ่งเหล่านี้มีอยู่ในนรก-สวรรค์เหมือนเช่นในโลกมนุษย์ นอกจากนี้แก้วแก้วยังได้นำระบบราชการในเมืองมนุษย์ไปใช้กับเหล่าเทวดา นางฟ้า และยมบาล เพื่อเป็นการล้อเลียนสังคมไทยอีกด้วย สิ่งที่แก้วแก้วเพิ่มเติมให้แก่ฉากต่างภูมิเหล่านี้ ส่งผลให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกสนาน ผ่อนคลายไปกับบรรยากาศที่แก้วแก้วต้องการจะยั่วล้อสังคม ซึ่งก็มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องของทั้ง 3 เรื่องที่เป็นจินตนิยายเบาสมอง ไม่ได้เน้นความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตามลักษณะร่วมที่ฉากนรก-สวรรค์ของนวนิยายทั้ง 5 เรื่องนี้มีเหมือนกัน คืออคติความเชื่อที่ว่าสวรรค์เป็นที่อยู่ของคนทำกรรมดี ส่วนนรกเป็นที่อยู่ของคนทำกรรมชั่ว

3. การใช้ฉากสมมติ

การใช้ฉากสมมติเป็นการใช้ฉากที่สร้างหรือจินตนาการขึ้นมาใหม่อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งอาจจะได้รับแรงบันดาลใจจากสิ่งที่อยู่รอบตัวของผู้แต่งเอง เช่น การสร้างประเทศขึ้นมาใหม่ประเทศหนึ่ง ซึ่งมีการปกครอง การแต่งกาย วัฒนธรรม ความเชื่อ ฯลฯ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของประเทศนั้นๆ แก้วแก้วได้สร้างนวนิยายที่มีการใช้ฉากสมมติอยู่ทั้งสิ้น 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องจอมนางนาคราช นิรมิต ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง แก้วราหู อมตะ และแดนดาว

ในเรื่อง “จอมนาง” มีฉากสมมติที่แก้วแก้วสร้างขึ้นมาก็คือ “ประเทศหงสา” ซึ่งเป็นประเทศเล็ก ๆ ที่เป็นเกาะกลางทะเลอยู่ใกล้กับประเทศไทย และเคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษมาก่อน ประเทศหงสาเป็นประเทศที่มีความเจริญสงบและงดงามแห่งหนึ่ง การที่ประเทศมีชื่อว่าหงสาเนื่องมาจากมีรูปร่างเหมือนหงส์ ส่วนการแต่งกายของสตรีหงสาก็มีลักษณะผสมกันระหว่างชุดไทยกับพม่า ดังที่ผู้แต่งบรรยายถึงการแต่งกายของเจ้าหญิงโสคนธิกา ซึ่งเป็นเจ้าหญิงองค์หนึ่งของประเทศหงสาไว้ว่า

...ตรงที่เป็นผ้าชิ้นยาวกรอมเท้าและเสื้อแขนยาวจกด้อมมือ มีสไบห่มทับภายนอก ซึ่งต่างออกไปบ้างตรงมิได้สะพักเฉียงบ่าอย่างไทยหรือคล้องคออย่างพม่า หากแต่คล้องไว้หลวมๆด้านหน้า และทิ้งชายทั้งสองพาดเลยบ่าไปทางด้านหลัง

(แก้วแก้ว, 2546ก: 39)

นอกจากนี้แก้วแก้วยังได้สร้างให้ประเทศหงสามีปัญหาการเมืองวุ่นวายภายในประเทศ โดยมีการแย่งชิงอำนาจระหว่างฝ่ายเจ้านายกับฝ่ายทหารด้วย

ส่วนฉากสมมติในเรื่อง “นาคราช” ที่แก้วแก้วสร้างขึ้นคือ “เมืองมาย” ซึ่งเป็นดินแดนเก่าแก่ที่ปัจจุบันได้ถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศพม่า เมืองมายมีตำนานที่ชาวเมืองเชื่อกันว่าพญานาคเป็นผู้สร้างเมืองขึ้นมา ดังนั้นจึงมีพิธีกรรมที่ชาวเมืองมายจะต้องกระทำทุก 12 ปี คือการทำพิธีบูชาพญานาค ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นเทพในตำนานของตน ชาวเมืองจะทำพิธีบูชาพญานาคในปีมะโรงเพราะถือว่าเป็นปีที่ศักดิ์สิทธิ์ ถ้าหากไม่ทำพิธีก็จะเกิดความวิบัติต่างๆตามมา นอกจากนี้ชาวเมืองมายยังมีประเพณีที่เจ้านายจะต้องแต่งงานกับเจ้านายด้วยกันเท่านั้น เพื่อเป็นการรักษาวงศ์พันธุ์ของตนเองไว้ ส่วนสถานะของผู้หญิงเมืองมายเป็นเหมือนช้างเท้าหลังที่ต้องให้ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้ชายเมืองมายจึงเป็นผู้กุมอำนาจทุกอย่าง

ในเรื่อง “นิรมิต” มีฉากสมมติที่แก้วแก้วสร้างขึ้นมาก็คือ “สาธารณรัฐซารัค” หรือที่คนไทยเรียกว่า “ประเทศซาระ” ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทย แคว้นซาระเคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศฝรั่งเศส จึงทำให้เห็นอารยธรรมที่เคยครอบงำบ้านเมืองนี้มาก่อน เช่น การใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สอง รองลงมาจากภาษาซาระที่เป็นภาษาประจำชาติ แม้ว่าประเทศซาระจะเคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อน แต่ชาวเมืองส่วนใหญ่ยังคงมีความเชื่อเกี่ยวกับ

เรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติ นั่นคือความเชื่อเรื่องสางพญา ชาวเมืองเชื่อว่าสางพญาเป็นผู้มีอำนาจที่จะบันดาลให้ทุกอย่างเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าโชคลาภ ความสำเร็จ ความสุข ทุกข์ภัย การเจ็บป่วย ฯลฯ

แก้วแก้วสร้างให้ประเทศสาร์ระมีธรรมเนียมดั้งเดิมอย่างหนึ่งเกี่ยวกับคนชั้นสูง คือลูกชายคนโตของครอบครัวจะได้รับการศึกษาอย่างดีที่สุด โดยจะส่งไปเรียนที่ต่างประเทศและกลับมาปกครองทรัพย์สินของครอบครัว ส่วนลูกชายคนรองลงมาจะเรียนในประเทศ โดยส่งเข้าโรงเรียนทหาร เมื่อเรียนจบก็จะถูกส่งไปประจำการที่หัวเมืองให้เป็นใหญ่เป็นโตอยู่ห่างบ้าน ถ้ามีลูกชายคนที่สามก็อาจจะให้บวชตลอดชีวิตเพราะถือว่าพ่อแม่จะได้บุญอย่างสูง

เรื่อง “ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง” มีการสร้างฉากสมมติในเรื่องคือ “ประเทศคีรียา” ซึ่งมีเกาะใหญ่สองเกาะรวมเป็นประเทศ คือเกาะหะริที่เป็นที่ตั้งของเมืองหลวงหะริราชากับเกาะจันดาหารา ซึ่งชาวเกาะหะริกับเกาะจันดาหาราถือว่าต่างคนต่างสืบเชื้อสายมาคนละเผ่า จึงมีความแตกต่างทางความคิดอย่างชัดเจน ประเทศคีรียาเคยตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษมาก่อน แต่สามารถกอบกู้เอกราชกลับคืนมาได้ และได้ฟื้นฟูระบอบราชาขึ้นใช้ปกครองประเทศเหมือนเดิม ชาวเมืองบนเกาะจันดาหารามีความเชื่อว่าสัตว์บนเกาะเป็นบริวารของเทพเจ้า ดังนั้นห้ามคนบนเกาะฆ่าสัตว์ ยกเว้นการฆ่าเพื่อเป็นอาหารและเพื่อป้องกันชีวิตตนเอง ที่สำคัญชาวจันดาหาราเชื่อเรื่องบุหลันยาดรา คือเชื่อว่าในคืนที่พระจันทร์ทรงกลด เทพเจ้าแห่งพระจันทร์จะยกทัพบริวารลงมาสู่พื้นโลก จึงเรียกกันว่า “บุหลันยาดรา” ซึ่งในช่วงนั้นอาถรรพณ์ทุกอย่างจะเกิดขึ้น โดยเทพบริวารมักจะมาให้เห็นในรูปของสัตว์ป่า

ในนวนิยายเรื่องนี้ผู้อ่านจะได้สัมผัสกับบรรยากาศแบบชวา ทั้งภาษาที่เป็นชื่อเรียกต่างๆ อาทิ ชื่อบุคคล เช่น เจ้าหญิงกระบุงหนึ่ง เจ้าชายสุหราปาดิ ชื่อสถานที่ เช่น เทวสถาน ปะตาระจันดาหารา กำบังวิลิตซึ่งเป็นตำแหน่งกลางสระน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้บรรยากาศแบบชวายังปรากฏอยู่ในการแต่งกายของชาวคีรียา เช่น การแต่งกายของสตรีสูงศักดิ์ของประเทศ ดังที่ผู้แต่งบรรยายไว้ตอนหนึ่งว่า

...ประกอบด้วยเสื้อแขนยาวและผ้าถุงยาวกรอมเท้าสีขาวนวลทั้งชุดดูใสสว่างไปทั้งตัว แต่สิ่งที่กระทบสายตาคนเฒ่ามากที่สุดคือผ้าลูกไม้งามระยับพาดคลุมบ่าทั้งชายยาวแนบ

ด้านข้าง สอดชายผ่านเข็มขัดทองถักลงมาจนถึงสะโพก อันเป็นพัสดราที่บอบบ่งถึงศักดิ์
แห่งราชตระกูลของผู้สวม

(แก้วเก้า, 2548ข: 52)

ในเรื่อง “แก้วราหู” มีการสร้างฉากสมมติคือ “อาณาจักรภูแสน” ซึ่งแก้วเก้าสร้างให้เป็น
เมืองในหุบเขาที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองเชียงใหม่ อาณาจักรภูแสนมีความเจริญมา
ก่อนอาณาจักรลานนาและสุโขทัย และรุ่งเรืองถึงขีดสุดร่วมสมัยเกี่ยวกับการขยายอำนาจของ
อาณาจักรลานนา ในภายหลังอาณาจักรภูแสนเสื่อมโทรมและสูญสลายกลายเป็นเมืองชายแดนของ
อาณาจักรลานนา เมืองภูแสนมีพระยาผู้ครองเมืองเรียกกันโดยตำแหน่งว่า “แสนภูไท”

แก้วเก้าได้นำหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงถึงประวัติความเป็นมาของ
เมืองภูแสน โดยอ้างว่าผู้ครองเมืองภูแสนมีชื่อว่าขุนผาชื่อ ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษสาย
เดียวกับขุนนางนำถม หากแยกออกครองเมืองโดยอิสระไม่ขึ้นแก่กัน ขุนผาชื่อซึ่งเป็นพระยา
ผู้ครองอาณาจักรภูแสนในขณะนั้น มีน้องชายชื่อขุนคำหาวและมีบุตรชายชื่อเจ้าลุ่มฟ้า ภายหลัง
ขุนลุ่มฟ้าได้ผูกไมตรีกับสุโขทัยโดยการอภิเษกกับนางมาตเมือง ซึ่งเป็นลูกสาวของพระยาบาน
เมืองแห่งสุโขทัย จะเห็นว่าการอ้างถึงพระยาบานเมืองเป็นการพยายามสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
ตัวละครกับบุคคลที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์ ดังที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1 ว่า “...พ่อภูชื่อ
ศรีอินทราทิตย์ แม่ภูชื่อนางเสือง พี่ภูชื่อบานเมือง...” (แก้วเก้า, 2548: 133) แต่เนื่องจากคนส่วน
ใหญ่เข้าใจว่าพ่อขุนบานเมืองไม่มีโอรสธิดาที่จะสืบราชบัลลังก์ต่อไป ดังนั้นสุโขทัยจึงเป็นของ
พ่อขุนรามคำแหงเมื่อสิ้นรัชกาลแล้ว แก้วเก้าจึงได้สร้างข้อมูลเพิ่มเติม โดยการให้ตัวละครใน
เรื่องคืออมรินทร์เป็นนักศึกษาปริญญาโททางประวัติศาสตร์ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับอาณาจักร
ภูแสนอ่านพบบันทึกหลักฐานทางประวัติศาสตร์สุโขทัยของนายพนิต ซึ่งเป็นคุณปู่ของวสวี ใน
บันทึกได้ระบุถึงลำดับราชตระกูลสุโขทัยของพ่อขุนบานเมือง ซึ่งยังไม่เคยมีผู้ใดล่วงรู้มาก่อน
ดังนั้นบันทึกของนายพนิตเกี่ยวกับการระบุถึงลำดับราชตระกูลสุโขทัยของพ่อขุนบานเมือง ตอนหนึ่ง
ที่ว่า

“พระยาบานเมืองมีบุตรหกคน เป็นหญิงสี่ ชายสอง บุตรชายนั้นชื่อไสสงครามและ
จ้วนนำถม นางผู้เป็นบุตรคนสุดท้ายชื่อมาตเมือง เมื่อถือกำเนิดมาพระยาบานเมือง
สิ้นพระชนม์ไปแล้ว ไสสงครามและจ้วนนำถมยังเยาว์มาก ไสสงครามอายุเพียงสิบห้าปี
เมื่อพ่อขุนรามคำแหงขึ้นครองสุโขทัย ได้แต่งไสสงครามไปครองศรีสัตนาแลย์ แต่ง

จ้วนำถมและมาตเมืองอยู่สุโขทัย พร้อมด้วยเจ้าเลอไทบุตรพระยารามคำแหง ส่วนนางผู้พี่อีกสามคนเสกสมรสไปกับเจ้าเมืองต่างๆ”

(แก้วเก้า, 2548ก: 133-134)

นางมาตเมืองซึ่งเป็นลูกสาวของพระยารามเมืองก็คือผู้ที่ได้อภิเษกกับขุนลุ่มฟ้า เพื่อเป็นการผูกไมตรี ซึ่งเป็นกุศโลบายในการปกครองของคนสมัยก่อนนั่นเอง ดังผู้แต่งบรรยายไว้ว่า

“...นางมาตเมืองนั้นเป็นที่โปรดปรานใกล้ชิดของพระยารามคำแหง ด้วยเหตุที่เป็นผู้ได้ร่ำเรียนสรรพวิชาการทางภาษามคธ ขอม และสันสกฤต รู้คัมภีร์ไตรเพทและโหราศาสตร์ ตลอดจนรู้จรรยาวัตรอันพึงปฏิบัติของนางกษัตริย์ ดังนั้นจึงยกให้อภิเษกสมรสกับขุนลุ่มฟ้าเจ้าเมืองภูแสน เพื่อผูกสัมพันธ์ไมตรีกันสืบต่อมา ภูแสนและสุโขทัยจึงมีไมตรีกัน”

(แก้วเก้า, 2548ก: 135)

ในเรื่องนี้จะพบว่า แก้วเก้าได้ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์มาเป็นข้อมูลในการสร้างฉากอาณาจักรภูแสน ทำให้ฉากสมมติดูสมจริงสมจังและน่าเชื่อถือ

ในเรื่อง “อมตะ” แก้วเก้าได้สร้างให้มีฉากสมมติคือ “แคว้นอชิตวัน” ซึ่งเป็นแคว้นหนึ่งที่เคยเจริญรุ่งเรืองในอดีตกาล อยู่ริมแม่น้ำคงคา โดยปัจจุบันไม่เหลือแม้แต่ซากปรักหักพังให้คนรุ่นหลังได้เห็นร่องรอย มีแต่เพียงชื่อหลงเหลืออยู่ในตำนานเก่าๆหรือวรรณคดีโบราณ เช่น มหาภารตะยูทธ แก้วเก้าสร้างแคว้นอชิตวันให้มีบรรยากาศอินเดียโบราณ ไม่ว่าจะเป็นสภาพบ้านเมือง การแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรมต่างๆ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนปรากฏอยู่ในตอนที่ญาณินพาณดาเยือนเวลากลับไปในสมัยที่แคว้นอชิตวันยังคงเจริญรุ่งเรืองอยู่

ตัวอย่างการแต่งกายของสตรีสูงศักดิ์ของแคว้นอชิตวัน ซึ่งคล้ายคลึงกับการแต่งกายของผู้หญิงอินเดีย ดังในตอนที่ว่า

นางแต่งกายอย่างหญิงผู้มีศรัทธา ด้วยพัสดราภรณ์สีเขียวคราม เป็นผ้านุ่มเนียนละเอียด พาดพริ้วร่างของนางตั้งแต่ปลายจนยาวกรอมเท้า ยามย่างเดิน เสียงวัลย์กรและกำไลบาท ของนางกระทบดังกรังกริ่ง

(แก้วเก้า, 2547ฉ: 322)

ตัวอย่างการบรรยายเทวาลัยของแคว้นอชิตวัน ซึ่งให้บรรยากาศแบบอินเดีย ดังตอนที่ว่า

ภายในเป็นห้องเพียงห้องเดียว ใต้ตะเกียงทอดพาดอยู่บนอ่างดินเผาบรรจุน้ำมัน จุดแสงริบหรี่สาดกระทบรูปสลักหินสีขาวสะอาด ตกแต่งประดับด้วยเครื่องทองแกมอัญมณีหลากสี เป็นรูปเทพเจ้าผู้มีสี่พักตร์ ประทับอยู่บนดอกบัวกลีบกว้างใหญ่

เครื่องตกแต่งบูชาเกือบทุกชิ้นเป็นทองคำรามตากระทบแสงตะเกียง เว้นไว้แต่สิ่งเดียวคือคนโทเล็ก ๆ ที่วางอยู่เบื้องพักตร์เทวรูป ท่ามกลางความอลังการของสิ่งต่างๆ รวมทั้งพวงมาลัยดอกไม้สดหลากสี คนโทสำริดสีดำนั้นดูหม่นหมองและมอซอจนไม่น่าจะมาปะปนรวมอยู่ได้เลย

(แก้วเก้า, 2547ฉ: 339)

ส่วนการสร้างฉากสมมติในเรื่อง “แดนดาว” ผู้แต่งได้แนวคิดมาจากทฤษฎีเอกภพคู่ขนาน (parallel universe) ที่นักดาราศาสตร์ยังไม่อาจค้นพบว่านอกจากเอกภพที่เราอาศัยอยู่นี้ ยังมีเอกภพอื่นๆ ขนานอยู่ดั่งเงาในกระจกหรือไม่ แก้วเก้าจึงนำความคิดจากเรื่องทฤษฎีเอกภพคู่ขนานนี้มาสร้างเป็นฉากสมมติในเรื่องแดนดาว โดยกำหนดให้ตัวละครเอกพลัดหลงเข้าไปอยู่ในเอกภพที่เป็นคู่ขนานกับเอกภพที่เราอยู่ เอกภพสมมติที่แก้วเก้าสร้างขึ้นมีประวัติศาสตร์ในอดีตที่เหมือนกับประเทศไทย แต่เริ่มมาแตกต่างกันในช่วงพ.ศ.2310 ที่กรุงศรีอยุธยาในเอกภพสมมติไม่ได้แตกเหมือนอย่างเอกภพของเรา ประวัติศาสตร์หลังจากนี้จึงแตกต่างจากเอกภพที่เราอยู่ เช่น ในเอกภพสมมติเป็นประเทศ “สยาม” มีเมืองหลวงชื่อว่า “กรุงเทพมหานครราชวราดิศรีอยุธยา” มีประธานาธิบดีเป็นผู้ปกครองประเทศ และมีฝ่ายตรงข้ามคือ “ภูตแดง” ที่ต้องการแย่งชิงอำนาจ ชาวสยามนิยมปลูกบ้านแบบไทยมากกว่าแบบตะวันตก เนื่องจากพยายามที่จะเป็นอิสระจากประเทศมหาอำนาจ ส่วนความสัมพันธ์ของคนในสังคมเป็นไปอย่างห่างเหิน ไม่มีกรพบปะพูดคุยและการช่วยเหลือกันเท่าใดนัก

จะเห็นว่าการใช้ฉากสมมติในนวนิยายจินตนิมิตทั้ง 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องจอมนาง นาคราช นิรมิต ดอกแก้วการะบุหนิง แก้วราหู อมตะ และแดนดาว ได้แสดงให้เห็นถึงจินตนาการอันกว้างไกลของผู้แต่ง ทั้งนี้แก้วแก้วอาจจะได้รับอิทธิพลในการสร้างสรรค์งานจากสภาพความเป็นจริงที่ประสบอยู่ผสมผสานเข้ากับจินตนาการส่วนตัว เช่น ในเรื่อง “จอมนาง” ผู้แต่งได้เนรมิตฉากสมมติที่เป็นเมืองหงสาขึ้นมา โดยสรรค์สร้างภูมิประเทศ ภูมิอากาศ การปกครอง การแต่งกาย ภาษา ความเชื่อ ฯลฯ ขึ้นมาจากจินตนาการส่วนตัว และอีกส่วนหนึ่งอาจได้รับแรงบันดาลใจจากสังคมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผู้เขียนได้ประสบมา เช่น การสร้างให้เมืองหงสามีความวุ่นวายทางการเมือง มีคดีกบฏซวลา มีคำพยากรณ์กรุงหงสาบันทึกลงบนเสาหินของวัดหงสาธรรม ฯลฯ ฉากสมมติที่ผู้แต่งสร้างขึ้นจึงทำให้ผู้อ่านได้รับบรรยากาศแปลกใหม่ ไม่ซ้ำซากจำเจ ทั้งยังสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับจินตนาการของผู้แต่งอีกด้วย

แม้ว่าการสร้างฉากสมมติจะเกิดจากจินตนาการที่ไม่มีอยู่จริง แต่ผู้แต่งได้พยายามใช้ข้อมูลหลักฐานทางสาขาวิชาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ เป็นพื้นฐานในการสร้างฉากสมมติ เพื่อให้ฉากที่สร้างขึ้นมีความสมจริง มีเหตุมีผล และน่าเชื่อถือ เช่น เรื่อง “แก้วราหู” ผู้แต่งใช้ข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัยคือศิลาจารึกหลักที่ 1 ที่มีการกล่าวถึงพระยาบานเมืองมาเป็นข้ออ้างอิงในการสร้างให้เมืองกุแสนมีความสัมพันธ์กับสุโขทัย โดยการสร้างหลักฐานลำดับราชตระกูลสุโขทัยของพ่อขุนบานเมืองเพิ่มเติม เพราะคนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าขุนบานเมืองไม่มีโอรสธิดา ดังนั้นสุโขทัยจึงตกเป็นของพ่อขุนรามคำแหงเมื่อขุนบานเมืองสิ้นรัชกาล ซึ่งแก้วแก้วได้สร้างข้อมูลหลักฐานให้ตัวละครในเรื่องได้ค้นพบว่า พ่อขุนบานเมืองมีลูกชาย 2 คน ลูกสาว 4 คน ซึ่งตอนที่พ่อขุนบานเมืองสิ้นรัชกาลนั้น ลูกชายทั้ง 2 คนยังเล็กอยู่มาก พ่อขุนรามคำแหงจึงได้ขึ้นครองเมือง ส่วนลูกสาวของพ่อขุนบานเมืองทั้ง 4 คนได้อภิเษกไปกับเจ้าเมืองต่างๆ รวมทั้งนางมาสมเมืองที่ได้อภิเษกไปกับขุนลุ่มฟ้าแห่งเมืองกุแสน

ในเรื่อง “แดนดาว” แก้วแก้วใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาสร้างเป็นฉากสมมติในเรื่อง โดยเกิดจากแรงบันดาลใจจากการอ่านบทความเรื่อง “เอกภพคู่ขนาน” ของกฤษ โนวารสารโนวา จึงศึกษาทฤษฎีเอกภพคู่ขนานที่มีแนวความคิดที่ว่า เอกภพที่เราอาศัยอยู่นี้ประกอบด้วยสสารต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในอากาศสามมิติ คือประกอบด้วยความกว้าง ยาว และสูง ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ที่จะมีมิติอื่นๆ นอกเหนือไปจากสามมิติที่เรา รู้จักกัน แก้วแก้วจึงนำความคิดที่ว่าอาจจะมีเอกภพที่เป็นคู่ขนานกับเอกภพของเรา มาสร้างเป็นฉากสมมติในเรื่องแดนดาว โดยสร้างให้มีเอกภพหนึ่งอยู่ขนานกับเอกภพของเรา นอกจากนี้แก้วแก้วยังใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์มาช่วยดำเนินเรื่องเพื่อทำ

ให้ฉากสมมติในแดนดาวมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะว่าฉากสมมติในเอกภพคู่ขนานของเรา มีประวัติศาสตร์ที่เหมือนกับของไทย แต่แตกต่างตรงที่กรุงศรีอยุธยาของเอกภพคู่ขนานไม่ได้แตก ในพ.ศ. 2310 ทำให้ประวัติศาสตร์ตั้งแต่นั้นมา มีความแตกต่างกัน

นอกจากการใช้ฉากสมมติในงานเขียนของแก้วเก้าจะทำให้ผู้อ่านได้ลิ้มรสบรรยากาศที่แปลกใหม่แล้ว ผลดีอีกประการหนึ่งคือผู้แต่งสามารถสร้างสรรค์ฉากสมมติให้รองรับโครงเรื่องได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ซึ่งทำให้เรื่องมีความสมเหตุสมผลและสมจริงมากยิ่งขึ้น เช่น เรื่อง “นิรมิต” ที่ใช้ฉากสมมติคือแคว้นสาระ ผู้แต่งได้สร้างให้แคว้นสาระมีธรรมเนียมประเพณีของชนชั้นเจ้านายที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน นั่นก็คือการแบ่งหน้าที่ของลูกชายในครอบครัวอย่างชัดเจน คือ ลูกชายคนโตจะได้รับการศึกษาอย่างดีที่สุด โดยจะส่งไปเรียนที่ต่างประเทศเพื่อที่จะกลับมาปกครองทรัพย์สินของครอบครัว ส่วนลูกชายคนรองลงมาจะถูกส่งเข้าเรียนในประเทศ โดยส่งเข้าโรงเรียนทหาร เมื่อเรียนจบแล้วก็จะถูกส่งไปประจำการที่หัวเมืองให้เป็นใหญ่เป็นโตอยู่ห่างบ้าน และถ้ามีลูกชายคนที่สามก็จะให้บวชตลอดชีวิตเพราะถือว่าพ่อแม่จะได้บุญอย่างสูง การที่แคว้นสาระมีธรรมเนียมหน้าที่ของลูกชายนี้ส่งผลต่อตัวละครและโครงเรื่อง กล่าวคือสม้ยที่เจ้าเครื่องรัฐพี่ชายของเจ้าภูวงยังมีพระชนม์ชีพและดำรงตำแหน่งเจ้าหอหน้าเนื่องจากเป็นลูกชายคนโต เจ้าภูวงในฐานะลูกชายคนรองก็ต้องทำหน้าที่ของตน คือเป็นทหารหรือไม่ก็บวชเป็นพระตลอดชีวิต เนื่องจากมีกันพี่น้อง เจ้าภูวงจึงสามารถเลือกเป็นทหารหรือเลือกบวชเป็นพระก็ได้ แต่หน้าที่ทั้งสองนี้ไม่ใช่สิ่งที่เจ้าภูวงต้องการ เนื่องจากเจ้าภูวงชื่นชอบทางด้านศิลปะคือการวาดรูป ยิ่งเมื่อเจ้าเครื่องรัฐสิ้นพระชนม์เพราะเป็นไข้ป่า หน้าที่ของเจ้าหอหน้าหรือบุตรชายคนโตจึงตกมาเป็นของเจ้าภูวง ซึ่งได้สร้างความกดดันให้กับเจ้าภูวงเป็นอย่างมาก เจ้าภูวงจึงหาทางออกด้วยการใช้อำนาจพิเศษที่ตนเองมี คือการวาดรูปเนรมิตถ้ำกับไต้หวันขึ้นมา ซึ่งการที่ผู้แต่งกำหนดให้แคว้นสาระมีธรรมเนียมปฏิบัติในเรื่องบุตรชายนี้ ได้ส่งผลเอื้อให้ตัวละครกับโครงเรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนานและมีความสมเหตุสมผล

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวสรุปได้ว่าการสร้างฉากสมมติในนวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้าทั้ง 7 เรื่องนี้ได้ส่งผลดี คือทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิง ตื่นตาตื่นใจไปกับบรรยากาศที่แปลกใหม่ อีกทั้งยังเอื้ออำนวยให้โครงเรื่องดำเนินไปอย่างเป็นเหตุเป็นผลอีกด้วย

การสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติ

การสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติเป็นกลวิธีสำคัญที่แก้วเก้าอี้แต่งนวนิยายให้มีความเป็นจินตนิมิต โดยสร้างให้ตัวละครมีความผิดปกติไปจากปกติสามัญ ซึ่งความผิดปกติหรือความเหนือธรรมชาตินี้อาจเป็นความสามารถพิเศษหรืออำนาจวิเศษที่ตัวละครมี หรือเป็นลักษณะพิเศษทางกายภาพของตัวละครซึ่งไม่ปรากฏอยู่ทั่วไปในคนปกติ นอกจากนี้ตัวละครเหนือธรรมชาติยังหมายถึงตัวละครที่อยู่ต่างภูมิ เช่น สวรรค์ภูมิ นรกภูมิ เจริญานภูมิ เป็นต้น

แก้วเก้าอี้ใช้กลวิธีการสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติในนวนิยายจินตนิมิตทั้งสิ้น 21 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ เรื่องจอมนาง นางทิพย์ มนตรา จากฝัน...สู่นิรันดร นิรมิต ดอกแก้วกระบุงหนึ่งคนเหนือดวง หน้ากากดอกช่อนกลั่น นาคราช พญาปลา แคนดาว ปลายเทียน อมตะ พิมมาลา ทางเทวดา วิมานมะพร้าว เรือนนพเก้า หนุ่มทิพย์ เทวवाद แต่ปางก่อน และแก้วราหู โดยมีวิธีการสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติ 3 วิธีด้วยกัน ได้แก่ การสร้างให้ตัวละครมีอำนาจวิเศษหรือมีความสามารถพิเศษ การสร้างให้ตัวละครมีลักษณะพิเศษ และการสร้างตัวละครต่างภูมิ

1. การสร้างให้ตัวละครมีอำนาจวิเศษหรือมีความสามารถพิเศษ

การสร้างให้ตัวละครมีอำนาจวิเศษหรือมีความสามารถพิเศษเป็นการสร้างให้ตัวละครมีอำนาจวิเศษหรือมีความสามารถพิเศษที่แตกต่างไปจากคนปกติ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น เป็นอำนาจวิเศษที่ติดตัวละครมาแต่กำเนิด เป็นความสามารถพิเศษที่เกิดจากการที่ตัวละครฝึกฝน หรือเป็นอำนาจวิเศษที่ตัวละครได้มาโดยไม่ตั้งใจ ในนวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้าอี้มีการใช้กลวิธีนี้ทั้งสิ้น 8 เรื่อง ได้แก่ เรื่องจอมนาง นางทิพย์ มนตรา จากฝัน...สู่นิรันดร นิรมิต คนเหนือดวง ดอกแก้วกระบุงหนึ่ง วสันต์ลีลา และหน้ากากดอกช่อนกลั่น โดยตัวละครในแต่ละเรื่องมีอำนาจวิเศษหรือความสามารถพิเศษที่แตกต่างกันไปดังนี้

1.1 พลังจิต

ตัวละครในเรื่องนางทิพย์ มนตรา จากฝัน...สู่นิรันดร และจอมนาง มีอำนาจวิเศษหรือความสามารถพิเศษที่คล้ายคลึงกัน คือมี “พลังจิต” ที่เข้มแข็งจนสามารถใช้พลังจิตไปในเรื่องต่างๆได้

เรื่อง “นางทิพย์” กับ “มนตรา” เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งสองเรื่องนี้ได้เสนอแง่มุมเกี่ยวกับเรื่องปรจิตวิทยา โดยผู้แต่งสร้างให้ตัวละครในเรื่องคือ “ดร.ภาธร” เป็นผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับพาราไซโคโลยี (Parapsychology) หรือปรจิตวิทยา ซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งที่เกี่ยวกับเรื่องพลังจิต ดร.ภาธรทำงานที่นาซ่า โดยค้นคว้าเกี่ยวกับการนำปรจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในโครงการอวกาศ นอกจากนั้นการที่เขาได้ไปศึกษาทดลองเกี่ยวกับเหตุการณ์ประหลาดที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทำให้เขาต้องหมั่นฝึกฝนจิตให้เข้มแข็งโดยการนั่งสมาธิเพื่อเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ประหลาดที่จะเกิดขึ้น ดังตอนที่ว่า

เมื่อเข้าไปในห้องนอน อาบน้ำชำระกายจนสะอาด ก่อนจะกลับเข้ามาในห้องนอนอีกครั้ง และหยิบเสื้อและกางเกงสีขาวออกมาจากตู้ สวมเข้ากับตัว
เขานั่งขัดสมาธิลงบนพรมกลางห้อง วางแก้วผลึกสีแดงลงตรงหน้าก่อนจะทำใจให้เป็นสมาธิ และตั้งศูนย์รวมของพลังจิตไว้ที่แก้วผลึกชิ้นนั้น
เวลาผ่านไปนานเท่าใดภาธรไม่รู้สึก เพราะแน่วแน่อยู่ในสมาธิ จวบจนกระทั่งในความเงียบสงัดนั้น เสียงหนึ่งแหวกความสงบเข้ามา

(แก้วแก้ว, 2548ง: 362)

ในเรื่อง “จากฝัน...สู่นิรันดร” ตัวละครคือ “ศรัย” ได้เคยบวชเรียนมาหนึ่งพรรษา เขาเป็นผู้ที่มีจิตใจสงบและมั่นคง เนื่องจากตอนบวชเรียน ศรัยได้ฝึกจิตโดยการนั่งกรรมฐานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อดร.กฤษณะรามต้องการอาสาสมัครเพื่อทำการทดลองย้อนกลับไปสู่ออดีต ศรัยจึงเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุด เพราะในการย้อนกลับไปสู่ออดีตต้องกระทำโดยวิธีการนั่งสมาธิสะกดจิตตนเองให้นิ่งสงบ ดังตอนหนึ่งว่า

ศรัยนอนนิ่งอยู่คนเดียว มีสองข้างประสานกันอยู่บนทรวงอก ลมหายใจอ่อนแทบไม่รู้สึก สีหน้าสงบ บอกให้รู้ว่าตกอยู่ในภวังค์ลึก
ห้องเก่าแก่ทรุดโทรมเลือนหายไปจากความรับรู้ สีสิ้นเย็นตาใหม่เอี่ยมผุดขึ้นมาแทนที่ ลวดลายฉลุตรงช่องลมอยู่ในสภาพสมบูรณ์สะอาดสะอ้าน...

(แก้วแก้ว, 2549ก: 137)

การกำหนดจิตให้นิ่งสงบทำได้โดยไม่ยาก ตามวิธีการสะกดจิตที่ดร.กฤษณะเป็นผู้สอน คล้ายความฝัน...ตรัยก็กลับมามองเห็นห้องนั้นในสภาพที่แตกต่างไปทุกครั้งหนึ่ง

(แก้วเก้า, 2549ก: 162)

ในเรื่อง “จอมนาง” แก้วเก้าได้กำหนดให้ “สโรบล” หรือ “เจ้าหญิงเวสาลี” มีพลังจิตที่สามารถบังคับวัตถุให้เคลื่อนย้ายได้ อำนาจพิเศษนี้เริ่มปรากฏตั้งแต่สโรบลยังอยู่ในวัยเด็ก โดยเธอสามารถใช้สายตาสั่งบังคับให้ลูกแก้วกลิ้งเข้าตุ้งได้ แต่อำนาจพิเศษนี้จะหายไปเมื่ออยู่ต่อหน้าบุคคลอื่น ดังตอนที่ว่า

ลูกแก้วหลากสีกระจายเกลื่อนอยู่บนพื้นห้อง เด็กหญิงใช้มือบอบบางกวาดเข้ามากองรวมกัน แล้วเพ่งมองอยู่ครู่หนึ่งอย่างแน่วแน่ หล่อนจับตามองลายดอกไม้สีแดงที่สวยงามกว่าเพื่อน แล้วเลื่อนสายตาไปยังถุงผ้าที่วางอยู่ห่างออกไปเล็กน้อย

ลูกแก้วสีแดงเริ่มขยับ...แล้วก็กลิ้งปรูดไปอย่างรวดเร็วตามสายตาของหล่อน ราวกับมันมีขาวิ่งได้เอง วิ่งตรงไปสู่ปากถุงผ้า แล้วเลื่อนหายเข้าไปในถุง ทั่วๆไปไม่มีใครจะต้องมันเลยแม้แต่ปลายนิ้ว

(แก้วเก้า, 2546ก: 8)

สโรบลพยายามฝึกฝนจิตให้พัฒนาจนสามารถบังคับวัตถุให้เคลื่อนย้ายต่อหน้าบุคคลอื่นได้ และมีอยู่หลายครั้งที่สโรบลได้ใช้พลังจิตเพื่อช่วยเหลือตนเองยามคับขัน เช่น ตอนที่สโรบลถูกนำตัวไปขังไว้ในหอคูดาว เธอพยายามใช้พลังจิตบังคับให้แผ่นไม้บนเพดานเคลื่อนที่ เพื่อดูช่องที่ซ่อนอยู่บนเพดานไม้นั้น ดังในตอนที่ว่า

สโรบลสำรวจจิตใจให้แน่วแน่อีกครั้งหนึ่ง ชมความตื่นเต้นที่จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่องานชิ้นสำคัญของหล่อน เพ่งสมาธิไปที่ไม้กระดานที่ประสานกันอยู่กลางเพดาน โดยตั้งจิตบังคับให้มันแยกออกจากกันได้

นานทีเดียว...อาจจะด้วยความหนาหนักและความฝืดของแผ่นไม้ ไม้กระดานแผ่นหนึ่งจึงแยกออกทีละน้อยเหมือนกับถูกงัดให้เขยื้อนออกมาด้วยกำลังแรง...

(แก้วเก้า, 2546ก: 361)

นอกจากนี้ยังมีตอนที่สโรบลต้องใช้พลังจิตเพื่อต่อสู้กับฤาษีปุรุषะ และเนื่องจากสโรบลมีพลังจิตที่เข้มแข็งกว่าจึงสามารถเอาชนะฤาษีปุรุषะได้ในที่สุด

จะเห็นได้ว่าในนวนิยายทั้ง 4 เรื่องนี้ แก้วแก้วได้สร้างให้ตัวละครมีความสามารถพิเศษคือมีพลังจิตที่เข้มแข็ง และถึงแม้ว่าพลังจิตที่ตัวละครมีอยู่จะเป็นความสามารถพิเศษ แต่แก้วแก้วได้อ้างอิงหลักวิชาการในศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องปรจิตวิทยา ซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งมาใช้ในการอธิบายเกี่ยวกับเรื่องพลังจิต เช่น ในเรื่อง “จอมนาง” แก้วแก้วได้สร้างให้มีตัวละครที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางปรจิตวิทยามาอธิบายถึงพลังจิตที่นักวิทยาศาสตร์ได้ค้นพบ ซึ่งพลังจิตที่ค้นพบนั้นมีพลังจิตที่สามารถเคลื่อนย้ายวัตถุได้อยู่ด้วย ดังตอนหนึ่งที่ว่า

“...ผมเชื่อว่าพลังจิตนั้นมีอยู่จริง และเป็นพลังงานอีกอย่างหนึ่ง นอกเหนือพลังงานต่างๆที่โลกรู้จัก แต่ส่วนที่ผมสนใจเป็นพิเศษคือ...กับอีกอย่างหนึ่งเรียกว่าการบังคับวัตถุให้เคลื่อนที่จากระยะไกลหรือไซโคโคเนซิส”

(แก้วแก้ว, 2546ก: 124)

นอกจากนี้ยังมีการอธิบายถึงการเข้าสมาธิหรือการฝึกฝนจิตใจหนึ่งสงบด้วยความรู้ทางปรจิตวิทยา ดังที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง “นางทิพย์” ตอนที่ว่า

“...ตามความเห็นของนักปรจิตวิทยาชื่อ จอห์น เอ.คิล เชื่อว่ามีมิติอีกมิติหนึ่งอยู่สูงไปกว่ามิติที่เราอยู่ เป็นสภาวะทางพลังงานไม่ใช่โลกของสสารอย่างมิติของเรา เขาตั้งชื่อว่าเอกซตราไดเมนชันเวิลด์ ผมกำลังคิดว่าคงเป็นมิติหรือโลกที่คนไทยเรียกกันว่าสวรรค์นรกนั่นเอง เพราะวิธีที่จะเข้าถึงได้ก็ต้องปรับคลื่นสมองของเราให้ตรงกับความถี่ของพลังงานคลื่นในเอกซตราไดเมนชันเวิลด์ พุทธิอีกอย่างคือการเข้าสมาธินั่นเอง”

(แก้วแก้ว, 2548ง: 444)

การที่แก้วแก้วนำข้อมูลทางวิชาการมาใช้นวนิยายทำให้เนื้อเรื่องมีความน่าเชื่อถือและมีความสมจริงสมจังมากยิ่งขึ้น

1.2 เวทมนตร์

ในเรื่อง “ดอกแก้วกระบุญหนึ่ง” แก้วแก้วได้กำหนดให้ชาวเกาะจันดาหรมีความเชื่อเก่าแก่ที่ว่าสัตว์ทั้งหลายเป็นบริวารของเทพแห่งดวงจันทร์ และได้สร้างให้ตัวละครในเรื่องคือ “บาหยัน” ซึ่งเป็นพระพี่เลี้ยงของเจ้าหญิงกัระณา พระมารดาของเจ้าหญิงกระบุญหนึ่ง เป็นผู้มีอำนาจวิเศษคือ “มีเวทมนตร์” ที่ทำให้มีอำนาจเหนือสัตว์ทุกชนิด และสามารถแปลงร่างสัตว์ให้เป็นดังที่ต้องการได้อีกด้วย บาหยันได้ถ่ายทอดเวทมนตร์คาถาเหล่านี้ให้แก่เจ้าหญิงกัระณา กับเจ้าหญิงกระบุญหนึ่ง เช่น เวทมนตร์ในการสะกดสัตว์ให้หยุดนิ่ง ปรากฏอยู่ในตอนที่เจ้าหญิงกัระณาไปในป่ากับพระเชษฐาและราชมุดา ในขณะที่เจ้าหญิงกัระณากำลังอาบน้ำอยู่ที่ลำธารได้พบกับเสือดำที่แอบซุ่มจะทำร้าย เจ้าหญิงจึงใช้เวทมนตร์ที่บาหยันสอนสะกดเสือดำให้นิ่งอยู่กับที่ดังในตอนที่ว่า

แต่ในวินาทีที่สอง ทรงระลึกได้ถึงมนตราที่พระพี่เลี้ยงพร่ำสอนขึ้นมาได้ จึงสะกดพระอัสสาสะไว้ทันควัน พนมหัตถ์ไว้ระหว่างอุระ ก่อนเหยียดชีพุ่งตรงไปที่เจ้าแมวยักษ์ ทูตมรณะประจำป่าตัวนั้น

เจ้าเสือดำยังคงแยกเขี้ยว แปลกที่ไม่มีเสียงคำรามจากปากของมัน ร่างที่ยืนผงาดพร้อมจะแผ่น โผนลงจากคบไม้ หยุดชะงักอยู่ในท่านั้นราวกับภาพในม้วนฟิล์มภาพยนตร์ที่หยุดค้างอยู่กลางคัน

(แก้วแก้ว, 2548ข: 152)

นอกจากนี้ยังมีตอนที่เจ้าหญิงกระบุญหนึ่งใช้เวทมนตร์ในการเปลี่ยนร่างแมวให้กลายเป็นเสือดำตามที่บาหยันได้ถ่ายทอดวิชาให้ ดังที่ว่า

“ฉันจะไป ฉันจำเป็นต้องไป ฟังนะคะ คุณไม่ใช่ชาวคิริยา คุณไม่รู้หรอกว่าบาหยันสอนอะไรฉันบ้าง สัตว์ป่าทำร้ายฉันไม่ได้หรอกค่ะ คุณจำได้ไหม คินบุหลัน ยাত্রาที่มีข่าวเสือดาวหลุดออกมา...” . . .

“ไม่ใช่เสือดาวหรอกที่ทหารยามเห็น ตัวจริงของมันเป็นแมว...ฉันทดลองเปลี่ยนร่างของมันจากแมวเป็นเสือต่างหาก!”

(แก้วแก้ว, 2548ข: 288)

1.3 การล่วงรู้ความคิดผู้อื่น

เรื่อง “หน้ากากดอกชอนกลืน” แก้วแก้วได้สร้างให้ “แสนภูมิ” ตัวละครในเรื่อง ประสบอุบัติเหตุจากการขี่รถมอเตอร์ไซด์เพราะมีรถวิ่งตัดหน้า สมองของแสนภูมิได้รับการกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง ทำให้ต้องเข้ารับการผ่าตัดด่วน แม้ผลจากการผ่าตัดปลอดภัยดี แต่ผลข้างเคียงที่แสนภูมิได้รับ คือเขา “สามารถได้ยินความคิดของคนอื่นที่อยู่ตรงหน้า” ได้ เช่น ตอนที่คนงานหญิงเข้ามาทำความสะอาดห้องพักของแสนภูมิในโรงพยาบาล เขาได้ยินความคิดในใจของเธอ ซึ่งเป็นการล่วงรู้ถึงความคิดของคนอื่นเป็นครั้งแรก โดยที่เขา还不知道ว่ามีอำนาจพิเศษดังตอนที่ว่า

แสนภูมิมองหล่อนโดยไม่สนใจอะไรมาก เพียงแต่เห็นความเคลื่อนไหวอยู่ใกล้ๆ ตัวก็มองไปอย่างนั้นเอง จนกระทั่งหล่อนมาถูพื้นได้เคียงเขา เขาก็มองไปเสียทางอื่นด้วยความแปลกใจอยู่บ้าง เขาได้ยินเสียงหล่อนบ่นว่า

“กินเรียบอีกงวดแล้วโว้ย... ไหนว่าแม่นักแม่นหนา ซวยฉิบ อ้อ่วนนะอ้อ่วน... มึงแก๊มาชวนกูแทง มึงเดินโพยมึงจะเดือดร้อนอะไรละ”

คนงานจะต้องระมัดระวังอยู่มากไม่พูดอะไรเลยเพื่อจะได้ไม่รบกวนคนป่วย แสนภูมิไม่นึกว่าหล่อนจะพูดออกมาดังๆ ยาวยืดยาวอย่างนี้ มีหน้าซ้ำหล่อนยังก้มหน้าก้มตาทำงานไปพูดไปไม่หยุด...

เหลือจะทนต่อไป ทั้งคำพูดหล่อนก็หยาบคายระคายโสตอีกด้วย แสนภูมิคิดว่าหล่อนคงเป็นโรคจิตหรืออะไรสักอย่างจึงพูดออกมาโดยไม่รู้ตัว...

(แก้วแก้ว, 2535: 192-193)

ด้วยอำนาจพิเศษที่แสนภูมิได้รับหลังการผ่าตัดนี้เอง ทำให้เขารู้ว่าคนที่ต่อหน้าทำเป็นดีนั้น แท้ที่จริงแล้วเป็นพวกที่คิดร้ายต่อเขาเพื่อหวังสมบัติมหาศาลของเขา แต่เขาก็สามารถใช้อำนาจพิเศษที่มีในการช่วยตนเองให้รอดพ้นจากเหล่าคนที่ปองร้ายเขาได้

แก้วแก้วได้พยายามสร้างให้อำนาจพิเศษที่แสนภูมิสามารถล่วงรู้ความคิดในใจของผู้อื่นมีความน่าจะเป็นไปได้มากขึ้น โดยกำหนดให้มีตัวละครที่ชื่อหมอวิวก เป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องการผ่าตัดสมองมนุษย์ และเป็นผู้ที่ทำการผ่าตัดสมองของแสนภูมิในตอนที่ประสบอุบัติเหตุมาอธิบายถึงสาเหตุที่หลังจากการผ่าตัดส่งผลทำให้แสนภูมิสามารถล่วงรู้ความคิดของผู้อื่นได้ว่าเป็นเพราะ

หมอวิเวกได้ทำการทดลองผ่าตัดสมองของแสนภูมิตามที่ตนได้เรียนมาจากแอฟริกา โดยในการผ่าตัดสมอง หมอวิเวกได้ใช้แทนทาลัมที่สั่งมาจากแอฟริกาประกอบเป็นเปลือกและแทนทาลัมได้ทำปฏิกิริยากับประสาทส่วนรับรู้ของแสนภูมิ จนทำให้สามารถรับคลื่นความคิดคนอื่นได้

การที่แก้วเก้าพยายามสร้างตัวละครที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในทางการแพทย์มาอธิบายและให้ข้อมูลในเรื่องการผ่าตัดสมองนี้ ทำให้เรื่องเหลือเชื่อมีความเป็นไปได้และสมจริงมากยิ่งขึ้น

1.4 การเนรมิตสิ่งต่างๆจากการวาดรูป

แก้วเก้าได้สร้างให้ “เจ้าภูวง” ตัวละครในเรื่อง “นิรมิต” มีอำนาจวิเศษในการ “เนรมิตสิ่งต่างๆขึ้นได้จากการวาดรูป” ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของ ซึ่งเจ้าภูวงรู้ว่าตนเองมีอำนาจพิเศษนี้ตั้งแต่ยังเด็ก โดยเริ่มต้นครั้งแรกจากการที่เขาเห็นรูปขนมฝรั่งเศสในหนังสือก็อยากได้ จึงวาดรูปขนมเล่น ขนมก็เกิดมีขึ้นจริงๆ หลังจากนั้นเจ้าภูวงได้วาดรูปสิ่งของที่เขาต้องการอีกหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นระนาดแก้วของเจ้าเครือรัฐที่เจ้าภูวงวาดให้หายไปจากห้องดนตรี เพื่อหลบเลี่ยงจากการถูกทำโทษที่ตนทำระนาดแก้วแตก หรือการวาดรูปกวางน้อยที่เขาอยากได้มาเลี้ยงไว้ในอุทยาน ซึ่งทุกครั้งที่เจ้าภูวงวาดรูปเสร็จ ก็จะมีปฏิกิริยาการเคลื่อนไหวจากสิ่งรอบตัวอย่างรุนแรง ดังตอนที่เจ้าภูวงวาดรูปทิวทัศน์ แก้วเก้าบรรยายไว้ว่า

ความนิ่งสนิทเข้าครอบงำบริเวณนั้น เมื่อเจ้าภูวงยื่นนิ่งสนิท นัยน์ตาลับเหมือนอยู่ในภวังค์ลึก บังคับทุกอย่างให้เป็นอย่างที่เคยเป็น

ในความนิ่งไม่ไหวติง พลังปราศจากตัวตนบางอย่างดูหมุนวนอย่างประหลาด ไม่อาจเห็นได้ด้วยตาเปล่า แต่สัมผัสที่นอกเหนือจากสัมผัสทั้งห้าบอกเจ้าเครือรัฐว่า...เบื้องหน้าเขามีพายุซึ่งมองไม่เห็น แต่ต้องไม่ได้ กำลังแสดงพลังของมันอย่างเข้มข้น... หมุนวน ... และแผ่กระจายออกเหมือนการเคลื่อนไหวของกงจักรมหิมาได้ทะเล มันก่อให้เกิดคลื่นเล็กๆได้ผิวน้ำ ก่อนจะหนุนเนื่องขึ้นมาสู่ผิวนอนอย่างไร ในมโนนึกพลังประหลาดตรงหน้าก็มีลักษณะคล้ายกันอย่างนั้น

กระดาศรูปทิวทัศน์มีการสั่นไหวแรงเหมือนถูกจับเข่า ทั้งที่ไม่มีลมพัดมาในตอนนั้นแม้เพียงแค่สั่นไหวใบสน

เจ้าเครื่องรัฐยื่นวาทไปตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า นับพลัน เขาบอกตัวเองได้ว่าเชื่อเรื่องราวของน้องชายอย่างไม่มีข้อสงสัยใดๆอีก เมื่อกระดาศแผ่นนั้นหายวับไปจากสายตาเหมือนมือที่มองไม่เห็นกระซากออกไปสู่ดินแดนของมัน!

(แก้วแก้ว, 2540ก: 370-371)

ข้อผิดพลาดที่เจ้าภูวงได้สร้างขึ้นมา คือการที่เขาใช้อำนาจพิเศษวาดรูปภังคี ชายหนุ่มหน้าตาเหมือนตนขึ้นมาเป็นตัวแทนของความเข้มแข็งที่ตนเองไม่มี ภายหลังภังคีจึงต้องการครอบครองทุกอย่างที่เป็นของเจ้าภูวง เจ้าภูวงจึงต้องแก้ไขปัญหาคด้วยการวาดรูปไปทั่ว ชายหนุ่มหน้าเหมือนตนอีกคนหนึ่ง ซึ่งมีความอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอมาช่วยเขาแก้ปัญหา

1.5 การมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคต

นอกจากแก้วแก้วจะสร้างให้เจ้าภูวงมีอำนาจพิเศษในการนิรมิตสิ่งที่ต้องการได้จากการวาดรูปในเรื่องนิรมิตแล้ว แก้วแก้วยังสร้างให้ “ไกล่รุ่ง” สาวสวยที่เปี่ยมไปด้วยความสามารถในเรื่องเดียวกันมีความสามารถพิเศษ คือ “มีสัมผัสที่ 6” (Extra-sensory Perception) อีกด้วย ในเรื่องไกล่รุ่งเป็นผู้ที่มีสัมผัสที่ 6 มาตั้งแต่เด็ก โดยสามารถมองเห็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ ความสามารถพิเศษนี้ได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญที่มหาวิทยาลัยดุ๊ก รัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงด้านนี้โดยเฉพาะ เนื่องจากไกล่รุ่งได้เคยเข้าทำการทดสอบ และพบว่ามีความแม่นยำสูงมากรายหนึ่ง ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงสัมผัสที่ 6 ที่ไกล่รุ่งมี เช่น ตอนที่ไกล่รุ่งเห็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า หลังจากที่จับมือต่อมเพื่อนร่วมงานที่ขึ้นมาถ่ายรายการทีวีด้วยกันที่เชียงใหม่ เธอเห็นว่าต่อมจะไม่มีโอกาสกลับถึงกรุงเทพฯ ซึ่งผลก็เกิดเป็นจริงตามที่ไกล่รุ่งเห็น เนื่องจากรถที่ทีมงานที่จับกลับกรุงเทพฯ ประสบอุบัติเหตุ ทำให้ต่อมเสียชีวิต ดังตอนที่ว่า

หล่อนจับมืออีกฝ่าย...ซึ่งนุ่มนวลเกือบเท่ามือผู้หญิง ลองฟังความคิดให้เป็นจุดเดียวเหมือนรวมคำของสี่เจ็ดสี่เข้าเป็นเพียงหนึ่งคำแสง...

หญิงสาวหัวเราะเบาๆบอกอย่างจำป็นรำคาญว่า

“นี่ก็แล้วมองอะไรไม่เห็น...”

แต่แล้วเสียงหัวเราะก็ขาดหายไป ในลำคอ ลมหายใจหยุดชะงักขาดห่างไปชั่วขณะ เป็นไปได้อย่างไร ต่อมจะไม่มีโอกาสกลับไปถึงกรุงเทพฯ

(แก้วแก้ว, 2540ก: 74-75)

ในเรื่อง “วสันต์ลีลา” แก้วแก้วได้สร้างให้ตัวละคร “ซิลเวีย” มีอำนาจพิเศษใน “การมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคต” เช่นกัน โดยซิลเวียเป็นผู้หญิงเพย์ (Fey woman) ซึ่งชาวสก็อตแลนด์เชื่อว่ามีอยู่จริง และเชื่อว่าผู้หญิงเพย์มีอำนาจพิเศษบางประการ เช่น การมองเห็นอนาคต ความสามารถในการให้พรคนบางคนได้ เป็นต้น ดังในตอนที่ว่า

“ชาร์ลิ่งจะบอกเธอบ้างแล้ว ผู้หญิงเพย์ทั่วไปมองเห็นสิ่งที่คนธรรมดา มองไม่เห็น... เช่น อนาคต นอกจากนี้ ผู้หญิงเพย์อาจจะให้พรคนบางคนได้ด้วย”

(แก้วแก้ว, 2548ช: 56)

ซิลเวียเป็นแม่บุญธรรมของเพลิน หญิงสาวผู้มีความเพียบพร้อมทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง รูปร่างหน้าตา แต่สิ่งที่เพลินขาดก็คือความจริงใจจากคนรอบข้าง ดังนั้นซิลเวียผู้ที่สามารถมองเห็นอนาคตที่จะเกิดขึ้นกับหญิงสาวที่ตนรักดังลูกสาว จึงให้พรแก่เพลินว่า

“ถ้าอย่างนั้น เธอก็ยังขาดอยู่อีกสิ่งหนึ่ง-ความเป็นจริง ขอให้สายฝนแห่งความเป็นจริง ชะล้างเปลือกทองแห่งความลวงที่ห่อหุ้มเธอออกไปให้หมด สิ่งนี้คือพรที่ฉันจะให้เธอ”

(แก้วแก้ว, 2548ช: 53)

ซิลเวียได้ใช้อำนาจพิเศษของตนช่วยเหลือเพลิน โดยการให้สร้อยวิเศษที่มีอำนาจทำให้ไม่มีใครจำเพลินได้เวลาที่ใส่สร้อยเส้นนี้ เพลินจึงได้ล่วงรู้ความรู้สึกที่แท้จริงของคนรอบข้าง

แม้ผู้หญิงเพย์จะมีพรสวรรค์พิเศษที่คนทั่วไปไม่มี แต่ก็อาภัพในเรื่องของความรัก หรือชีวิตคู่ที่มักจะไม่สมหวัง ในเรื่องวสันต์ลีลานี้ ซิลเวียเคยเป็นคู่รักเก่าของชญาซึ่งเป็นคุณพ่อของเพลิน แต่ทั้งคู่ก็ไม่สามารถครองรักกันได้ จนชญาได้แต่งงานกับ อนิกาและอนิกาตั้งท้อง ซิลเวียจึงขอเป็นผู้ทำคลอดให้กับอนิกา ตลอดเวลาที่ผ่านมาซิลเวียได้ครองตัวเป็นโสด จนเพลินโตขึ้นเป็นหญิงสาวสวย ซิลเวียกับชญาที่ยังมีความรู้สึกดีๆ ให้ต่อกันอย่างไม่เสื่อมคลาย

จะเห็นได้ว่าแก้วแก้วได้สร้างความสามารถพิเศษของตัวละครมาจากความเชื่อในเรื่องผู้หญิงเพ็ญของชาวสก็อตแลนด์ ซึ่งเป็นความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

1.6 โหราศาสตร์

“โพน” ในเรื่อง “คนเหนือดวง” มีความสามารถพิเศษในเรื่อง “โหราศาสตร์” ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการพยากรณ์เรื่องราว การคำนวณตัวเลข เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปของมนุษย์ โดยโพนได้ร่ำเรียนวิชาโหราศาสตร์มาจากน้ำโหนดที่ตนเข้าใจว่าเป็นหมอดูที่วัดใกล้บ้าน โพนใช้วิชาหมอดูที่ตนได้ร่ำเรียนไปในทางที่ถูกต้องตามคำสั่งสอนของน้ำโหนด เมื่อผู้ใดมีเคราะห์ โพนจะพยายามแนะนำวิธีที่ช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบา หรือไม่ก็หาวิธีช่วยเหลือ จนเรื่องที่โพนดูดวงแม่นยำเป็นที่รู้จักในหมู่คนรู้จัก เช่น ตอนที่โพนจับยามดูดวงชะตาเพื่อช่วยตามหาลินจงที่ถูกวัยรุ่นนูดขี่รถไป แต่เนื่องจากไม่รู้ดวงของลินจง โพนจึงต้องจับยามดูดวงชะตาของตนเองและตามหาลินจงเจอในที่สุด ดังตอนที่ว่า

โพนนั่งนึกถึงดวงของตัวเอง ก็เลยไปต่อล้อต่อเถียงกับแก บวกลบคูณหารเทียบกับเวลาที่เกิด ก็รู้ว่าสินนี้ต้องเกิดเหตุร้ายกับตนเอง แต่ไม่ถึงตาย ถ้าหากว่าจะติดตามของหายก็ต้องไปทางทิศทักษิณ

(แก้วแก้ว, 2547ก: 73)

หรือตอนที่โพนดูดวงชะตาให้กับนายซัด เพื่อนรุ่นพี่ที่ทำงานสวนอาหารด้วยกัน ก็พบว่ากำลังเคราะห์ร้าย จะมีเลือดตกยางออกอาจถึงขั้นตายโหงได้ ซึ่งไม่กี่วันต่อมา นายซัดก็ถูกแทงตาย เพราะพาผู้หญิงซึ่งมีสามีแล้วมาอยู่ที่บ้าน สามีของผู้หญิงคนนั้นจึงตามมาแทงนายซัดตาย

นอกจากโพนจะใช้ความสามารถพิเศษที่ตนเองมีเพื่อดูชะตาชีวิตของคนอื่นแล้ว เขายังใช้วิชาโหราศาสตร์มาประกอบเป็นอาชีพให้ตนเอง คือตอนแรกโพนเป็นหมอดูอยู่ในวัดที่น้ำโหนดแนะนำ ต่อมาเขาได้เป็นที่ปรึกษาเรื่องหุ้นให้พ่อของตน จนสามารถทำกำไรให้แก่บริษัทอย่างมหาศาล

การที่แก้วแก้วสร้างให้ตัวละครมีอำนาจพิเศษหรือมีความสามารถพิเศษนี้เป็นอีกกลวิธีหนึ่งในการสร้างนวนิยายแนวจินตนิมิต แม้วิธีนี้จะปกปิดวิธีที่นักเขียนคนอื่นๆ นิยมใช้เช่นกัน แต่สิ่งที่ทำให้นวนิยายจินตนิมิตของแก้วแก้วมีความโดดเด่น เป็นที่ชื่นชอบของผู้อ่านคือมีความสมจริงสมจังของเรื่อง ซึ่งเกิดจากการอ้างอิงข้อมูลวิชาการในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แต่งขึ้น เช่น การนำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องปรัจิตวิทยามาใช้ในเรื่อง “นางทิพย์ มนตรา จอมนาง และจากฝัน...สู่นิรันดร” หรือการนำความรู้ทางแพทยศาสตร์มาใช้ในเรื่อง “หน้ากากดอกช่อนกลืน” เป็นต้น

แก้วแก้วมีวิธีการนำข้อมูลในเรื่องศาสตร์ต่างๆ มาใช้ในงานเขียนของตนได้อย่างกลมกลืน นั่นก็คือการสร้างให้ตัวละครเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น ตัวละครที่ชื่อ ดร.ภาธร ในเรื่อง “นางทิพย์” และ “มนตรา” เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องปรัจิตวิทยาเพราะว่าเรียนมาทางสาขานี้โดยตรง อีกทั้งยังทำงานที่นาซ่า โดยค้นคว้าเกี่ยวกับการนำปรัจิตวิทยาประยุกต์ใช้ในโครงการอวกาศอีกด้วย แก้วแก้วจึงให้ ดร.ภาธร ใช้ความรู้ทางปรัจิตวิทยาอธิบายเกี่ยวกับเหตุการณ์ประหลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การอธิบายถึงสภาวะต่างภูมิซึ่งเป็นความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติด้วยวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ดังตอนที่ว่า

“...ตามความเห็นของนักปรัจิตวิทยาชื่อ จอห์น เอ.คิล เชื่อว่ามีมิติอีกมิติหนึ่งอยู่สูงไปกว่ามิติที่เราอยู่ เป็นสภาวะทางพลังงานไม่ใช่โลกของสสารอย่างมิติของเรา เขาตั้งชื่อว่า เอกซตราไดเมนชันเวลด์ ผมกำลังคิดอยู่ว่าคงเป็นมิติหรือโลกที่คนไทยเรียกกันว่าสวรรค์นรกนั่นเอง เพราะวิธีที่จะเข้าถึงได้ก็ต้องปรับคลื่นสมองของเราให้ตรงกับความถี่ของพลังงานคลื่นในเอกซตราไดเมนชันเวลด์ พูดอีกอย่างคือการเข้าสมาธินั่นเอง”

(แก้วแก้ว, 2548: 444)

บางเรื่องแก้วแก้วไม่ได้สร้างตัวละครที่มีความเชี่ยวชาญมาอธิบายเรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติที่ปรากฏในเรื่อง แต่ได้นำหลักธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาใช้อธิบายถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นแทน เช่น เรื่อง “คนเหนือดวง” ที่โพนมีความสามารถในการดูดวงได้อย่างแม่นยำ เขาได้ตรวจดูดวงชะตาของนายซัดแล้วพบว่าชะตาขาด ถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งไม่กี่วันหลังจากนั้นนายซัดก็โดนแทงตายจริงๆ นอกจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถพิเศษของโพนแล้ว แก้วแก้วได้นำคำสอนของพระพุทธองค์มาอธิบายถึงสาเหตุที่

เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล นั่นคือการที่นายชดได้เสียดกับผู้หญิงที่มีสามีแล้วและพาเข้ามาอยู่บ้าน ย่อมสร้างความโกรธแค้นให้แก่สามีของผู้หญิงคนนั้น จนตามมาทำร้ายนายชดจนถึงแก่ความตายในที่สุด การที่นายชดผิดศีลข้อ 3 คือการผิดลูกผิดเมียของผู้อื่นเป็นสาเหตุที่ทำให้เขาต้องได้รับความเดือดร้อนจนถึงแก่ชีวิต ตรงกับคำสอนของพระพุทธองค์ที่ว่า “คนทำดีย่อมได้ดี คนทำชั่วย่อมได้ชั่ว” การนำคำสอนของพระพุทธองค์มาใช้อธิบายเรื่องเหนือธรรมชาตินี้ เป็นการทำให้เนื้อเรื่องดูมีเหตุมีผลและมีความสมจริงมากยิ่งขึ้น

2. การสร้างให้ตัวละครมีลักษณะพิเศษ

การสร้างให้ตัวละครมีลักษณะพิเศษเป็นการสร้างให้ตัวละครมีลักษณะทางกายภาพที่พิเศษ ผิดแปลกไปจากมนุษย์ธรรมดาทั่วไป ซึ่งทำให้เนื้อเรื่องสนุกสนาน น่าตื่นเต้น และแสดงให้เห็นถึงจินตนาการอันกว้างไกลของผู้แต่ง นวนิยายจินตนิมิตของแก้วแก้วที่ใช้กลวิธีการสร้างให้ตัวละครมีลักษณะพิเศษมีอยู่ทั้งสิ้น 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องปลายเทียน อมตะ พิมมาลา ทางเทวดา และแดนดาว โดยลักษณะพิเศษของตัวละครต่างๆในนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง ได้แก่

2.1 ตัวละครในวรรณคดี

ในเรื่อง “ปลายเทียน” แก้วแก้วได้สร้างให้ตัวละครบางตัวมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากมนุษย์ธรรมดา คือเป็น “ตัวละครที่มาจากวรรณคดี” เรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งแต่งขึ้นในสมัยอยุธยา ได้แก่ เจ้าสร้อยสุมาลี เพชรกล้า นางหล้า นางฉุน ขุนแผน และเถรवाद ซึ่งตัวละครที่กล่าวถึงนี้ได้เข้ามามีชีวิตโลดแล่นแสดงบทบาทอยู่ในสมัยปัจจุบัน

แก้วแก้วมีวิธีการนำตัวละครจากวรรณคดีมาใช้ในเรื่องปลายเทียนอย่างหลากหลาย ได้แก่ การหยิบยกเอาตัวละครที่มีอยู่จริงในวรรณคดี คือ “ขุนแผน” กับ “เถรवाद” มาสร้างสีสันในนวนิยาย ส่วนตัวละครที่สร้างขึ้นใหม่คือ “เจ้าสร้อยสุมาลี” กับ “เพชรกล้า” แก้วแก้วได้เค้ามาจากเรื่องขุนช้างขุนแผน โดยแก้วแก้วได้กล่าวถึงแรงบันดาลใจในการสร้างตัวละครทั้งสองไว้ว่า

...ได้เค้ามาจากการบรรยายสาวงามนางหนึ่งในราชสำนักพระเจ้าเชียงใหม่ที่ขุนแผนและพลายงามเข้าไปเห็น เมื่อลอบเข้าไปสะกดเจ้าเชียงใหม่ถึงในพระราชฐาน ในวรรณคดีระบุเพียงว่าเป็นนางลูกหลวง หมายความว่า เป็นธิดาเจ้าเชียงใหม่ ในเรื่องก็น่าจะเป็น

นางสร้อยฟ้า. . . ผู้เขียนจึงหยิบตัวสาวงามคนนั้นมาตั้งชื่อให้เสียใหม่ว่าสร้อยสุมาลี เดิมตัวละครหนุ่มอีกคนหนึ่งให้เป็นลูกชายของแสนตรีเพชรกล้าแม่ทัพหน้าของเชียงใหม่ซึ่งเสียชีวิตในการรบ. . . ผู้เขียนจึงสมมติให้ศของเขาคงทอดไปถึงลูกชายหนุ่ม เรียกสั้นๆว่า “เพชรกล้า” เป็นนายทหารองครักษ์ของลูกสาวเจ้าเชียงใหม่

(แก้วแก้ว, 2545ก: คำนำ)

นอกจากนี้ยังมีตัวละครที่สร้างขึ้นใหม่ 2 ตัวโดยมิได้มีเค้ามาจากวรรณคดี คือ “นางหล้า” กับ “นางลุน” ซึ่งเป็นนางพี่เลี้ยงคอยติดตามเจ้าสร้อยสุมาลีตามธรรมเนียมหญิงผู้ดีในสมัยนั้น

เมื่อตัวละครในวรรณคดีได้เข้ามาดำเนินชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบัน ทั้งหมดได้พยายามปรับตัวให้เหมือนกับคนในยุคปัจจุบันให้มากที่สุด แต่ยังมีสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าทั้งหมดไม่ใช่คนธรรมดา นั่นก็คือตัวละครจะมีกล้ามเนื้อและสีผิวเหมือนกับภาพวาด มีสภาพร่างกายที่มีแต่ความงดงาม คุณสมบัติแบบ ไม่มีที่ติ ดังตอนที่ว่า

“แขนขาของคุณสร้อยสุมาลีนีเหมือนหุ่นเสื่อจ้งเลย” หล่อนพูดเรื่อยเปื่อยไม่คิดอะไรมากตามแบบของหล่อน “กล้ามเนื้อของพวกคุณนี่เป็นไฉนนะ เนียน เรียบกลมเหมือนไม่มีกระดูก ผิวก็สีสวยเหมือนระบายสี เนียนเท่ากันหมดทั้งตัว ไครมองคุณใกล้ๆแล้วต้องสงสัยแน่ๆ คุณเหมือนหุ่นมีชีวิต ไม่เหมือนคนอย่างเรา เรว้างนั่นนี่”

(แก้วแก้ว, 2545ก: 140)

นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างคน 2 มิติ คือตัวละครในโลกปัจจุบันกับตัวละครในวรรณคดีไม่สามารถทำอันตรายนกันได้ ดังนั้นตอนที่ขุนแผนตามมานำตัวเจ้าสร้อยสุมาลิกลับไปถวายให้พระพันวษา จึงไม่สามารถทำร้ายเรวิทย์ที่เข้ามาขัดขวางได้ คงทำได้เพียงแค่กักขังเรวิทย์ไว้ด้วยเวทมนตร์คาถา ในขณะที่ขุนแผนสามารถฆ่าเพชรกล้า ซึ่งเป็นตัวละครในวรรณคดีเหมือนกันได้

ในตอนท้ายหลังจากที่เจ้าสร้อยสุมาลีสู้ว่าไม่สามารถอยู่ที่โลกปัจจุบันได้ เพราะจะสร้างความเดือดร้อนให้กับเรวิทย์ เกาติ๊ด และวงศ์เมือง แต่เธอก็ไม่ยอมกลับไปถวายตัวเป็นบรรณาการแก่พระพันวษา เจ้าสร้อยสุมาลิจึงตัดสินใจเผาสมุคช้อยทำลายตัวเอง

2.2 ตัวละครมีชีวิตอมตะ

เรื่อง “อมตะ” แก้วแก้วได้สร้างให้เจ้าชายศรุตแห่งแคว้นอชิตวัน ซึ่งเป็นแคว้นที่เคยเจริญรุ่งเรืองในอดีต มีลักษณะพิเศษคือเป็นผู้ “มีชีวิตเป็นอมตะ” ข้ามยุคต่างๆ มากมาย เพราะคิมน้ำอมฤตของจันทริกาผู้เป็นชายาเพื่อเป็นการลงโทษที่เจ้าชายศรุตนอกใจนาง ผลจากการคิมน้ำอมฤต ทำให้เจ้าชายศรุตมีชีวิตเป็นอมตะ ไม่มีวันตาย แม้ว่าเขาจะพยายามฆ่าตัวตายมาหลายครั้งแล้วก็ตาม ร่างกายของเขาก็ยังเหมือนเดิม ไม่มีแม้แต่รอยขีดข่วน นอกจากนี้ร่างกายของเขายังไม่เปลี่ยนแปลง ไม่แก่เฒ่า ไม่ร่วงโรย ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าใด ทำให้เขาต้องทุกข์ทรมานใจจากการที่ต้องพรากจากคนที่รักครั้งแล้วครั้งเล่า ดังในตอนที่ว่า

“... ศรุตพยายามฆ่าตัวตาย...เมื่อกระโจนลงจากหน้าผา เป็นมนุษย์อื่นก็คงจะกระตุกหักแหลกยับ ร่างกายของศรุตกลับไม่ระคายเคือง...เมื่อใช้ดาบฟันตนเอง ดาบนั่นก็กลับด้านราวกับเป็นไม้ ไม่มีแม้รอยฟกช้ำ...ไม่ว่าสายน้ำเชี่ยวกราก เปลวเพลิงร้อนจนหลอมเหล็กละลาย หรือยาพิษขนานที่แรงกล้า ล้วนแล้วแต่ไม่อาจทำอันตรายศรุตได้ แม้แต่เพียงปลายนิ้ว ร่างกายของเขาเปลี่ยนสภาพเป็นอะไรสักอย่างหนึ่ง ที่คงทนไม่ผันแปรราวกับรูปหุ่นที่มีชีวิตเคลื่อนไหวได้ มันไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ร่วงโรย ไม่แก่เฒ่า...ไม่ว่ากาลเวลาจะล่วงเลยไปนานสักเท่าใด”

(แก้วแก้ว, 2547ฉ: 354-355)

เจ้าชายศรุตจะพ้นจากความเป็นอมตะมามีชีวิตเป็นปกติได้ก็ต่อเมื่อจันทริกายอมให้อภัยเขา ทำให้เขาต้องเดินทางเพื่อตามหาจันทริกาที่มาจากในแต่ละชาติ โดยสิ่งที่สังเกตได้ว่าจันทริกามาเกิดใหม่คือเรือที่ศรุตใช้เดินทางจะเบนเข้าฝั่งทุกครั้งที่จันทริกามาเกิด แต่เจ้าชายศรุตก็ไม่เคยพบกับจันทริกาเนื่องจากไม่อาจรู้ได้ว่านางจะมาก่อเกิดเป็นใคร จนกระทั่งเขาได้มาพบกับณดาหญิงสาวที่เขาได้ช่วยชีวิตไว้จากการฆ่าตัวตาย เนื่องจากพ่อเลี้ยงจะข่มขืน ในภายหลังณดากับเจ้าชายศรุตเกิดความรักลึกซึ้งต่อกัน และณดาได้ช่วยเจ้าชายศรุตตามหาจันทริกาที่มาจากในชาตินี้ จนกระทั่งเจอในที่สุด เจ้าชายศรุตได้รับการให้อภัยจากภริมย์นภา ซึ่งก็คือจันทริกาที่กลับชาติมาเกิด เขาจึงกลับมามีชีวิตอย่างคนปกติและใช้ชีวิตอย่างมีความสุขกับณดา

แก้วแก้วได้แต่งเรื่องอมตะโดยมีที่มาจากวรรณคดีมูขปาฐะของอินเดีย เรื่องของเจ้าชายศรุตเป็นเรื่องเก่าแก่เล่าสืบกันมานานหลายพันปี เชื่อกันว่าผู้เล่าคือพระภิกษุรูปหนึ่งในพุทธศาสนา

ดังนั้นเรื่องนี้จะเห็นถึงที่มาของการสร้างลักษณะพิเศษของตัวละครว่ามีที่มาจากตำนานเก่าแก่ของอินเดีย

2.3 ตัวละครสามารถสลับเพศ

ในเรื่อง “พิมมาลา” แก้วเก้าได้สร้างให้ตัวละครที่ชื่อ “เพรียว” ถูกสาปให้ “กลายร่างเป็นหญิง” เพื่อที่จะได้เรียนรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้หญิง ทำให้สามารถมองโลกและชีวิตในแง่มุมที่กว้างขึ้น พร้อมทั้งค้นพบความหมายของคำว่ารักอย่างแท้จริง เนื่องจากเพรียวชอบใช้หน้าตาและบุคลิกที่ดีของตน ประกอบกับนิสัยที่อ่อน ชอบเอาอกเอาใจ ทำให้ผู้หญิงหลงรัก และเมื่อได้สมใจแล้วก็จะหาข้อผิดพลาดของฝ่ายหญิงมาเป็นข้ออ้างในการบอกเลิก เพื่อไม่เป็นการผูกมัดตนเอง

แก้วเก้าได้แนวคิดในเรื่องการกลับเพศชายเป็นหญิงด้วยคำสาปของเทพเจ้า จากวรรณคดีเรื่องอิทรราชคำฉันท์ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน สาลักษณ์) ในเรื่องพิมมาลานี้ ผู้อ่านจึงเห็นตอนที่เพรียวได้เจอกับนางฟ้ารัมภาที่อยู่ในร่างมนุษย์ และเกิดติดใจในความสวยของนางเข้า เพรียวได้เดินตามนางฟ้ารัมภาไปจนถึงสวนแห่งหนึ่งซึ่งอยู่หลังโรงแรม เขาประหลาดใจที่เห็นว่าข้างหลังโรงแรมมีภูเขากับทะเลสาบขนาดใหญ่ปรากฏอยู่ อีกทั้งยังมีสัตว์อีกมากมายหลายชนิด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสัตว์เพศเมียทั้งสิ้น นางฟ้ารัมภาจึงเฉลยว่าสถานที่เพรียวยืนอยู่ในขณะนั้น ที่แท้เป็นสวนขวัญเชิงเขาไกรลาส ซึ่งถ้าชายใดล่วงละเมิดเข้ามาก็จะกลับกลายเป็นหญิง เหมือนดังที่ท้าวอิทรราชเคยประสบมาแล้ว ดังนั้นในตอนเช้าหลังจากที่เพรียวตื่นนอนขึ้นมาจึงพบว่าตัวเองกลายเป็นผู้หญิงสาวสวยที่ชื่อพิมมาลาตามคำสาปขององค์พระมหาเทพ ดังตอนที่นางฟ้ารัมภาพูดถึงข้อต้องห้ามของสวนขวัญว่า

“อ้าว! เล่าข้ามไปหน่อย เรื่องคำสาป องค์พระมหาเทพท่านถือว่าสวนขวัญเป็นที่ส่วนตัวของท่านกับพระชายา ห้ามชายใดล่วงละเมิดแม้แต่จะย่างกรายเข้ามาอย่างไม่รู้ อีไหนอีไหนขนาดไหนก็ไม่พ้นกลับกลายเป็นหญิง แม้แต่สัตว์ทวิบาทจตุบาททั้งหลาย คุณเองก็เพิ่งเห็นด้วยตาตัวเอง มีสัตว์เพศผู้สักตัวไหมเล่า ไม่มี...ก็เพราะมันกลายร่างเป็นเพศเมียไปหมดแล้วในป่านี้ เหมือนท้าวอิทรราชกลายเป็นนางอิลลา คุณเองที่กำลังจะกลายเป็นผู้หญิงสวยที่สุด...”

(แก้วเก้า, 2547จ: 155)

นางฟ้าร่มภาได้กำหนดเงื่อนไข 3 ข้อให้เพรียวทำตาม ซึ่งถ้าเพรียวทำสำเร็จเขาก็จะได้กลับร่างเป็นชายอย่างเดิม โดยเงื่อนไข 3 ข้อที่ว่านี้ก็คือการช่วยให้ผู้หญิงที่เพรียวเคยทำให้เจ็บช้ำน้ำใจหายจากความทุกข์ทรมานที่เขาเคยก่อไว้ให้ ซึ่งเพรียวจะต้องช่วยเหลือผู้หญิงเหล่านั้นในร่างของผู้หญิงที่ชื่อพิมมาลา ผู้หญิงคนแรกที่พิมมาลาต้องช่วยก็คือดารณี หญิงสาวที่ทำงานอยู่บริษัทเดียวกับเพรียวและเคยคบกันอยู่ระยะหนึ่ง พิมมาลาต้องช่วยให้ดารณีรู้ว่าไม่ควรใจง่ายกับผู้ชายอีกต่อไป ผลจากการช่วยให้ดารณีพบทางสว่างได้สำเร็จ นางฟ้าร่มภาจึงให้พิมมาลากลับร่างเป็นชายเพื่อกลับไปเยี่ยมพ่อที่ป่วยเป็นเวลา 2 วัน ผู้หญิงคนที่สองที่พิมมาลาต้องช่วยคือชายแก้ว หญิงสาวที่ยังจมอยู่กับความทุกข์ หลังจากที่เพรียวเริ่มห่างเหินตั้งแต่เรียนจบมหาวิทยาลัย พิมมาลาช่วยให้ชายแก้วเข้มแข็งและมั่นใจในตนเอง นางฟ้าร่มภาจึงให้เพรียวกลับร่างเป็นผู้ชายได้ทุกสัปดาห์ ส่วนผู้หญิงคนสุดท้ายที่พิมมาลาต้องช่วยเหลือคืออินทิพร หญิงสาวสวยที่อยู่คนเดียวกับเพรียวและเคยคบกันระยะหนึ่ง ต่อมาเพรียวบอเลิกเนื่องจากอ้างว่านิสัยเข้ากันไม่ได้ พิมมาลาต้องหาวิธีให้อินทิพรหายโกรธแค้นและออกปากให้อภัยเพรียว เมื่อพิมมาลาทำสำเร็จ นางฟ้าร่มภาจึงให้เพรียวกลับร่างเป็นผู้ชายเมื่อใดก็ได้ แต่เฉพาะเวลากลางคืนเท่านั้น

หลังจากที่เพรียวในร่างของพิมมาลาได้ทำความดีทุกอย่าง เพื่อเป็นการไถ่โทษที่เคยทำร้ายความรู้สึกของผู้หญิงมามาก เขาจึงขอให้นางฟ้าร่มภาช่วยให้ตนได้กลับร่างเป็นชายอย่างถาวร ซึ่งร่มภาเห็นว่าเพรียวสำนึกผิดจริงๆ จึงช่วยบอกวิธีที่จะทำให้เขาได้กลับร่างเป็นชายได้ดังเดิม โดยเพรียวจะต้องเดินกลับไปทิวสวนขวัญที่เชิงเขาไกรลาสเหมือนตอนที่โดนสาปดังตอนที่ว่า

เดินไป...เดินไป...ยาวนานกลางหมอกขาว จนกระทั่งเจ้าตัวเริ่มล้า รู้สึกว่าหนทางเหมือนจะไม่สิ้นสุด แต่ก็คิดฟันเดินต่อไป ไม่ย่อท้อ

นานเท่าไรไม่รู้ หูแว่วเสียงคลื่นซัดเบาๆปะทะฝั่ง เห็นเงาคำเคลื่อนผ่านตัดหน้าไป หมอกถูกลมตีปะทะจนกระจาย เผยให้เห็นร่างรางๆของกวาง หุคยิ้นเหลียวมองเขานิ่งอยู่ห่างออกไปไม่กี่ก้าว เขากำลังงามของมันเป็นประกายรับแสงจันทร์ ราวกับฉาบด้วยเงินแท้

กวางตัวผู้!

พิมมาลายกมือขึ้นส่องตรงหน้าอย่างลึมตัว

มือแข็งแรงที่เขารู้จักดี คืบเคามาตั้งแต่เด็ก ชูขึ้นกางทั้งห้านิ้วอยู่ตรงหน้า ขนจางๆบนหลังมือเห็นได้รำไร เล็บตัดสั้นเรียบ ไม่มีร่องรอยของนิ้วเรียวกลมกลิ้งและปลายเล็บยาวของสตรี...

เท่านั้นเอง พื้นดินก็เหมือนผกกว่า ให้ร่างเขาถูกคลุมลงสู่เบื้องล่าง ร่างของเพรียวกลิ้งลงมาจากเตียง หล่นลงกระแทกพื้นห้องอย่างไม่เป็นท่า

(แก้วแก้ว, 2547จ: 472-473)

2.4 ตัวละครมีลักษณะที่ยังมีดั่งมีรูปร่าง

ในเรื่อง “ทางเทวดา” แก้วแก้วได้สร้างให้ตัวละครในเรื่องคือ “สาเคน” ชายหนุ่มซึ่งมีหน้าตาจืดจางเห่อจนเป็นอุปสรรคที่จะทำให้ผู้อื่นยอมรับในความสามารถของตนมาตั้งแต่เด็ก ได้รับพรพิเศษจากบรรดาเทพบนสวรรค์ว่า “เมื่อไรก็ตามที่แสงสัวลงๆ สาเคนจะมีรูปโฉมที่งดงามมากขึ้นๆ” การที่สาเคนได้รับพรพิเศษจากเทวดา เนื่องจากเขาสร้างแต่กรรมดี ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ เหล่าเทวดาจึงเห็นใจและพร้อมเพรียงกันตอบแทนความดีของสาเคน

เอริกา หญิงสาวสวยที่สาเคนแอบหลงรักเป็นคนแรกที่ได้เห็นคุณลักษณะพิเศษของสาเคน หลังจากที่ทั้งคู่ต้องนั่งกินข้าวกันมีดๆเนื่องจากไฟดับ เอริกาได้บอกให้สาเคนรู้ถึงเรื่องมหัศจรรย์นี้ สาเคนจึงมีความมั่นใจในตนเองพอที่จะสารภาพรักกับเอริกา ในตอนท้ายสาเคนสมหวังในรักและใช้ชีวิตอย่างมีความสุขอยู่กับเอริกา ดังตอนที่เอริกาเห็นคุณลักษณะพิเศษของสาเคนเป็นครั้งแรกว่า

“ไฟดับ!” หนุ่มสาวทั้งสองอุทานพร้อมกัน

“ไฟที่นี้ดับบ่อยหรือคะ?” เอริกาทถาม เหลียวมองรอบตัวด้วยความไม่เคยชิน

“นานๆเจอบ่อย ไม่นานก็มา รอสักครู...”

สาเคนไม่อาจมองเห็นร่างโปร่งใส รัศมีแพรวพรรณรายซึ่งชะงอกมองจากอากาศว่างเปล่านอกหน้าต่างเข้ามา ร่างนั้นห่อปาก เป่าลมพริ้วเป็นลมแรงพัดชะงอกผ่านหน้าต่าง ลวดมาถึงโต๊ะอาหาร

เปลวเทียนไหวสะบัดโดยแรง ทอดเงาสูงๆต่ำในห้อง ก่อนจะดับตามไปด้วยในวินาทีต่อมา...

เสียงเอริกาสะอูดกึก เมื่อเงยหน้ามองชายหนุ่มผู้เดินกลับมาถึงโต๊ะอาหาร

ในเงามืดสลัว ไร้แสงสว่างอย่างยามกลางวัน หญิงสาวตกตะลึงมองโคมหน้าคมสัน
ปานภาพวาดของชายหนุ่มรูปงามที่สุดเท่าที่เคยเห็นมา!

(แก้วเก้า, 2549ข: 152-153)

2.5 ตัวละครเป็นภูตแดง

ในเรื่อง “แดนดาว” แก้วเก้าได้สร้างตัวละคร “ภูตแดง” ซึ่งเป็นมนุษย์กึ่งปีศาจให้มีอยู่
ในประเทศไทย ซึ่งเป็นเอกภพคู่ขนานกับประเทศไทย ภูตแดงเป็นตัวละครที่ผู้แต่งสร้างจาก
จินตนาการให้มีลักษณะเหมือนมนุษย์ คือผู้ที่เข้าพิธีเป็นภูตแดงจะเป็นปีศาจที่มีชีวิตเป็นอมตะและมี
ลักษณะผิดมนุษย์ ดังในตอนที่ว่า

การเคลื่อนไหวนั้นคล้ายกับลีลาการเดินของมนุษย์...แต่ว่าผิดแปลกไปตรงที่โคลงเคลง
ไม่เรียบตรงอย่างการเดินของคนทั่วไป ส่วนหัวที่อยู่เป็นยอดป้านขึ้นมาจากบ่านั้นไม่มีคอ
จึงเหมือนกับกลิ้งไปกับช่วงบน ลำแขนกวัดไกวน้อยๆยาวลงมาถึงเข่า การเดินย่อตัว
เล็กน้อย... โอนเอนไปมา

(แก้วเก้า, 2547ข: 111)

ผู้ที่จะเป็นภูตแดงได้จะต้องผ่านพิธีกรรมตั้งเวรร่างแก่ภูตแดงเสียก่อน ดังในตอนที่ว่า

เสียงสวดเริ่มกังวานขึ้น จนกระทั่งเหมือนเสียงร้องเปล่งออกจากลำคออย่างทนทุกข์
ทรมาณพร้อมๆกัน...ก้องขึ้น ก้องขึ้นทุกขณะ ระคนด้วยทำนองวิงวอนโหยหวน...
ร่างนั้น...เป็นร่างของอะไรบางอย่างอยู่ในท่าเหยียดยาวคว่ำลง ร่างกายคล้ายกับมนุษย์
แต่ก็ค่อนไปทางลิงมากกว่าจะเป็นคน แขนยาวแนบชิดลำตัวนั้นยาวมาถึงเข่า ลักษณะ
แข็งทื่อและการที่โซ่ต้องคลายตัวปล่อยลงมาอย่างระวัง บอกให้รู้ว่าเป็นรูปปั้นหรือสลักที่
ทำให้ด้วยหินหรือโลหะหนักอะไรสักอย่าง...

แล้วปลายโซ่นั้นก็ขยับ...ปล่อยร่างนั้นตกลงมากระแทกบนร่างหญิงสาว...

รูปของภูตแดงถูกยกขึ้นๆลงๆอยู่หลายครั้ง ก่อนจะกระแทกลงมาซ้ำแล้วซ้ำอีกบนร่าง
ขาวซึ่งอ่อนปวกเปียกเหมือนตุ๊กตานุ่นที่ถูกทุบตีไปมา ท่ามกลางความเจ็บกริบ...เจ็บ
เหมือนไม่มีใครหายใจ...

เสียงสวดดังกระหึ่มขึ้นอีกวาระหนึ่ง คราวนี้ท่วงทำนองวิงวอนโหยหวนนั้นเปลี่ยนไป เป็นเสียงที่ลึกลับกรันกรัน เต็มไปด้วยความยินดี...

(แก้วแก้ว, 2547ข: 178-180)

การสร้างให้ตัวละครมีลักษณะพิเศษทั้ง 5 เรื่องดังกล่าวมาแล้วนี้ เป็นกลวิธีหนึ่งที่แก้วแก้วนำมาใช้ในงานเขียนนวนิยายแนวจินตนิมิต ซึ่งส่งผลให้เรื่องมีสีสันและสนุกสนานมากยิ่งขึ้น อีกทั้งทำให้ได้รับอรรถรสจากเนื้อเรื่องอย่างเต็มที่ ผู้อ่านจะรู้สึกตื่นตาตื่นใจไปกับจินตนาการที่โลดแล่นของผู้แต่ง

3. การสร้างตัวละครต่างภูมิ

การสร้างตัวละครต่างภูมิเป็นการสร้างให้มีตัวละครภูมิต่างๆปรากฏอยู่ในเรื่อง เช่น สวรรค์ภูมิ นรกภูมิ เสร็จงานภูมิ ฯลฯ การที่แก้วแก้วนำตัวละครภูมิต่างๆเหล่านี้มาสร้างไว้ในเรื่องเพราะเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติที่คนไทยรับรู้และคุ้นเคยมาเป็นเวลานาน แม้จะยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์ แก้วแก้วได้สร้างให้มีตัวละครภูมิต่างๆปรากฏอยู่ในเรื่องทั้งสิ้น 13 เรื่อง ได้แก่ เรื่องนาคราช พญาปลา วิมานมะพร้าว คนเหนือดวง มนตรา เรือนนพเก้า หนุมทิพย์ นางทิพย์ ทางเทวดา เทวาวาด พิมมาลา แต่ปางก่อน และแก้วราหู

ผู้วิจัยได้แบ่งตัวละครต่างภูมิในนวนิยายของแก้วแก้วออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ตัวละครที่อยู่สวรรค์ภูมิ ตัวละครที่อยู่นรกภูมิ ตัวละครที่อยู่เสร็จงานภูมิ และตัวละครภูมิอื่นๆ ดังนี้

3.1 ตัวละครที่อยู่สวรรค์ภูมิ

ตัวละครที่อยู่สวรรค์ภูมิที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายของแก้วแก้ว ได้แก่ เทพ เทวดา และนางฟ้า ผู้แต่งได้สร้างให้ตัวละครเหล่านี้ลงมาสัมผัสกับโลกมนุษย์ หรือมิฉะนั้นก็คอยให้ความช่วยเหลือมนุษย์อยู่บนสวรรค์ ตัวละครที่อยู่สวรรค์ภูมิที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายมีดังนี้

3.1.1 เทพ

ตัวละครที่เป็น “เทพ” ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง “นางทิพย์” กับ “มนตรา” ซึ่งแก้วแก้วแต่งต่อเนื่องกัน ในเรื่อง “นางทิพย์” มีการกล่าวถึงตัวละคร “รวิปริยา” ว่าเป็นธิดาของ ยามาธิบดีเจ้าแห่งสวรรค์ชั้นยามา ซึ่งเป็นสวรรค์ในระดับภพมาพจร ดังตอนที่ว่า

“ชั้นของรัศมีจะบอกว่าเทพนั้นมาจากสวรรค์ชั้นไหน สวรรค์ในระดับภพมาพจรมีอยู่หกชั้น เหนือขึ้นไปกว่านั้นคือพรหมโลก สวรรค์ชั้นที่สามชื่อ “ยามา” เป็นดินแดนที่มีแสงสว่างเท่ากันตลอด ไม่มีเข้าไม่มีค่า”

“คุณพ่อเชื่อว่า ปริตตามาจากสวรรค์ชั้นนี้หรือครับ”

“รวิปริยาต่างหากเล่า...”

(แก้วแก้ว, 2548ง: 443)

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึง “เทวีสินีวาลี” ซึ่งเป็นเทพเช่นเดียวกับรวิปริยา แต่ว่ามีพลังงานที่สูงกว่า ปรากฏอยู่ในตอนที่ดร.ภาธรนั่งสมาธิและถอดกายหยาบออกเพื่อขึ้นมหารวิปริยาบนสวรรค์ แต่เจอกับเทวีสินีวาลีเสียก่อน ดังที่ว่า

ร่างใสเหมือนประกอบจากแก้วผลึก ล่องลอยมาแต่ไกล กลิ่นหอมกรุ่นอบอวลคล้ายดอกไม้นานาชนิดประพรมอยู่ในอากาศ พร้อมด้วยรังสีสว่างไสวเป็นประกายรุ่งเรืองจับตา...

ร่างนั้นหยุดชะงัก ห่างจากเขาไปพอสมควรเหมือนกับบอกอยู่ในที่ว่าไม่เข้ามาใกล้กว่านั้น รัศมีรอบกายยังคงทอแสงแพรวพราวเจิดจ้าขึ้นทุกขณะ จนชายหนุ่มเกือบจะทนมองไม่ได้

พลังจากร่างนั้นแรงกล้ากว่าของรวิปริยา ทำให้ภาธรรู้ว่าเจ้าของร่างคงเป็นพลังงานสูงกว่าไม่น้อย...

“เทวีสินีวาลี!” เขาเรียกชื่อนั้นออกไปอย่างพลอดตัว

(แก้วแก้ว, 2548ง: 494-495)

จะเห็นว่าผู้แต่งได้สร้างตัวละครที่อยู่ในสวรรค์ภูมิตามวรรณคดีโบราณเรื่อง ไตรภูมิภิกษาของพระยาสิทธิพิทักษ์ที่มีการแบ่งสวรรค์ออกเป็นชั้นต่างๆ โดยสวรรค์ชั้นยามาเป็นสวรรค์ ชั้นที่สามที่อยู่ในสวรรค์กามาพจร

ส่วนในเรื่อง “มนตรา” ก็มีการกล่าวถึงเทพเจ้าเหมือนกัน แม้ว่าจะไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน แต่ผู้แต่งได้สร้างให้ตัวละคร “ดร.อารยัน” “เจ้าชายอินทราวุธ” และ “เขม” มีพฤติกรรม คำพูด และความสามารถที่แตกต่างจากมนุษย์ปกติ เช่น การที่เจ้าชายอินทราวุธ สามารถรักษาโรคต่างๆ ให้หายได้ ไม่ว่าโรคนั้นจะรุนแรงขนาดไหนก็ตาม หรือการที่เขมชอบพูดถึงพฤติกรรมที่เลวร้ายของมนุษย์และมักยกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ขึ้นมาแนะนำให้เป็นข้อควรปฏิบัติตาม หรือการที่ดร.อารยันพูดถึงที่มาของเจ้าชายอินทราวุธว่าเป็นผู้ที่มาจากอีกมิติหนึ่งเหมือนกับตน เป็นต้น สิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าตัวละครทั้งสามไม่ใช่มนุษย์ คือการที่รวิปริยาในร่างครุฑินชลดนาแผ่นหนังที่มีข้อความเขียนฝากไว้ที่หน้าบ้านของดร.ภาธร และเขาได้นำมาให้ดร.อารยันดูเพราะตนอ่านไม่ออก ดร.อารยันจึงบอกว่าข้อความในแผ่นหนังเขียนขึ้นเพื่ออัญเชิญเทพเจ้ามาอำนาจพรให้ดร.ภาธรสามารถเอาชนะความเลวร้ายที่เจ้าชายอินทราวุธก่อขึ้นได้ ดังในตอนที่ว่า

ตัวอักษรกระทบแสงเทียน...สีเข้มโดดเด่นออกมาอย่างเห็นได้ชัด เหลือบด้วยสีแพรวพราวในเนื้อสีอย่างที่เขาไม่เคยเห็นมาก่อนเลย...มันเลื่อมพราราวกับจะเลื่อนไหลไปมาได้ แม้กระทบแสงสว่างที่อ่อนที่สุด...

ในที่สุด ดร.อารยันก็เงยหน้าขึ้นในแสงเทียนสลัวนั้น ภาธรไม่แน่ใจว่าเห็นรอยยิ้มบางๆที่ริมฝีปากของเขาจริงหรือไม่

“ตัวหนังสือเหล่านั้นอ่านได้ความว่าอะไรครับ” ภาธรถามขึ้นอย่างอดไม่ได้

“มันเป็น...คล้ายกับคำอ้อนวอน...เกี่ยวกับการอัญเชิญเทพเจ้า เพื่ออำนาจพรหรืออะไรให้สักอย่างหนึ่ง”

“ฟังคล้ายคาถาสัมย์โบราณ” ชายหนุ่มออกความเห็น “เป็นภาษาสันสกฤตใช่ไหมครับ”

“ไม่ใช่หรอกครับ เก่ากว่านั้นอีก”

(แก้วแก้ว, 2548จ: 165-166)

3.1.2 เทวดา

แก้วแก้วได้สร้างให้มีตัวละครที่เป็น “เทวดา” ปรากฏอยู่ในงานเขียน 3 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ เรื่อง “หนุ่มทิพย์” “ทางเทวดา” และ “เทวवाद” บทบาทของเทวดาทั้ง 3 เรื่องจะมีหน้าที่ในการสอดส่องพฤติกรรมของมนุษย์และคอยให้ความช่วยเหลืออยู่บนสวรรค์

ในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” หลังจากเด่นชาติถูกรถชนตายในวันแต่งงาน เขาได้ขึ้นสวรรค์และพบกับ “ลุงทิม” ที่เป็นพ่อตา ซึ่งได้มาเป็นเทวดาซีเจ็ดอยู่บนสวรรค์นี้ ดังในตอนที่ว่า

“วันนี้ข้าแต่งเต็มยศไว้ย ต้องไปส่งท่านที่สนามบิน...ท่านได้รับเชิญไปเจริญสัมพันธไมตรีที่เมืองจินไฉ่แล้ว เพิ่งออกเดินทางวันนี้ เทวดาใหญ่หน่อยต้องไปส่งตามระเบียบ”...

“ทำไมจะเป็นไม่ได้วะ ข้าไม่เคยทำบาปทำกรรมอะไร ทำแต่บุญตั้งเยอะแยะ พอข้าตายมาขึ้นสวรรค์ชั้นนี้ เขาก็ให้ข้าเป็นซีเจ็ดทันทีเลย...”

(แก้วแก้ว, 2549ง: 15)

ในเรื่อง “ทางเทวดา” และ “เทวवाद” มีการกล่าวถึงเทวดาองค์ต่างๆมากมาย ได้แก่ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระอาทิตย์ และพระราหู ซึ่งแต่ละองค์ก็จะมีรูปโฉมและอิทธิฤทธิ์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ในเรื่องทางเทวดามีตอนที่กล่าวถึงรูปโฉมและลักษณะเด่นของพระจันทร์ พระเสาร์ และพระพุธไว้ว่า

พระจันทร์ ซึ่งเป็นเทพบุตรโฉมงาม ผิวขาวาวนวลล่อมด้วยรัศมีสีเงินของไข เห็นด้วยกับความคิดนี้อย่างเต็มที่ เพราะชอบความสวยงามอยู่แล้วตามลักษณะเทพเจ้าเสน่ห์...

ยังไม่ทันจะอ้าปากออกมา ก็เจอพระเสาร์ซึ่งเป็นเทพพิวสีเข้มดำจำัดคอขึ้นเสียดก่อน...

พระพุธ ผู้มีคารมคมคายกว่าเทพองค์อื่นๆ เถียงออกมาตามประสาเทพฝึปากดี...

(แก้วแก้ว, 2549ข: 147)

ตามความเชื่อของคนไทยเทวดาเหล่านี้จะหมุนเวียนเข้ามาเสวยอายุในแต่ละช่วงเวลาของมนุษย์ ซึ่งส่งผลให้มนุษย์ต้องประสบเหตุการณ์ต่างๆตามที่เทวดาแต่ละองค์จะ

คลับันดาลให้ขึ้นไป เช่น ในเรื่อง “ทางเทวดา” ตอนที่พระจันทร์ได้เข้าเสวยอายุของสาแคนและคลับันดาลให้สาแคนสมหวังในความรัก แต่ก็เป็นเวลาทีที่พระราหูเข้าเสวยอายุของสาแคนเช่นกัน จึงคลับันดาลทำให้ความรักของสาแคนเกิดอุปสรรค ดังที่โบราณเชื่อว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่ดีหรือเกิดเรื่องวุ่นวายเป็นเพราะ “ราหูเข้า” ดังตอนหนึ่งว่า

พระจันทร์ฉายรัศมีนวลเย็นผ่านหน้าต่างเข้าไปกระทบร่างชายหนุ่มผู้นอนก่ายหน้าผากอยู่ ทรงใช้ลำแสงนั้นลูบไล้ศีรษะของสาแคนด้วยความปรานี

“อย่ากลัวไปเลยเจ้าหนุ่มเอ๋ย ข้ายังเสวยอายุเจ้า ก็จะบันดาลให้เจ้าสมหวังในรักครั้งนี้...”

“ถึงวันที่ข้าจะเข้าแทรกพระจันทร์แล้วนะซี ตั้งแต่เช้าวันใหม่ไปจนสามเดือนสิบสองวันข้างหน้า เทวดาพระเคราะห์ที่จะมากุมชะตาเจ้าหนุ่มสาแคนคือราหู ไม่เชื่อก็เปิดคอมพิวเตอร์สำรวจดูปฏิทินได้”

(แก้วเก้า, 2549ข: 187)

3.1.3 นางฟ้า

ในเรื่อง “พิมมาลา” แก้วเก้าได้สร้างให้ตัวละคร “นางฟ้ารัมภา” เป็นแม่ทูนหัวของน้ำนวล โดยมีหน้าที่คอยดูแลและปกป้องน้ำนวลตั้งแต่เกิด ซึ่งแนวคิดเรื่องนางฟ้าเป็นแม่ทูนหัวนี้เป็นความเชื่อของชนชาติตะวันตก ดังนั้นเรื่องพิมมาลาจึงสะท้อนให้เห็นถึงการรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีอิทธิพลในงานเขียนของแก้วเก้า

แม้ว่านางฟ้ารัมภาในเรื่องพิมมาลาจะเป็นหญิงสาวสวยเหมือนกับที่ผู้อ่านเคยได้ยินได้ฟังมา แต่สิ่งที่แก้วเก้าได้เพิ่มเติมให้นางฟ้ารัมภาแตกต่างไป คือมีบุคลิกที่กระฉับกระเฉงปราดเปรียว ประกอบกับการแต่งกายที่ทันสมัย ทำให้นางฟ้ารัมภาไม่แตกต่างไปจากหญิงสาวบนโลกมนุษย์ นางฟ้ารัมภาจะปรากฏกายในแต่ละครั้งด้วยเสื้อผ้าที่ทันสมัย ที่สำคัญการแต่งกายในแต่ละครั้งของนางฟ้ารัมภาจะเข้ากับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น เช่น ตอนที่น้ำนวลคลอเคลีย นางฟ้ารัมภาได้มาปรากฏกายด้วยชุดนางพยาบาลสีชมพู ซึ่งเป็นการบอกให้รู้เป็นนัยว่าน้ำนวลจะได้ลูกผู้หญิง หรือตอนที่แวนสามี่ของน้ำนวลประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ นางฟ้ารัมภาก็ใส่ชุดคามาปรากฏกายให้น้ำนวลเห็น และต่อมาแวนก็เสียชีวิต

ผู้แต่งพรรณนาการแต่งกายของนางฟ้ารัมภาในชุดนางพญาบาลีสัมพูไว้ว่า

จากหางตา เห็นร่างไวๆตามทางเดิน พอเหลือบมอง สายตาก็ปะทะเข้ากับริ้วขาระหง ห่อหุ้มด้วยถ่วงนองบางใสโรยประกายคล้ายเศษแก้วหลากสี รองเท้าเปิดส้นสูงปรี๊ด สีสัมพูสด ชายเสื้อกาวนสีชาวด้านหน้าแหวกออกเผยให้เห็นเสื้อบางเบาพิมพ์ลายดอกไม้สีชมพูบานสล้างทั้งตัว คอหย่อนหลวม ลีกลงมาเกือบถึงเอว ชายกระโปรงสั้นเห็นต้นขากลมกลิ้ง

หมอบที่ไหนในโลกจะแต่งตัวแบบนี้ ชายหนุ่มร้องดังๆด้วยความปรามอทย์
“รัมภา!”

สาวในเสื้อกาวนแพथ์ พร้อมหูฟังคล้องคอ เดินหยิ่ง หน้าเฉยเมย ผ่านหน้าเขาไปราวกับชายหนุ่มไม่มีตัวตน ลีลาท่าเดินสะบัดสะโพกยักย้ายไม่ต่างจากนางแบบบนแคทวอล์ค ดวงตาเขียนขอบเข้ม แต่งเปลือกตาสีโรยกากเพชรไว้ยาววับถึงปลายคิ้ว ผมสีชมพูกระจายพองฟูเต็มหัว แต่ถึงพิลึกพิลั่นอย่างไร เปรี้ยวก็จำได้ว่าไม่ใช่ใครอื่น

(แก้วแก้ว, 2547จ: 570)

3.2 ตัวละครที่อยู่นรกภูมิ

ตัวละครที่อยู่นรกภูมิเป็นตัวละครที่แก้วแก้วสร้างขึ้นมาจากความเชื่อของคนไทยที่ว่านรกเป็นที่อยู่ของคนที่ทำกรรมชั่ว ในนรกมีผู้ที่คอยดูแลความเรียบร้อยคือยมบาล ดังนั้นในนวนิยายจินตนิมิตของแก้วแก้ว จึงมียมบาลและกฤตพิปิตสาจต่างๆปรากฏอยู่ ดังเช่นในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” กับ “มนตรา”

3.2.1 ยมบาล

“ยมบาลโชม” ในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” ทำหน้าที่อยู่ในนรกเหมือนอย่างที่คุณอ่านได้เคยรับรู้มา แต่สิ่งที่แตกต่างไปจากเดิม คือยมบาลโชมในเรื่องนี้ไม่ได้น่ากลัวน่าเกรงขามอย่างที่เคยรับรู้ เนื่องจากผู้แต่งได้เพิ่มความทันสมัยให้แก่ยมบาลโชม ไม่ว่าจะเป็นภาษา ท่าทางการแต่งกาย รวมทั้งระบบการทำงาน ซึ่งล้วนแต่ถอดแบบมาจากมนุษย์ในโลกทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะผู้แต่งมีจุดประสงค์เพื่อต้องการยั่วล้อสังคมไทย ดังตอนที่กล่าวถึงการแต่งกายของยมบาลโชมไว้ว่า

ผมเงยหน้าขึ้นดูก็รู้ได้โดยไม่ต้องมีใครบอกว่าผมประจันหน้าอยู่กับมบาลเข้าให้แล้ว
หนึ่งคน...เป็นมบาลตัวแรกที่ผมรู้จัก...และเป็นสาเหตุความยุ่งยากทั้งหลายเหล่าที่ติดตาม
ผมต่อมา...

พูดไม่พูดเปล่า ยังนั่งลงแล้วเอื้อมมือมาตบขาผมเสียอีก...เรื่องนี้ไม่เท่าไรแต่อาร์ก้าทั้ง
กระบอกที่สะพายมานั่งกับน้อยหน้าเหล็กที่แขวนเป็นพวงอยู่ที่เอวทำให้ผมกระเถิบออก
ห่างอย่างไม่ไว้ใจ

“จำไม่ได้หรอก ง่า...” ผมมองหน้า หน้าตาเหมือนคนเราจริงๆนี่เอง ไม่มีขนมีเขี้ยว
อะไรชวนให้สยดสยอง...แต่ก็ยังไว้ใจไม่ได้ยู่ดี

(แก้วแก้ว, 2549จ: 33-34)

3.2.2 ภูตผีปีศาจ

ในเรื่อง “มนตรา” มีตัวละครที่เป็น “ภูตผีปีศาจ” ที่มาจากนรกมากมาย แก้วแก้ว
สร้างให้ภูตผีปีศาจเหล่านั้นน่าเกลียดน่ากลัว ชวนให้ผู้อ่านรู้สึกสยดสยอง ดังตอนที่ว่า

บางตัวก็มีสภาพเหมือนศพที่กำลังอืด เน่าเฟะ น้ำเหลืองน้ำหนองไหลเยิ้มไปทั้งตัว...บาง
ตัวก็เป็นศพตายซากที่แห้งกรียมไปหมด มีแต่ยันต์ดาเป็นเบ้าลึกลับโหลจ้องมองอย่าง
ประหลาดร้าย บางตัวก็เหมือนสัตว์จันรุงรัง...

สัตว์นรกเหล่านั้น...ทำทางมันเต็มไปด้วยความอคอยากหิวโหย...

อสุรกายตัวหนึ่งทะลึ่งพรวดขึ้นสูงจนหัวมันเกือบจะชนก้อนเมฆ ปากแหลมเล็กส่งเสียง
กริคร้องโหยหวน ฟังสะท้านใจระคนกับเสียงฝนที่ค่อยซาลงบ้างแล้ว มันเยือกเย็นจน
แทบจะทำให้เลือดในตัวชายหนุ่มจับแข็งได้ที่เดียว เขาเพิ่งจะตระหนักถึงความสยดสยอง
อันเกิดจากเสียงผีเปรตในนรกได้ในบัดนี้เอง ว่ามันสันสะท้านเข้าไปถึงจิตใจส่วนลึกสุด
ของผู้ที่เผชิญประสบพบเห็น ได้อย่างไร

(แก้วแก้ว, 2548จ: 205-206)

3.3 ตัวละครที่อยู่แดรัจฉานภูมิ

ตัวละครที่อยู่แดรัจฉานภูมิที่ปรากฏในนวนิยายจินตนิมิตของแก้วแก้ว ได้แก่ พญานาค
นาค และพญาปลา ตัวละครเหล่านี้เป็นสัตว์หรือเป็นมนุษย์ที่ร่างกายมีส่วนผสมของสัตว์

โดยตัวละครเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทอยู่ในโลกมนุษย์ แก้วแก้วสร้างนวนิยายที่มีตัวละครที่อยู่
 เดรัจฉานภูมิทั้งสิ้น 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “นาคราช” กับ “หนุ่มทิพย์” ดังนี้

ในเรื่อง “นาคราช” แก้วแก้วได้สร้างให้ตัวละครเอกในเรื่องเป็น “พญานาค” ซึ่งเป็น
 สัตว์ในตำนานที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในความเชื่อของคนไทยมานานแสนนาน บางคนถึงกับเชื่อมั่น
 ว่าพญานาคมีตัวตนจริง และคนบางกลุ่มยังเชื่อว่าพญานาคเป็นบรรพบุรุษของพวกเขา จึงให้
 ความเคารพนับถือดุจเทพเจ้าที่คอยปกป้องคุ้มครอง คลับันดาลให้อยู่เย็นเป็นสุข มีข้าวปลาอาหาร
 บริบูรณ์ พญานาคจึงถือเป็นสัญลักษณ์แห่งความมีฤทธิ์มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ ทั้งยังเป็นตัวแทนแห่ง
 ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหารและน้ำอีกด้วย

ผู้แต่งได้สร้างให้พญานาคมีความเกี่ยวข้องกับเมืองมาย เมืองที่ต้องล่มสลายเพราะ
 ชาวเมืองมายคิดค้ำมั่นสัญญาต่อพญานาคราช นั่นก็คือการให้เจ้านางผู้หญิงแต่งงานไปอยู่ต่าง
 แคว้น เพราะเมืองมายมีประเพณีว่าเจ้านางผู้หญิงจะต้องบวสรวงพญานาค โดยการห้ามแต่งงาน
 และต้องรักษาพรหมจารีตลอดชีวิต นอกจากนี้ชาวเมืองยังพากันฆ่างูเพื่อนำไปขายให้ฝรั่ง และ
 ละเลยการทำพิธีบวสรวงพญานาคทุกปีมะโรง ผลจากการคิดค้ำมั่นสัญญานี้ทำให้คนในตระกูลของ
 เจ้าเมืองมายโดนคำสาป นั่นคือจะต้องตายเพราะงูหรือไม่ก็ตายในน้ำ หรือตายด้วยพิษทุกชนิด
 เพราะนาคถือว่าเป็นเจ้าของท้องน้ำและเจ้าของพิษ

พญานาคได้แปลงร่างเป็นมนุษย์ใช้ชื่อว่าลำฟ้า เพื่อเข้ามาในครอบครัวของแพงเมือง
 เจ้าเมืองมายรุ่นสุดท้าย โดยอ้างว่าเป็นญาติห่างๆ แต่ก็จะมีสิ่งผิดปกติที่ทำให้สังเกตเห็นได้ว่าลำฟ้า
 ไม่ใช่คนธรรมดา เช่น เมื่อเขาถูกแสงแดดจะมีเงายาวเป็นรูปงู, ชอบหายใจอย่างไรร่องรอย, เวลา
 เดินไม่มีเสียง, มีตาสีเขียว และเวลาขับรถเหมือนการเคลื่อนไหวของงู เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีบุรุษของลำฟ้าที่แปลงร่างเป็นมนุษย์ เพื่อช่วยเหลือให้แผนการใน
 การเป็นเจ้าเมืองมายคนต่อไปของลำฟ้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยบุรุษได้แปลงร่างเป็นหญิงสาว
 สวยที่ชื่อว่าบัวหอม และเข้ามาติดสนิทกับเมืองอินทร์คู่หมั้นของแพงเมือง ในตอนท้ายเมืองอินทร์
 ถูกบัวหอมฆ่าตาย โดยก่อนตายเขาได้เห็นสภาพที่แท้จริงของบัวหอม ดังในตอนที่ว่า

บัวหอมชะโงกหน้าเข้ามาใกล้ ดวงหน้าของหล่อนไม่มีเค้าความสะสวยของหญิงสาว ผู้รื่นเริงด้วยจริตกิริยาเหลืออยู่อีกเลย หากแต่เป็นดวงหน้าที่ผิดมนุษย์...ชาวซิดจนดูเขียวริมฝีปากแสดะมองเห็นเขียวเล็กๆเต็มปาก โดยเฉพาะมุมปากโค้งเหมือนเขี้ยวงู ดวงตากลมใสปราศจากหนังตาจ้องมองชายหนุ่มเหม็ง

(แก้วเก้า, 2547ค: 351)

ในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” แก้วเก้าได้สร้างให้มีตัวละคร “นาค” ปรากฏอยู่เช่นกัน นาคที่ว่าเป็นลูกสาวของพญานาคที่แปลงร่างเป็นหญิงสาวมาว่ายน้ำเล่นอยู่ที่คลองหน้าบ้านของคนชาติ เมื่อเขาเห็นผู้หญิงนั่งเล่นอยู่ที่หน้าบ้านตน จึงออกมาพูดคุยและรู้ความจริงว่าหญิงสาวที่ตนเองเห็นไม่ใช่คนธรรมดา แต่เป็นนาคที่อาศัยอยู่ในคลองเงือกใกล้หมู่บ้านของตน ลูกสาวพญานาคกับคนชาติได้พบกันอีกหลายครั้ง เพราะเธอแปลงกายเป็นมนุษย์เพื่อมาเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัย ในตอนท้ายเธอได้ลุดคนชาติลงไปอยู่ในบาดาลด้วยกัน

ตอนที่คนชาติเห็นลูกสาวพญานาคที่แปลงร่างเป็นหญิงสาวมาว่ายน้ำเล่นที่หน้าบ้านของตน ผู้แต่งบรรยายไว้ว่า

แต่พอมองต่ำลงไป ผมก็ใจหายวาบ กระจุกสายตาจันมองสูง เมื่อรู้ตัว ด้วยเกรง หล่อนจะตบเอาถ้าผลอจ้องนานกว่านี้ ก็หล่อนไม่ยกนุงกระโจมอกหรือใส่เสื้อนุ่งผ้าอะไรสักอย่างเดียว กลับนุ่งลมห่มฟ้าขาวโพลนไปทั้งตัว เพียงแต่มีเส้นผมปิดอยู่ที่แรก ผมก็เลยไม่ทันสังเกต...

“ถ้าท่านเป็นคน ทำไมท่านจึงเห็นเรา?” หล่อนยังคงซักต่อ...

(แก้วเก้า, 2549ง: 58-59)

นอกจากแก้วเก้าจะสร้างให้มี “พญานาค” กับ “นาค” ปรากฏในเรื่อง “นาคราช” กับ “หนุ่มทิพย์” แล้ว ในเรื่อง “พญาปลา” แก้วเก้าได้สร้างให้มีตัวละคร “พญามัจฉา” ซึ่งเป็นตัวละครที่อยู่ในเครืองานภูมิอีกด้วย พญามัจฉามีศีรษะเป็นปลาและมีตัวเป็นมนุษย์ โดยพญามัจฉาเป็นรูปวาดของโซบาร์ดี จิตรกรชาวอินโดนีเซียที่วาดขึ้นจากภาพสลักหินเก่าแก่ของบาห์ลี ซึ่งบูรพาษาหนุ่มผู้มีอาชีพเป็นช่างถ่ายรูปอิสระและผู้ช่วยของนักสำรวจทางศิลปะโบราณคดีและวัฒนธรรมได้ถ่ายรูปมาให้himมาน เพื่อนหญิงของตนดู เหตุการณ์ประหลาดเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่himมานเห็นภาพวาดนั้น เธอรู้สึกว่ามีคนเข้ามาที่ห้องนอนตอนเธอหลับ แต่เมื่อตื่นขึ้นมาก็ไม่พบใคร ทิ้งไว้

เพียงหลักฐานคือเสื้อผ้าของเธอขาดและเธอได้กลิ่นคาวปลา นอกจากนี้นิมมานยังถูกสะกดให้ไปหาพญามัจฉาที่สระว่ายน้ำอีกด้วย แต่มีคนเห็นทัน เธอจึงไม่จมน้ำตายเสียก่อน ในตอนท้ายบุรุษาคัดสินใจเผารูปพญามัจฉาทิ้งและมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับนิมมาน พญามัจฉาจึงไม่ปรากฏกายอีกเลย

ผู้แต่งได้แรงบันดาลใจในการสร้างตัวละครพญามัจฉา ซึ่งเป็นลักษณะผสมระหว่างสัตว์กับมนุษย์มาจากตำนานปรัมปราของอินโดนีเซีย ซึ่งชาติเก่าแก่มักจะมีสัตว์ในจินตนาการอยู่ทั่วไปในงานศิลปะของชาติตน

ตัวอย่างตอนที่นิมมานเห็นภาพวาดของพญามัจฉาในครั้งแรก ดังตอนที่ว่า

นิมมานจ้องร่างในภาพ เป็นอะไรหนอ...ส่วนศีรษะเป็นปลา...ใช่แล้ว...ปลาจริงๆ
 นัยน์ตากลมใสและปากกว้างยาวเหยียดน้อยๆ ไม่มีคอ แต่ต่ำลงมาก็คือบ่า แผลงอกและลำแขน
 อยู่ในท่าคล้ายกอดดอก หรือไม้ก็พนมมืออย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นร่างกายของมนุษย์ผู้ชาย
 อย่างชัดเจน

(แก้วแก้ว, 2540ข: 15)

3.4 ตัวละครภูมิอื่นๆ

ตัวละครภูมิอื่นๆที่ปรากฏในนวนิยายจินตนิมิตของแก้วแก้ว คือตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์และไม่ได้อยู่ในสวรรค์ภูมิ นรกภูมิ และไตรภพภูมิ แต่มาอยู่ในมนุษยภูมิและมีบทบาทเกี่ยวข้องกับมนุษย์นั่นคือวิญญาณ ดังมีปรากฏอยู่ในนวนิยายของแก้วแก้ว 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องเรือนนพแก้ว วิมานมะพร้าว คนเหนือดวง แต่ปางก่อน และแก้วราหู

3.4.1 วิญญาณ

ตัวละครที่เป็น “วิญญาณ” ปรากฏอยู่ในงานเขียนของแก้วแก้วหลายเรื่อง โดยวิญญาณส่วนใหญ่จะผูกพันกับสถานที่ หรือบุคคลอันเป็นที่รัก หรือไม่ก็ยังมี ความกังวลอยู่กับเรื่องราวต่างๆ จนทำให้ดวงวิญญาณยังคงวนเวียนอยู่ใกล้ๆบุคคลหรือสถานที่นั้นๆ

เรื่อง “เรือนนพเก้า” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับดวงวิญญาณของ “ผอบแก้ว” ที่ถูกพันธนาการอยู่ในเรือนนพเก้า เนื่องจากตอนที่ผอบแก้วเป็นมนุษย์ได้ถูกตราหน้าจากคนในสังคมว่าเป็นหญิงบาป เพราะไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี เมื่อตายไปแล้วดวงวิญญาณของผอบแก้วยังคงอยู่ที่เรือนนพเก้าเพื่อรอให้คุณยายบุญทิพย์ เมฆ นิชา และเพื่อนๆ ช่วยกันตามหาแหวนนพเก้าของพระยาปวิวรรตผู้เป็นสามี และแหวนของเขมอติดคู่หมั้นที่กลายมาเป็นสามีคนที่สอง เพื่อเป็นหนทางปลดปล่อยวิญญาณของผอบแก้วให้ไปสู่ภพภูมิที่ดีกว่า ดังตอนหนึ่งผู้แต่งบรรยายไว้ว่า

ผอบแก้วก้าวลงบันไดมา คนที่สองหันมาเห็นเธอเข้า มั่นยืนตัวแข็งอยู่ พริบตาก็ทำใจกล้า ไข่ชะแลงในมือเหวี่ยงเข้าเต็มแรงที่ร่างของเธอ กะจะตีให้ขาดสองท่อนทีเดียวถ้าทำได้

ชะแลงเหวี่ยงวืด กินอากาศ แต่ไม่สัมผัสเป้าหมาย

(แก้วเก้า, 2545ข: 13-14)

เรื่อง “วิมานมะพร้าว” เป็นเรื่องราวของคนกับวิญญาณที่ต้องมาพบกันและกลายเป็นเพื่อนกันในที่สุด เริ่มต้นจากการที่จุลลาได้เข้ามาทำงานที่โรงงานปาล์มโปรดักส์และสามารถมองเห็นวิญญาณของ “เจ้าสัว” เจ้าของผู้บุกเบิกโรงงานจนเจริญก้าวหน้าสืบมาจนถึงรุ่นหลานคือสืบสาย ซึ่งเป็นเจ้านายของจุลลา เนื่องจากเจ้าสัวยังมีความผูกพันและเป็นห่วงโรงงานที่ตนสร้างขึ้น จึงขอร้องให้จุลลาช่วยเปิดโปงความจริงให้สืบสายรู้เรื่องที่ทรงเดชซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายผลิตของโรงงานพยายามยักยอกเงินของโรงงานไปใช้ส่วนตัว ดังตอนหนึ่งผู้แต่งบรรยายไว้ว่า

กำลังควบรถไปเรื่อยๆ ไม่เร็วไม่ช้าจนเกินไปท่ามกลางแสงไฟหน้ารถที่วูบวาบแข่งกับแสงโคมริมทาง ลับปลับฉันก็รู้สึกขึ้นมาเฉยๆว่ามีใครคนหนึ่งนั่งซ้อนหลังมาด้วย แม้ว่าคนคนนั้นจะไม่ได้เอื้อมมือมาเกาะเอวฉันไว้ก็ตามที แต่ก็มองเห็นชายเสื้อขาวถูกลมพัดปลิวไปหว่า

ฉันเหลือบมองในกระจกส่องหลังรถ ก็เห็นดวงหน้าเจ้าแก่ชะโงกมายิ้มรับเสียดเป็นเงียว

(แก้วเก้า, 2544: 85)

“คนเหนือดวง” เป็นเรื่องราวของโพน เด็กหนุ่มที่ได้ร่ำเรียนวิชาโหราศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการพยากรณ์เรื่องราว การคำนวณตัวเลข เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปของมนุษย์

จาก “น้ำโหน” ผู้ที่โพนเข้าใจว่าเป็นลุงแก่ๆที่มาขออาศัยอยู่ที่วัด จนที่สุดความจริงได้เปิดเผยว่าที่แท้ น้ำโหนคือดวงวิญญาณของ “พระยาญาณศาสตร์” หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “เจ้าคุณโหร” ซึ่งเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงด้านโหราศาสตร์ในสมัยอยุธยา เนื่องจากเจ้าคุณโหรต้องการถ่ายทอดวิชาความรู้ที่มีให้แก่คนดีนำไปใช้ในทางที่ถูกต้อง ดังนั้น โพนซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบอขายและเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณาแก่ผู้ตกทุกข์ได้ยากจึงเป็นผู้ที่มีความเหมาะสม

เรื่องคนเหนือดวงเป็นเรื่องราวและความผูกพันระหว่างผู้ที่อยู่สองภพ คือฝ่ายหนึ่งเป็นอาจารย์ที่อยู่ในสถานะของดวงวิญญาณ ส่วนอีกฝ่ายเป็นลูกศิษย์ที่เป็นมนุษย์ การปรากฏตัวของน้ำโหนมักจะจะเป็นไปอย่างเงิบเงิบและเหมือนเป็นเรื่องบังเอิญอยู่หลายครั้ง เช่นตอนหนึ่งว่า

โพนถึงกับสะดุ้ง ไม่ทันเห็นว่ามีใครนั่งอยู่แถวนั้น และบนเสื่อนั้น ผู้ชายคนหนึ่งนั่งทอดเข่ามองตรงมาด้วยสายตาแสดงความสนใจเหมือนอยากจะพูดคุยด้วย

(แก้วแก้ว, 2547ก: 11)

เรื่อง “แต่ปางก่อน” เป็นเรื่องราวความรักและความผูกพันของท่านชายใหญ่กับเจ้านางม่านแก้วที่มีอุปสรรคขัดขวางจนไม่สามารถครองรักกันได้ เนื่องจากเจ้านางม่านแก้วถูกวางยาพิษในวันอภิเษกสมรส ทำให้ท่านชายใหญ่โศกเศร้าอย่างยิ่ง แม้กระทั่งสิ้นชีพไปแล้ว ดวงวิญญาณของ “ท่านชายใหญ่” ก็ยังคงวนเวียนอยู่ที่ตำหนักกรมนี้ ซึ่งเคยเป็นเรือนหอของตนเอง จนกระทั่งได้พบกับราชาวดี ซึ่งก็คือเจ้านางม่านแก้วที่มาเกิดใหม่ ท่านชายใหญ่ได้พูดคุยกับราชาวดีจนเธอจำเรื่องราวต่างๆในอดีตได้ แต่เนื่องจากความแตกต่างในเรื่องภพภูมิ ทำให้ทั้งคู่ไม่สามารถครองรักกันได้ ในชาตินี้ จนกระทั่งชาติที่สามทั้งคู่ได้มาเกิดเป็นม.ล.จิราคมและอันตรา จึงได้สมหวังในรักในชาตินี้

ในภพที่สอง ดวงวิญญาณของท่านชายใหญ่ได้พยายามติดต่อกับราชาวดีโดยใช้เพลงลาวม่านแก้วเป็นสื่อ เพลงนี้ท่านชายใหญ่ได้แต่งให้กับเจ้านางม่านแก้วโดยเฉพาะ โดยให้มโหรีเล่นขับกล่อมห้องหอในวันมงคล เมื่อราชาวดีได้ยินเพลงนี้ก็รู้สึกคุ้นเคย ยิ่งได้มาเห็นตำหนักกรมนี้ก็ยังรู้สึกผูกพันกับสถานที่แห่งนี้เป็นอย่างยิ่ง จนกระทั่งราชาวดีได้พบกับท่านชายใหญ่ เรื่องราวต่างๆจึงค่อยๆเปิดเผยขึ้น ดังตอนที่ราชาวดีได้ยินเพลงลาวม่านแก้วที่ตำหนักกรมนี้ และได้พบกับท่านชายใหญ่เป็นครั้งแรกว่า

เพลงนั้นเป็นทำนองเพลงไทยเดิม แต่จะเป็นเพลงอะไรหญิงสาวฟังไม่ถนัดนัก จับได้แต่เสียงซอสามสายซึ่งโหยละห้อย คร่ำครวญ จนทำให้บรรยากาศนั้นสลดหม่นหมองลงอย่างประหลาด

แล้วจู่ๆเสียงซอก็ตัดหายลงอย่างกะทันหัน ในขณะที่หน้าต่างบานหนึ่งที่เปิดอยู่ปรากฏร่างบุคคลหนึ่งชะงอกหน้าออกมา ท่าทางแสดงว่าเห็นหล่อนยืนอยู่นอกกำแพง

“เธอจะเข้ามาข้างในรั้วนี้ได้ ยืนอยู่ข้างนอกนานคงจะเมื่อย”

ราชวดีสะดุ้งด้วยความตกใจและอาย แต่จะหลบก็หลบไม่ทัน...

แต่ร่างของบุคคลผู้ก้าวตรงเข้ามาหาหญิงสาวนั้น ทำให้หล่อนรู้สึกคล้ายกับอรุโณทัยดวงใหม่กำลังส่องแสงเรื่อเรืองขึ้นในบริเวณตึกขาวโดยเฉพาะ

(แก้วแก้ว, 2548ค: 47-48)

เรื่อง “แก้วราหู” เป็นเรื่องราวความรักความผูกพันของดวงวิญญาณ

“นางมาสมือง” ที่มีต่อขุนลุ่มฟ้า พระสวามีผู้ครองเมืองกุแสน ซึ่งเคยเป็นอาณาจักรที่เจริญรุ่งเรืองในอดีต ในชาติปัจจุบันขุนลุ่มฟ้าได้มาเกิดเป็นวสวี หลานชายของคุณพินิต นาคราช ผู้ที่มีความสนใจค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีเกี่ยวกับเมืองกุแสน ในขณะที่ดวงวิญญาณของนางมาสมืองยังทำหน้าที่ปกป้องซากโบราณสถานของเมืองกุแสนจากมนุษย์ใจบาป ที่แอบลักลอบเข้ามาขุดซากโบราณสถานเมืองกุแสน เพื่อหาของมีค่าส่งออกไปขายให้กับชาวต่างชาติ โดยมีดวงวิญญาณของ “สีมา” ซึ่งเป็นทหารองครักษ์ผู้มีความจงรักภักดีต่อขุนลุ่มฟ้าจนยอมสละชีพตนเอง เพื่อปวารณาตัวคอยเฝ้าดูแลโบราณสถานเมืองกุแสนเป็นผู้ช่วยที่สำคัญ นางมาสมืองกับสีมาได้รอกอยที่จะพบกับวสวี เพื่อต้องการจะให้เขาระลึกชาติถึงตอนที่เคยเป็นขุนลุ่มฟ้า เพื่อที่เขาจะได้จำถึงความรักที่เคยมีต่อบ้านเมือง ไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ และตัวนางเองได้ ตอนที่นางมาสมืองปรากฏกายต่อหน้าพวกที่ลักลอบเข้ามาขุดเจดีย์เพื่อหาสมบัติที่เมืองกุแสน ผู้แต่งได้บรรยายไว้ว่า

แต่สิ่งที่พอเสียงบุญมาตตะดิ่งมองอยู่ไม่ใช่ชะตากรรมอันน่าสมเพชนั้น หากเป็นจุดเดียวกับที่อาจารย์อินฮินตัวแข็งที่อรวกับถูกสาปตะลิ่งมองอยู่...

เหนือขึ้นจากยอดเจดีย์ ท่ามกลางเมฆที่ห้อยย้อยลงต่ำจนดูเหมือนจะจดยอดแหลมนั้น แสงฟ้าแลบสว่างจ้าขึ้นเนิ่นนานพอจะเห็นภาพรูปกายของสตรีคลุมด้วยสไบยาวพลิ้ว กระพือตามแรงลม ก้มตัวลงแหวกม่านเมฆออกจากกัน แล้วค่อยแหวกกลุ่มเมฆให้ลอย

ปิดเข้าเป็นภูเขามธดำทะมึน เช่นเดียวกับร่างที่หมุนกลับลับหายเข้าไปในความมืดทะมึน
นั้นอย่างเงียบเชียบ เหลือไว้แต่สายฝนที่โปรยปรายลงมาไม่ขาดสาย

(แก้วเก้า, 2548ก: 217)

ในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” หลังจากที่เด่นชาติหนีขึ้นมาจากนรกแล้วสามารถเห็นผู้ที่
อยู่ต่างภูมิได้ เขาได้พบกับ “น้ำสุข” วิญญาณของอดีตมรรคนายกที่วัดแถวบ้านของเขา น้ำสุขมา
ขอความช่วยเหลือจากเด่นชาติ เรื่องที่มีผู้ลักลอบเข้ามาขโมยของในวัด เด่นชาติกับน้ำสุขจึงต้อง
ร่วมมือกันปราบปรามพวกคนใจบาป ตอนที่เด่นชาติพบกับน้ำสุขครั้งแรกที่บริเวณท้ายวัด ผู้แต่ง
ได้บรรยายไว้ว่า

ยังไม่ทันขาดคำ ร่างนั้นก็ทั้งตัวรูตลงมาถึงพื้นดิน โดยที่ยืดแขนยาวเหยียดออกเหนี่ยว
คอบไม้ไว้อย่างเดิม เหมือนชะนีเหนี่ยวไม้ เพียงแต่ยาวกว่าแขนชะนีหลายสิบเท่า
เท่านั้นเอง...

ส้อมเสียงยื่นเยะเยือกเหมือนลอยลมมาแต่ไกล ทั้งที่พุดอยู่ไม่ห่างนัก ไกลออกไป หมา
เฝ้าสวนเริ่มหอนก้นโหยหวน ดังวังเวงรับกันเป็นทอดๆ

“น้ำเป็นผีระอะ” ผมคะเนดูส้อมเสียงแล้วคงจะเป็นผู้ใหญ่กว่าผมมาก ก็เลยเรียกน้ำเสียด
หน่อย

(แก้วเก้า, 2549ง: 79-80)

การที่แก้วเก้าใช้กลวิธีการสร้างตัวละครต่างภูมิในงานนวนิยายจินตนิมิต เพราะ
ตัวละครต่างภูมิเป็นสิ่งที่คนไทยได้ทราบและคุ้นเคย เนื่องจากเป็นความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติ
ที่รับรู้กันมาช้านาน แต่สิ่งที่สังเกตได้จากการวิเคราะห์นวนิยายจินตนิมิตของแก้วเก้า คือตัวละคร
ต่างภูมิในนวนิยายบางเรื่องจะมีพฤติกรรมหรือลักษณะที่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น “เทวดา” ในเรื่อง
หนุ่มทิพย์ ทางเทวดา และเทวาวาด “นางฟ้า” ในเรื่องพิมมาลา และ “ยมบาล” ในเรื่อง
หนุ่มทิพย์จะมีพฤติกรรมหรือลักษณะที่เปลี่ยนไปจากที่ผู้อ่านเคยรับรู้มาก่อน กล่าวคือแม้ว่าตัว
ละครที่เป็นเทวดาหรือนางฟ้าจะยังคงมีรูปลักษณะที่สวยงามและมีชีวิตที่รื่นรมย์อยู่บนสวรรค์ แต่
สิ่งที่เปลี่ยนไปจากเดิมคือจะมีความทันสมัยเช่นเดียวกับคนในโลกมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย
การใช้ภาษา และเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยต่างๆ นอกจากนี้อุปนิสัยก็มีความเป็นกันเองมากขึ้น โดย
เห็นจาก “นางฟ้ารามภา” ซึ่งมีอุปนิสัยร่าเริง จี๋เล่น และแต่งตัวทันสมัย หรือ “ยมบาลโชม” ที่ทำ
หน้าที่เป็นผู้คุมในนรกก็ไม่ได้จริงจัง น่ากลัวอย่างที่ผู้อ่านเคยได้ยินได้ฟังมาก่อน แต่เป็นยมบาลที่

ใจดีและเกียจคร้าน ลักษณะเหล่านี้ทำให้เรื่องสนุกสนาน และผู้อ่านได้เห็นมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม

อย่างไรก็ตามนวนิยายจินตนิมิตบางเรื่องของแก้วแก้วยังคงให้ตัวละครต่างภูมิมีพฤติกรรมหรือลักษณะที่เหมือนเดิม กล่าวคือตัวละครที่อยู่ในสวรรค์ภูมิยังคงเป็นตัวละครที่สวยงาม อยู่ในสวรรค์ที่สงบและรื่นรมย์ อีกทั้งยังมีความน่าศรัทธา เช่น “เทพ” ในเรื่อง “นางทิพย์” ส่วนตัวละครในนรกภูมิเป็นตัวละครที่น่าเกลียด น่ากลัว เช่น “ภูตผีปีศาจ” ในเรื่อง “มนตรา” เป็นต้น

อนึ่งจะสังเกตได้ว่าการกำหนดพฤติกรรมของตัวละครที่มีความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อเรื่องด้วยว่า ผู้แต่งต้องการที่จะนำเสนอในรูปแบบใด เช่น ในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” “ทางเทวดา” และ “เทวवाद” ผู้แต่งต้องการนำเสนอเนื้อหาข้อสังคมเรื่องระบบข้าราชการและสังคมที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยี ส่วนในเรื่อง “พิมมาลา” ผู้แต่งต้องการข้อสังคมที่ผู้ชายมักเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบผู้หญิงในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะป็นพ่อแม่ที่หวังพึ่งพาลูกชายมากกว่าลูกสาว การคบหากันของชายหนุ่มหญิงสาวที่ผู้หญิงมักเป็นฝ่ายเสียหาย เป็นต้น ส่วนในนวนิยายที่ต้องการเน้นความสมจริงของเนื้อเรื่อง แก้วแก้วก็สร้างพฤติกรรมของตัวละครให้เหมือนกับที่ผู้อ่านเคยรับรู้มาก่อน เช่น “ภูตผีปีศาจ” ในเรื่อง “นางทิพย์” แก้วแก้วก็สร้างให้มีมีความน่าสะพรึงกลัวชวนให้ผู้อ่านขนพองสยองเกล้า เป็นต้น

การใช้ของวิเศษและของอาถรรพ์

การใช้ของวิเศษและของอาถรรพ์เป็นกลวิธีสุดท้ายที่แก้วแก้วใช้ในการสร้างนวนิยายแนวจินตนิมิต โดยของวิเศษและของอาถรรพ์ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องจะมีอำนาจที่สามารถคลั่งคลานให้เกิดปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ แก้วแก้วได้สร้างให้มีของวิเศษปรากฏอยู่ในนวนิยายทั้งสิ้น 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องอชิษฐาน วสันต์ลีลา แก้วราหู และเรือนมยุรา ส่วนของอาถรรพ์ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องฟ้าทอง ของวิเศษและของอาถรรพ์ในแต่ละเรื่องจะมีอำนาจแตกต่างกันออกไปดังนี้

ในเรื่อง “อชิษฐาน” แก้วแก้วได้สร้างให้มีของวิเศษในเรื่องคือ “ตุ๊กตาอชิษฐาน” ซึ่งมีชายชรานำมาวางขายไว้ที่ริมทางเดิน ความพิเศษของตุ๊กตาอชิษฐานอยู่ตรงที่หากผู้ใดปรารถนาสิ่งใดก็ให้ตั้งจิตอธิษฐานกับตุ๊กตาเพียงข้อเดียว ผู้นั้นก็จะสมหวัง แต่เมื่อใดก็ตามที่ต้องการอธิษฐาน

ข้อที่สอง ผู้นั้นจะต้องนำตุ๊กตาตัวแรกมาเปลี่ยนเอาตัวที่สองจากชายชรา โดยจะต้องแลกกับสิ่งที่ผู้อธิษฐานต้องการมากที่สุด ดังในตอนที่ว่า

“ตุ๊กตาเหล่านี้คือตุ๊กตาอธิษฐาน ถ้าหากว่าคุณประสงค์สิ่งใดมาๆขอให้อธิษฐานหนึ่งข้อแล้วคุณจะได้ตามนั้น”

แล้วแกก็จะนั่งไปครู่หนึ่ง ก่อนน้ำเสียงจะแน่นหนักขึ้น

“แต่เมื่อใดคุณต้องการอธิษฐานข้อที่สอง คุณจะต้องนำตุ๊กตาตัวแรกมาเปลี่ยนเอาตัวที่สองไปจากฉัน แล้วถึงตอนนั้นฉันจะบอกเองว่าคุณต้องจ่ายราคาค่างวดของการอธิษฐานเท่าใด”

(แก้วแก้ว, 2549จ: 8)

ในเรื่องนี้หญิงสาวที่ชื่อญานิสสาได้ซื้อตุ๊กตาผู้หญิงสวมเครื่องนุ่งห่มในรัชกาลที่ 5 จากชายชรา ซึ่งชายชราได้ให้บริวารตุ๊กตาผู้ชายมาอีก 6 ตัว โดยบอกกับหญิงสาวว่าเธอสามารถอธิษฐานขอสิ่งที่ตนเองปรารถนาได้และไม่คิดเงินค่าตุ๊กตาเหล่านั้น ญานิสสาสังเกตในภายหลังว่าตุ๊กตาผู้หญิงมีหน้าตาคล้ายคลึงกับตนเป็นอย่างมาก ส่วนตุ๊กตาบริวารผู้ชาย 6 ตัวก็มีบุคลิกและหน้าตาที่คล้ายคลึงกับผู้ชายที่เข้ามาพัวพันกับตน 6 คน ซึ่งญานิสสารู้ว่าทุกคนล้วนแต่เป็นเกย์ทั้งสิ้น

ญานิสสาได้ตั้งจิตอธิษฐานกับตุ๊กตาผู้หญิง เนื่องจากต้องการรู้ความจริงเกี่ยวกับเมืองแมนชายหนุ่มที่ตนมีความรู้สึกพิเศษให้ โดยได้อธิษฐานว่า “นี่จะ แม่ตุ๊กตาอธิษฐานจ้า ถ้าหากว่าอะไรเธอได้ละก็ ฉันขออธิษฐานให้ได้คำตอบเรื่องคุณเมืองแมนให้ฉันหายปวดหัวเสียที่ได้ไหมจ๊ะ” (แก้วแก้ว, 2549: 191) ในไม่ช้าญานิสาก็ได้คำตอบในเรื่องที่ตนได้อธิษฐานไว้จากอาจารย์ซึ่งเป็นอดีตภรรยาของแมนเมืองที่ได้หย่าขาดกัน อาจารย์บอกกับญานิสสาถึงสาเหตุที่ตนเองต้องหย่าว่าเนื่องจากเมืองแมนมีรสนิยมชอบเพศเดียวกัน

ญานิสสาตัดสินใจแลกตุ๊กตาทั้งหมดกับตุ๊กตาหล่อรูปคุณหลวงในรัชกาลที่ 6 จากชายชราๆ ได้ขอแลกกับสิ่งที่ญานิสสาต้องการมากที่สุด ญานิสสาจึงเขียน “ความสมหวัง” ลงในกระดานชนวนเป็นคำตอบแทน ชายชราได้ให้หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพหลวงกิริติโยชารหรือคุณแก้ว สรรพกิติแก่ญานิสสาด้วย ในภายหลังญานิสสาได้ค้นพบว่าแท้ที่จริงแล้ว คุณแก้วก็คือตัวเธอที่กลับชาติมาเกิด ส่วนผู้ชายทั้ง 6 คนที่ตามมาผูกพันในชาตินี้ ต่างก็เคยเป็นภรรยาของคุณแก้วมาก่อน โดยในชาติก่อนคุณแก้วเป็นชายหนุ่มรูปงามและเจ้าชู้มาก จึงมีภรรยาหลายคนและได้

สร้างความทุกข์ทรมานให้กับบรรดาภรรยาเป็นอย่างมาก ดังนั้นบรรดาภรรยาของคุณก็อึ้งพอกัน ตั้งจิตอธิษฐานว่า ในชาติต่อไปจะขอเกิดเป็นชายเพื่อแก้แค้นคุณหลวงที่เป็นผู้หญิง ซึ่งการตั้งจิตอธิษฐานเพื่อขอเกิดเป็นชายเพราะความแค้น ทำให้ทั้งหมดเกิดเป็นภรรยา ดังนั้นในชาตินี้คุณก็ยังไม่สมหวังในความรักกับผู้ชายที่เข้ามาในชีวิตเลย เพราะทุกคนล้วนแต่เป็นเกย์ทั้งสิ้น

บรรดาภรรยาของคุณก็ทั้ง 6 คนที่กลับชาติมาเกิดเป็นชายหนุ่มในปัจจุบัน ได้แก่ “ศรี” บุตรีของพระยาราชรองเมืองที่เป็นภรรยาหลวงของคุณก็มาเกิดเป็น “เมืองแมน” ชายหนุ่มที่ญาติสาหล้ารักอย่างจับใจ “เปรี๊ยะ” ลูกสาวคหบดีชาวบ้านที่เป็นคู่หมั้นของคุณก็ ก่อนที่คุณก็จะไปแต่งงานกับศรีกลับมาเกิดเป็น “พี่ปุ” คู่หมั้นของญาติสาในชาตินี้ “นางปริก” กับ “นางปรอย” ที่เป็นบริวารอยู่ในบ้านศรีกลับมาเกิดเป็น “วรพล” กับ “นภนต์” เพื่อนที่ทำงานของคุณ “แม่พร” ลูกสาวกำนันมาเกิดเป็น “ธัน” และ “เฉย” ผู้หญิงชาวบ้านหน้าตาจืดจางที่เป็นบ่าวรับใช้กลับมาเกิดเป็น “ไท”

ในบรรดาภรรยาที่ซื่อสัตย์และจงรักภักดีกับคุณก็มากที่สุดก็คือ “นางเฉย” หรือ “ไท” ในชาติปัจจุบัน ไทเป็นผู้ชายคนเดียวที่เป็นชายแท้และรักญาติสาอย่างจริงจัง เนื่องจากตอนที่เขานางเฉย เขาได้อธิษฐานไว้ว่าจะขอให้ได้เป็นคู่ครองของคุณก็ทุกชาติ ไม่ว่าคุณก็จะรักหรือไม่ก็ตาม แต่คุณก็ไม่เคยเหลียวแลนางเฉยอย่างไรในชาติที่แล้ว ในชาตินี้ญาติสาก็เป็นเช่นเดียวกัน ดังนั้นเมื่อไทได้เจอกับชายชรา เขาก็นำเอาตุ๊กตารูปผู้ชายไม้สลักผิวเนียนดำ อยู่ในอริยาบถขุมมือเหยียดขึ้นไปสุดแขนกลับบ้านมาด้วย เขาได้อธิษฐานให้ตนเองได้แต่งงานกับญาติสาโดยแลกกับ “ความสุขสบาย” ภายหลังญาติสากับไทได้แต่งงานกัน เนื่องจากญาติสาไม่ต้องการให้คนอื่นมองเธอในแง่ไม่ดีที่มีผู้ชายเข้ามาใกล้ชิด เพราะเธอไม่สามารถดูแลบ้านหรือทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง เนื่องจากได้รับความสะดวกสบายจนเคยชิน ส่วนไทก็ต้องคอยอำนวยความสะดวกทุกอย่างให้ญาติสาด้วยความจงรักภักดี แม้ว่าจะเหน็ดเหนื่อยและไม่เคยได้รับความรู้สึกดีๆตอบแทนจากเธอเลย

ในเรื่องนี้ผู้อ่านจะเห็นว่า แก้วแก้วได้สร้างให้ตุ๊กตาอธิษฐานสามารถคลั่งคลานให้ความปรารถนาของผู้ที่อธิษฐานเป็นจริงขึ้นมาได้ ซึ่งเป็นเรื่องเหลือเชื่อ แต่ในขณะที่เดียวกันผู้อ่านก็จะเห็นข้อคิดที่ผู้แต่งแฝงไว้ในเรื่อง คือไม่มีใครมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบไปทุกอย่าง ดังนั้นเราจึงควรกำหนดชีวิตด้วยตัวเราเอง เช่น การที่ญาติสาอธิษฐานกับตุ๊กตาขอให้รู้ความจริงเกี่ยวกับ

เมืองแมน เธอก็ต้องแลกกับ “ความสมหวัง” ที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้เพราะเมืองแมนเป็นเกย์ หรือ การที่โทธิษฐานกับตุ๊กตาขอให้ได้แต่งงานกับหญิงสาวที่เขารัก เขาก็ต้องแลกกับ “ความ สะดวกสบาย” ที่ต้องสูญเสียไป เพราะต้องคอยดูแลญาติสาวที่ถูกเลี้ยงมาอย่างสุขสบาย จึงทำอะไร ด้วยตัวเองไม่เป็น

ในตอนท้ายผู้แต่งสร้างให้ญาติสาวขอแลกตุ๊กตา กับสิ่งที่ตนเองไม่ต้องการมากที่สุด นั่นก็คือ “ความอ่อนแอ” ที่ทำให้ชีวิตของตนเองต้องผิดพลาด ส่วนไทได้ตัดสินใจนำตุ๊กตาตัวแรกมาคืน ให้กับชายชราและไม่ต้องการแลกตุ๊กตาอีก เพราะเขาต้องการกำหนดชีวิตด้วยตนเอง

ส่วนในเรื่อง “วสันต์ลีลา” แก้วแก้วได้สร้างของวิเศษคือ “สร้อยคริสตัลรูปหัวใจสีขาว” ซึ่งมีความพิเศษตรงที่ได้ผ่านมือผู้หญิงเฟย์ ผู้ที่ชาวสก็อตแลนด์เชื่อว่ามีอำนาจพิเศษ ดังนั้นเวลาที่ใครก็ตามได้เห็นผู้สวมใส่สร้อยคริสตัลเส้นนี้ ก็จะไม่สามารถจำผู้ที่ใส่สร้อยได้ แม้ว่าหน้าตาของผู้ที่สวมใส่จะเหมือนเดิม แต่การรับรู้ของคนที่เห็นสร้อยคริสตัลหัวใจสีขาวจะเปลี่ยนไป ดังในตอน ที่ว่า

“แล้วหน้าตาฉันจะเปลี่ยนไปไหมคะ? หมายความว่าฉันจะน่าเกลียด จนใครๆจำไม่ได้ หรือเปล่า”

“หน้าตาเธอจะเหมือนเดิมทุกอย่าง แต่การรับรู้ของคนอื่นจะเปลี่ยนไป”

“แม้แต่พ่อแม่ฉันหรือคะ?”

“ทุกคนที่เห็นหัวใจสีขาวดวงนี้... ไซ้”

(แก้วแก้ว, 2548ช: 76)

ในเรื่องนี้ซิลเวียซึ่งเป็นผู้หญิงเฟย์ได้มอบสร้อยคริสตัลให้เพลิน ซึ่งเป็นลูกสาวบุญธรรม เพื่อที่เพลินจะได้รู้ความจริงเกี่ยวกับผู้คนที่อยู่รอบข้างตนเองว่า จะเป็นอย่างไรถ้าเพลินไม่ได้เป็น คุณหนูเพลินที่แสนสวยและร่ำรวย แต่เป็นเพียงผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่งที่ไม่มีใครรู้จัก ดังตอนที่ ซิลเวียกล่าวกับเพลินว่า

“ถ้าเธอสวมสร้อยเส้นนี้เมื่อใด จะไม่มีใครจำได้ว่าเธอคือเธอ เธอจะกลายเป็นผู้หญิง
อีกคนหนึ่งที่ไม่มีการรู้จักมาก่อน ต่อจากนั้น เธอจะพบว่าทุกคนพูดแต่ความจริงกับเธอ
ถึงตอนนั้นแหละ เธอจะารู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เธอปรารถนาจะรู้”

(แก้วแก้ว, 2548ช: 75)

เพลินต้องการรู้ความจริงเรื่องพี่ชานนซึ่งเป็นคู่หมั้นไม่สามารถมาหาคนที่สก็อตแลนด์ได้
จึงตัดสินใจสวมสร้อยคริสตัล เพราะอยากรู้ความจริงที่คนรอบข้างปิดบังอยู่ เมื่อเพลินสวมสร้อย
คริสตัลเส้นที่ซิลเวียให้ คนรอบข้างก็ไม่มีใครจำคุณหนูเพลินได้ เพลินจึงปลอมตัวเป็นนางสาว
สรีนเข้ามาสมัครงานเป็นเลขานุการของตนเอง ในที่สุดเพลินก็รู้ธาตุแท้ของคนรอบข้างจาก
การเป็นนางสาวสรีนคนธรรมดา ไม่ว่าจะป็น “ชานน” คู่หมั้นหนุ่ม ซึ่งแท้ที่จริงแล้วมีนิสัย
ชอบเพศเดียวกัน “เจ็ม” กับ “มาสา” เพื่อนสนิทที่เข้ามาคบกับเพลินเพราะหวังผลประโยชน์
“เบญญา” เลขานุการคู่ใจ ซึ่งแท้ที่จริงแล้วรู้เรื่องชานนเป็นเยี่ยมมาโดยตลอด แต่ก็ปิดบังเพลิน
“ภัก” พี่ชายบุญธรรมที่ต่อหน้าเป็นคนสุภาพอ่อนโยนและใจดี แต่แท้ที่จริงแล้วโกรธเกลียดเพลิน
เป็นที่สุด เพราะว่าเพลินเป็นผู้ที่จะได้ครอบครองกิจการทุกอย่างอย่างชอบธรรม

การที่เพลินได้รู้ความจริงเกี่ยวกับความรู้สึกของคนรอบข้าง ทำให้เพลินเจ็บปวดจาก
ความคิดของคนทีตนเองไว้ใจ แต่ในขณะที่เดียวกัน เพลินก็ได้รับรู้ถึงความรัก ความห่วงใยที่
แท้จริงจากมิลินท์ ชายหนุ่มที่ตนเองได้รู้จักที่สก็อตแลนด์ด้วย

ตอนที่เพลินใส่สร้อยคริสตัลแล้วทำให้เบญญา เลขานุการคนสนิท ซึ่งมารับที่สนามบินจำ
เธอไม่ได้ แก้วแก้วบรรยายไว้ว่า

เพลินโทรศัพท์ทางไกลมานัดคนสนิทของหล่อนให้มารับที่สนามบิน
ดังนั้น หล่อนจึงไม่ประหลาดใจ เมื่อเห็นหญิงสาวร่างสูงโปร่ง ผิวคล้ำ ดวงหน้าคม
ล้อมด้วยผมดำยาวเรียบแนบไปกับรูปศีรษะ ยืนชะเง้ออยู่ในกลุ่มผู้มารับคนโดยสาร
อื่นๆ

เบญญายื่นเอามือชุกกระเป๋าเสื้อฝืน มืออีกข้างถือร่มสีดำคันใหญ่ ชะเง้อมองจำนวน
ผู้โดยสารที่ทยอยกันเดินมา ทำทางหล่อนกระวนกระวายเมื่อมองไม่เห็นนายสาว

เพลินนึกจำ เพราะหล่อนเดินมาจนห่างตัวคนสนิทไม่ถึงสิบเมตร เบญญาที่ยังมัวชะเง้อ
ข้ามไปอยู่นั่นเอง

เพลินมายืนอยู่ตรงหน้า เบญญาเหลือบมอง แต่ก็ยังเฉยๆ...

(แก้วเก้า, 2548ช: 78)

ในเรื่อง “แก้วราหู” แก้วเก้าได้สร้างให้มีของวิเศษคือ “แก้วราหู” ซึ่งมีลักษณะเป็นวงกลมเหมือนแหวน แต่มีขนาดใหญ่เท่ากับกำไลข้อมือ เมื่อมองเข้าไปภายในจะเห็นเป็นเส้นใยบางๆ ทำให้ดูเหมือนกับมีดวงหน้าตาอยู่ในเนื้อแก้วราหู นอกจากนี้แก้วราหูยังสามารถเปลี่ยนสีได้ตามเวลา คือเช้า กลางวัน เย็น และกลางคืน ซึ่งในแต่ละช่วงเวลาสีของแก้วราหูจะแตกต่างกัน ผู้แต่งได้บรรยายถึงลักษณะของแก้วราหูไว้ว่า

‘วัตถุ’ นั้นทำด้วยเงินเนื้อหนัก สีขาวของเนื้อเงินแลเป็นเงาแวบจนเกือบจะขาดตา บ่งถึงความบริสุทธิ์ของโลหะเงินอย่างไม่มีข้อสงสัย ลักษณะสิ่งนั้นเหมือนแหวนอย่างที่ว่าสวิ ออกปาก ส่วนที่แผ่ออกเป็นรูปหัวแหวนนั้นนูนขึ้นจากเรือนแหวนเล็กน้อย แต่มิใช่มีเรือนสูงชันอย่างแหวนเพชรสมัยใหม่ ฝังมณีชนิดหนึ่ง ซึ่งชายหนุ่มไม่มีความรู้ว่าเป็นอะไรแน่ เพราะลักษณะของมณีนั้นเป็นรูปไข่ เจียรระโนนูนแบบหลังเต่าด้วยฝีมือเกลี้ยงเกลา เนื้อมณีค่อนข้างโปร่งใส ยากที่จะบอกว่าเป็นสีอะไร เพราะมองเผินๆเป็นสีขาวใสอย่างธรรมดา หากประกายที่โชติช่วง นั้นเป็นสีแดงแถมเหลืองเลื่อมลวยราวกับเปลวไฟ

(แก้วเก้า, 2548ก: 125)

และอีกตอนหนึ่งว่า

สีของมณีเม็ดนั้นดูเผินๆโปร่งแสง แต่มองภายในจะมีเส้นใยบางๆแผ่กระจาย สลับด้วยการอัดตัวเป็นชั้นของแก้วหรืออะไรก็ตาม ทำให้ดูเหมือนกับภายในมีดวงหน้าประหลาดเป็นเงาทาบติดอยู่ แต่ถ้าพลิกไม่ถูกมุมก็จะมองไม่เห็นเลย นอกจากประกายเหลือบสีสดที่พวยพุ่งออกมาคมกล้า

(แก้วเก้า, 2548ก: 127-128)

ดวงวิญญานของนางมาสเมือง ซึ่งเป็นชายาของขุนลุ่มฟ้า ผู้เคยครองเมืองภูแสนที่ยิ่งใหญ่ในอดีตได้ให้เงินจิปาถะต่างพ่อของวสุนำหีบใส่แก้วราหูมาให้วสวิ เพราะเขาคือขุนลุ่มฟ้าที่กลับชาติมาเกิดในปัจจุบัน นางมาสเมืองต้องการให้แก้วราหูช่วยเป็นสื่อกลางให้ดวงวิญญานของ

นางสามารถติดต่อกับบวสวี่ได้สะดวกขึ้น และแก้วราหูยังมีอำนาจวิเศษที่ช่วยให้บวสวี่สามารถมองเห็นเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นในสมัยที่ตนเป็นขุนลุ่มฟ้าเมื่อเจ็ดร้อยปีก่อนได้ นอกจากนี้แก้วราหูยังเป็นเหมือนเครื่องรางที่ช่วยแก้ไขเหตุการณ์เมื่อเกิดภาวะคับขันอันตราย โดยแก้วราหูจะแปลงรัศมีเป็นสีแดงเพื่อเตือนให้รู้ล่วงหน้า เช่น ตอนที่พ่อเลี้ยงบุญมา ซึ่งเป็นพ่อค้าขายวัตถุโบราณข้ามชาติส่งคนมาทำร้ายบวสวี่ เนื่องจากไม่พอใจที่บวสวี่มาขัดขวางผลประโยชน์ แก้วราหูได้แปลงประกายสีเข้มราวกับกองไฟ เพื่อเตือนให้บวสวี่รู้ว่ากำลังจะเกิดอันตราย ดังในตอนที่ว่า

เขาดิ่งวัดถุนั้นขึ้นมาจากกระเป๋าสีดำ ประกายสีเข้มราวกับกองไฟของมันโชติช่วง
เรืองรองอยู่ในความมืดอย่างประหลาด โดยไม่ต้องอาศัยแสงสว่าง

(แก้วเก้า, 2548ก: 280)

แก้วเก้าได้บอกไว้ในเรื่องนี้ว่า ความคิดเรื่องแก้ววิเศษหรือที่เรียกว่าแก้วราหูนี้เคยปรากฏมาแล้วในวรรณคดีเรื่องไทรภูมิภค ซึ่งเป็นเรื่องที่คนไทยให้ความเชื่อถืออยู่มาก และเรื่องพระอภัยมณี ซึ่งผู้อ่านรู้จักเป็นอย่างดี โดยวรรณคดีทั้งสองเรื่องกล่าวว่า แก้วราหูเป็นแก้ววิเศษจากสวรรค์ ดังนั้นแม้ว่าแก้วราหูจะเป็นของวิเศษที่เป็นเรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติ แต่แก้วเก้าสามารถทำให้เป็นที่ยอมรับได้ด้วยการอ้างถึงวรรณคดีเรื่องสำคัญ

นวนิยายเรื่อง “เรือนมยุรา” มีของวิเศษคือ “นกงูงสาริด” ซึ่งพระยาเทพสงครามแม่ทัพในสมัยอยุธยาได้ประกอบพิธีขึ้นตามความเชื่อดั้งเดิมของบรรพบุรุษของตนที่เป็นพราหมณ์ โดยสมัยโบราณพวกพราหมณ์ได้ขอพรจากเหล่าเทพทั้งปวงให้ช่วยบรรเทาความเหน็ดเหนื่อย จากการที่พวกตนซึ่งเป็นกองกษัตริย์ต้องร่วมขบวนทัพไปรบ เหล่าเทพจึงประทานพรให้พวกพราหมณ์มีอำนาจวิเศษในการช่วยย่นระยะทาง หากเดินทางไปที่ใดหรืออยู่ ณ ที่ใด โมงยามจะผ่านไปเพียงน้อยนิด ส่วนนกงูงสาริดเป็นของวิเศษที่พระมุนีผู้เป็นใหญ่เหนือตระกูลมอภให้เป็นสมบัติตกทอดกันมา พระยาเทพสงครามจึงประกอบพิธีปลุกเสกนกงูงสาริดให้มีอำนาจช่วยให้เวลาในบ้านที่นกงูงบุตรสาวของตนกับบ่าวไพร่อยู่ในสมัยอยุธยาเดินช้าลง กล่าวคือเวลาในบ้านผ่านไปหนึ่งชั่วโมงเท่ากับเวลาข้างนอกผ่านไปหนึ่งปี ผู้แต่งได้บรรยายถึงนกงูงสาริดไว้ตอนหนึ่งว่า

หากมองไปที่วัตถุชิ้นหนึ่ง ซึ่งยืนเด่นอยู่บนพานทอง ต่ำกว่าเทวรูปทุกองค์ แต่ว่าตั้งเด่นเป็นสง่าอยู่ด้านหน้า ราวกับเป็นจุดรวมสายตามากกว่าทุกอย่างในบริเวณนั้น

นกงูงโลหะสี่เกือบดำสนิท หากมีริ้วรอยจารึกเป็นเส้นสายและตัวอักษรซึ่งชาวกรุงศรีอยุธยาอ่านไม่ออก เป็นสัดส่วนแบ่งกันเป็นแฉกพุ่งจากจุดศูนย์กลางคือตัวหัวนกงูงนั้นเอง แพนหางของนกงูงตัวนี้แผ่ออกเป็นวงกลม ไม่ใช่ครึ่งวงกลมอย่างรูปวาดหรือรูปสลักนกงูงทั่วไป มันโอบล้อมตัวนกงูงเอาไว้อีกทีหนึ่ง หัวนกงูงอยู่ตรงจุดกึ่งกลางพอดี เมื่อพิจารณาให้ดี จะเห็นว่าตัวนกงูงกับหางวงกลมของมันนั้นหาได้เป็นชิ้นเดียวกันไม่ หากแต่ตัวนกงูงเป็นโลหะนูนต่ำชิ้นหนึ่งซ้อนอยู่บนหาง ตรงกันไว้ด้วยส่วนหัวซึ่งเป็นเดือยยึดติดไว้ด้วยกัน มีร่องรอยให้เห็นว่า เดือนั้นแม้ตรงไว้แต่ก็ไม่แน่นหนานัก ส่วนหางสามารถขยับหมุนไปได้บ้าง

แพนหางนกงูงนั้นเคลื่อนไปนิดเดียวจากเมื่อตอนหัวค่ำ เพราะเวลาในบ้านนี้ผ่านไปเพียงอดีตใจเดียว ขณะที่ภายนอกเป็นเวลาหลายยามด้วยกัน

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 96)

พระยาเทพสงครามได้ทำกฤตยามนตร์ใช้ยันต์กำบังบ้านที่นกงูงอยู่ให้ลอดพ้นจากสายตาของพวกพม่าที่เข้ามาตีอยุธยาในเวลานั้น ดังนั้นนกงูงกับบ่าวไพร่บนเรือนจึงไม่รู้ว่าเวลาข้างนอกผ่านไปนานเพียงใด จนกระทั่งนกงูงตัดสินใจเดินลงจากเรือน เพื่อไปหาอาหารมาเพิ่มเติมให้คนในบ้าน เธอจึงได้รู้ว่าสถานการณ์ภายนอกบ้านได้เปลี่ยนไปจากเดิม และเธอยังถูกมองเป็นคนประหลาดคิดแปลกไปจากคนอื่นอีกด้วย ดังในตอนที่ว่า

“มานะไรไม่มีแล้ว เขาอยู่ส่วนเขา ผูกมิตรกับเราด้วย...อายคนที่บุกเข้ามานะหรือก็ชาวบ้านแถวนี้แหละ ฉันไปเจอมันเข้า มันเล่าเรื่องให้ฟัง ฉันย้อนกลับไปเอาข้าวปลามากินในบ้านเรา มันนี่กว่าฉันเป็นนางไม้เฝ้ากรูสมบัติ มันก็แห่มาจะขุด”

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 191)

ทุกครั้งที่นกงูงก้าวออกไปพ้นประตูเรือนจะทำให้เวลาภายในเรือนปรวนแปร จนในที่สุดนกงูงสำเร็จได้เสียมมนตร์ลง ตัวนกงูงกับแพนหางนกงูงได้หลุดออกจากกันจนไม่สามารถนำมาต่อกันได้ นกงูงกับบ่าวไพร่ในบ้านจึงต้องออกมาเผชิญผู้โลกในยุคปัจจุบัน โดยมีพระนายชายหนุ่มจิตใจดี ผู้สนใจเกี่ยวกับวัตถุโบราณคอยให้ความช่วยเหลืออย่างจริงใจ

แก้วเก้าได้ความคิดในการสร้างนกยูงสำริดมาจากเรื่องมิดิของเวลา โดยเทียบความคิดนี้กับการเดินทางของแสง และนำมาใช้อธิบายผสมผสานกับความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ที่มีต้นกำเนิดมาจากอินเดีย

ส่วนเรื่อง “ผ้าทอง” แก้วเก้าได้สร้างให้ “ผ้าทอง” เป็นของอาถรรพ์ในเรื่อง โดยผู้ใดก็ตามที่ได้ครอบครองผ้าทองที่อุมาเป็นผู้ปักจะต้องพบกับความหายนะในชีวิต ผ้าทองที่อุมาปักมีอยู่ทั้งสิ้น 8 ผืน ซึ่งล้วนแต่งดงามวิจิตรตระการตา เพราะอุมาผู้มีพรสวรรค์ในการคิดค้นสร้างสรรค์ลวดลายต่างๆ และนำมาผสมกับเส้นสีของไหมที่เลือกใช้ ที่สำคัญยิ่งคือผ้าทองของอุมาเป็นผ้าที่ปักด้วยมือทั้งผืน ซึ่งต้องใช้ความพยายามและความอดทนในการประดิษฐ์ประคองอย่างมาก ด้วยพรสวรรค์กับความพยายามนี้เอง ทำให้ผ้าทองของอุมาเป็นที่เลื่องลือถึงความสวยงามไปทั่วทั้งวัง แต่ผ้าทองของอุมาเหมือนกับมีคำสาป เพราะไม่ว่าผู้ใดก็ตามที่ได้สวมใส่หรือได้ครอบครอง ล้วนแล้วแต่ต้องพบกับความหายนะหรือจุดจบของชีวิตทั้งสิ้น

ผ้าทองผืนแรกที่อุมาปักเป็นผ้าสีเนื้อลายเทพพนม อุมาปักขึ้นเพื่อถวายให้หม่อมเจ้าหญิงบุษบาภรรยาของสวามีใส่ต้อนรับหม่อมเจ้าชวลาที่เป็นคู่หมั้นในวันที่หม่อมเจ้าชวลาเสด็จกลับเมืองไทย แต่หม่อมเจ้าหญิงบุษบาภรรยาไม่มีโอกาสได้ทรงผ้าทองที่อุมาปักถวาย เนื่องจากหม่อมเจ้าชวลาประชวรอย่างหนักจนถึงแก่ชีพิตักษัยที่ต่างประเทศ

ต่อมาอุมาได้ปักผ้าทองผืนที่สองขึ้น โดยเลือกใช้ผ้าไหมสีดำปักเชิงเป็นลายกนกสีทอง อุมาได้ปักผ้าผืนนี้ขึ้นเพื่อถวายเสด็จพระองค์หญิงให้ใส่ฉลองพระองค์เวลาทรงมีธุระที่ต้องเสด็จไปนอกวัง เสด็จพระองค์หญิงทรงเลือกผ้าทองที่อุมาปักถวายใส่ฉลองพระองค์เพื่อตามเสด็จพระราชดำเนินไปอยุธยา ในระหว่างการเดินทางไปอยุธยานั้น รถที่ประทับอยู่เกิดอุบัติเหตุชนกับรถคันอื่น ทำให้เสด็จพระองค์หญิงสิ้นพระชนม์

อุมาปักผ้าทองผืนที่สามขึ้นหลังจากที่ออกจากวังและกลับมาอยู่ที่บ้านเพื่อช่วยกิจการครอบครัว อุมาได้ปักจากกันห้องเพื่อทำเป็นที่ประดับสโมสรคอกม้าของบิดาที่กำลังจะเปิดใหม่ โดยเลือกใช้ผ้าพื้นเป็นสีแดงแก่ แล้วปักลายเครือเถาดอกพุดตานด้วยสีนวลทอง อุมาได้นำจากกันห้องมาวางประดับไว้กลางห้องในวันเปิดงานสโมสร แต่ถูกมาลดีเพื่อนสาวที่ริษยาอุมาใช้เหล้าองุ่นสาดจากกันห้องจนเสียวาย และไม่สามารถทำความสะอาดได้

ผ้าทองผืนที่สี่เป็นชุดแต่งงานที่อุม่าปึกให้ตนเอง โดยทำเป็นเสื้อกับผ้าชั้นสีฟ้าสดปกลายทอง แต่อุม่าก็ไม่มีโอกาสได้สวมใส่ผ้าทองฝีมือของตน เนื่องจากรู้ว่าศิวนาถชายที่เธอกำลังจะแต่งงานด้วยทำเด็กในบ้านของเธอท้อง

ผ้าทองผืนที่ห้าเป็นชุดที่อุม่าปึกขึ้นเพื่อจะใช้สวมใส่ในวันแต่งงานของตนเองกับศิริ โดยเลือกชุดสีขาวปักเป็นลายกนกสีทอง แต่อุม่าก็ไม่มีโอกาสได้ใส่ชุดนี้เพราะว่าศิริถูกยิงในวันแต่งงาน ทำให้คำรณซึ่งเป็นพี่ชายของศิริต้องการให้จัดงานแต่งงานอย่างเงียบๆ และไม่ให้อุม่าใส่ผ้าทองเข้าพิธี เนื่องจากเชื่อว่าผ้าทองที่อุม่าปึกนำความโชคร้ายมาให้

อุม่าปึกผ้าทองผืนที่หกเป็นรูปพระอาทิตย์ซักรดและนำไปใส่กรอบประดับไว้ที่ฝาผนังในสโมสรคอกม้าแทนรูปภาพทั่วไป หลังจากนั้นกิจการคอกม้าของอุม่าก็ประสบปัญหาเนื่องจากมีคู่แข่ง ทั้งคำรณซึ่งเป็นพี่ชายของสามีก็ต้องการเข้าครอบครองกิจการอีกด้วย

ผ้าทองผืนที่เจ็ดที่อุม่าปึกเป็นสไบทองปักเลื่อมและดิ้น อุม่าตั้งใจปักขึ้นเพื่อแอบให้เจ้าสาวของคำรณใส่ในวันแต่งงาน ผลปรากฏว่าทั้งคำรณและเจ้าสาวตายในวันแต่งงานเนื่องจากมีคนแอบเอาระเบิดไปใส่ไว้ในช่องแอร์ที่ในห้องหอ และผ้าทองผืนเดียวกันนี้เองที่ดาวหลานสาวของอุม่าแอบหยิบจากหีบเพื่อไปใส่เดินแฟชั่นโชว์ในงานการกุศล แต่เพื่อนสาวของดาววางแผนแย่งผ้าทองมาใส่ จึงทำให้เกิดเรื่องอื้อฉาวออกโทรทัศน์

ผ้าทองผืนสุดท้ายที่อุม่าปึกเป็นผ้าทองลายดอกไม้หลายชนิด โปรยปรายลงเหนือเถาไม้เถียวพันเป็นพวงหรีด หลังจากผ่านเรื่องราวเลวร้ายต่างๆมามากมาย ศิริให้อุม่าเลือกกระหว่างการเริ่มต้นชีวิตใหม่กับเขากับการปักผ้าทองที่อุม่าชื่นชอบต่อไป อุมารู้สึกสับสนอย่างยิ่ง ในตอนท้ายเธอนอนลงบนเตียงและใช้ผ้าทองผืนนี้คลุมร่าง เมื่อผู้อ่านๆมาถึงตรงนี้จะเข้าใจว่าเธอได้เดินมาถึงจุดจบของชีวิตแล้ว

ตัวอย่างตอนที่กล่าวถึงผ้าทองผืนที่สามที่อุม่าปึกเป็นฉากกันห้อง

ผ้าพื้นเป็นสีแดงแก่ตามแบบสีพื้นในลายไทยที่ใช้กันมาแต่โบราณ จับลายเครือเถาดอกพุดตานสีนวลทองให้ดูกระจ่างโดดเด่น อุม่าเลือกไหมสีทองอ่อนๆ ไม่ใช่สีสดจ้าหรือเลื่อมทองซึ่งจัดจ้านเกินไป เพราะสีแดงเข้มจะจับแววสีทองในสีนวลให้เด่นชัดขึ้นมาเอง

กลีบดอกแต่ละดอกเต็มอ้อมสมบูรณ์ ก้านและเกาอ่อนช้อยปานจะไหวตามแรงลมซึ่งพัด โขยเข้ามาทางหน้าต่างในขณะนั้น มันเป็นผ้าซึ่งงามชวนพิศ มองนานๆจะมองเห็นความละเอียดลออลอยโคจรเด่นไม่ซ้ำกัน สำหรับดอกไม้แต่ละดอก ใบไม้แต่ละใบ ทุกเส้นสายเรียบเนียนเหมือนเขียนด้วยปลายพู่กัน

(แก้วแก้ว, 2546ข: 99)

แม้ว่าในเรื่อง “ผ้าทอง” ผู้แต่งจะสร้างให้ผ้าทองเป็นของอาถรรพ์ที่นำความพินาศมาสู่ผู้ที่ได้ครอบครอง แต่ในขณะเดียวกันผู้แต่งก็พยายามอธิบายถึงเหตุการณ์แปลกประหลาดที่เกิดขึ้นด้วยหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแล้วแต่มีเหตุมีผลทั้งสิ้น เช่น การสิ้นชีพิตักษัยของหม่อมเจ้าชวลา ก็เนื่องมาจากการที่พระองค์ประชวรเพราะว่าทนอากาศที่หนาวเหน็บของต่างประเทศไม่ไหว หรือการสิ้นพระชนม์ของเสด็จพระองค์หญิง ก็อาจจะเนื่องมาจากการที่คนขับรถมีอายุมากแล้ว ทำให้มีประสิทธิภาพในการขับรถไม่เต็มที่ ประกอบกับความแปรวนแปรของอากาศที่มีฝนตกหนัก จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นมาได้ หรือการตายของคำรบกับเจ้าสาวในวันแต่งงาน ก็อาจจะเนื่องมาจากการที่เขาต้องการครอบครองกิจการคอกม้าของอูมา ซึ่งมีชั้นคนสนิทของอูมาเป็นผู้ดูแลอยู่ เมื่อคำรบแสดงตัวว่าต้องการเข้าครอบครองกิจการคอกม้า ย่อมต้องสร้างความไม่พอใจให้กับชั้นที่เป็นนักเลงเก่าเป็นธรรมดา ชั้นจึงหาโอกาสที่จะจัดการกับคำรบเพราะเสียดสองตัวยอมไม่อาจอยู่ถ้าเดียวกันได้ ซึ่งช่วงเวลาที่เหมาะสมก็คือวันแต่งงานของคำรบเอง เนื่องจากมีผู้คนพลุกพล่านและกำลังวุ่นวายกับงานจนทำให้ไม่สามารถดูแลความปลอดภัยได้อย่างทั่วถึง แม้กระทั่งการตายของอูมาในตอนสุดท้ายที่หล่อนนำผ้าทองลายดอกไม้หลายชนิดมาคลุมร่างตนเองและจากไปอย่างสงบ จะเป็นเหตุการณ์ที่ตอกย้ำให้เห็นถึงอำนาจลึกลับของผ้าทอง แต่ในขณะเดียวกันผู้อ่านก็ทราบจากเรื่องแล้วว่า อูมาป่วยเป็นเนื้องอกที่สมอง ซึ่งอาการป่วยดังกล่าวก็อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้อูมาเสียชีวิตได้

กล่าวได้ว่าแม้แก้วแก้วจะสร้างให้มีผ้าทองเป็นของอาถรรพ์อยู่ในเรื่อง แต่ก็ได้พยายามที่จะสอดแทรกข้อคิดที่เป็นหลักธรรมคำสอนไว้ให้แก่ผู้อ่าน ทำให้นวนิยายเรื่องนี้ของแก้วแก้วมีเสน่ห์และดึงดูดใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

จะเห็นได้ว่าแก้วแก้วได้สร้างของวิเศษจากที่มาจากต่างกัน เช่น “สร้อยคริสตัล” มาจากความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษของผู้หญิงเพย์ ซึ่งเป็นความเชื่อของชาวสก็อตแลนด์ “แก้วราหู” มีที่มาจากวรรณคดีเรื่องไตรภูมิกับพระอภัยมณี “นกยูงสำริด” มาจากความคิดเรื่องมิติของเวลา ซึ่งแม้

ของวิเศษจะเป็นเรื่องอยู่เหนือธรรมชาติ ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้จริง แต่แก้วเก้าได้อ้างอิงถึงที่มาของของวิเศษเหล่านี้ เพื่อให้เรื่องสมจริงและน่าเชื่อถือมากที่สุด ส่วนของวิเศษที่ไม่มีที่มาคือ “ตุ๊กตาอริษฐาน” กับของอาถรรพ์คือ “ฟ้าทอง” แก้วเก้าได้ใช้หลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอธิบายควบคู่ไปกับปาฏิหาริย์ที่เกิดขึ้นอย่างเข้าที่ ดังนั้นการที่แก้วเก้าสร้างให้มีของวิเศษและของอาถรรพ์ต่างๆปรากฏอยู่ในนวนิยายแนวจินตนิมิต จึงทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกสนาน ตื่นตาตื่นใจไปกับอำนาจเหนือธรรมชาติของของวิเศษและของอาถรรพ์ ซึ่งดึงดูดใจให้ผู้อ่านติดตามอ่านตั้งแต่ต้นจนจบ

บทที่ 4

กลวิธีการนำเสนอเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้ว

ในการศึกษานวนิยายข้อควรพิจารณาซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าองค์ประกอบอื่นๆ คือการศึกษากลวิธีการนำเสนอเรื่อง ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องกับวิธีการเล่าเรื่อง

ผู้เล่าเรื่อง

ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้เล่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในเรื่อง โดยจะปรากฏหรือไม่ ปรากฏตัวอยู่ในเรื่องก็ได้ นักวรรณคดีได้แบ่งผู้เล่าเรื่องออกเป็นประเภทต่างๆแตกต่างกันไป ในหนังสือเรื่องศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง อีราวดี (2546: 31-42) แบ่งผู้เล่าเรื่องออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 คือผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องหรือผู้เล่าเรื่องที่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แบ่งย่อยออกเป็นผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งที่ตนเองประสบมา และผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยาน ประเภทที่ 2 คือผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง แบ่งย่อยออกเป็นผู้เล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์ ผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนคติของตน และผู้เล่าเรื่องแบบเสมือนมีตัวตน ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้และผู้เล่าเรื่องแบบรับรู้จำกัด

ในการศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วทั้ง 26 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู จอมนางคนเหนือดวง จากฝัน...สู่นิรันดร ดอกแก้วการะบุหนิง แต่ปางก่อน นาคราช นางทิพย์ มนตรา นิรมิต ปลายเทียน ผ้าทอง พญาปลา พิมมาลา เรือนนพเก้า เรือนมยุรา วสันต์ลีลา วิมานมะพร้าว แคนดาว อมตะ หน้ากากดอกช่อนกลิ่น หนุ่มทิพย์ อธิษฐาน บารมีพระแม่ป้อ...ปกพื้นธรณิน ทางเทวดา และเทวาวาดตามทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า แก้วแก้วใช้ผู้เล่าเรื่องทั้งที่เป็นตัวละครในเรื่องและที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติ ผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งที่ตนเองประสบมา และผู้เล่าเรื่องแบบผสม ดังนี้

1. ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะ

ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะเป็นผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง เดวิด ลอดจ์ (1992 อ้างถึงในอิรวดี, 2546: 39) กล่าวถึงผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะว่า เป็นผู้เล่าเรื่องที่ผสมผสานกันระหว่างผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ (omniscient narrator) กับผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนะของตน (impersonal narrator) ผู้เล่าเรื่องแบบนี้คล้ายกับผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ที่ไม่ปรากฏตัวในเรื่อง คือรู้ทุกอย่างทั้งความคิด การกระทำ อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของตัวละครทุกตัว แต่แตกต่างตรงที่ไม่แสดงทัศนะของตน รวมทั้งไม่วิพากษ์วิจารณ์ตัวละคร ซึ่งเป็นลักษณะของผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนะของตน ในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าอี้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะมากที่สุด โดยปรากฏทั้งสิ้น 20 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ เรื่องแก้ววราหู คนเหนือดวง จอมนางจากฝัน...สู่นิรันดร ดอกแก้วการะบุหนิง แต่ปางก่อน นาคราช มนตรา นิรมิต ปลายเทียน ผ้าทอง พญาปลา พิมมาลา เรือนนพเก้า เรือนมยุรา วสันต์ลีลา หน้ากากดอกซ่อนกลิ่น อธิษฐาน บารมีพระแม่ป๋อง...ปกพื้นธรณิน และแดนดาว

เรื่อง “เรือนมยุรา” แก้วเก้าอี้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะ โดยผู้เล่าเรื่องจะรู้เหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต รวมถึงการรู้ความคิดความรู้สึกของตัวละครทุกตัวในเรื่องอีกด้วย เช่น ตอนที่นกงุงลงจากเรือนที่บิดาของตนกำบังไว้จากสายตาคนภายนอก เพื่อออกมาหาเสบียงและสืบข่าวเจ้าสัมฤทธิ์หายตัวไปจากบ้าน นกงุงได้พบกับพระนายที่ขับรถมาอยุธยา เพื่อต้องการพิสูจน์ความจริงเกี่ยวกับคำเล่าลือเรื่องนางไม้ในป่าละเมาะ ซึ่งก็คือบริเวณที่ตั้งเรือนของนกงุง เมื่อนกงุงเห็นพระนายครั้งแรกได้เข้าใจผิด คิดว่าพระนายคือคุณพระนายไวยวงศาที่เป็นคนรักของตน เพราะทั้งสองคนมีใบหน้าที่คล้ายคลึงกันอย่างมาก ต่อมาเมื่อนกงุงรู้ความจริงว่าพระนายเป็นคนละคนกับคนรักของตน จึงเกิดการต่อสู้ขึ้นจนเธอหมดสติเนื่องจากศีรษะกระแทกก้อนหิน พระนายตัดสินใจอุ้มนกงุงขึ้นรถของเขาเพื่อไปทำแผลที่โรงพยาบาล และพานกงุงกลับไปที่บ้านคุณย่าของเขาที่กรุงเทพฯ โดยให้ธิดาซึ่งเป็นเพื่อนสาวของตนขับรถมารับที่โรงพยาบาล ผู้เล่าเรื่องจะเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อมาผ่านความคิดหรือมุมมองของตัวละครต่างๆ ดังนี้

ความคิดของพระนายที่มีต่อธิดาเพื่อนสาวของตน ดังตอนที่ว่า

พระนายอยากจะให้ธิดากลับไปเสียก่อนที่เขาจะปวดหัวมากกว่านี้ ความน่าเจ็บใจอยู่ที่ว่า...เขาไม่สามารถติดต่อบรรณหรือฝอยฝนได้ในยามฉุกเฉิน คนอื่นๆเขาก็นึกไม่ออกว่าจะโทร.ไปหาเพื่อนคนไหนในตอนนั้น

จะโทร.ไปหาพ่อแม่พี่น้องที่บ้าน เรื่องก็จะไปกันใหญ่

โทร.ไปหาจ๊อด ได้ฟังพินาศกันเท่านั้นเอง

เหลือแต่ธิดา...เขาก็คงไม่ให้หล่อนรู้เรื่องเจ้าสัมมนามาแต่แรก หล่อนเองก็ไม่ได้สนใจเรื่องผีสาวงามไม้ ไม่เคยเอ่ยปากซักถามจัดสักครั้ง...เอาละ หวังว่าหล่อนคงไม่ติดตามเสาะหาความจริงเรื่องนี้ให้ตลอดก็แล้วกัน

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 322-323)

ความคิดของธิดาตอนที่เห็นนกยูงเป็นครั้งแรก ในตอนที่ว่า

ธิดามองปราดไปยังหญิงสาวผู้นั้นอีกครั้ง รู้สึกแปลกๆอย่างไรพิกล

น้ำเสียงและคำบอกเล่าของเพื่อนชายแสดงว่าสาวน้อยคนนี้ไม่ใช่คนใหญ่โตมาจากไหนก็อาจจะแก่ชวบ้าน...น้องนุ่งลูกหลานมาเป็นเด็กรับใช้ของคุณย่า หล่อนตีความออกมาอย่างนี้

การแต่งกายของเจ้าหล่อนสอดคล้องพอใช้กับคำพูดของพระนาย เสื้อผ้าฝ้ายเนื้อหยาบๆ สีแก่...ไม่มีราคา เย็บหลวมโพรกเพรค...อู๋ตาย! ยังกะเสื้อชวานาไม่มีผิด เพิ่งเห็นถนัดตอนนี้

แต่...เอ๊ะ...ผ้าถุงหล่อนนี้สวยแสะ สมัยนี้โรงงานเขาทอผ้าไหมเทียมประเภทใยสังเคราะห์ได้สีแปลก เนื้อเป็นเงาเหลือบงามประหลาดตาอย่างนี้เขียวหรือ มองดูสวยกว่าไหมไทยแท้ที่หล่อนเห็นในร้านแพงๆเสียอีก...ไหมเทียมอะไรเนื้อสวยขนาดนี้ ไม่เคยเห็น

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 323)

ความรู้สึกของนกยูงหลังจากที่ฟื้นจากหมดสติ ดังตอนที่ว่า

แม่นกยูงนอนอยู่บนเก้าอี้ยาวครึ่งหลังครึ่งตื่น...บางทีก็หลับผล็อยไป หากสมองที่
ต่อต้านอย่างไม่หยุดยั้งบังคับให้ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา หล่อนจึงเหนื่อยเพลียเหมือนใจจะ
ขาดเสียให้ได้

ประสบการณ์สองสามชั่วโมงที่ผ่านมาทำให้หล่อนตื่นตระหนก
นั่งมาในเกวียนเหล็กวิ่งได้ ก็คลื่นไถ้แทบอาเจียน เวียนหัวตาลายไปหมดแล้ว อุตส่าห์
กลั้นความพะอืดพะอมไว้เป็นนานสองนาน จนกระทั่งมาถึงสถานที่ไหนก็ไม่รู้ ชาว
โพลนสว่างจ้าไปหมด หล่อนก็ถูกพาตัวลงจากรถ มันทิวาจนแทบตา...สว่างจนแทบตา...
หล่อนไม่มีทางจะ ‘พรางกาย’ หนีหายไปได้

คนในเสื้อฟ้าสีขาวทั้งผู้หญิงและผู้ชายต่างช่วยกันจับหล่อนทำอะไรก็ไม่รู้เอาเข็มแทงราว
กับราชมัลลทรมานักโทษ...นกยูงหวีดร้องเสียงก้องห้อง ได้ยินเสียงปรามว่า

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 324-325)

ผู้เล่าเรื่องในเรื่อง “ดอกแก้วการะบุหนิง” เป็นแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติเช่นเดียวกัน
โดยผู้เล่าเรื่องจะรู้ความคิดของตัวละครทุกตัวภายในเรื่อง เช่น ตอนที่คนย์พาโมริซึ่งเป็นลูกสาวของ
เจ้านายไปรับประทานอาหารที่โฮเต็ลมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศคีรียา ผู้เล่าเรื่องได้เล่า
ความรู้สึกของคนย์กับโมริที่มีต่อกัน ดังนี้

ความรู้สึกของคนย์ที่มีต่อโมริ ดังตอนที่ว่า

แต่เมื่อโมริออกปากชมว่าอร่อย ชายหนุ่มก็ไม่อยากจะขัดคอหล่อน
อาหารคำมือนั้นผ่านไปได้ด้วยดี...ด้วยความพยายามของเขา แม้บางครั้งใจอาจจะลอย
ห่างตัวไปบ้าง แต่ก็ถูกดึงกลับมาเร็วเกินกว่าหญิงสาวจะทันสังเกต

โมริเป็นคู่สนทนาที่...สวย...

แต่อย่างน้อย...โมริเป็นผู้หญิงคุยเก่ง และคุยไปได้เรื่อยเปื่อย ทำให้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว
พอใช้

คนย์นึกขอบใจหล่อน ถ้าหากว่าคืนนี้ไม่มีโมริเป็นภาระให้ต้องเอาใจใส่ เวลาคืนนี้จะ
ผ่านไปอย่างเงียบเหงาและเศร้าซึมที่สุดคืนหนึ่งเท่าที่เคยรู้สึกมา

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 184-185)

ความรู้สึกของโมรีที่มีต่อคนย์ ดังตอนที่ว่า

หล่อนได้ปลายนิ้วไปมาบนก้านแก้ว...ซึ่งใจกับอะไรบางอย่าง แม้ภายนอกดูเยือกเย็น แต่ภายในเริ่มจะร้อนรุ่มขึ้นมาทีละน้อย แม้พยายามระงับไว้แล้วก็ตาม
ผู้ชายคนนี้...ยิ่งเข้าใกล้ซิด ก็ยิ่งตระหนักว่าเขาเกิดมาเพื่อเป็นแม่เหล็กแรงกล้า...อย่างน้อยก็สำหรับผู้หญิงอย่างหล่อน แม้ว่าเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นผู้ชายแปลกหน้าไร้หัวนอนปลายเท้า

โมรีลดระดับสายตาลงมองต่ำลง...ตั้งแต่ช่วงไหล่กว้างผายตรง และแผ่นอกผึ่งผายได้ชุดราตรีสีดำ หล่อนกำลังนึกซุกซน...อยากจะมองเห็นเนื้อในยามอารมณ์ภายนอกถูกปลี่ยนออกไปแล้ว ผู้ชายเอเชียมีเนื้อหนังที่เกลี้ยงเกลาไม่มีไรขนหยิกหยาบอย่างหนุ่มตะวันตก เมื่อเปรียบเทียบถึงเสน่ห์เร้าใจของเรือนกาย โมรียังบอกไม่ได้ว่าผู้ชายอย่างไหนจะดึงดูใจหล่อนได้มากกว่ากัน

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 186)

ความคิดของคนย์ที่มีต่อโมรี ดังตอนที่ว่า

สายตายิ้มพรายจนดูยั่วของหล่อนทำให้คนย์อดนึกไม่ได้ถึงความกลับตาลปัตรของสังคมโลกาภิวัตน์ เขาเองคือกางหนุ่มที่...ถ้าไม่ระวังให้ดี...ก็คงถูกพรานสาวใช้บ่วงตัวรวบรวมมัดขาแบกขึ้นบ่าเอาไปเป็นอาหารโอชะกินนี้
คนย์อดยิ้มไม่ได้...ผู้ชายกลายเป็นฝ่ายถูกล่าเสียแล้ว

(แก้วแก้ว, 2548ฉ: 186-187)

จะเห็นได้ว่าผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนจะไม่มีตัวตนปรากฏอยู่ในเรื่อง แต่จะเป็นเหมือนเสียงที่เล่าให้ผู้อ่านรู้ความคิดและความรู้สึกของตัวละครทุกตัว โดยผู้เล่าเรื่องจะเรียกตัวละครในเรื่องด้วยชื่อของตัวละครนั้นๆ เช่น นกยูง พระนาย โมรี คนย์ ฯลฯ หรือเรียกด้วยสรรพนามบุรุษที่ 3 เช่น หล่อน เขา ชายหนุ่ม ฯลฯ และเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครต่างๆ โดยไม่แสดงทัศนส่วนตัวหรือความคิดเห็นของตนให้ปรากฏในเรื่อง ผู้เล่าเรื่องประเภทนี้จะทำให้อ่านรู้ทัศนของตัวละครหลายตัว และสามารถรู้อุปนิสัยของตัวละครต่างๆผ่านมุมมองของ

ตัวละครนั้นๆ ได้ เช่น ผู้อ่านจะรู้ว่าธิดาเป็นคนอยาก رؤ้ออยากเห็นจากความคิดของพระนาย หรือโมรี เป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่เปิดเผยความรู้สึกที่มีต่อเพศตรงข้ามจากความคิดของหล่อนเอง เป็นต้น การที่ผู้อ่านสามารถรู้ทัศนะของตัวละครหลายตัวทำให้เรื่องอ่านเข้าใจง่ายขึ้น

นอกจากผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะจะรู้ความคิดความรู้สึกของตัวละครต่างๆ ในเรื่องแล้ว ผู้เล่าเรื่องประเภทนี้ยังรู้เหตุการณ์หรือการกระทำทุกอย่างของตัวละครที่เกิดขึ้น ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตอีกด้วย เช่น เรื่อง “แดนดาว” ผู้เล่าเรื่องจะรู้เรื่องราวทุกอย่างที่เกิดขึ้นในเรื่อง เช่น สุขภาพของสราลย์ก่อนที่จะมาอยู่ที่บ้านพักชายทะเล จ.ประจวบคีรีขันธ์ ดังตอนที่ว่า

สุขภาพของหล่อนเริ่มทรุดโทรมลงเมื่ออยู่ชั้นปีสุดท้ายในมหาวิทยาลัย หล่อนมีอาการ หอบ หายใจไม่ออก บางทีก็มีอาการผื่นคันตามผิวหนัง และมีมากขึ้นเมื่อหล่อนแข็งแรง ไปเรียนหนังสือทุกวัน ไม่ยอมหยุดพักเกินกว่าจำเป็น

แพทย์พบว่าหล่อนแพ้อากาศเป็นพิษในกรุงเทพฯ ซึ่งรวมทั้งฝุ่นละอองและควันจากท่อไอเสียของขบวนยานพาหนะ ถ้าหล่อนจะผจญกับสิ่งเหล่านี้ต่อไป สุขภาพหล่อนก็จะยิ่งทรุดโทรมมากขึ้น สราลย์จึงไม่มีทางเลือกเมื่อมารดาขอให้หล่อนพักการเรียน และย้ายมาอยู่ที่บ้านพักชายทะเลแห่งนี้กับแม่บ้านผู้ชรา ซึ่งเคยเลี้ยงหล่อนมาตั้งแต่เกิด...

(แก้วแก้ว, 2547: 12)

หรือตอนที่ผู้เล่าเรื่องเล่าเรื่องราวในอดีตของสร้อยสน ซึ่งเป็นตัวประกอบในเรื่อง “เรือนนพเก้า” ดังตอนที่ว่า

ตลอดเวลา ๓๕ ปี ผู้ชายคนเดียวที่เคยก่อปฏิกริยาแปลกๆ ให้หัวใจ ก็คืออาจารย์หนุ่ม ในวิทยาลัยที่หล่อนเรียนอยู่ เมื่อเขาแต่งงานไปโดยไม่รู้อิโหนอิเหน่ว่า ทำลายหัวใจของ ลูกศิษย์สาวช้อยคนนี้ สร้อยสนก็ยุติการเรียนเอาไว้แค่นั้นเพราะหมดกำลังใจ หล่อนกลับมาฝังตัวอยู่กับความหงอยเหงาเปล่าเปลี่ยวในบ้านตั้งแต่บัดนั้นจนบัดนี้ แม้แต่คุณยายเองก็ไม่ได้ล่วงรู้ ว่าสร้อยสนอกหักขนาดไหน

นับสิบปี หล่อนจมอยู่กับการซักผ้าและทำกับข้าว ไม่พบปะพูดคุย สร้างมนุษยสัมพันธ์ ไม่รู้ว่าสังคมภายนอกก้าวไปถึงไหนแล้ว สร้อยสนมีแต่ละครวิทยุกับละครโทรทัศน์เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงหัวใจให้ลอยไปไกล จนในที่สุด ก็นำไปสู่ความฝันว่า

วันหนึ่งเจ้าชายหนุ่มรูปงาม จะย่างเท้าเข้ามาในชีวิตของซินเดอเรลลา แล้วพาเธอหนีไป จากความเป็นจริง อันจำเจและแห้งแล้งน่าเบื่อหน่ายนี้สักที

(แก้วเก้า, 2545ข: 155)

หรือตอนที่ผู้เล่าเรื่องบรรยายภาพร้านขายของที่ระลึกของนิมมาน ตัวละครในเรื่อง “พญาปลา” ดังตอนที่ว่า

ร้านของหล่อนเป็นร้านเล็กๆห้องเดียว ขายของที่ระลึกจำพวกเครื่องหัตถกรรมของ พื้นบ้านที่ออกแบบใหม่ให้ทันสมัย บนหิ้งมีกระเช้าหวายรูปตัวไก่วางอยู่ตั้งแต่ตัวใหญ่ เรียงลงไปถึงตัวเล็กจิ๋ว ถัดไปเป็นกรอบรูปผ้าไหม หมอนอิงหุ้มผ้าทอพื้นเมืองหลากสี แล้วยังมีของกระจุกกระจิกอีกหลายชนิดที่ต้องตาลุกค้ำชาวต่างชาติมากกว่าคนไทยจำพวก ไม้สลักและหัวโขนขนาดจิ๋วประดับแก้วกระจุกด้วยฝีมือละเอียด

(แก้วเก้า, 2540ข: 9)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนจะรู้เหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในเรื่อง ไม่ว่าจะป็นภูมิหลัง เหตุการณ์ปัจจุบัน หรืออนาคตของตัวละคร รวมทั้งรายละเอียดต่างๆของเรื่อง เช่น สถานที่ ภูมิอากาศ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านสามารถ เข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น เนื่องจากได้รับรู้ข้อมูลทั้งหมดของเรื่องโดยผู้เล่าเรื่อง

2. ผู้เล่าเรื่องที่เล่าถึงที่ตนเองประสบมา

ผู้เล่าเรื่องที่เล่าถึงที่ตนเองประสบมาเป็นผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่อง ผู้เล่าเรื่อง ประเภทนี้เป็นตัวละครหลักของเรื่องที่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตนเองในการเล่า และจะไม่รู้ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครอื่น แต่จะรู้เฉพาะความรู้สึกนึกคิดของตนเองเท่านั้น จากการศึกษา นวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าทั้ง 26 เรื่องพบว่า แก้วเก้าใช้ผู้เล่าเรื่องที่เล่าถึงที่ตนเองประสบ มาทั้งสิ้น 2 เรื่อง คือเรื่อง “วิมานมะพร้าว” กับ “หนุ่มทิพย์”

ในเรื่อง “วิมานมะพร้าว” แก้วเก้าให้ตัวละครเอกหญิงของเรื่องชื่อจุลลาหรือจูน เล่าเรื่องราวของตนเอง โดยใช้สรรพนามว่า “ฉัน” “ฉัน” ในต้นเรื่องได้เล่าเรื่องราวของตนเอง เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว และชีวิตสมัยเป็นนักศึกษาจนกระทั่งจบจากมหาวิทยาลัย และกำลังหา

งานให้ผู้อ่านซึ่ง “ฉัน” เรียกว่า “คุณ” ฟัง จากนั้น “ฉัน” ได้เล่าเหตุการณ์ที่เป็นจุดเริ่มต้นของความวุ่นวาย จากการที่ “ฉัน” ได้ไปสมัครงานที่โรงงานแห่งหนึ่งและเจอกับผีเล่าแก่ ซึ่งเป็นพ่อของเจ้าของโรงงานให้ “คุณ” ฟัง ดังตัวอย่างตอนที่ว่า

เมื่อตกรางคราวนี้ฉันก็นอนอยู่บ้านจนกระทั่งเมื่อ นิสัยฉันอยู่สบายๆไม่ค่อยจะเป็นเสียด้วย เรื่องจะไปฟังคนโน้นคนนี้ฉันก็กระดาก อยากรจะลงลุยหางานด้วยลำแข้งตัวเองเสียดก่อน ไม้ฉันคนไม่มีเส้นมีสายเขาก็หางานไม่ได้จนแล้วจนรอด

เอาไว้หมดทางจริงๆค่อยบากหน้าไปฟังพวกพ้องซึ่งตอนนี้ก็ได้ดิบได้ดีไปตามๆกันแล้ว ฉันคว้าหนังสือพิมพ์ฉบับที่สองขึ้นมาเปิดดูหน้าแจ้งความ ไม่ได้หวังอะไรมากนัก เพราะแจ้งความที่โหดๆก็ออกจะคล้ายกันทั้งนั้น

เออ! แจ้งความตรงนี้ไม่เลวแฮะ เขาไม่ได้บอกว่าจะรับแต่วิศวกรชายให้ฉันปวดหัวใจเหมือนฉบับก่อน ซึ่งเพิ่งว่างลงพื้นไปนั่น ชื่อบริษัทก็เป็นภาษาฝรั่งมังค่าดูหรูหราไม่หยอกเหมือนกัน...

ที่ทำงานก็ไม่ไกลจากบ้านเสียด้วย พอเดินทางไปกลับสบายๆเพราะฉันมีจักรยานยนต์อยู่แล้วคันหนึ่ง มันคล่องตัวกว่ารถยนต์

ไม่ได้นึกมาก่อนเลย สาบานให้ก็ได้ว่าโรงงานพี.พี.นี่แหละจะเป็นจุดเริ่มต้นชีวิตอันพลิกผันที่ฉันได้ประสบในไม่กี่วันต่อมา

ถ้าคุณอ่านต่อไปแล้วไม่เชื่อฉัน ฉันก็ไม่ว่าอะไรหรอก

ขนาดตัวฉันประสบด้วยตัวเอง ฉันยังไม่ค่อยจะเชื่อเลยนี่คะ

(แก้วแก้ว, 2544: 11-12)

ผู้อ่านจะรู้สึกว่าคุณเล่าเรื่องประเภทนี้เป็นเหมือน “เพื่อน” หรือ “คนรู้จัก” ที่เล่าประสบการณ์ส่วนตัวให้ฟัง ความคุ้นเคยนี้เกิดจากการใช้สรรพนามแทนตัวเองของผู้เล่าและผู้ฟังว่า “ฉัน” กับ “คุณ” ตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งในบางครั้งก็จะมีลักษณะเหมือนคนอ่านมีปฏิริยาตอบรับ โดยการตั้งคำถามให้ “ฉัน” ตอบ ซึ่ง “ฉัน” จะเป็นผู้พูดประโยคคำถามนั้นออกมา ดังตัวอย่างตอนที่ “ฉัน” เล่าถึงร้านอาหารของครอบครัวให้ “คุณ” ฟัง ดังที่ว่า

บ้านของเราอยู่ด้านหลังร้านอาหารนั่นเอง พ่อทำกำแพงศิลาแลงแทรกด้วยน้ำตกสายย่อยๆ ปลูกดอกไม้ประดับประดาอยู่อย่างสวยงาม เพื่อปิดบังไม่ให้สายตาภายนอกสอด

สายเข้าไปเห็นบ้านของเรา ซึ่งสร้างอย่างสวยงามกะทัดรัดทีเดียว ใครเห็นละก็ทั้งกันทุกคน

ใครเป็นคนออกแบบนะหรือ ฉันยังงៃละคะ...

(แก้วแก้ว, 2544: 11)

หรือตอนที่ “ฉัน” เล่าถึงเจ้าแสบ ซึ่งเป็นลูกน้องที่โรงงาน ดังตอนที่ว่า

เจ้าพี่แกก่อนข้างจะเวทนาฉัน จะเห็นหัวอกลูกผู้หญิงด้วยกันหรือไงก็ไม่แน่ แกทำนายทายทักว่าฉันคงจะอยู่ได้ไม่กี่วันเพราะงานที่นี่หนักเกินไป แต่เมื่อฉันบอกว่าจะออกไปก็ต้องตกงานเตะฝุ่น สงสารพ่อแม่ แกก็เลยก่อนข้างจะเห็นใจฉันเป็นพิเศษ

ฉันเคยได้ยินแกกำชับเจ้าแสบว่า

“เอ็งเพลาๆมั้งนะ สงสารนายช่างแก อย่าเห็นว่าผู้หญิงตัวคนเดียวแล้วจะแก้งได้แก้งเอา”

เจ้าแสบนี่ใครนะหรือคะ? เจ้านี่ลูกน้องคนหนึ่งของฉันละ พูดถึงประวัติความเป็นมากับพฤติกรรมของมันนั้นแสบเอาการเชียวละ...

(แก้วแก้ว, 2544: 42)

ในเรื่อง “หนุมทิพย์” มีผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักของเรื่องชื่อว่าเด่นชาติ ซึ่งใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 คือ “ผม” ในการเล่า “ผม” ได้เล่าเหตุการณ์ประหลาดที่เกิดขึ้นกับตนเอง คือ “ผม” ถูกรถลอบบี้ชนตายในวันแต่งงาน แต่ก็ฟื้นขึ้นมาทันก่อนที่ญาติๆจะทำการเผาศพ แต่มีสิ่งๆ “ผม” เปลี่ยนไปคือ “ผม” สามารถมองเห็นผู้ที่อยู่คนละภูมิกับมนุษย์ได้ ไม่ว่าจะเป็นยมบาล เทวดา เงือก สัมภเวสี ผี ฯลฯ จากนั้น “ผม” ได้เล่าเรื่องราวที่ “ผม” กับเหล่าอมนุษย์ได้ร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขเหตุการณ์ต่างๆให้ผู้อ่าน ซึ่ง “ผม” เรียกว่า “คุณ” ฟัง ดังตัวอย่างตอนที่ “ผม” เล่าให้ผู้อ่านฟังถึงตอนที่ “ผม” กับน้ำสุขซึ่งเป็นผีมรรคนายกร่วมมือกันจับพวกขโมยที่ลอบเข้ามาตัดเศียรพระในวัด ดังตอนที่ว่า

“น้ำ...น้ำสุข อยู่ไหนล่ะน้ำ”

“อยู่...น...น...นี่” เสียงเย็นเยือกตอบมาจากบนต้นไม้ม่วงใหญ่บนลานดินเลยลานบ้านออกไปหน่อย

ผมเดินเข้าไปหา เงยหน้าขึ้นมองร่างขาวๆมีผ้าพันตัวรุงรัง ที่นั่งอยู่บนคาคบไม้

“กำลังอยากจะไปหาน้ำอยู่เชียว”

“เออ ข้าใจร้อนมาหาเอ็ง คงจะเรื่องเดียวกัน”

“ไอ้พวกขโมยตัดเศียรพระมันจะลงมือเมื่อไหร่ไม่รู้ไหม” ผมลดเสียงให้เบาลง “ฉันว่าไม่คืนนี้ก็พรุ่งนี้”

“คืนนี้แหละ มันมาดูลาดเลาเพิ่งจะกลับไป” น้ำสุชชะโงกหน้าลงจากคาคบไม้มาบอกผม...แกชะโงกลงมาต่ำมาก จนหน้าแกอยู่ห่างผมไปไม่เท่าไร...

น้ำสุชโบกมือให้เป็นการอำลา ก่อนร่างแกจะปลิววูบหนีอย่างรวดเร็ว เห็นแต่ชายผ้าขาว ไหวๆเหมือนหางว่าว หมาที่หอนกรียวกราวอยู่เมื่อครู่ วิ่งหนีกระจัดกระจายไปกันหมด ไม่มีตัวไหนยอมกลับมาอีกแฉนั้น

ผมหันกลับ เดินกลับมาที่ตัวบ้าน แต่แล้วก็ต้องหยุดชะงักอยู่เพียงแฉนั้น

ญาติพี่น้องผมแห่ลงมาเฝ้าอยู่เต็มขั้นบันไดเกือบจะทุกขั้น มองผมเป็นตาเดียวกัน!

(แก้วเก้า, 2549ง: 105-106)

หรือตอนที่ “ผม” เล่าให้ผู้อ่านฟังว่าเห็นเงือกสาวว่ายน้ำอยู่ที่คลองหน้าบ้าน ดังตอนที่ว่า

ในคลองนั่นเอง ผมเห็นร่างดำๆโผล่ขึ้นเหนือคลื่นใกล้กับท่าน้ำ เป็นคนสะ...ผมเห็นถนัดกระทั่งผมที่เปียกชุ่มติดหัว คอ และต่ำลงไปคือบ่ากับแขนที่ยกขึ้นแหวกว่ายน้ำ แต่คนที่ไหนจะมามีน้ำกลางดึกยังงี้...ชาวบ้านนะไม่ต้องพูดถึง พอตะวันตกดินก็ตาลีตาเหลือกขึ้นจากน้ำกันหมดแล้ว

ความอยากรู้อยากเห็นของผมมีเกินกว่าจะทำใจเย็นอยู่ได้ มองหาไฟฉายก็มองไม่เห็น ไม่รู้ว่าขายพุดเก็บไว้ที่ไหน ผมจึงถอยจากหน้าต่างเดินไปที่ประตู ตั้งใจจะเดินไปดูที่ท่าน้ำให้เห็นชัดๆว่าเป็นใคร

ผมออกจากบ้านอย่างเงียบๆ ย่องเงียบไปที่สะพานยาวซึ่งทอดเหนือพื้นดินออกไปยังท่าน้ำ ซึ่งอยู่นอกดลิ่งไปเล็กน้อย ภายนอกอากาศหนาว จันทร์ส่องแสงมัวๆดูเยือกเย็นเปล่าเปลี่ยวอย่างประหลาด เสียงหมาเฝ้าสวนหอนโหยหวนขึ้นมาตัวหนึ่ง แล้วตัวอื่นก็รับต่อกันไปเป็นทอดๆ

(แก้วเก้า, 2549ง: 56-57)

การที่แก้วเก้าให้ผู้อ่านรู้เรื่องที่เป็นตัวละครหลักในเรื่องเป็นผู้เล่าสิ่งที่ตนเองประสบมา ทำให้เห็นมุมมองความคิดของตัวละครเพียงตัวเดียว ซึ่งทำให้ทั้งผู้เล่าเรื่องและผู้อ่านเกิดการรับรู้ที่จำกัด

กล่าวคือผู้เล่าเรื่องไม่สามารถรู้ความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงของตัวละครตัวอื่นได้ ส่วนผู้อ่านจะรับรู้แค่มุมมองหรือความคิดของตัวละครหลักที่เล่าเพียงตัวเดียว ไม่สามารถรับรู้ความรู้สึกของตัวละครอื่นๆผ่านผู้เล่าเรื่องได้ ยกเว้นผู้อ่านจะตีความเองจากคำพูดและการกระทำของตัวละครอื่น รวมทั้งคำบอกเล่าจากตัวละครผู้เล่าเรื่อง เช่น “ฉัน” ในเรื่องวิมานมะพร้าวเล่าให้ผู้อ่านฟังถึงอุปนิสัยใจคอของนายส่งเดช ซึ่งเป็นพนักงานระดับสูงคนหนึ่งของโรงงานที่ “ฉัน” ทำงานอยู่ ในตอนที่ว่า

นายส่งเดชเขาเป็นคนอย่างนี้เอง คือมีความรู้สึกที่ตัวเองสำคัญกว่าคนอื่นทุกคนในโรงงาน แล้วต้องแสดงความสำคัญออกมาให้คนงานเกรงกลัว วิธีการนี้คือ เตะ เบ่งเหยียบ ถ่ม ถุย ทุกรูปแบบ

(แก้วเก้า, 2544: 61)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้อ่านจะรับรู้อุปนิสัยของนายส่งเดชจากคำบอกเล่าของ “ฉัน” ซึ่งเป็นตัวละครหลักที่ทำงานอยู่โรงงานเดียวกัน อุปนิสัยของนายส่งเดชที่ “ฉัน” บอกเล่าจึงมาจากมุมมองของ “ฉัน” ที่มีต่อนายส่งเดช

หรือตอนที่ “ผม” ในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” เล่าถึงยายพูด ซึ่งเป็นเพื่อนตั้งแต่วัยเด็กที่กลายมาเป็นภรรยาของตน ในตอนที่ว่า

ผมนึกถึงดวงหน้าซีดขาวของยายพูด...ก็คงตกใจไม่แพ้คนอื่น ๆ แต่ยายพูดเป็นคนแรกที่กล้าเข้ามาหาผม แสดงว่าห่วงผมมากกว่ากลัว นึกย้อนกลับไปสมัยเด็กๆ ยายพูดเป็นเด็กที่มีน้ำใจอารีต่อเพื่อนๆอย่างสม่ำเสมอ และเป็นเด็กเรียบร้อย...ผมไม่ได้หมายความว่าอย่างฟ้าพับไว้ เพราะยายพูดกระโดดข้ามท้องร่องหรือปีนต้นตาลได้เก่งไม่แพ้สาวชาวสวนคนไหน แต่หมายความว่า เป็นคนได้เรื่องได้ราว ไม่ทำตัวให้พ่อแม่หนักใจ... โตเป็นสาว พ่อแม่ไม่เคยต้องกลัวว่า จะเป็นสาวที่อยู่หน้าบ้าน ก็เพราะยังจี๋ละมั้ง ลุงเทิ้มแกถึงไม่อยากยกลูกสาวดีๆแบบนี้ให้คนอย่างผม

(แก้วเก้า, 2549: 55)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นความรู้สึกของ “ผม” ตัวละครหลักของเรื่องที่มีต่อยายพูด เพื่อนที่โตมาด้วยกันตั้งแต่เด็ก ดังนั้นผู้อ่านจะรับรู้อุปนิสัยของยายพูดผ่านมุมมองของ “ผม” ที่เป็นผู้เล่าเรื่อง

การให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักเล่าถึงความรู้สึก ความคิด หรือลักษณะนิสัยของตัวละครอื่น ๆ นั้น ผู้อ่านจะต้องตัดสินใจเองว่าจะเชื่อตามคำบอกเล่าของผู้เล่าเรื่องหรือไม่ โดยผู้อ่านอาจจะพิจารณาจากคำพูดและการกระทำของตัวละครนั้น ๆ ควบคู่กันไป ดังนั้นการเลือกผู้เล่าเรื่องประเภทนี้ จึงเป็นวิธีการที่ผู้เขียนใช้ควบคุมการรับรู้ของผู้อ่านนั่นเอง กล่าวคือเป็นการกำหนดให้ผู้่านรับรู้ข้อมูลต่างๆของเรื่อง ไม่ว่าจะป็นเหตุการณ์ ความรู้สึกนึกคิดต่างๆผ่านมุมมองหรือความคิดของผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักเพียงตัวเดียวเท่านั้น จะเห็นได้ว่าแก้วแก้วเลือกให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักในเรื่องมาเล่าประสบการณ์ของตนเองในนวนิยายแนวจินตนิมิตที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องเหลือเชื่อ อย่างเรื่อง “วิมานมะพร้าว” กับ “หนุ่มทิพย์” ได้อย่างเหมาะสม เพราะการใช้ผู้เล่าเรื่องประเภทนี้ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนฟังคนรู้จักเล่าประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นและเหลือเชื่อของตนเองให้ฟัง ผู้อ่านจึงมีความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องที่เล่าด้วย

3. ผู้เล่าเรื่องแบบผสม

ผู้เล่าเรื่องแบบผสมเกิดจากการที่ผู้แต่งต้องการความแปลกใหม่เป็นสำคัญ แก้วแก้วใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผสมในนวนิยายจินตนิมิต 4 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ เรื่องนางทิพย์ อมตะ ทางเทวดา และเทวาวาด โดยนวนิยายทั้ง 4 เรื่องนี้จะมีผู้เล่าเรื่อง 2 ประเภทอยู่ภายในเรื่อง นั่นคือผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติและไม่ได้เป็นตัวละครในเรื่อง กับผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งที่คุณเองประสบมา

เรื่อง “นางทิพย์” มีการใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติกับผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งที่คุณเองประสบมา โดยเริ่มต้นเรื่องให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งที่คุณเองประสบมา โดยการเขียนบันทึกประสบการณ์เกี่ยวกับความทรงจำอันประหลาดของตนเอง และใช้สรรพนามแทนตนเองว่า “ข้าพเจ้า” ดังตอนที่ว่า

เรื่องที่ข้าพเจ้าจะบันทึกไว้ต่อไปนี้ ไม่ใช่เรื่องที่แต่งขึ้น หากแต่เป็นความจริงที่ประสบมาในชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่ได้หวังว่าจะมีผู้ใดเชื่อ หรือเป็นเรื่องสำคัญแต่

อย่างใดกับผู้อื่น ในเมื่อมันเป็นความรู้สึกและรับรู้แต่เพียงตัวข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว แต่ถ้าไม่เขียนลงไปเป็นลายลักษณ์อักษร มันอาจจะสูญหายไปจากการรับรู้ของบุคคลทุกคนรวมทั้งตัวของข้าพเจ้าเองในที่สุด...

ข้าพเจ้าขอเริ่มเรื่องอย่างสั้นๆง่ายๆว่า ตั้งแต่เล็กมา ข้าพเจ้ามีความทรงจำอันแปลกประหลาดเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว บางทีก็เป็นความรู้สึกชอบใจวัตถุหรือสถานที่บางอย่างอย่างประหลาด จับอกจับใจโดยไม่มีเหตุผล บางทีเมื่อฟังเพลงหรือมองทิวทัศน์หรืออยู่ภายในภูมิอากาศอย่างใดอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้าจะมองเห็นภาพอะไรอย่างหนึ่งแวบขึ้นโดยภาพนั้นอาจไม่เกี่ยวกับสิ่งที่ข้าพเจ้าฟังอยู่หรือดูอยู่เลย เมื่อย้อนกลับไปฟังเพลงหรือทิวทัศน์อีก ความรู้สึกที่เห็นภาพนั้นจะไม่เกิดขึ้น มันเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว ภาพเหล่านั้นไม่ใช่ภาพบุคคล แต่เป็นสถานที่ภายในภูมิอากาศอย่างหนึ่ง ล้วนแล้วแต่เป็นภาพที่ไม่คุ้นเคย ไม่รู้ว่าเคยเห็นมา ณ ที่ใด เพราะคุณลักษณะแล้วมันไม่ใช่อดีตด้วยเยาว์ของข้าพเจ้าอย่างแน่นอน เพราะสถานที่นั้นไม่ใช่สถานที่ในเมืองไทย

(แก้วแก้ว, 2548ง: 7-8)

หลังจากจบบันทึกแล้ว จึงเป็นการเล่าเรื่องโดยใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติเล่าเรื่องราวและเหตุการณ์อันเหลือเชื่อเกี่ยวกับโลกต่างภูมิที่ดร.ภาธร ซึ่งเป็นตัวละครในเรื่องได้เข้าไปสัมผัสจนจบเรื่อง ดังตัวอย่างตอนที่ดร.ภาธรได้สำรวจจิตตนเองและไปปรากฏตัวอยู่ที่สวรรค์ชั้นยามาในตอนที่ว่า

คืนนี้ก็เช่นกันชายหนุ่มสำรวจจิตอยู่เป็นเวลานานกว่าจะพบตัวเองยืนอยู่เดี่ยวดายในห้องหุ่่งที่เขาเคยยืนอยู่หลายครั้งแล้วจนเจนนดา บริเวณโดยรอบเงียบสงบ ได้ยินเพียงเสียงลมพัดแผ่วๆ เสียงดลี่ยอดหญ้าที่ไหวพลิ้วเป็นระลอกไปจนจดยอดฟ้า...

เขาใช้เวลาสำรวจไปเรื่อยๆ บางครั้งพบดอกไม้ป่าบางอย่างขึ้นแทรกอยู่ในห้องหุ่่งลักษณะของมันคล้ายกับดอกไม้ใน โลกมนุษย์หากสีสันหลากหลายชนิด ดูสวยงามราวกับภาพระบายสี แต่เมื่อเพ่งพิศดูจริงๆมีอะไรบางอย่างสะดุดตาชายหนุ่มเพราะบางดอกก็มีเกสร บางดอกก็ไม่มีคล้ายกับดอกไม้ประดิษฐ์มากกว่าดอกไม้จริงๆ

ยิ่งสำรวจไปเรื่อยๆก็ยังมีเรื่องอยากรู้อยากถามหล่อน เพราะเขาพอจะเดาอะไรบางอย่างได้ รางๆบ้างแล้ว

(แก้วแก้ว, 2548ง: 599-600)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะจะเป็นเหมือนเสียงที่ไม่ปรากฏตัวตนอยู่ในเรื่อง แต่จะเล่าเรื่องผ่านมุมมองของดร.ภาธรซึ่งเป็นตัวละครในเรื่อง และจะเห็นว่าผู้เล่าเรื่องจะรู้ความรู้สึกนึกคิดของดร.ภาธร ซึ่งผู้เล่าเรื่องเรียกว่า “ชายหนุ่ม” หรือ “เขา” ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านเรื่องแล้วเข้าใจได้โดยง่าย

การที่แก้วแก้วเริ่มต้นเรื่อง โดยการให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเขียนบันทึกเรื่องราวของตนเอง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านสนใจที่จะติดตามเรื่องราวอันน่าเหลือเชื่อที่เกิดขึ้น และหลังจากจบบันทึก จึงเป็นการเล่าเรื่องโดยผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะ ซึ่งส่งผลทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น

เรื่อง “อมตะ” ใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะกับผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งที่ตนเองประสบมาเช่นกัน โดยเริ่มต้นเรื่องให้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะเล่าถึงเหตุการณ์ที่หญิงสาวคนหนึ่งกำลังจะฆ่าตัวตาย โดยการเดินลงทะเลที่มีคลื่นแรงเนื่องจากมีพายุ ในขณะที่เธอได้รับความทรมาณเนื่องจากลำคาน้ำและหายใจไม่ออก ได้มีชายหนุ่มที่เดินเรืออยู่บริเวณนั้นเห็นเหตุการณ์และเข้าช่วยเหลือได้ทัน ดังตัวอย่างตอนที่หญิงสาวตัดสินใจเดินลงทะเลเพื่อฆ่าตัวตายในตอนที่ว่า

ผู้หญิงคนนั้นหยุดยืนอยู่ที่ใต้ร่มมะพร้าวด้วยท่าทางลังเลเล็กน้อยในขณะที่ฝนลงเม็ดในตอนแรก แล้วเมื่อเห็นว่าฝนชุกหนาเม็ดขึ้นทุกที หล่อนก็ก้าวออกพร้อมเงาเดินตรงไปที่ชายหาด เงยหน้าขึ้นมองท้องฟ้ามีดครีမ်และอากาศมัวชว่ฉว่ฉว่อยู่เหมือนคิดอะไรซักอย่าง ไม่จำเป็นต้องเหลียวกลับมามองด้านหลัง หล่อนแน่ใจว่าไม่มีใครอยู่ในบริเวณนั้น ลมฝนเย็นยะเยือกพัดกระทบตัว ไหล่บอบบางห่อลงด้วยรู้สึกหนาว สายฝนสาดกระทบร่าง โชกชุ่ม ผ่านเสื้อผ้าเข้าไปถึงผิวเนื้อจนขนลุกเกรียว คลื่นแรงซัดสาครรอบข้อเท้าเมื่อก้าวย่ำจากพื้นทรายลงไปถึงพื้นน้ำเย็นเฉียบ

หากหญิงสาวมิได้หยุดเพียงแค่นั้น

หล่อนกระชับเสื้อคลุมผ้าขนหนูแนบตัว แทนที่จะถอดออกเมื่อก้าวลงสู่ทะเล ความเย็นของอากาศและน้ำทำให้ผิวกายเย็นยะเยือก สั่นสะท้านไปทุกขุมขน เท้าในรองเท้าผ้าใบ

ลุยคลื่นแรงๆที่เริ่มซัดสาดอย่างบ้าคลั่งตามแรงพายุลมทะเลเข้าสู่อ่างอย่างโกรธเกรี้ยว แต่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง หล่อนรู้ว่ากระแสน้ำจะดูดคนออกไปมากกว่าผลักกลับเข้าชายหาด เพราะพื้นตรงนั้นลาดลงเป็นแอ่งลึก

(แก้วแก้ว, 2547ฉ: 10)

เมื่อชายหนุ่มได้ช่วยหญิงสาวขึ้นจากทะเลและพามาพักบนเรือของเขา จนสภาพร่างกายและจิตใจของหญิงสาวเริ่มเข้าสู่ภาวะปกติ ชายหนุ่มจึงถามถึงสาเหตุที่ทำให้หญิงสาวตัดสินใจฆ่าตัวตาย หญิงสาวได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง ในตอนนี้ได้เปลี่ยนไปใช้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งที่ตนเองประสบมา โดยหญิงสาวใช้สรรพนามแทนตนเองว่า “ฉัน” และเล่าถึงครอบครัวของตนเองให้ชายหนุ่มที่ “ฉัน” เรียกว่า “คุณ” ฟัง โดยเริ่มตั้งแต่ “ฉัน” ในวัยเด็ก จนกระทั่งเรียนจบและเข้าทำงาน จนมาถึงเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ “ฉัน” ตัดสินใจฆ่าตัวตายนั่นคือต้องการจะหนีจากพ่อเลี้ยงที่หลอกลวง “ฉัน” มาที่เกาะฉานากเพื่อที่จะข่มขืน ดังตัวอย่างตอนที่ “ฉัน” เล่าถึงครอบครัวตนเองให้ “คุณ” ฟังในตอนที่ว่า

ชีวิตของฉันเริ่มต้นอย่างง่ายๆเป็นสุขที่สุดเท่าที่เด็กคนหนึ่งจะมีได้ เมื่อจำความได้ บ้านของฉันมีแต่พ่อกับแม่แล้วก็ฉันเท่านั้นที่ครอบครองอยู่ เราแทบจะไม่เคยมีญาติพี่น้องไปมาหาสู่อย่างคนอื่นๆ โดยเฉพาะญาติทางฝ่ายแม่ ส่วนทางพ่อนั้นนานๆพอจะพาฉันไปหาสักครั้งหนึ่ง

บ้านของญาติทางฝ่ายพ่อบ้านของคุณลุงและคุณป้า อยู่แยกกันคนละหลังในบริเวณเดียวกัน เป็นบ้านใหญ่กว่าบ้านเราอย่างเทียบกันไม่ได้ สนามก็กว้าง รมเย็นไปด้วยต้นไม้ใหญ่ ในบ้านมีผู้คนหลายคนจนฉันแทบจะจำหน้าไม่ได้ เท่าที่จำได้คือคุณลุงพี่ชายคนโตของพ่อ และคุณป้าพี่สาวคนรองลงมา

(แก้วแก้ว, 2547ฉ: 30)

หลังจากที่ “ฉัน” ได้เล่ามาถึงตอนที่ “ฉัน” วิ่งหนีพ่อเลี้ยงมาที่ทะเล และตัดสินใจฆ่าตัวตาย เหตุการณ์หลังจากนี้ได้เปลี่ยนไปใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติจนกระทั่งจบเรื่อง

ส่วนเรื่อง “ทางเทวดา” กับ “เทวาวาด” มีการสลับไปมาระหว่างการใช้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งที่ตนเองประสบมากับผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติ ในเรื่อง

“ทางเทวดา” แก้วแก้วเริ่มต้นเรื่องโดยการให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งที่ตนเองประสบมา โดยใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า“ผม” “ผม”เป็นเทวดาผู้ประสานงานฝ่ายจิตจากสวรรค์มาให้ผู้อ่านฟังเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเองและความวุ่นวายกับการจัดส่งชาวสวรรค์รูปหนึ่งลงไปจุดดับบนโลกมนุษย์ ดังตอนที่ว่า

ผมเริ่มด้วยประโยชน์จิตวิทยา ปลอดภัยตามที่เทพวิทยากรเจ้าของโปรแกรมอบรมไว้ว่าเราจะต้องทำให้ผู้กำลังจะหมดบุญเกิดความสบายใจให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เป็นการเริ่มต้นที่ดีสำหรับชีวิตมนุษย์ที่เขาจะต้องไปเผชิญ

ผมเปิดจอโน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์สวรรค์ขึ้นมาจากอากาศว่างเปล่าตรงหน้า อ่านข้อมูลในนั้นแล้วปรารภยิ้มๆ...

พ่อเจ้าประคุณท่าทางจะสุดโต่งเอาการ ผมมองหน้าหล่อๆคมสันตรงหน้า ผิวเหลืองระเรื่อเนียนงามราวกับทอทาบด้วยใยทอง แล้วอดนึกไม่ได้ว่า ถ้าเขาทิ้งหน้าตาอย่างนี้ไปเอาแบบที่เขามีสิทธิ์จะเจอ มันคงดูไม่จัดไปตลอดชีวิต...

เวรกรรมละพ่อเนื้อทองเอ๋ย...

ผมพยายามเกลี้ยกล่อม ด้วยรู้สึกเวทนาที่จะเห็นความยุ่งเหยิงอลวนรออยู่ตรงหน้า

(แก้วแก้ว, 2549ข: 4-7)

เมื่อชาวสวรรค์รูปนั้นจุดลงไปเป็นมนุษย์ที่ชื่อสาเคน โศกกระโดน ผู้แต่งได้สลับไปใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงไม่ทศนะ โดยผู้เล่าเรื่องจะเล่าชีวิตของสาเคนที่ต้องอดทนกับการถูกดูหมิ่นดูแคลนจากคนทั่วไป เพราะรังเกียจที่สาเคนมีหน้าตาขี้ริ้ว ผู้เล่าเรื่องได้เล่าเรื่องราวทุกอย่างที่เกี่ยวกับสาเคน ตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเติบโต จนเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยอย่างผู้รู้ที่รู้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะป็นภูมิหลังของครอบครัว ความคิด ความรู้สึกของสาเคน รวมทั้งตัวละครอื่นๆ ดังตอนที่ผู้เล่าความรู้สึกของคนในครอบครัวที่มีต่อสาเคนไว้ว่า

สาเคนไม่ใช่ลูกรักของแม่ ผิดกับลูกชายคนเล็กโดยมากที่ผู้เป็นแม่มักจะเอ็นดูมากกว่าพี่ๆ แต่จะว่าถึงขั้นลูกชังหรือไม่...ก็ไม้อ่า เป็นว่าได้รับความรักเพียงกลางๆไม่มากไม่น้อย

สาเหตุสำคัญคือหน้าตาถูกคนนี่ขี้ริ้วขี้เหร่กว่าพี่ๆทุกคน...

พ่อนั้นรักลูกผู้ชาย เฝ้าแต่ปลอบแม่ว่าเด็กขี้ริ้วโตขึ้นก็หาย อาจจะหน้าตาดีขึ้นด้วยซ้ำ แต่ปีแล้วปีเล่าเด็กชายสาเคนก็ไม่เห็นจะขี้เหร่น้อยลงกว่าในวันแรกที่คลอดออกมา จะมีดี

ก็แต่แข็งแรง ไม่อ่อน วานอนนอนง่าย แม่จึงค่อยคลายความรังเกียจ เมื่อลูกยังเด็ก แม่เรียกประชดๆว่า “บักก่ากาดำ” ก็ไม่ค่อยจะเรียกอีกแล้วเมื่อโตขึ้น

(แก้วแก้ว, 2549ข: 14)

จากนั้นตลอดทั้งเรื่องก็จะเป็นการเล่าเรื่องสลับไปมาระหว่างผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งที่ตนเองประสบมากับผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติ กล่าวคือเทวดาผู้ประสานงานฝ่ายจิตบนสวรรค์จะเล่าถึงเรื่องราวบนสวรรค์กับเรื่องราวของสาแค้นที่ตนเองมองเห็นจากสวรรค์ สลับกับผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติที่จะเล่าเรื่องราวของสาแค้นตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งเรียนจบมีงานทำ และแต่งงานอย่างมีความสุขกับหญิงคนรักในท้ายที่สุด

ในเรื่อง “เทวาวาด” มีการเล่าเรื่องสลับไปมาระหว่างผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าถึงสิ่งที่ตนเองประสบมากับผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนคติเช่นเดียวกัน แก้วแก้วเริ่มต้นเรื่องโดยการให้ “ผม” ซึ่งเป็นเทพเลขาบนสวรรค์เป็นผู้เล่าถึงสิ่งที่ตนเองประสบมา “ผม” เล่าให้ผู้อ่านฟังถึงหน้าที่ของตนเองที่จะต้องนิมนต์พระสงฆ์ผู้ทรงศีลครบ 227 ข้อ ขึ้นมาบนสวรรค์เพื่อผลัดเปลี่ยนกันเทศน์ให้เหล่าเทวดาและชาวสวรรค์ฟังในวันพระ ซึ่งเป็นที่มาของความวุ่นวายเมื่อ “ผม” ได้นิมนต์หลวงตาแดงขึ้นมาบนสวรรค์ และหลวงตาได้ไปเห็นข้อมูลลูกศิษย์ของท่านจากเครื่องคอมพิวเตอร์ของสวรรค์ เมื่อหลวงตาจะรู้ว่าจะเกิดเรื่องที่ไม่ดีกับลูกศิษย์ของตน จึงพยายามหาทางแก้ไข โดยช่วยเพื่อนหนักให้เป็นเบาสำหรับลูกศิษย์คนที่จะถึงคราวเคราะห์ สร้างความปั่นป่วนวุ่นวายแก่ “ผม” และเทวดาบนสวรรค์เป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นการฝืนมติของสวรรค์ที่ได้ลิขิตไว้แล้ว ดังตอนที่ว่า

พระพรหมกับผมก็ได้แต่ประสานมือฟังอยู่เฉยๆ ไม่มีใครออกความเห็นว่าจะอะไร เพราะก็ไม่มีใครคิดว่าควรจะทำอะไรเห็น โชคดีของมนุษย์เป็นเรื่องที่เราผ่านตาอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันจนเห็นเป็นของธรรมดา ไม่ว่าจะชะตาดีหรือชะตาร้าย

หลวงตาคิดอยู่ครู่หนึ่ง ก็ปรารภออกมาอีก คำปรารภนี้แหละต่อมาก็คลับดาลผลอย่างมหาศาลบางประการให้เกิดขึ้น

“จะว่าไป ก็ไม่ใช่ใกล้เกลือกินด่าง อาตมาเองก็มีส่วนด้วย เจ้าอยู่ในวัด เห็นกันเกือบทุกวัน มันเป็นศิษย์วัดแท้ๆ อาตมาคงละเลยไม่ได้สอนสั่งให้ถูกต้อง ได้แต่เตือนไปเรื่อยๆกว้างๆให้ตั้งใจเรียนไม่ให้เที่ยวเตร่ พุดแค่นี้ คนมันอยู่ในวัยคะนอง จะไปฟังอะไร อาตมาน่าจะหาอุบายแยบคายกว่านี้ในการชักจูงมัน”

พระพรหมกับผมเหลียวมองหน้ากัน แล้วท่านก็รีบพูดออกมาด้วยความร้อนใจ
 “พระคุณเจ้าขอรับ ลิจิตสวรรค์ เป็นความลับของสวรรค์นะขอรับ ห้ามนำลงไปบอก
 นายคนนี้จะรู้เรื่องนี้ว่าอนาคตเขาเป็นอย่างไรไม่ได้นะขอรับ ลิจิตสวรรค์จะรวนเร
 หมด”

(แก้วเก้า, 2549ค: 8-9)

จากนั้นผู้แต่งก็จะสลับไปให้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะเล่าถึงภูมิหลังของ
 ลูกศิษย์หลวงตากงที่ชื่อเขเตอร์ญ โยโย่ และอู่ย ดั่งตอนที่ว่า

เด็กผู้ชายทั้งสามคนเติบโตขึ้นมาในแบบทางไครทางมัน แม้ว่าจะมีโอกาสมาคลุกคลี
 กันใกล้ชิด แต่ก็ยังแยกไปคนละวิถีทางอยู่นั่นเอง
 เขตกับอู่ยเล่นหัวคลุกคลีกันมาตั้งแต่เล็กจนโตเข้าสู่วัยรุ่น แล้วก็ห่างกันไปบ้างเมื่อจบ
 มัธยมต้น อู่ยไปเรียนสายอาชีพทางด้านพาณิชย์ ด้วยความใฝ่ฝันว่าจะมาทำการค้าเล็กๆ
 ของตัวเองเพื่อให้ได้เงินเป็นกอบเป็นกำ
 ส่วนเขตแม้เป็นเด็กขยันหมั่นเพียร จนได้ทุนของโรงเรียนมาทุกปี แต่ก็ไม่มีทุนพอจะ
 เรียนได้ถึงมหาวิทยาลัย แม้แต่หลวงตาเอง ก็ไม่มีมากพอจะมอบให้เรียนได้ เพราะท่าน
 เป็นพระไม่สะสม บวชมาหลายสิบพรรษาก็ไม่เคยมีอะไรมากไปกว่าของใช้จำเป็นไม่
 กี่อย่าง

(แก้วเก้า, 2549ค: 26)

ต่อมาตลอดทั้งเรื่องจะเป็นการเล่าสลับไปมาระหว่างผู้เล่าเรื่อง 2 ประเภทนี้ กล่าวคือ “ผม”
 ซึ่งเป็นเทพเลขาบนสวรรค์จะเล่าเรื่องราวของลูกศิษย์หลวงตากงทั้ง 3 คน ในมุมมองของ “ผม” ที่
 มองลงมาจากสวรรค์ สลับกับผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะที่จะเล่าเรื่องราวชีวิตของทั้ง
 3 คน ตั้งแต่เป็นเด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นหนุ่ม

การที่ผู้แต่งเลือกใช้ผู้เล่าเรื่อง 2 ประเภทสลับไปมา ระหว่างผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครใน
 เรื่องเล่าสิ่งๆ ที่ตนเองประสบมากับผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะ เพื่อต้องการความแปลก
 ใหม่ที่ไม่จำเจ ซึ่งผู้แต่งสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมเข้าที่ ทั้งๆที่ตามหลักทฤษฎีเรื่องเล่า
 “ผู้เล่าเรื่องสองแบบนี้ไม่สามารถเล่าเรื่องพร้อมกันได้ เพราะผู้เล่าเรื่องแบบหนึ่งอยู่ในเรื่อง แต่อีก
 แบบหนึ่งไม่ได้อยู่ในเรื่อง จึงเป็นการขัดตกรกของการเล่า” อีราวดี ไตลังคะ (2546: 42) แต่

เนื่องจากผู้แต่งให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเป็นเทวดา ดังนั้นเมื่อกลับมาใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะ ผู้อ่านจึงรู้สึกเหมือนกับว่าผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้คือเทวดาผู้เล่าเรื่องมาแต่แรกนั่นเอง เนื่องจากคนไทยจะมีความเชื่อว่า “สวรรค์มีตา” หรือ “คนทำอะไรไม่มีใครเห็น แต่เทวดาบนสวรรค์เห็น” ดังนั้นเมื่อผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้เล่าเรื่องราวของตัวละครอย่างรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ผู้อ่านจึงรู้สึกเหมือนกับว่าเทวดาเป็นผู้เล่าเรื่อง กล่าวได้ว่าการที่ผู้แต่งใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผสมในเรื่อง “ทางเทวดา” กับ “เทวवाद” สลับกันดังกล่าวนี้ จึงเป็นการเลือกใช้ผู้เล่าเรื่องได้อย่างสมเหตุสมผล และมีความกลมกลืนกันได้ดี

วิธีการเล่าเรื่อง

วิธีการเล่าเรื่องคือวิธีที่ผู้แต่งใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราว จากการศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วทั้ง 26 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู จอมนาง คนเหนือดวง มนตรา จากฝัน...สู่นิรันดร ดอกแก้วกระบุหนิง แต่ปางก่อน นาคราช นางทิพย์ นิรมิต ปลายเทียน ผ้าทอง พญาปลา พิมมาลา เรือนนพเก้า เรือนมยุรา วสันต์ลีลา วิมานมะพร้าว แคนดาว อมตะ หน้ากากดอกช่อนกลิ่น หนุ่มทิพย์ อธิษฐาน บารมีพระแม่ป้อง...ปกพื้นธรณิน ทางเทวดา และเทวवाद ผู้วิจัยพบว่าแก้วแก้วมีวิธีการเล่าเรื่องที่หลากหลาย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 วิธี ได้แก่ การสรุปหรือเล่าย่อ การบรรยายและการพรรณนา และการถ่ายทอดคำพูด และความคิดของตัวละคร ดังนี้

1. การสรุปหรือเล่าย่อ

การสรุปหรือเล่าย่อคือการที่ผู้แต่งสรุปหรือเล่าย่อประวัติความเป็นมาของเรื่อง เช่น ประวัติความเป็นมาของตัวละคร ประวัติความเป็นมาของสถานที่ เป็นต้น เช่น เรื่อง “แคนดาว” ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้จะเล่าประวัติความเป็นมาของตัวละครที่ชื่อสราลย์ ก่อนที่หล่อนจะมาอยู่ที่บ้านพักชายทะเล จ.ประจวบคีรีขันธ์ ดังตอนที่ว่า

สราลย์อยากจะเรียกมันว่าเป็นเคราะห์กรรมหรือความอัปโชค หรืออยากจะโทษสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษน่าเสียใจขึ้นทุกวัน โดยไม่มีใครตระหนักถึงความร้ายแรงของมันเท่าที่ควร

สุขภาพของหล่อนเริ่มทรุดโทรมลงเมื่ออยู่ชั้นปีสุดท้ายในมหาวิทยาลัย หล่อนมีอาการ หอบ หายใจไม่ออก บางทีก็มีอาการผื่นคันตามผิวหนัง และมีมากขึ้นเมื่อหล่อนตั้งใจ ไปเรียนหนังสือทุกวัน ไม่ยอมหยุดพักเกินกว่าจำเป็น

แพทย์พบว่าหล่อนแพ้อากาศเป็นพิษในกรุงเทพฯ ซึ่งรวมทั้งฝุ่นละอองและควันจากท่อไอเสียของยวดยานพาหนะ ถ้าหล่อนจะผจญกับสิ่งเหล่านี้ต่อไป สุขภาพหล่อนก็จะยิ่งทรุดโทรมมากขึ้น สราลย์จึงไม่มีทางเลือกเมื่อมารดาขอให้หล่อนพักการเรียน และย้ายมาอยู่ที่บ้านพักชายทะเลแห่งนี้กับแม่บ้านผู้ชรา ซึ่งเคยเลี้ยงหล่อนมาตั้งแต่เกิด ส่วนเจ้าของบ้านผู้ที่หล่อนเรียกว่า “คุณปู่กลาง” ท่านเป็นญาติพี่น้องของคุณปู่ต่างๆของหล่อน ซึ่งอยู่ที่กรุงเทพฯ และได้ฝากฝังหลานสาวมาอยู่กับญาติของตนเมื่อต้นปีนี้เอง

ก็มีคุณปู่กลางและห้องสมุดที่เต็มแน่นไปด้วยหนังสือจนจดเพดานนี้แหละที่ทำให้สราลย์ผลิตผลิตได้บ้างตลอดเวลาเกือบหนึ่งปีที่ผ่านมาพักอยู่

(แก้วแก้ว, 2547ข: 12)

ในเรื่อง “หนุ่มทิพย์” ผู้แต่งได้ให้เด่นชาติ ซึ่งเป็นตัวละครในเรื่องเล่าประวัติความเป็นมาของตำบลตาขาวที่เป็นถิ่นที่ตัวละครอาศัยอยู่ ดังตอนที่ว่า

...ผมก็เห็นจะต้องย้อนถอยหลังกลับไปให้ไกลที่สุดเท่าที่จะไกลได้...ไม่ถึงกับสมัยสร้างโลกหรอกนะครับ เอาเป็นว่าเป็นสมัยก่อนที่ผมจะเกิดเท่านั้นก็พอ...คือตั้งแต่ปู่ย่าตายายของผมมาตั้งรกรากอยู่ในคลองตาขาว ที่เป็นคลองแยกเข้าไปจากแม่น้ำท่าจีนส่วนที่ไหลผ่านอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แลวนี่ต่อมาก็เลยกลายเป็นตำบลตาขาวตามชื่อคลอง แล้วมีคลองเล็กๆซอยแยกต่อไปอีกหลายคลอง เช่น คลองเจ็อก คลองกระหัง พวกนี้ เป็นต้น

ชื่อตำบลนั้นจะมีที่มาจากอะไรผมไม่อาจจะทราบได้ คนในตำบลว่า แต่ดั้งเดิมเป็นป่ามีคนมาปลูกป่าแก่คนเดียวชื่อนายขาว ก็เลยเรียกร่องน้ำที่ต่อมาขุดกันเป็นคลองนั้นว่า คลองตาขาว ฟังดูก็พอจะใช้ได้เพราะเราเองมีสถานที่ที่ตั้งชื่อตามคนอยู่กันไป เช่น คอนยายหอมหรือเขาตาม่องล่าย เป็นต้น แต่ถ้าถามคนนอกตำบลแล้วมักจะได้ยินคำตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า ที่ได้ชื่อเช่นนี้เพราะรู้กันมาแต่ดั้งเดิมแล้วว่า ชาวบ้านริมคลองนี้ ปอดแหกอย่างฉกาจจกรรจ์ โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องสยองขวัญ ทั้งที่ในประเทศไทยนี้ไม่

เคยปรากฏว่าแถวคลองตาขาวจะมีผีมีปีศาจร้ายเหนือไปกว่าแหล่งอื่นๆของประเทศ ถึง
 กระนั้นคุณจะไปหาชาวบ้านที่ไหนที่กลัวผียิ่งกว่าตำบลที่ผมถือกำเนิดมาเป็นไม่มีอีกแล้ว

(แก้วเก้า, 2549ง: 8)

ในเรื่อง “ดอกแก้วกระบุหนิง” ผู้แต่งให้อรรถพ ซึ่งเป็นตัวละครในเรื่องย้อนระลึกถึง
 จุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ที่ผิดทำนองคลองธรรมระหว่างตนเองกับเนาวพรที่เป็นเลขานุการ
 ส่วนตัว เนื่องจากอรรถพแต่งงานมีครอบครัวแล้ว จากนั้นผู้เล่าเรื่องได้เล่าถึงความคิดของ
 อรรถพที่นึกถึงคนย์ ลูกชายของเขาที่เกิดกับเนาวพร ตั้งแต่คนย์เกิดจนกระทั่งเป็นหนุ่ม ความคิด
 ของอรรถพเป็นการสรุปประวัติความเป็นมาของคนย์ตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งเข้าเรียนและทำงานให้
 ผู้อ่านรับรู้ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น ดังตอนที่ว่า

โดยเฉพาะเขาไม่เคยคิดแม้แต่สักครั้งเดียวว่า ‘ตัวความคิด’ คือทารกชายผิวบางแดงสด
 ตัดกับผมหนาหยักศกดำสนิทเหมือนผู้เป็นพ่อ เค้าน้ำถ่ายทอดความคมสันของพ่อมา
 เกือบจะครบถ้วน เว้นแต่นัยน์ตาดำใหญ่ใสแจ๋วเท่านั้นที่เป็นพิมพ์เดียวกับแม่...

เนาวพรเสียดียังถอยห่างออกไปจากชีวิตของเขาในภายหลังด้วยความยินยอมพร้อมใจ
 ของฝ่ายชาย...

เนาเขียนมาเพื่อจะบอกว่า เนาคัดสินใจแล้วที่จะแต่งงานใหม่ ผู้ชายคนนั้นเป็นนาย
 ทหารยศร้อยเอก...

เนาคัดสินใจส่งคนไปสืบข่าวคราวอย่างเงียบๆ ได้คำตอบว่าครอบครัวเล็กๆของหล่อน
 ดำเนินไปราบรื่นดี เนาวพรไม่มีลูกอีก คนย์เติบโตขึ้นจากเด็กน้อยสู่ความเป็นเด็กชายรุ่น
 หนุ่มหัวแก้วหัวแหวนของพ่อแม่ในช่วงเวลาสิบปีหลังจากนั้น

แล้ววันหนึ่ง อรรถพก็ได้ข่าวอันไม่คาดฝัน เนาวพรถึงแก่กรรมเสียแล้ว โรคมะเร็ง
 คร่าหล่อนไปเมื่ออายุหล่อนยังไม่ทันถึงสี่สิบด้วยซ้ำไป

ไม่มีอะไรจะขวางกั้นเขาได้อีกในเวลานั้น อรรถพขับรถจากกรุงเทพฯไประนองทันทีที่
 รู้เรื่อง ทាំងงานเผาศพหล่อนพอดี

เขาพบนายทหารศนายพันผู้สามี ยืนเคียงข้างเด็กหนุ่มร่างผึ่งผาย แข็งแรง ได้สัดส่วน
 ถ้าตัดเครื่องแบบนักเรียนมัธยมและผมตัดสั้นเกรียนออก คนย์ก็เกือบจะเป็นรูปจำลองของ
 หนุ่มน้อยในเครื่องแบบนักเรียนโรงเรียนประจำของอังกฤษเมื่อสี่สิบกว่าปีก่อน...

เท่าที่แสดงออกได้ คือคำพูดว่า

“คุณเนาวพรเคยทำงานกับผม ลูกชายเธอก็เหมือนตัวแทนของเธอ ถ้ามีอะไรให้ผมช่วย ก็บอกมาเถอะนะครับไม่ต้องเกรงใจ”

ฟังห่างเหินและเป็นพิริวรีตองเสียจนเจ้าตัวใจหาย นัยน์ตาดำคมของเด็กหนุ่มมองด้วยความฉงนอย่างบริสุทธิ์ใจ...

วันรุ่งขึ้น เขาตรงไปที่บ้านของเนาวพร...บ้านริมหาดของหล่อนยังน่าอยู่ไม่ต่างอะไรกับสิบปีก่อนที่เขาเคยมาหา แต่บรรยากาศในบ้านดูเงียบเหงา เศร้าซึม

เขาพูดกับเจ้าของบ้านว่า

“ผมมีทุนการศึกษาให้เด็กไปเรียนต่างประเทศจนจบ ผมอยากให้คุณได้รับทุนนี้”...

หลังจากนั้นอีกเพียงไม่กี่เดือน คนย์ก็อำลาบ้านเกิดและพ่อเลี้ยง ออกเดินทางไปสหรัฐอเมริกา...

ผลการศึกษาของคนย์ถูกส่งมาถึงมืออรรถพอย่างสม่ำเสมอ ในตอนแรกผู้เป็นพ่อพอใจที่พบว่าคะแนนการเรียนในไฮสกูลสูงพอจะเข้าในมหาวิทยาลัยชั้นดีได้หลายแห่ง เขาจึงไม่รีรอที่จะส่งคนย์ไปเข้ามหาวิทยาลัยชั้นเยี่ยมที่ตอบรับมา ไม่คำนึงว่าค่าเล่าเรียนจะแพงสักเท่าใด

คนย์ทำให้เขาผิดหวัง

จะว่าเรียนไม่ได้-ก็ไม่ใช่ จะว่าหัวไม่ดี-ก็ไม่ใช่อีกเหมือนกัน เพราะผลการเรียนก็นับว่าผ่าน แม้ว่าจะอย่างหวุดหวิดก็ผ่านทุกวิชา

เอาเป็นว่า เด็กหนุ่มยังหาคำตอบไม่พบว่าเขาอยากเรียนสาขาไหนกันแน่ เจ้าตัวจึงทดลองเรียนบางวิชา เมื่อพบว่าไม่ชอบ ก็ตัดสินใจขอเปลี่ยนสาขาหรือไม่ก็หยุดเรียนเอาเฉยๆในเวลาต่อมา...

ผ่านไปถึงสามมหาวิทยาลัย ไม่รู้ว่ากี่สาขา คนย์เรียนทุกอย่าง ตั้งแต่กีฬาอิงปืน ไปจนกระทั่งหลักเศรษฐศาสตร์ชั้นสูง ตั้งแต่วิชาศาสนาเปรียบเทียบไปจนกระทั่งวิศวกรรมเหมืองแร่ แต่ก็ไม่พบจนแล้วจนรอดว่าอยากจะเรียนให้ตลอดรอดฝั่งในสาขาใด

ในที่สุด อรรถพตัดสินใจเอาตัวกลับจากอเมริกามาทำงานด้วย เมื่อไม่เห็นประโยชน์ที่จะเรียนอีก...

สองปีแล้ว คนย์ทำงานได้เป็นที่พอใจ จนผู้เป็นพ่อแอบชื่นใจอยู่เงียบๆ...

(แก้วแก้ว, 2548ข: 194-198)

ในการสรุปหรือการเล่าย่อประวัติความเป็นมาของเรื่องนั้น ผู้แต่งอาจให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่อง เช่น “เด่นชาติ” ในเรื่องหนุ่มทิพย์ “อรรถพ” ในเรื่องดอกแก้วการะบุหนิง

หรือไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง เช่น ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้ในเรื่องแคนดาวเป็นผู้สรุปหรือเล่าย่อก็ได้ เพราะส่งผลต่อเรื่องเหมือนกัน นั่นคือผู้อ่านจะได้รับข้อมูลต่างๆของเรื่อง ทำให้สามารถอ่านเรื่องได้เข้าใจง่ายขึ้น

2. การบรรยายและการพรรณนา

การบรรยายคือการเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านรู้เรื่อง สนใจ และสนุกสนาน ส่วนการพรรณนาคือการให้รายละเอียดของภาพ เหตุการณ์ ฉาก อารมณ์ และความรู้สึกของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกซาบซึ้งและได้รับอรรถรสในการอ่าน การบรรยายกับการพรรณนาเป็นวิธีการเล่าเรื่องที่แก้เกี้ยวใช้ควบคู่กัน เช่น ในเรื่อง “แต่ปางก่อน” ผู้เล่าเรื่องได้บรรยายเหตุการณ์ตอนที่ราชาวดีมาที่ตำหนักกรมนี้้าและเป็นลมหมดสติ เมื่อฟื้นขึ้นมาปรากฏว่าเธอได้ย้อนกลับมาในสมัยรัชกาลที่ 6 และมีคนตามเธอให้ไปพบ “หม่อมที่ตำหนักใหญ่” โดยเรียกเธอว่า “เจ้านางน้อย” เหตุการณ์นี้มีการพรรณนาฉากในสมัยรัชกาลที่ 6 ไว้อย่างละเอียด ตอนที่ราชาวดีฟื้นขึ้นมาพบว่าตนเองอยู่ที่ “เรือนทรงไทย” และต้องไปพบหม่อมที่ “วัง” ดังที่ว่า

รอบกายหล่อนเป็นชานเรือนไม้กว้างขวาง เปิดโปร่งให้ลมโกรกเย็นสบายตลอดวัน มีชายคายื่นออกมาคลุมบังแดดอย่างมิดชิด พื้นกระดานแผ่นโตๆนั้นเป็นไม้สักล้วน เช็ดถูอย่างดีจนสะอาดเป็นมันเงาอ่อนเล่นอย่างสบาย

ตัวหล่อนเองนั้น นั่งพับเพียบอยู่บนพรมสีนวลๆมีตั้งไม้ค้ำประดับมุกตัวสูงแค่องวางอยู่ตรงหน้า...

หล่อนลงบันไดเรือน ซึ่งเป็นบ้านสองชั้นหลังโอโถง หลังคาทรงปั้นหยา มีหน้าต่างบานเกร็ดโดยรอบ...

(แก้เกี้ยว, 2548ค: 63)

และ

ตึกใหญ่นั้น ก็คือวังแบบยุโรปสีกุหลาบคล้ำที่หล่อนเคยเห็นนั่นเอง หากคราวนี้สีสันที่ฉาบแลดูใหม่ เป็นสีปูนแห้ง ตัดขอบขาวตามแบบยุโรปแท้ หน้าต่างกระจกซ์ดูไว้สะอาดส่องประกายวาววับกระทบแสงแดด...

หญิงชราพาห่อขึ้นทางบันไดหลัง เข้าไปสู่ห้องหนึ่งในบรรดาห้องหลายห้อง บริเวณชั้นล่างของตัววัง ตกแต่งชนิดให้รู้ว่าเป็นห้องพักผ่อนของสตรี เพราะเครื่องเรือนแต่ละชิ้นมีลักษณะงดงามบอบบาง ประดับประดาด้วยพรมและหมอนแพร ตลอดจนเครื่องบำรุงความสุขต่างๆ เช่น กาน้ำชาหุ้มนมม ปั่นชา ตลอดจนเขียนหมากนากลวดลายสวยงาม...

(แก้วแก้ว, 2548ค: 63-64)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้พรรณนาฉากที่เป็นเรือนไทยและวังในสมัยรัชกาลที่ 6 ไว้อย่างละเอียดและเห็นภาพ บ้านและวังในสมัยนี้นิยมสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก เนื่องจากชนชั้นสูง ไม่ว่าจะเป็นพระบรมวงศ์ศานุวงศ์ เจ้านาย หรือลูกผู้ดีได้ไปศึกษาในยุโรปกันมากขึ้น เมื่อกลับเมืองไทยจึงนำวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา ดังนั้นผู้อ่านจึงเห็นว่าแม้ฉากจะเป็นเรือนไทยสองชั้น ปูพื้นด้วยไม้สัก มีหลังคาทรงปั้นหยา ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมไทยแท้ แต่เริ่มมีการผสมผสานกับสถาปัตยกรรมตะวันตก นั่นคือมีการติดหน้าต่างบานเกร็ดโดยรอบเรือน ส่วนฉากที่เป็นวังหรือตำหนักยังเห็นอิทธิพลของตะวันตกได้อย่างชัดเจน เนื่องจากผู้แต่งพรรณนาไว้อย่างละเอียดว่าเป็นวังแบบยุโรปสี่กุหลาบค้ำหรือสี่ปูนแห้ง ตัดขอบสีขาวตามแบบยุโรป และมีการติดหน้าต่างกระจกโดยรอบ ส่วนเครื่องเรือน เช่น พรมและหมอนแพร เครื่องบำรุงความสุขต่างๆ เช่น กาน้ำชาหุ้มนมม ปั่นชา แสดงให้เห็นถึงการรับวัฒนธรรมของชาติอื่นที่มีเข้ามาเริ่มแรก นั่นคือจีนกับเปอร์เซีย ส่วนที่เป็นของไทยแท้คือเขียนหมากนาก กล่าวได้ว่าแก้วแก้วสามารถพรรณนาให้ผู้อ่านจินตนาการภาพตามได้เป็นอย่างดี

เรื่อง “ปลายเทียน” มีตอนที่ผู้แต่งพรรณนาถึงการกระทำของเกาลัดที่แสดงอารมณ์โกรธในตอนที่เจ้าสร้อยสุมาลีเตือนเกาลัดให้ระวังเพชรกล้าเข้าหาตอนกลางคืน เนื่องจากเพชรกล้าได้เข้าหาเจ้าสร้อยสุมาลีแล้ว เพราะเข้าใจผิดคิดว่าเป็นเกาลัด เจ้าสร้อยสุมาลีได้ให้เกาลัดดูตุ๊กตาหุ่นขี้ผึ้ง ซึ่งเป็นของลงคาถาเพื่อให้ผู้หญิงมีจิตนุ่มร้อน คิดถึงชายผู้นำมาวางไว้ใต้ที่นอน เมื่อเกาลัดรู้ว่าเพชรกล้าจะใช้วิธีสกปรกเข้าหาตนก็รู้สึกโกรธเป็นอย่างยิ่ง จึงคว้าตุ๊กตาหุ่นขี้ผึ้งจากเจ้าสร้อยสุมาลีมาทำลาย ดังตอนที่ว่า

เกาลัดดึงตุ๊กตาขี้ผึ้งมาจากมือของอีกฝ่าย ทั้งดึงทั้งกระซอกสายสัญญาณที่มัดตุ๊กตาออกเต็มแรงจนขาด หันไปคว้าโคมไฟขนาดย่อมตั้งบนโต๊ะเล็กข้างหัวนอนขึ้นมา ใช้ฐานของมัน

ทูลลงไม่นับครั้งบนตุ๊กตาคีฬิงบนพื้นพรหม จนเหล็กหมครูป เท่านั้นยังไม่พอ หล่อน
กระซอกทุกส่วนนิกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย...

(แก้วแก้ว, 2545ก: 436-437)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้แต่งพรรณนาถึงการกระทำของเกาลัดไว้อย่างละเอียด ทำให้เห็นภาพ โดยการเลือกใช้คำที่แสดงให้เห็นอารมณ์โกรธ ได้แก่ “คิง” “กระซอกออกเต็มแรง” “ทูลลงไม่นับครั้ง” และ “นิกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย”

หรือตอนที่เพชรกล้าต่อสู้กับขุนแผนที่ตามมานำตัวเจ้าสร้อยสุมาลีกลับไปถวายให้แด่
พระพันวษา เพชรกล้าได้เสียทีถูกดาบฟ้าพื้นของขุนแผนฟัน ผู้แต่งพรรณนาว่า

ประสาทสัมผัสบอกว่าอะไรอย่างหนึ่งแจ่งกล้า เย็นเฉียบและลื่นปราดเบียดเสียดผิวเนื้อ
ไปจนเสียววาบ แต่มันก็ลื่นไหลไปไม่ระคายผิวของเขา

ดาบฟ้าพื้นทรงอานุภาพร้ายแรงเอาการ ถึงมันแลลไปเพราะเรวิทย์เข้าขวาง ก็ไม่ใช่ว่า
พลาดเป้าเสียทีเดียว เสี่ยงโลหะกระทบเนื้อดั่งนัวะ เลือดสาดกระจาย ตามมาด้วยเสียง
สะอึกในลำคอของผู้บาดเจ็บ ซึ่งกัดฟันแน่นไม่ยอมร้องออกมา

(แก้วแก้ว, 2545ก: 445)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แต่งได้บรรยายและพรรณนาเหตุการณ์ตอนที่เพชรกล้าถูกฟันได้
อย่างละเอียดลออ ทำให้เห็นภาพชัดเจน มีการใช้คำที่สื่อภาพ เช่น “เบียดเสียดผิวเนื้อ” สื่อภาพ
ดาบที่ฟันเข้าไปในเนื้อจนเบียดติดกับผิวเนื้อ หรือ “เลือดสาดกระจาย” สื่อภาพถูกฟันเป็นแผลลึก
และตัดถูกเส้นเลือดใหญ่ เมื่อคิงดาบออกมา จึงมีเลือดสาดกระจายตามออกมาด้วย นอกจากนี้ยัง
มีการใช้คำเกี่ยวกับเสียงคือคำว่า “นัวะ” ซึ่งเป็นเสียงของโลหะมีคมฟันเข้าเนื้อ เป็นต้น

ในเรื่อง “อริษฐาน” ผู้เล่าเรื่องที่เป็นผู้รู้ได้พรรณนาถึงตุ๊กตาที่ระลึกแบบต่างๆ ให้ผู้อ่านรับรู้
อย่างละเอียด ดังตอนที่ว่า

บนโต๊ะเล็กๆตรงหน้า รายเรียงด้วยตุ๊กตาประเภทของที่ระลึกหลายแบบหลายชนิด ดู
หลากหลายอย่างน่าอัศจรรย์ใจเมื่อนึกถึงความเป็นจริงว่ามันน่าจะแตกต่างกันทั้งประเภท
และมูลค่า จนไม่น่าจะมาวางขายรวมกัน... ซ้ำยังวางขายเป็นสินค้าเร่งด่วนเช่นนี้อีกด้วย

มีตั้งแต่ตุ๊กตาแกะสลักจากหยกสูงประมาณหนึ่งฝ่ามือ สีสันไล้กันอย่างงดงามตั้งแต่เขียวอ่อนเกือบขาวไปจนเขียวเข้มปานมรกต และสีแดงตั้งแต่กุหลาบอ่อนไปจนแดงแก่กำโกเมน ฝีมือนักหยกให้เป็นชายหญิงในเครื่องแต่งกายโบราณของจีน ใ้รายละเอียดงดงาม ไม่ว่าจะลึบผ้าสะบัดพลิ้ว หรือการกรีดมือเล่นพิณอย่างอ่อนช้อย ไปจนสัดส่วนของดวงหน้าซึ่งให้อารมณ์ราวกับประกอบด้วยเลือดเนื้อและลมหายใจ มิใช่เพียงรูปสลักอันไร้ชีวิต

นอกจากนี้ ยังมีตุ๊กตากระเบื้องของฝรั่ง นุ่งกระโปรงบานในลีลาระบำปลายเท้า กรายแขนในอิริยาบถอย่างเอื้องบนเวที ดวงหน้าปั้นด้วยกระเบื้องดูงามถูกต้องตามสัดส่วนคมลึกของชาวตะวันตก ไม่เว้นรายละเอียด แม้แต่นัยน์ตาสีฟ้า หรือน้ำตาลใสวาววับเหมือนฝังด้วยแก้ว

ตุ๊กตาละครรำของไทย ในเครื่องละครละเอียดลออประณีตปักด้วยด้ายทองประดับสร้อยสังวาลบานพับเล็กๆ หากถอดแบบรายละเอียดจากของจริงไม่มีผิดเพี้ยน ดวงหน้ารูปไข่ขาวสะอาดได้ชฎาเข็มละไมเช่นเดียวกับท่าที่รำรำ

ตุ๊กตาแบบอื่นๆวางอยู่ใกล้ๆ มีตั้งแต่ตุ๊กตาแกะสลักไม้ของอินโดนีเซียร่างเรียวยาวหงุดหงิดอันอ้อลุ่ม

ตุ๊กตาหนังฉลุของมาเลเซีย

ตุ๊กตาทองเหลือง จำลองจากเทวรูปของอินเดีย

และตุ๊กตาซึ่งดูไม่ออกกว่าเป็นศิลปะของชาติใด

(แก้วแก้ว, 2549จ: 7-8)

กล่าวได้ว่าการบรรยายและการพรรณนาเป็นวิธีหนึ่งที่ผู้แต่งใช้ในการเล่าเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านได้รับอรรถรสในการอ่าน ในการบรรยายและการพรรณนาผู้แต่งอาจให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่อง หรือไม่ใช่ตัวละครในเรื่องเป็นผู้บรรยายหรือพรรณนาก็ได้

3. การถ่ายทอดคำพูดและความคิดของตัวละคร

การถ่ายทอดคำพูดและความคิดของตัวละครเป็นวิธีอีกประการหนึ่งที่ผู้แต่งใช้ในการเล่าเรื่องให้ผู้อ่านรู้จักคำพูดและความคิดของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครมากขึ้น จากการศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วพบว่าผู้แต่งมีวิธีการถ่ายทอดคำพูดและความคิดของตัวละคร โดยการให้ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละคร (quotation) มาเสนอแก่ผู้อ่าน

แบ่งได้ 3 วิธี ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอโดยตรง ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอโดยอ้อม และบทพูดเดี่ยวในใจ ดังนี้

3.1 ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอโดยตรง (direct quotation)

ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอโดยตรงคือการที่ผู้เล่าเรื่องเสนอคำพูดหรือความคิดของตัวละครโดยตรง เช่น ใช้คำว่า “เขาพูด” หรือ “เขาคิด” แล้วยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครทั้งหมดมาใส่ไว้ในเครื่องหมายคำพูด เช่น ในเรื่อง “บารมีพระแม่ป๊อง... ปกพื้นธรณีน” ตอนที่พัตราไปกับปวินที่ไปไหว้อนุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัยที่ทุ่งมะขามเยื้องหลังจากนั้นทั้งคู่ได้ขับรถกลับกรุงเทพฯ แต่ระหว่างทางได้เกิดฝนตกหนักจนมองไม่เห็นทัศนียภาพภายนอก รถปวินที่ต้องชะลอรถจนเกือบจะเป็นหยุดหนึ่งเพราะมองไม่เห็นทาง และเมื่อเวลาผ่านไปจนฝนซา พัตราต้องแปลกใจเป็นอย่างมากเพราะว่าสถานที่ๆตนและปวินจอดรถอยู่ไม่คุ้นตา ดังตอนที่ว่า

“ฝนเกือบหมดแล้วละ” ปวินที่บอกราวกับเดาใจหญิงสาวได้ว่าหล่อนอึดอัด “เราเกือบจะเข้าตัวเมืองแล้ว”...

“เอ๊ะ นี่เราถึงไหนแล้วละ พี่วินท์” พัตราออกปากถามด้วยความฉงนฉงายเพราะรู้สึกว่าเป็นท้องถิ่นที่แปลกตา “ตัวเมืองตรงนี้ ด้านไหนของจังหวัดคะ แพทนี่ก็ไม่ออก”

(แก้วเก้า, 2547ง: 27)

ในเรื่อง “ปลายเทียน” ตอนที่เกลาด์โกรธพ่อของเรวิทย์ที่พูดจาดูถูกตน เนื่องจากเข้าใจว่าเธอมาตีสนิทกับเรวิทย์เพื่อหวังผลประโยชน์ เกลาด์จึงกระโดดลงสระว่ายน้ำเพื่อระงับความโกรธ แต่ต้องตกใจจนสำลักน้ำ เนื่องจากไม่ทันเห็นเพชรกล้าที่ลงไปบริกรรมคาถาที่กั้นสระ เพชรกล้าได้ช่วยเกลาด์ขึ้นจากการจมน้ำ และพูดจาตำหนิติเตียนถึงการวางตัวและการแต่งกายของเธอที่ดูไม่เป็นกุลสตรีและดูไม่มีคุณค่า ดังตอนที่ว่า

เกลาด์โหนตัวขึ้นนั่งริมสระ หันหลังให้ คิ้วเสียดสวมทางหัว ดิ่งพรวดลงไปทับเสื้อ ถึงมันจะซับน้ำจนเปียกปอนบ้างก็ยังปลอดภัยดีกว่าชุดแนบเนื้อข้างใน จะทำให้หล่อนดูเป็นนางเอกในคาราโอเกะไปโดยไม่ตั้งใจสักนิดเดียว

กำลังจะหันไปขบใจเขา ก็ได้ยินอีกฝ่ายพูดลอยๆ

“เกิดมาเป็นสตรีมียศศักดิ์
 ถนอมรักนวลไว้ให้มีค่า
 ทรวดทรงอนงค์นางสาวงาม
 มิใช่ของไร้ค่าเป็นของงาม”
 เกาลัดคอแข็งขึ้นมาทันที...
 เพชรกล้าถอยห่างออกไป หันหลังให้หล่อนเหมือนไม่อยากจะมอง แต่ก็ยังคงเปรยต่อ
 “น่าเสียดาย เห็นง่ายคล้ายของซื้อ
 ใครจะหยิบใครจะถือก็ไม่ห้าม
 เจริญชวนชวนใจให้ลวนลาม
 จักว่าชายเป็นฝ่ายทรมานได้เช่นไร”

(แก้วแก้ว, 2545ก: 157)

ในเรื่อง “นาคราช” ตอนที่แพงเมืองมาหามยุรี ซึ่งเป็นพี่สาวของจุกาเพื่อนชายที่แอบ
 หลงรักแพงเมืองอยู่ แพงเมืองได้พบกับทรงศรซึ่งเป็นญาติห่างๆของมยุรีกับจุกา ทั้งหมดได้
 ทักทายกัน ดังตอนที่ว่า

หล่อนมองเขาด้วยความพิศวงเช่นกัน แต่ว่าเป็นความพิศวงอย่างเห็นคนแปลกหน้า ไม่
 มีอะไรเกินเลยไปกว่านั้น ถามสั้นๆเป็นภาษาไทยว่า
 “คุณมยุรีอยู่ไหนคะ ดิฉันนัดว่าจะมาหาค่ะ”
 ทรงศรสำรวจท่าทางได้ในฉับพลันด้วยรอยยิ้มอย่างเก้ เขาถอยไปก้าวหนึ่ง ให้หล่อน
 ก้าวเข้ามา
 “เจริญครับ คุณมยุรีคอยคุณอยู่ คุณคงจะเป็นเจ้าแพงเมือง”...
 มยุรีออกมาจากครัว ทักอย่างยินดี
 “พี่กำลังรออยู่ที่เดียว เรายังไม่ได้ทานกาแฟกันเลย กาแฟสักถ้วยใหม่จะแพง มีเซอร์รี่
 เค้กเพิ่งทำเสร็จใหม่ๆ บ่ายนี้ด้วย”

(แก้วแก้ว, 2547ค: 13-14)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้ยกคำพูดของตัวละครมานำเสนอโดยตรง
 โดยใช้คำกริยาที่แสดงความหมายว่าพูด เช่น “บอก” “ถาม” “พูด” “เปรย” และ “ทัก” นำหน้า
 หรือต่อท้ายประโยคที่ตัวละครพูดไว้ในเครื่องหมายคำพูด

3.2 ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอโดยอ้อม (indirect quotation)

ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอโดยอ้อมคือการที่ผู้เล่าเรื่องเสนอคำพูดหรือความคิดของตัวละครโดยอ้อม ซึ่งแตกต่างจากการนำเสนอโดยตรง คือการนำเสนอโดยอ้อมไม่มีเครื่องหมายคำพูด และสรรพนามในเครื่องหมายคำพูดจะเปลี่ยนจากสรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 เช่น ในเรื่อง “นิรมิต” ตอนที่โกสัรัมย์นั่งเครื่องบินมาถ่ายทำรายการโทรทัศน์ที่ตนเองทำหน้าที่เป็นพิธีกรที่เชียงใหม่ โกสัรัมย์ได้นัดให้มยุรีซึ่งเป็นเพื่อนสนิทสมัยเรียนมหาวิทยาลัยมารับที่สนามบิน แต่เมื่อมาถึงสนามบินปรากฏว่าโกสัรัมย์ยังไม่เห็นมยุรีมารับ ผู้เล่าเรื่องได้เสนอคำพูดของโกสัรัมย์โดยอ้อม ดังตอนที่ว่า

ถึงอย่างไร มยุรีก็ต้องมารับแน่ๆ-หญิงสาวบอกตัวเอง ไม่ได้วิตกทุกข์ร้อนอะไร-อาจจะรถติด เชียงใหม่ตอนนี้รถราคับคั่งไปหมดเกือบจะเสียดูไปกับกรุงเทพฯ ได้แล้ว เรื่องปัญหาการจราจร รอสักพัก เดี่ยวเพื่อนหล่อนก็คงเดินแกมวิ่งกระหืดกระหอบเข้ามาเอง

(แก้วแก้ว, 2540ก: 12-13)

จากตัวอย่างข้างต้นที่เป็นตัวอักษรเน้นเป็นการเสนอคำพูดของตัวละครโดยอ้อม โดยสังเกตจากการที่ไม่มีเครื่องหมายคำพูดและสรรพนามที่ใช้เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 คือ “มยุรี” กับ “หล่อน”

ในเรื่อง “นาคราช” ตอนที่ทรงสรเห็นแพงเมืองเป็นครั้งแรก ผู้เล่าเรื่องได้เสนอคำพูดและความคิดของทรงสรโดยอ้อม ดังตอนที่ว่า

ทรงสรรู้โดยไม่ต้องมีใครบอก ผู้หญิงคนนี้เป็นใครไปไม่ได้นอกจากเจ้าแพงเมือง ให้ตายเถอะ! ถึงแม้สังเกตว่าจุฑาค่อนข้างจะคลั่งไคล้หล่อนจนออกนอกหน้า แต่ก็ไม่นึกว่าผู้หญิงที่สวยขนาดนี้ และชื่อสำคัญ...สวยแบบนี้ ยังมีตัวตนอยู่ในประเทศไทย โดยที่เขาไม่เคยได้เฝ้าพานมาก่อน

(แก้วแก้ว, 2547ค: 13)

จากตัวอย่างข้างต้นที่เป็นตัวอักษรเน้นเป็นการเสนอคำพูดและความคิดของตัวละคร โดยอ้อม ซึ่งสังเกตได้จากการที่ไม่มีเครื่องหมายคำพูดปรากฏอยู่ และมีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 คือ “เขา” แทนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในการนำเสนอ

ในเรื่อง “จากฝัน...สู่นิรันดร” มีการเสนอความคิดของตัวละครโดยอ้อม ในตอนที่ ตรีัยได้สะกดจิตพาตัวเองย้อนเวลากลับมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งในช่วงแรกตรีัยรู้สึกตื่นเต้นและเพลิดเพลินกับเรื่องราวอันน่าเหลือเชื่อที่ตนเองประสบอยู่ แต่เมื่อเวลาผ่านไป ตรีัยเริ่มคิดกังวลกับร่างของเขายังอยู่ในสมัยปัจจุบัน ดังตอนที่ว่า

ก็วันแล้วที่เขาจากมา
สิบสัปดาห์ไปแล้วซี โอโฮ ทำไมเขาจึงเพลิดเพลินไปถึงขนาดนี้ แล้วปานนี้ร่างกายที่
นั่งสมาธิอยู่ทางโน้นมิเหลือแต่ซากไปแล้วหรือ

(แก้วแก้ว, 2549ก: 253)

จากตัวอย่างข้างต้นที่เป็นตัวอักษรเน้นเป็นการเสนอความคิดของตัวละครโดยอ้อม เนื่องจากไม่มีการใช้เครื่องหมายคำพูด และใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 คือ “เขา”

3.3 บทพูดเดี่ยวในใจ (interior monologue)

บทพูดเดี่ยวในใจเป็นวิธีการเสนอความคิดของตัวละครอีกวิธีหนึ่ง การพูดในใจของตัวละครจะใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และไม่มีผู้เล่าเรื่องมาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอด ภาษาพูดในใจเป็นภาษาของตัวละครเอง บทพูดเดี่ยวในใจมักใช้ผสมกับวิธีการเล่าเรื่องแบบอื่นๆ เช่น ในเรื่อง “นางทิพย์” ปรากฏบทพูดเดี่ยวในใจ ตอนที่อรณีพาลูกสาวที่ชื่อปรีดา มาเยี่ยมคุณผกาซึ่งเป็นป้า เมื่อคุณหลวง สามีของคุณผกาซึ่งเป็นผู้ฝักใฝ่จิตจนแก่กล้าสามารถติดต่อกับนางทิพย์บนสวรรค์เห็นปรีดาในครั้งแรก ก็รู้ว่าเด็กน้อยไม่ใช่คนธรรมดาเนื่องจากเห็น “ตรีรังสี” คุณหลวงจึงขอให้ทุกคนออกไปจากห้อง เนื่องจากต้องการอยู่ตามลำพังกับปรีดา ซึ่งที่จริงก็เพื่อต้องการ “ขอเชิญท่านสนทนาคู่กันสักกระษะหนึ่งได้หรือไม่ ท่านผู้ทรงตรีรังสี” การกระทำของคุณหลวงสร้างความกังวลใจให้แก่คุณผกากับอรณีเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทั้งคู่ไม่ทราบสาเหตุที่คุณหลวงจึงต้องการอยู่ตามลำพังกับเด็กน้อย จนเมื่อคุณหลวงอนุญาตให้ทั้งสองคนเข้ามาในห้อง และชวนอรณีกับลูกให้มาอยู่ด้วยกันที่บ้านของตน โดยให้เหตุผลว่าไม่อยากให้เด็กน้อยอยู่อย่างลำบากที่ต่างจังหวัด คุณ

ผกากับอรุณจึงเข้าใจว่าที่คุณหลวงต้องการอยู่ตามลำพังกับปรีดาเพื่อตรวจดวงชะตาของเด็กน้อยว่าจะเข้ากันได้กับดวงชะตาของตนเองหรือไม่ ถ้าท่านจะขอปรีดาเป็นบุตรบุญธรรม ดังตอนที่ว่า

“อ้อ! เมื่อกี้คุณพี่ตรวจดูชะตาของยายหนูหรือคะ” คุณผกาผลอดตัวถามแซง ขึ้น
คุณหลวงนิ่งอึ้งไปนิดหนึ่งคล้ายกับไม่แน่ใจว่าจะได้ยิน แต่แล้วก็ตอบว่า

“ไม่เชิงหรือ...แต่จะเรียกอย่างนั้นก็ได้ ฉันตรวจสอบแก่ดูจริงๆ”

คำตอบของท่านทำให้ความระแวงหวาดหวั่นของอรุณมลายหายไปเกือบหมดในนาที่นั้น
หล่อนแทบจะถอนใจออกมาอย่างโล่งอก

‘พุทโธ! นึกว่าเรื่องอะไร’

‘คุณลุงคงจะเป็นเหมือนคนแก่อีกหลายคนที่สนใจเรื่องโหราศาสตร์ ในเมื่อท่านเป็นผู้สนใจในวิชาความรู้ คำรับคำราชของเก่าต่างๆสะสมเอาไว้แทบจะล้นห้อง ท่านอาจจะสนใจเรื่องทำนายทายทักอยู่ด้วย เพราะจะว่าไปก็เป็นวิชาที่นำรู้ นำค้นคว้า เหมาะกับผู้อยู่ในวัยพักผ่อนอย่างท่านจะสนใจอยู่แล้ว’

‘ท่านคงจะตรวจสอบชะตาดูละมังว่า ดวงของปรีดาเข้ากันได้กับดวงของท่านหรือเปล่า ก่อนจะเอ่ยปากขอให้บุตรของท่าน และให้พักอยู่ในบ้านนี้’

(แก้วแก้ว, 2548ง: 36)

จากตัวอย่างข้างต้นที่เป็นตัวอักษรเน้นเป็นบทพูดเดี่ยวในใจของอรุณ จะสังเกตได้ว่าไม่มีผู้เล่าเรื่องเป็นตัวกลางในการถ่ายทอด และภาษาที่ใช้เป็นภาษาของตัวละครเอง

ในเรื่อง “อริษฐาน” มีบทพูดเดี่ยวในใจ ตอนที่ญาณีสานิกถึงที่ปูชายหนุ่มแสนดีที่ครอบครัวของเธอต้องการให้แต่งงานกัน เพราะทั้งสองครอบครัวรู้จักมักคุ้นกันมาเป็นเวลานาน แต่ญาณิสารู้ว่าปูมีรสนิยมชอบเพศเดียวกัน จึงทำให้ไม่อาจแต่งงานกันได้ ดังความคิดของญาณิสาดอนที่ว่า

หญิงสาวนึกเกลียดคำว่า ‘แต่’ ที่มักจะโผล่มาต่อท้ายทำให้ความรู้สึกดีๆนั้นเจือจางลงไปอย่างน่าเสียดาย

อย่างเรื่องนี้ละ ไม่ต้องคู่อื่นๆ โกล ญาณิศาารู้ดีว่า ‘ธุระ’ ของพี่ปู้นั่นคืออะไร พี่ปู้ไม่เคย
มีงานการทำให้เป็นภาระให้ต้องรับผิดชอบ ‘ธุระ’ ที่เขาไปกินนี้ ก็คือการนัดพบกับหนุ่ม
หน้าใสรายใดรายหนึ่ง ที่ถูกต้องตามรสนิยมของเขา

มันคือโลกที่ผู้หญิงไม่อาจจะเยี่ยมกรายเข้าไปได้

แล้วถ้าหากว่าฉันแต่งงานกับพี่ปู้ ฉันจะต้องนั่งอยู่คนเดียวในตอนค่ำคืนอย่างนี้ไป
ตลอดชีวิตหรือเปล่านะ

ไม่มีประโยชน์ที่จะถาม ถึงอย่างไรหล่อนก็ตัดสินใจอย่างไม่ลังเลอยู่แล้วว่าไม่เอา!

(แก้วแก้ว, 2549จ: 138)

จากตัวอย่างข้างต้นที่เป็นตัวอักษรเน้นเป็นบทพูดเดี่ยวในใจของญาณิศาที่พูดกับตนเอง
สังเกตได้จากสรรพนามที่ใช้เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 และไม่มีผู้เล่าเรื่องเป็นตัวกลางในการ
ถ่ายทอด ซึ่งแตกต่างจากตัวอย่างบรรทัดอื่นๆ ที่มีผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอด
ความคิดของญาณิศาให้ผู้อ่านรับรู้

หรือตอนที่ญาณิศาสงสัยว่าเมืองแมน ชายหนุ่มหน้าตาดีที่เข้ามาติดพันตนมีรสนิยม
ชอบเพศเดียวกัน เธอจึงต้องการพิสูจน์ โดยการพาเมืองแมนไปที่ยวผับเกย์ ซึ่งพี่ปู้มีหุ้นส่วนอยู่
ที่ผับแห่งนั้น ญาณิศาคิดว่าถ้าเมืองแมนมีรสนิยมชอบเพศเดียวกัน เขาก็น่าจะพบกับคนรู้จักหรือ
มิฉะนั้นพี่ปู้น่าจะรู้ว่าเมืองแมนเป็นพวกชอบเพศเดียวกันหรือไม่ ดังตอนที่ว่า

“ไม่ชอบแล้วละคะ” หญิงสาวตอบหน้าตาเฉย หล่อนออกแรงรั้งเขาให้เดินตามไปยัง
ที่หมาย “เป็อกอยากไปผับโน้น...ที่ชื่อ ‘หนุ่ม’ ละ”

เมืองแมนทำหน้าที่พะอืดพะอมนิดหน่อย

“จะดีหรือ...”

“อยากไปนี่คะ น่าดูออกคะ” หล่อนไม่ฟังเสียงท่าเดียว “เป็อกอยากไปดูรูปดารา
ฮอลลีวู้ด แต่คงไม่เจอเพื่อนหรอก เพื่อนๆ เป็อกเขาไม่ค่อยมาแถวนี้กัน”

ถ้าหากว่าเรื่องที่อาจารย์เล่าเป็นความจริง ก็จะต้องมีคนในผับนั้นรู้จักคุณ สังคมของ
พวกคุณมันไม่กว้างขวางนักหรอก ใครเป็นใครก็ย่อมรู้จักกันอยู่ ต่อให้ลูกค้าไม่รู้จักคุณ พี่
ปู้ก็ต้องรู้จัก รายนี้เขากว้างขวางมากในสังคมของพวกเขา แล้วพี่ปู้ก็ไม่มีความช่วยเหลือ
ปกปิดความจริงจากฉันเป็นอันขาด เรื่องอะไรเขาจะปล่อยให้ฉันไปเป็นภรรยาเพื่อปกปิด

เป็นหน้าตาให้แก่คุณ ถ้าหากว่าฉันจะเป็นภรรยาใครสักคนด้วยจุดมุ่งหมายนี้ ก็เป็นให้เขา
ไม่ดีกว่าหรือ

(แก้วแก้ว, 2549จ: 211)

จากตัวอย่างข้างต้นที่เป็นอักษรเน้นเป็นบทพูดเดี่ยวในใจของญาติสาว โดยสังเกตจาก
สรรพนามที่ใช้คือ “ฉัน” ซึ่งเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ภาษาที่ใช้เป็นภาษาของตัวเอง และไม่มี
ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวกลางในการถ่ายทอด

ในการยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอทั้งโดยตรงและโดยอ้อม รวมทั้ง
การนำเสนอบทพูดเดี่ยวในใจเป็นกวีลีลาสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครมากขึ้น โดยผู้อ่านจะ
ศึกษาทัศนคติและอุปนิสัยต่างๆของตัวละครได้จากคำพูดและความคิดของตัวละครนั้นๆ
นอกจากนี้ผู้อ่านยังได้รับอรรถรสในการอ่านจากคำพูดและความคิดของตัวละครเอง ทำให้อ่าน
เรื่องได้สนุกสนานยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาด้านกลวิธีการสร้างเรื่องและการนำเสนอเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าทั้ง 26 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแก้วราหู จอมนาง คนเหนือดวง จากฝัน...สู่นิรันดร นิรมิต ดอกแก้วกระบุหนิง แต่ปางก่อน นาคราช นางทิพย์ มนตรา ปลายเทียน ผ้าทอง พญาปลา พิมมาลา เรือนนพเก้า เรือนมยุรา วสันต์ลีลา วิมานมะพร้าว แคนดาว อมตะ หนุ่มทิพย์ หน้ากากดอกซ่อนกลิ่น อธิษฐาน บารมีพระแม่ป້อง...ปกพื้นธรณิน ทางเทวดา และเทวาวาด สรุปได้ดังนี้

แก้วเก้ามีกลวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิต 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง การใช้ฉากเหนือธรรมชาติ การสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติ และการใช้ของวิเศษและของอาถรรพ์ ดังนี้

กลวิธีที่ 1 คือกลวิธีการสร้างโครงเรื่อง การสร้างโครงเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าเน้นความตื่นเต้น เร้าใจ เพื่อชวนให้ผู้อ่านใคร่ติดตามเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ จากการศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าทั้ง 26 เรื่องพบว่า แก้วเก้ามีกลวิธีในการสร้างโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน คือการสร้างปมปัญหาและการสลบลำดับเวลา ในการสร้างปมปัญหามี 2 กลวิธี คือกลวิธีแรก เป็นการสร้างความขัดแย้งเพื่อช่วยให้การดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างเข้มข้นรุนแรง จนกระทั่งความขัดแย้งคลี่คลายไปสู่จุดจบของเรื่องในที่สุด กลวิธีที่ 2 เป็นการสร้างเงื่อนงำเพื่อให้ตัวละครมีทางเลือกที่จำกัด โดยตัวละครจะพยายามหาทางออกที่เป็นไปตามเงื่อนงำหรือพยายามหาทางออกใหม่ ซึ่งทำให้อ่านเกิดจินตนาการและเอาใจช่วยให้ตัวละครสามารถคลี่คลายปมปัญหาได้ การคลี่คลายปมปัญหามักจบเรื่องแบบให้เงื่อนงำเป็นไปตามเงื่อนงำ ส่วนการสลบลำดับเวลาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเกริ่น (flashforward) และการให้ภาพย้อนหลัง (flashback) ในโครงเรื่องของนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้ามีการใช้กลวิธีการสลบลำดับเวลาปรากฏอยู่หลายเรื่อง ซึ่งช่วยให้เรื่องมีความซับซ้อนและน่าตื่นเต้นยิ่งขึ้น

กลวิธีที่ 2 คือการใช้ฉากเหนือธรรมชาติเป็นกลวิธีที่แก้วैयाใช้มากที่สุด และมีกลวิธีการสร้างฉากเหนือธรรมชาติที่หลากหลาย แบ่งได้เป็น 3 แบบ ได้แก่ การใช้ฉากต่างสมัย การใช้ฉากต่างภูมิ และการใช้ฉากสมมติ สรุปได้ดังนี้

การใช้ฉากต่างสมัยเป็นการสร้างเรื่องให้มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ และน่าตื่นตื้นกับ การที่ตัวละครในเรื่องสามารถย้อนกลับไปในอดีตหรือข้ามเวลามาสู่ยุคปัจจุบันได้ โดยใช้ตัวละครกับธรรมชาติเป็นวิธีในการเชื่อมโยงฉาก กลวิธีนี้เป็นการชวนให้ผู้อ่านติดตามอ่านเรื่องอย่าง สนุกสนานและเพลิดเพลินไปกับจินตนาการของผู้แต่ง อีกทั้งเป็นการสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างของยุคสมัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพสังคม สภาพบ้านเมือง วัฒนธรรมต่างๆ เช่น การแต่งกาย อาหาร ภาษา เป็นต้น ที่สำคัญแสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้แต่งในการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับยุคสมัยต่างๆที่นำมาเสนอ เพื่อให้เรื่องมีความสมจริงมากที่สุด

การใช้ฉากต่างภูมิเป็นการใช้ฉากต่างภูมิต่างภพ ได้แก่ สวรรค์ มนุษย์ และนรกอยู่ในเรื่อง เดียวกัน เป็นกลวิธีที่สะท้อนให้เห็นจินตนาการของผู้แต่งเกี่ยวกับเรื่องนรก-สวรรค์หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นความเชื่อของคนไทยที่มีมาแต่โบราณกาล

การใช้ฉากสมมติคือฉากที่แก้วैयाได้สร้างหรือจินตนาการขึ้นมาใหม่อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ทั้งนี้แก้วैयाอาจจะได้รับอิทธิพลในการสร้างสรรค์งานจากสภาพความเป็นจริงที่ประสบอยู่ ผสมผสานเข้ากับจินตนาการส่วนตัว ฉากสมมติที่ผู้แต่งสร้างขึ้นจึงทำให้ผู้อ่านได้รับบรรยากาศแปลกใหม่ไม่ซ้ำซากจำเจ ทั้งยังสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับจินตนาการของผู้แต่งอีกด้วย แม้การสร้างฉากสมมติจะเกิดจากจินตนาการที่ไม่มีอยู่จริง แต่ผู้แต่งได้พยายามใช้ข้อมูลหลักฐานทางสาขาวิชาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ เป็นพื้นฐานในการสร้างฉากสมมติ เพื่อความสมจริง มีเหตุมีผล และน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ผลดีอีกประการหนึ่งคือผู้แต่งสามารถสร้างสรรค์ฉากสมมติให้รองรับโครงเรื่องได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ซึ่งทำให้เรื่องมีความสมเหตุสมผล และสมจริงมากยิ่งขึ้น

กลวิธีที่ 3 คือการสร้างตัวละครเหนือธรรมชาติเป็นการสร้างให้ตัวละครมีความผิดแปลกไปจากปกติสามัญ โดยอาจเป็นความสามารถพิเศษหรืออำนาจวิเศษที่ตัวละครมี หรือเป็นลักษณะพิเศษทางกายภาพของตัวละคร นอกจากนี้ยังรวมไปถึงตัวละครที่อยู่ต่างภูมิ เช่น สวรรค์ภูมิ นรกภูมิ เสร็จงานภูมิ และภูมิอื่นๆ สรุปได้ดังนี้

การสร้างให้ตัวละครมีอำนาจวิเศษหรือมีความสามารถพิเศษอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น เป็นอำนาจวิเศษที่ติดตัวละครมาแต่กำเนิด เป็นความสามารถพิเศษที่เกิดจากการที่ตัวละครฝึกฝน หรือเป็นอำนาจวิเศษที่ตัวละครได้มาโดยไม่ตั้งใจ เช่น พลังจิต เวทมนตร์ การล่วงรู้ความคิดผู้อื่น การเนรมิตสิ่งต่างๆจากการวาดรูป การมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคต และ โหราศาสตร์ แม้วิธีนี้จะปกปิดวิธีที่นักเขียนคนอื่นๆนิยมใช้เช่นกัน แต่สิ่งที่ทำให้นวนิยายจินตนิมิตของแก้วแก้วมีความโดดเด่น เป็นที่ชื่นชอบของผู้อ่านก็คือความสมจริงของเรื่อง ซึ่งเกิดจากการอ้างอิงข้อมูลวิชาการในสาขาวิชาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แต่งขึ้น

การสร้างให้ตัวละครมีลักษณะพิเศษคือมีลักษณะทางกายภาพที่พิเศษ ผิดแปลกไปจากมนุษย์ธรรมดาทั่วไป ทำให้เนื้อเรื่องสนุกสนาน น่าตื่นเต้น และแสดงให้เห็นถึงจินตนาการอันกว้างไกลของผู้แต่ง ลักษณะพิเศษของตัวละครต่างๆในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้ว ได้แก่ ตัวละครในวรรณคดี ตัวละครมีชีวิตอมตะ ตัวละครสามารถสลับเพศ ตัวละครมีลักษณะที่ยังมีชีวิตยังมีรูปร่าง และตัวละครเป็นภูตแดง

การสร้างตัวละครต่างภูมิเป็นการนำตัวละครภูมิต่างๆมาเสนอไว้ในเรื่อง แม้ว่าเรื่องต่างภูมิจะเป็นเรื่องที่ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้เป็นทางการทางวิทยาศาสตร์ แต่ก็เป็นการเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติของคนไทยที่มีมาแต่โบราณกาล

กลวิธีที่ 4 คือการใช้ของวิเศษและของอาถรรพ์ ซึ่งมีอำนาจดลบันดาลให้เกิดปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ แก้วแก้วได้สร้างของวิเศษโดยอ้างอิงถึงที่มาของของวิเศษเหล่านี้เพื่อทำให้เรื่องสมจริงและน่าเชื่อถือมากที่สุด ส่วนของวิเศษและของอาถรรพ์ที่ไม่มีที่มา แก้วแก้วได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาอธิบายควบคู่ไปกับปาฏิหาริย์ที่เกิดขึ้นอย่างเข้าที่ การสร้างให้มีของวิเศษและของอาถรรพ์ปรากฏอยู่ในนวนิยายแนวจินตนิมิต ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกสนาน ตื่นตาตื่นใจไปกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งดึงดูดใจให้ผู้อ่านติดตามอ่านตั้งแต่ต้นจนจบ

ส่วนกลวิธีการนำเสนอเรื่องนั้น แก้วแก้วมีกลวิธีการนำเสนอเรื่อง โดยใช้ผู้เล่าเรื่องและวิธีการเล่าเรื่องสรุปได้ดังนี้

ผู้เล่าเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าทั้ง 26 เรื่องแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะ ผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งทีตนเองประสบมา และผู้เล่าเรื่องแบบผสม ดังนี้

ประเภทแรก คือผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะเป็นผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง แต่รู้ทุกอย่างทั้งความคิด การกระทำ อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของตัวละครทุกตัว สิ่งสำคัญคือผู้เล่าเรื่องประเภทนี้จะไม่แสดงทัศนะของตน ในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้า ผู้แต่งใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะมากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านรู้ทัศนะของตัวละครหลายตัว และสามารถรู้อุปนิสัยของตัวละครต่างๆผ่านมุมมองของตัวละครนั้นๆ การที่ผู้อ่านสามารถรู้ทัศนะของตัวละครหลายตัวทำให้เรื่องอ่านเข้าใจง่ายขึ้น นอกจากนี้ผู้เล่าเรื่องประเภทนี้ยังรู้เหตุการณ์หรือการกระทำทุกอย่างของตัวละครที่เกิดขึ้นทั้งใน อดีต ปัจจุบัน และอนาคตด้วย รวมทั้งรู้รายละเอียดต่างๆของเรื่อง เช่น สถานที่ ภูมิอากาศ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น เนื่องจากได้รับรู้ข้อมูลทั้งหมดของเรื่องโดยผู้เล่าเรื่อง

ประเภทที่สอง คือผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งทีตนเองประสบมา เป็นผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่อง ผู้เล่าเรื่องประเภทนี้เป็นตัวละครหลักของเรื่องที่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตนเองในการเล่า และจะไม่รู้ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครอื่น แต่จะรู้เฉพาะความรู้สึกนึกคิดของตนเท่านั้น จากการศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วเก้าทั้ง 26 เรื่องพบว่า แก้วเก้าใช้ผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งทีตนเองประสบมาทั้งสิ้น 2 เรื่อง คือเรื่อง “วิมานมะพร้าว” กับ “หนุ่มทิพย์” การให้ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักเล่าถึงความรู้สึก ความคิด หรือลักษณะนิสัยของตัวละครอื่นๆนั้น ผู้อ่านต้องตัดสินใจเองว่าจะเชื่อตามคำบอกเล่าของผู้เล่าเรื่องหรือไม่ ซึ่งอาจจะพิจารณาจากคำพูดและการกระทำของตัวละครนั้นๆควบคู่กันไป ดังนั้นการเลือกผู้เล่าเรื่องประเภทนี้จึงเป็นวิธีการที่ผู้เขียนใช้ควบคุมการรับรู้ของผู้อ่านนั่นเอง กล่าวคือเป็นการกำหนดให้ผู้อ่านรับรู้ข้อมูลต่างๆของเรื่อง ไม่ว่าจะป็นเหตุการณ์ ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ผ่านมุมมองหรือความคิดของผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักเพียงตัวเดียวเท่านั้น และจะเห็นได้ว่าแก้วเก้าเลือกผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักในเรื่องมาเล่าประสบการณ์ของตนเองในนวนิยายแนวจินตนิมิตที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องเหลือเชื่อในนวนิยายทั้ง 2 เรื่องนี้ได้เหมาะสม เพราะการใช้ผู้เล่าเรื่องประเภทนี้ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนฟังคนรู้จักเล่าประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นและเหลือเชื่อของตนเองให้ฟัง

ประเภทสุดท้าย คือผู้เล่าเรื่องแบบผสมเกิดจากการที่ผู้แต่งต้องการความแปลกใหม่เป็นสำคัญ แก้วแก้วใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผสมในนวนิยายจินตนิมิต 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “นางทิพย์” “อมตะ” “ทางเทวดา” และ “เทวาวาด” โดยนวนิยายทั้ง 4 เรื่องนี้จะมีผู้เล่าเรื่อง 2 ประเภทอยู่ภายในเรื่อง นั่นคือผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ชนิดไม่แสดงทัศนะและไม่ได้เป็นตัวละครในเรื่อง กับผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องเล่าสิ่งทีตนเองประสบมา

จากการศึกษาวิธีการเล่าเรื่องในนวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วทั้ง 26 เรื่อง ผู้วิจัยพบว่า แก้วแก้วมีวิธีการเล่าเรื่องที่หลากหลาย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 วิธี ได้แก่ การสรุปหรือเล่าย่อ การบรรยายและการพรรณนา และการถ่ายทอดคำพูดและความคิดของตัวละคร สรุปได้ดังนี้

วิธีที่ 1 คือการสรุปหรือเล่าย่อ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลต่างๆของเรื่องแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านๆเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น

วิธีที่ 2 คือการบรรยายและการพรรณนา เพื่อเล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ทำให้เกิดอารมณ์สในการอ่านยิ่งขึ้น

วิธีที่ 3 คือการถ่ายทอดคำพูดและความคิดของตัวละคร เพื่อทำให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครมากขึ้น จากการศึกษานวนิยายแนวจินตนิมิตของแก้วแก้วพบว่า ผู้แต่งมีวิธีการที่จะถ่ายทอดคำพูดและความคิดของตัวละคร โดยการให้ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละคร (quotation) มาเสนอแก่ผู้อ่าน ซึ่งการยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอมิ 3 วิธี ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอโดยตรง ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดหรือความคิดของตัวละครมาเสนอโดยอ้อม และบทพูดเดี่ยวในใจ

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากนักเขียนนวนิยายแนวจินตนิมิตเป็นผู้มีบทบาทสำคัญผู้หนึ่งในการสร้างสรรค์วรรณกรรมไทย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยวรรณกรรมของนักเขียนคนอื่นๆ เพื่อให้เห็นถึงกลวิธีการสร้างเรื่องและการนำเสนอเรื่องที่แตกต่างกันออกไป อีกทั้งควรมีการศึกษาวิวัฒนาการ

ของนวนิยายแนวจินตนิมิต ตั้งแต่ในยุคแรกมาจนถึงปัจจุบันว่ามีวิวัฒนาการที่เหมือนและแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยวรรณกรรมไทยต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมศิลปากร. 2545. *เสภาเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน*. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.

กฤษณา วงษ์รักษ์. 2542. *การวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของ “แก้วแก้ว”*. ระหว่างปีพ.ศ. 2531-2536. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กอบกุล อิงคทานนท์. ม.ป.ป. *ศัพท์วรรณกรรม*. กรุงเทพมหานคร: รักอักษร.

กุหลาบ มัตติโกมาศ. 2517. *วรรณกรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

แก้วแก้ว (นามแฝง). 2535. *หน้ากาสดอกซ่อนกลิ่น*. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ้อ.

_____. 2540ก. *นิรมิต*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.

_____. 2540ข. *พญาปลา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2545ก. *ปลายเทียน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2545ข. *เรือนนพเก้า*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2544. *วิมานมะพร้าว*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2546ก. *จอมนาง*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2546ข. *ผ้าทอง*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2547ก. *คนเหนือดวง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

แก้วแก้ว (นามแฝง). 2547ข. แดนดาว. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2547ค. นาคราช. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2547ง. บารมีพระแม่ป້อง ปกพื้นชรณิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2547จ. พิมมาลา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2547ฉ. อมตะ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2548ก. แก้วราหู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2548ข. ดอกแก้วการะบุหนิง. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2548ค. แต่ปางก่อน. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2548ง. นางทิพย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2548จ. มนตรา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2548ฉ. เรือนมยุรา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2548ช. วสันต์ลีลา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2549ก. จากฝัน...สู่นิรันดร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2549ข. ทางเทวดา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2549ค. เทวาวาด. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

แก้วแก้ว (นามแฝง). 2549ง. **หนุ่มทิพย์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

_____. 2549จ. **อธิษฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา. 2544. **แปล แปลง และ แปลรูป บทละคร**. กรุงเทพมหานคร: ศยาม.

จินตนา ปรีชาศิลป์. 2530. **วิเคราะห์จินตนิยายของพนมเทียน**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546. **การประชุมวิชาการ เรื่องนิทราชาคริต, 13 มิถุนายน 2546**.

_____. 2536. **รวมบทอ่านวรรณคดีเปรียบเทียบ**. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตรีศิลป์ บุญขจร. 2542 **วรรณคดีเปรียบเทียบ : กระบวนทัศน์และวิธีการ**. ภาควิชาวรรณคดี เปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. 2529. **แฉ่วนวรรณกรรม**. กรุงเทพมหานคร: อานไทย.

พิชากร ภัทรนุถุชะ. 2546. **วิเคราะห์นวนิยายประเภทเหนือธรรมชาติของวิมล ศิริไพบุลย์**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ยุพร แสงทักษิณ. 2533. **หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 022 วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ยุรฉัตร บุญสนิท. **นวนิยายเหนือธรรมชาติของ “แก้วแก้ว”**. ภาษาและหนังสือ. (ตุลาคม 2529- มีนาคม 2530): 75-85.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2545. **พจนานุกรมศัพท์ที่วรรณกรรม อังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

รัตน์ฤทัย สัจจพันธุ์. 2545. อ่านอย่างพินิจสาร วิจารณ์อย่างพิเคราะห์ห็นัย. กรุงเทพมหานคร: เพื่อนดี.

ว. วินิจฉัยกุล (นามแฝง). 2537. ปากไก่วรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.

วลีรัตน์ สิงหรา. 2528. เรื่องเหนือธรรมชาติในนวนิยายของจินตวีร์ วิวัชณ์. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สะอาด รอดคง. 2533. วิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ลีทธา พินิจภูวดล. 2545. การวิจารณ์หนังสือ. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

สีบพงษ์ ธรรมชาติ. 2542. วรรณคดีชาดก. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

เสฐียรโกเศศ (นามแฝง). 2546. การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ศยาม.

อิงอร สุพันธุ์วณิช. 2547. วรรณกรรมวิจารณ์. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิรวดี ไตลังคะ. 2546. ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ประวัติและผลงานของรองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์

รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ เกิดเมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2492 เป็นคนกรุงเทพฯ โดยกำเนิด และเป็นบุตรคนเดียวของนายวัลลภและนางกาญจณี วินิจัยกุล ต่อมาสมรสกับนายสมพันธ์ ดิถียนต์และมีบุตรสาว 2 คน

การศึกษาและการทำงาน

รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต เมื่อศึกษาจบรองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตาได้เข้ารับราชการประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ต่อมาได้ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาจนจบปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาการวางหลักสูตรและการสอนวรรณคดีจาก University of Northern Colorado แล้วกลับมารับราชการ ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรอยู่ถึง 25 ปี กระทั่งลาออกมาเป็นข้าราชการบำนาญ มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์ระดับ 9 ในปัจจุบันรองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตาเป็นอาจารย์พิเศษ สาขาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนาของสถาบันวิจัยภาษาฯ มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตามีผลงานด้านการเขียนมากมาย ไม่ว่าจะเป็นนวนิยายเรื่องแปล บทวิจารณ์ บทความทางวิชาการ ฯลฯ โดยมีนามปากกาที่รู้จักกันดี ได้แก่ แก้วแก้ว ว.วินิจัยกุล รกร้อย ปารมิตา วัสสิกา อักษรานีย์ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงวินิตาได้รับรางวัลวรรณกรรมจากภาครัฐและภาคเอกชนตั้งแต่พ.ศ. 2528 จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1. เศรษฐีดินเปล่า ได้รับรางวัลปากกาทองจากนิตยสารเคลิเมนต์วันจันทร์ ประจำปี พ.ศ. 2525
2. วัฏจักร ได้รับรางวัลชนะเลิศเรื่องสั้นวิทยาศาสตร์จากวารสารมติที่ 4 พ.ศ. 2528

3. ละครคน ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือประจำปีพ.ศ. 2529
4. บ้านพิลึก ได้รับรางวัลชมเชยประเภทหนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 12-14 ปี) ประเภทบันเทิงคดี ประจำปีพ.ศ. 2529
5. รัตนโกสินทร์ ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทนวนิยาย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประจำปีพ.ศ. 2531 และได้รับคัดเลือกเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพ.ศ. 2532
6. มณีร้าว ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือพ.ศ. 2532
7. เส้นไหมสีเงิน ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือพ.ศ. 2533
8. สองฝั่งคลอง ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีพ.ศ. 2534
9. ลิลลานารัก ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทหนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีพ.ศ. 2535
10. เมืองโพล์เพล้ ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2535
11. ฟ้าทอง ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2536
12. สาวกับสวายนโปอเมริกา ได้รับรางวัลชมเชยประเภทสารคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 12-14 ปี) จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2537

13. คุณชาย ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2538

14. นิรมิต ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทนวนิยายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2539

15. ทานตะวัน ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2540

16. ราตรีประดับดาว ได้รับรางวัลชมเชยประเภทนวนิยายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. 2542

17. บุรพา ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 2 ประเภทนวนิยายจากเซเวนบุ๊ก อวอร์ด ประจำปี พ.ศ. 2546-2547

เกียรติประวัติ

1. บุคคลดีเด่นทางด้านอนุรักษ์มรดกไทยสาขาภาษาและวรรณกรรม เนื่องในป้อมอนุรักษ์มรดกไทย สาขาภาษาและวรรณกรรม พ.ศ.2537 (The Thai National Heritage Preservation Award)

2. บุคคลดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาวรรณศิลป์ ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติประจำปีพ.ศ.2540 (The Thai National Culture Award)

3. รางวัลพระเกี้ยวทองคำ นิสิตเก่าอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ประจำปีพ.ศ.2544

4. รางวัลเกียรติคุณเซอร์เวียม ของชมรมศิษย์อัสสัมชัญแห่งประเทศไทย ในฐานะศิษย์เก่าโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย ที่ได้รับใช้สังคมอย่างมีคุณภาพ พ.ศ.2547

5. ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ.2547

6. ครอบครัวประชาธิปไตยตัวอย่าง (ครอบครัว “ดิถียนต์” สมพันธ์-คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์) ประจำปีพ.ศ.2548 จากคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

7. เป็นคนต่างชาติคนแรกที่ได้รับปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (Doctor of Humane Letters) จากสภามหาวิทยาลัย (Board of Trustees) ของUniversity of Northern Colorado U.S.A. เมื่อพ.ศ. 2548 ในฐานะศิษย์เก่าที่มีผลงานทางด้านอักษรศาสตร์เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนำชื่อเสียงมาสู่มหาวิทยาลัย

8. แม่ดีเด่น ของกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ.2550 สาขาแม่ตัวอย่างผู้ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยและการแสดง

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

1. ประถมาภรณ์มงกุฎไทย พ.ศ.2538
2. ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
3. จตุตถจุลจอมเกล้า พ.ศ.2541
4. ตติยจุลจอมเกล้า พ.ศ.2544
5. จตุตถดิเรกคุณาภรณ์ พ.ศ.2549

ผลงาน

ผลงานที่ใช้ नामปากกา “ว.วินิจนัยกุล”

1. กะไหล่ทอง
2. แก้วตา
3. ของขวัญวันวาน
4. คลื่นกระทบฝั่ง
5. ความลับของดาวมรกต
6. คุณชาย
7. ทะเลแปร
8. ทางรัตติกาล

9. ทางไร่ดอกไม้
10. ทานตะวัน
11. เทวาพาคู่ฝัน
12. น้ำใสใจจริง
13. บทเพลงแห่งกิมหันต์
14. บ้านของพุ่มนี้
15. บ้านบุญหล่น
16. บ้านพิลึก
17. นูรพา
18. เบญจรงค์ห้าสี
19. ไบไม้ร่วง
20. ปัญญาชนก้นครัว
21. ปาก
22. เพลงพรหม
23. ไฟต่ำ
24. มณีร้าว
25. มายา
26. มิติลา เวสาลี
27. เมืองโพล์เพล้
28. แม่พลอยหุง
29. เยี่ยมวิมาน
30. รัตนโกสินทร์
31. ราตรีประดับดาว
32. เรือนไม้สี่เบจ
33. ไร่เสน่ห์หา
34. ละครคน
35. ดินลาน่ารัก
36. วงศาคณาญาติ
37. วังดอกหญ้า
38. เศรษฐีตีนเปล่า

39. เศรษฐีใหม่
40. สงครามเงิน
41. สองฝั่งคลอง
42. เส้นไหมสีเงิน
43. โศคสโมสร
44. หลงเงา
45. อยู่ฟ้าเดียวกัน
46. สุดหัวใจที่ปลายรุ้ง
47. หน้ําแพรกดอกมะเขือและเรื้อนน้อย
48. กลิ่นกุหลาบ
49. ระหว่างดอกไม้...กับต้นข้าว
50. มาลัยลายคราม
51. สัจญาทราย
52. ตามลมปลิว
53. วัลลิกา
54. หัวใจถูกปล้น
55. คินหนึ่งยังจำได้
56. สงครามเสน่ห์หา
57. ความพยายาม

ผลงานที่ใช้นามปากกา “แก้วแก้ว”

1. แก้วราหู
2. คนเหนือดวง
3. จอมนาง
4. จากฝัน...สู่นิรันดร
5. ดอกแก้วกระบุหงา
6. แต่ปางก่อน
7. นาคราช
8. นางทิพย์

9. มนตรา
10. นิรมิต
11. ปลายเทียน
12. ผ้าทอง
13. พญาปลา
14. พิมมาลา
15. เรือนนพเก้า
16. เรือนมยุรา
17. วสันต์ลีลา
18. วิมานมะพร้าว
19. หน้ากากดอกช่อนกลิ่น
20. หนุ่มทิพย์
21. อธิษฐาน
22. บารมีพระแม่ป๋อง...ปกพื้นธรณิน
23. แคนดาว
24. อมตะ
25. ทางเทวดา
26. เทวาวาด
27. คุณป้ามาธูร ตอนคดีเจ้าสาวหาย
28. คุณป้ามาธูร ตอนศึกวันน้ำร้อน
29. นิยายนิรภัย
30. พลอยเก้าสี
31. นิमितมาร

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวศุภฎี แซ่ตัน
วัน เดือน ปี ที่เกิด	24 พฤศจิกายน 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (วรรณคดีไทย) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ปีการศึกษา 2544
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	SUN WOOD INDUSTRIES PUBLIC COMPANY LIMITED